

1958 2008

ИНСТИТУТ ЗА НОВИЈУ ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ
THE INSTITUTE FOR RECENT HISTORY OF SERBIA

БИБЛИОТЕКА „СПОМЕНИЦЕ”

Књига бр. 3

За издавача

др Момчило Митровић

Редакциони одбор

др Момчило Митровић,
мр Слободан Селинић, мр Александар Животић
Сарадник
др Жарко Јовановић

Редакциони одбор Споменице из 1988.

др Јован Дубовац, одговорни уредник,
др Младен Вукомановић, др Надежда Јовановић,
др Драгољуб Петровић, др Милан Борковић

Редакциони одбор Споменице из 1995.

др Момчило Митровић, одговорни уредник,
др Марија Обрадовић, др Радмила Радић

Рецензенти

др Радмила Радић и др Софија Божић

ISBN 978-86-7005-067-9

Штампање ове књиге помогло је
Министарство за науку и технолошки развој
Републике Србије

П О Л А В Е К А
ИНСТИТУТА ЗА
НОВИЈУ ИСТОРИЈУ
СРБИЈЕ
1 9 5 8 – 2 0 0 8 .

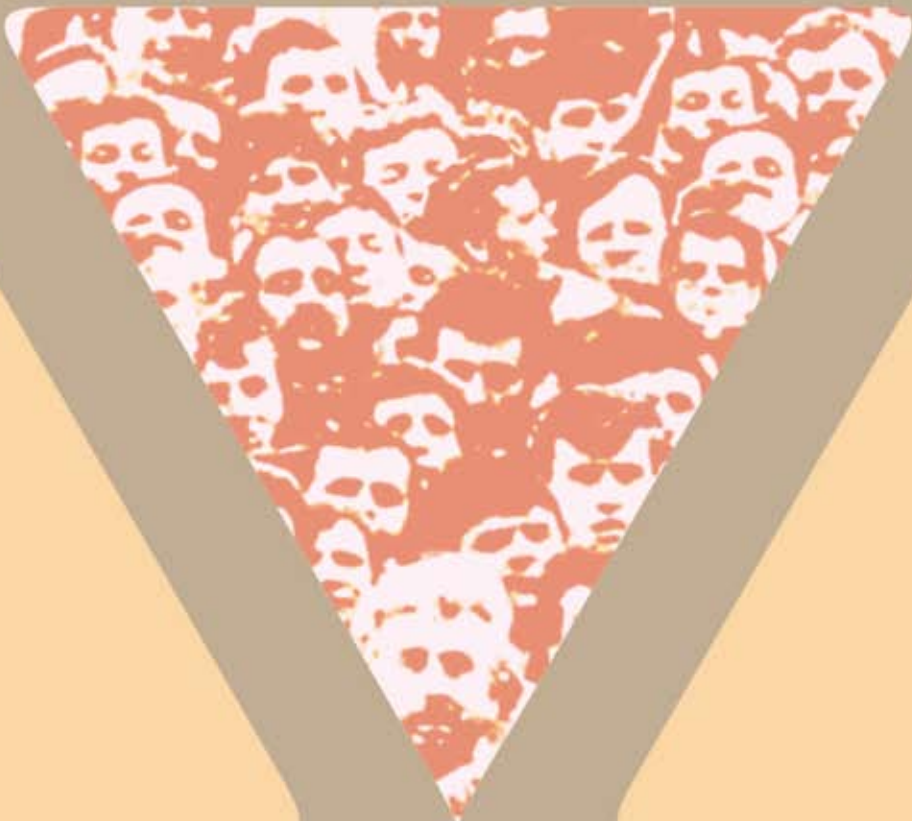
Београд, 2008.

САДРЖАЈ

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА	7
ИСТОРИЈАТ	9
САРАДНИЦИ	
Институт некад. Биографије и библиографије сарадника	41
Институт данас. Биографије и библиографије сарадника	127
БИБЛИОГРАФИЈА ИЗДАЊА ИНСТИТУТА	
Монографије	209
Зборници радова	221
Зборници докумената и приређена дела	253
Биографије	261
Библиографије	261
Хронике	262
Хронологије	263
Уџбеници	263
Прегледи	263
Календари	264
Каталози изложбених поставки	264
УПРАВА	265

ВЕРНО

и во имя народа

СРБСКА ИЛИ

Србска ИЛИ

СВІНА И СВАКОМЕ:

1881.

О рибунско-ривуно одору:

И. Уордо-ривуно одору, Јако

...и околности, у којим се налази оваква бомба...
Ми одъ ...
...и свакоме, да се ...
...и свакоме, да се ...
...и свакоме, да се ...

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА

Институт за новију историју Србије је одлучио да поводом пола века постојања објави монографију посвећену овом значајном јубилеју. Током тог периода Институт је прешао пут од институције задужене за прикупљање архивске грађе о историји КПЈ, НОР-а и социјализму до научне установе чији сарадници проучавају широк спектар тема из друштвене, политичке, економске и културне историје Србије и Југославије у 20. веку. Свој научни значај је потврдио и објављивањем више од 150 монографија, 20 тематских зборника, око 70 зборника докумената и приређених дела, петнаестак биографија и библиографија и више хроника, хронологија, уџбеника, календара...

У изради ове публикације суштински су задржане концепција, методологија и основе садржаја две споменице Института: оне из 1988. (редакциони одбор: др Јован Дубовац, одговорни уредник, др Младен Вукомановић, др Надежда Јовановић, др Драгољуб Петровић и др Милан Борковић) и споменице из 1995. (редакциони одбор: др Момчило Митровић, одговорни уредник, др Марија Обрадовић и др Радмила Радић). Искоришћени су подаци који су наведени у претходним издањима о историјату установе до 1995, сарадницима и њиховом научном раду, а затим је представљен развој Института после 1995. године. Сарадници Института представљени су у два дела – они који су данас запослени у Институту и они који су некада радили у њему. За садашње сараднике дате су библиографије свих радова: монографије, чланци, расправе, студије, хронике, хронологије, библиографије и објављена грађа; за некадашње раднике су дате библиографије радова које су објављивали док су радили у Институту.

Библиографије радова радника Института не обухватају приказе и критике, новинске чланке, информације, дискусије, биографске, лексикографске и енциклопедијске одреднице и слично.

Биографије научних радника Института разврстане су по научним звањима. Биографије службеника Сектора општих послова Института дате су по азбучном реду презимена. Ова монографија садржи и Библиографију издања Института, која обухвата монографије, тематске зборнике, грађу, хронике, хронологије, библиографије, каталоге и календаре чији је Институт издавач или суиздавач, као и радове ове врсте које су сарадници Института објавили у другим издавачким кућама.

Посебан део представља поглавље о органима управе Института. У њему су наведени чланови Савета, Управног одбора, директори и секретари Института.

Аутори

ИСТОРИЈАТ

Издвајање Завода за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета у Србији из структура ЦК КПС-а крајем 1958. године и његово самостално финансирање узима се као почетак рада Института за новију историју Србије. Као и већина институција у Србији он је већ до тада имао „развојни пут”, али као самостална установа почиње да ради крајем 1958.

Пут који смо поменули датира од јануара 1949. када је ЦК СКЈ донео одлуку о формирању историјских одељења при републичким централним комитетима. Био је то конкретизован став Петог конгреса КПЈ о потреби организованог рада на изучавању историје Партије, Народноослободилачке борбе и изградње социјализма у Југославији. Истог месеца основано је Историјско одељење ЦК СК Србије, са задатком да „прикупља, сређује, чува, објављује и организује обраду” докумената, штампе, књига потребних за изучавање историје Комунистичке партије Србије. Установа је била смештена у згради некадашњег министарства иностраних дела Краљевине Југославије у Улици маршала Тита, број 16.

Први кораци нове институције састојали су се у грубом сређивању архивске грађе ЦК СК Србије (око 9-10 хиљада докумената), у прикупљању нових докумената и фотографија, па и музејских предмета. Већ следеће године задаци Историјског одељења били су проширени: планирана је обрада историје Партије од 1929. до 1941, прављен је план рада, разрађивана методологија и припремана библиографија чланака из партијске и грађанске штампе. Године 1951. објављена је прва књига изабраних чланака – *Социјалистичка штампа у Србији до XX века*.

На основу члана 2 Основне уредбе о установама са самосталним финансирањем („Службени лист ФНРЈ“ бр. 51/53), Извршно веће Народне скупштине Народне Републике Србије, доноси

РЕШЕЊЕ

О ОСНИВАЊУ ЗАВОДА ЗА ПРИКУПЉАЊЕ И ОБРАДУ ДОКУМЕНАТА О РАЗВОЈУ РАДНИЧКОГ ПOKPETA У СРБИЈИ

I. Оснива се Завод за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета у Србији, као установа са самосталним финансирањем. Седиште Завода је у Београду.

II. Задатак Завода је:

— да прикупља, сређује, чува и проучава архивска документа, штампу и литературу која се односи на историју радничког покрета и Социјалистичку револуцију на територији Народне Републике Србије;

— да води евиденцију о документима који се налазе у архивама установа и организација а односе се на предмет његовог рада, и да, уз сагласност тих установа односно организација, преузима на трајно чување те документе;

— да организује прикупљање мемоара учесника и савременика радничког покрета и Социјалистичке револуције, и на основу мемоарске грађе и других

ШУМЕ НА
ЗВАНО

I. Става
састојине и
„Иваље“ у с
„Парк-шум
депоје.

II. Заш
(Picea exce
мало једе
silva) (ca), је
carpea), исп
шима и лиш
обухвата 45
пашњацима

III. Заш
делу 23 од
на подручју
рош, катаст
газдинства
општинавод

IV. На
лурезервата
следеће:

а) забр
стабала ка
дрвне масе
којих друг
других рад
спољни из

На овим пословима радило је само неколико службеника, и то без потребног стручног знања и искуства. Питање стручног кадра јавило се већ на почетку постојања нове установе као основни проблем обраде докумената и писања историје Партије и радничког покрета у целини.

После три године, априла 1952. године, Историјско одељење ЦК СКС прерасло је у Комисију за историју ЦК СК Србије. Промена није била само формалне природе. Дошло је и до промена у садржају рада и кадровске структуре. Границе изучавања историје радничког

Решење о оснивању Завода 1958.

покрета Србије су померене, планиран је рад на историји радничког покрета Србије у 19. веку, затим српског социјал-демократског покрета до Првог светског рата, радничког покрета од 1919. до 1941. и, најзад, периода Народноослободилачке борбе. Припремано је објављивање зборника докумената из свих наведених периода, попуњавани су архивски фондови, а архивска грађа је обрађивана стручно, према принципима архивистике. Два службеника завршила су архивистички течај. У заједници са Савезом бораца Србије почело је прикупљање сећања учесника радничког покрета и Народноослободилачке борбе и рад на писању хроника НОБ-а, као специфичних облика сакупљања и чувања сећања бораца.

Године 1953. објављен је зборник грађе *Први конгрес ССДП и Главног радничког савеза*. Почетком 1954. Комисија је ангажована на писању биографије значајних партијских личности из Србије за потребе Енциклопедије Југославије. Исте године у оквиру Комисије основана је библиотека с фондом од око 750 књига, издвојених из библиотеке ЦК СК Србије.

Све амбициознији планови и програми рада захтевали су и већи број сарадника. Крајем 1954. Комисија за историју ЦК СК Србије је већ имала 17 запослених службеника. Од јула 1954, одлуком Организационог секретаријата ЦК СКЈ, Комисија је била трансформисана у Историјски архив ЦК СК Србије (са седиштем у истој згради у Улици марша-

ла Тита). Мада се, у основи, садржај рада нове установе није изменио (прикупљање докумената и, уопште, све релевантне грађе о историји револуционарног радничког покрета Србије, њихово сређивање и објављивање), посебно се инсистирало на стварању што солидније документацијске основе за остваривање главног циља: писање историје револуционарног радничког покрета Србије. Стога се, заједно са Савезом бораца Србије, поред увећавања архивског фонда (до краја 1958. он је располагао са 14.000 докумената) и систематског сређивања и регистровања докумената, радила највише на писању хроника села и већих насеља. Сарадници Историјског архива обучавали су поједине ауторе на терену, помагали им својим примедбама или су сами писали хронике. Тако је од 1956. до 1959. написана 71 хроника по срезовима, а четири хронике сарадника Архива објављене су у две књиге, 1957. и 1958. године. Осим тога, Историјски архив је организовао и заједничке састанке са учесницима револуционарног радничког покрета између два рата и НОР-а у Србији да би се, уз њихову помоћ, реконструисала активност Партије на појединим подручјима или градовима Србије. На тај начин је требало испунити празнине у архивским фондовима, нарочито за период између два рата, пошто за време рада у илегалу КПЈ није оставио велики број сведочанстава о својој делатности. До краја 1959. било је исписано 5.320 страница стенографских бележака сећања 320 учесника.

У истом периоду растао је и библиотечки фонд Историјског архива, па је крајем 1955. библиотека располагала са 2.776 књига и већим бројем комплета, полуком-

М. Топаловић, Д. Пешић, М. Петровић на путу Љубљана – Нова Горица, 1961.

Л. Ивановић, Б. Филиповић, Ж. Јовановић, дочек Нове године у Институту на Тргу Маркса и Енгелса, децембар 1968.

З. Панајотовић, Т. Белић, В. Дурковић, Р. Лекић, Ж. Јовановић

плета и појединачних бројева периодике из предратног, ратног и послератног времена. Крајем 1958. библиотека је имала 3.440 књига и 8.000 фотографија.

У времену од 1954. до краја 1958. критеријуми за пријем нових службеника постали су строжи. У Архиву се запошљавају претежно млади људи са завршеним факултетом, углавном из области друштвених наука. Од 1956. до 1959. од 27 запослених, 12 је било са факултетом, највише с правним (пет) и 12 са средњом школом.

Најзначајнији датум у развоју институције био је 26. децембар 1958. године. Тог дана је Историјски архив издвојен из састава ЦК СК Србије и решењем Извршног већа НР Србије (бр. 632 од 26. децембра) формиран је Завод за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета у Србији, као „установа са самосталним финансирањем”. Још увек, према мишљењу Савета за научни рад, услова за трансформацију Историјског архива у научну установу није било. Завод је зато задржао карактер углавном архивске установе (што је било видљиво и из самог назива) са следећим задацима:

»– да прикупља, сређује, чува и проучава архивска документа, штампу и литературу која се односи на историју радничког покрета и социјалистичке револуције на територији Народне Републике Србије

– да организује прикупљање мемоара учесника и савременика радничког покрета и социјалистичке револуције, и на основу мемоарске грађе и других докумената организује писање монографија и хроника о појединим догађајима, местима и крајевима;

– да објављује документа

М. Петровић, Д. Пешић, М. Николић, М. Топаловић

који се односе на предмет његовог рада и радове својих сарадника”.

У одлуци је такође стајало да „Заводом управља одбор од седам чланова као колективни орган управљања. Два члана Управног одбора бирана су из реда радног колектива, а четири члана именовано је орган надлежан за послове и задатке Завода. Директор Завода био је члан Управног одбора по положају”. Савет за културу НРС био је надлежан за послове и задатке Завода.

Мада самим издвајањем Архива из састава ЦК СК Србије и његовим преименовањем у Завод, ова институција није постала искључиво научна, и мада су у почетку и даље преовлађавали архивистички над научним задацима, догађај са краја 1958. сматрамо стварним почетком рада данашњег Института за новију историју Србије. Тада су, наиме, постављени темељи каснијем научном раду и карактеру ове установе. Иако су задаци Завода дефинисани у првом реду као архивистички, његов циљ – писање историје радничког покрета и социјалистичке револуције – добио је у документу о формирању нове установе знатно конкретнији облик него раније. Наглашен је један од задатака Завода – „организовање писања монографија”. Та формулација нашла се и у Плану рада за период 1960–1965. године.

Окосница овог плана била је даље прикупљање и евидентирање докумената, али и „прикупљање” сећања учесника радничког покрета између два светска рата и учесника НОБ-а. Наглашена је израда хроника, затим библиографија, чланака, издвајање грађе, израда хронологија. Целокупни рад у овом периоду замишљен је као стварање „предуслова” или „услова” за писање историје радничког покрета и револуције, закључно са 1945. годином.

Већ 1961. дошло је до радикалног „заокрета” у програмској оријентацији Завода. На иницијативу Комисије за историју при ЦК СКЈ и Координационог одбора Института за раднички покрет у Југославији, Завод за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета у Србији усмерио је свој рад ка изради монографија за вишетомну историју Савеза комуниста Југославије (део за Србију). То је представљало сасвим нов квалитет у раду Завода. У ствари, тиме је убрзан процес трансформације Завода у Инсти-

Б. Филиповић, Т. Белић, С. Папић, С. Девић у Улицу краља Милутина

Ј. Дубовац, Л. Раденковић, Д. Богићевић, С. Милановић, Т. Белић, С. Браво, М. Борковић и Л. Ивановић

Научни скуп у Крушевцу, 1971.

тут, стручног рада у научно-истраживачки рад. Све то је пратило и оспособљавање и сазревање младог научног кадра. Марта 1963. на седници Управног одбора Завода усвојен је нови перспективни програм, замишљен као „вишегодишњи научноистраживачки рад на историји социјализма и социјалистичке револуције у Србији, односно на историји настанка и развоја социјалистичке мисли и организација радничког покрета у Србији и резултата њихове политичке и друштвене делатности”. Остварење програма само по себи претпостављало је и шире проучавање прилика и услова у којима је деловао револуционарни раднички покрет.

Новину, односно „нов квалитет” у програмској политици и начину рада Завода представљале су следеће чињенице. Прво, израђен је Пројекат историје радничког покрета Србије, који је био први и који је послужио као прототип за све касније пројекте. Њиме је извршена

и нова периодизација историје револуционарног радничког покрета. Затим, у „Перспективном програму рада”, за разлику од свих ранијих програма, у првом плану налазио се Пројекат, као програм рада Научноистраживачког сектора, а тек после тога програм рада Архиве и фототеке, Библиотеке и рад на биографијама. Научни рад стављен је у први план у односу на архивистички.

Питање „јачања кадрова”, стручних, квалификованих, пре свега историчара, као услова за успешан истраживачки рад Завода, добило је приоритет над многим другим задацима. У 1959. години, од 25 сарадника који су испуњавали стручне програмске задатке Завода – научноистраживачке и архивистичке, 17 њих било је са факултетском дипломом,

На научном скупу у Ужичкој Пожеги, 1983.

од тога највише историчара (седам). Године 1972. број запослених се повећао на 48. Са факултетском спремом било је 23, а од њих више од половине историчари (12). Предност која је давана историчарима приликом пријема нових сарадника је очевидна.

Због повећаног броја запослених, просторије у којима се налазио Завод – у Улици маршала Тита бр. 16 – постале су претесне. На захтев тадашњег директора Едиба Хасанагића, Извршно веће Србије, решењем од 3. априла 1962, доделило је Заводу зграду у Улици краља Милутина бр. 8. Завод је пресељен и 17. новембра уписан у регистар самосталних установа Одељења за финансије Народног одбора Врачара.

Године 1963. број сарадника с факултетском спремом смањено се на 21. Тадашња управа констатовала је да су од почетка рада 1949. године до краја 1962. из установе отишла 22 сарадника с факултетском спремом и да „разлози овакве флукуације леже пре свега у томе што извесном броју сарадника није одговарао овај рад или су из других разлога премештени, на друге дужности, а затим у недовољној награђености сарадника и службеника”. Те године из Завода је отишао на другу дужност дугогодишњи директор Едиб Хасанагић, а постављен је Слободан Босиљчић.

У 1964. стање се нешто поправило. Примљена су четири нова сарадника за рад „на писању монографија и ужих тема”. Од 25 запослених било је 18 истраживача које су чинили млађи сарадници са једном до три године радног стажа. Њиховом стручном усавршавању доприносиле

Д. Прља, Г. Кривокапић-Јовић, М. Митровић, Д. Петровић, М. Обрадовић, Н. Прља, В. Гудац-Додић и Р. Радић у Солуну 1986.

су постдипломске студије на Катедри за историју на Филозофском факултету у Београду отворене 1959. године. Ове студије похађало је 12 сарадника (један број их је до краја 1964. и завршио), а тројица су пријавила докторске дисертације. Од значаја за стручније и квалитетније обављање послова био је и рад сарадника са менторима др Јованом Марјановићем и др Богумилом Храбаком, као и стручна предавања из области методологије научноистраживачког рада. У току неколико година сарадници

су похађали и течајеве страних језика (само 1963. њих 18). Међутим, и поред ових резултата, преовлађивало је мишљење да би Завод могао у целини остварити задатке постављене Перспективним програмом рада и Пројектом историје радничког покрета народа Југославије само под условом да се „одобри број сарадника који је за обављање овог посла заиста потребан, обезбеде потребна финансијска средства и реши питање бољег смештаја, односно бољих услова за рад”.

Посебан проблем у раду Завода представљао је захтев да се убрза рад на Перспективном програму рада. Приликом стварања овог програма и планирања рокова имало се у виду следеће: (не) изученост историје радничког покрета Југославије и Србије, па и националне историје уопште, незавидно стање архивских фондова те неискуство младог истраживачког кадра. Стога је сматрано да је за реализацију овог програма неопходан вишегодишњи рад. Међутим, потреба брже реализације Пројекта историје радничког покрета Југославије захтевала је да се скрати период истраживања и обрада појединих тема.

Од 1962. године, сарадници Завода, 22 стална и шест спољних, били су ангажовани на изради 28 тема. Крајем 1965. завршени су први радови, док се део њих налазио у завршној фази. Једино се проблематика историје изградње социјализма није изучавала, с образложењем да о овом периоду „још нема одређенијег става ни у југословенским размерама”.

Оријентација на научноистраживачки рад и први резул-

тати, затим радикална измена кадра, били су очигледан знак превазилажења основних програмских задатака из времена оснивања Завода за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета Србије. Зато су органи управљања поднели Савету за научни рад Извршног већа Србије захтев о промени назива Завода и статуса културне у статус научне установе.

Године 1965, на основу Закона о усклађивању с Уставом прописа о установама које су основали републички органи, Завод је регистрован у Окружном суду у Београду под бројем У-ФИ-15/65 од 16. јула 1965. под називом: Институт за историју радничког покрета Србије, са седиштем у Београду, Трг Маркса и Енгелса бр. 10. Мада је његов научни карактер био несумњив, статус научне установе Институт тада није добио, јер још није формално испуњавао услове предвиђене Законом о научном раду.

Те 1965. године Институт је донео и свој први статут, којим је дефинисан карактер, задаци, организација, функција самоуправних органа итд. Према том документу, Институт је постао „самостална радна организација заснована на друштвеној својини и самоуправљању”.

На основу новог статута формирано је Научно веће од представника радне јединице Научноистраживачког сектора и од научних радника изван Института. Његов задатак је био да „узима одговарајућег учешћа у питањима: програма и планова рада, метода организације научноистраживачког и стручног рада, оцењивања резултата рада радника и сарадника Института, стручног уздицања научних и стручних радника”, те у пословима везаним за из-

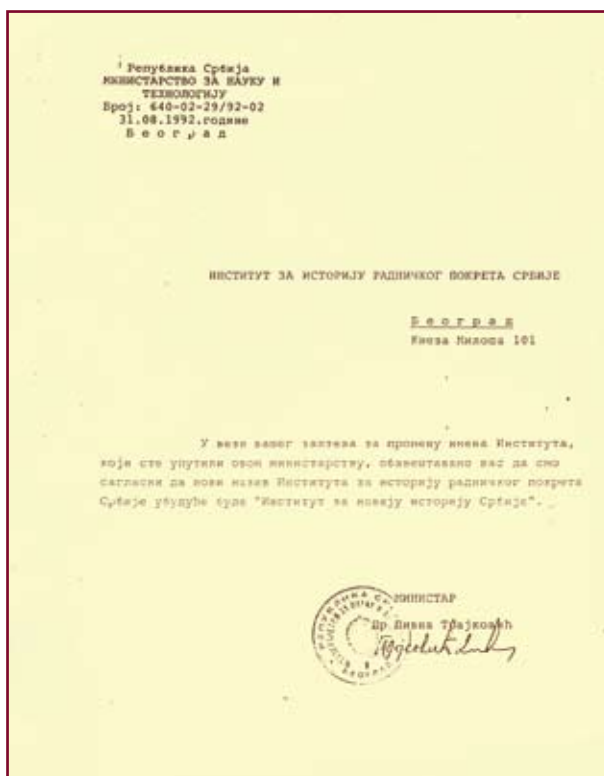

Дечја Нова година у Институту у Немањиној улици, 1988.

Д. Пешић, Ј. Дубовац, М. Митровић. Научни скуп у Софији 1988.

Ново име Института – Институт за новију историју Србије, 1992.

давачку делатност и др. Такође, решењем РИВ-а именовани су и први чланови Савета Института, као представници друштвене заједнице, који су, са члановима Савета представницима Института, одлучивали непосредно о свим пословима управљања, у складу са законом и Статутом Института. Први именовани чланови Савета били су: Перо Морача, Јелица Стаменковић, Илијаз Куртеши и Десимир Јововић Чича.

Нашавши се на почетку једне нове фазе у развоју, тадашња управа Института оценила је период од 1961. до 1965. године у целини као „одлучујући у оформљивању Завода – Института као установе која се са прикупљања и обраде материјала о историји радничког покрета Србије оријентисала на писање историје радничког покрета и Савеза комуниста у Србији”.

Већ тих година, и током свих следећих, Институт је, некад у већој некад у мањој мери, морао да савладава извесне проблеме који су константно пратили његову

еволуцију и афирмацију.

Један број ових проблема проистакао је из двоструке природе Института у првој деценији његовог постојања: он је, с једне стране, имао карактер архивске установе и као такав морао је да решава стручне, архивистичке задатке, да брине о смештају грађе, а, с друге стране, био је и установа чији је циљ писање историје радничког покрета. Како је обрада историје радничког покрета била без традиције, требало је уложити много напора да би се створио потпуно нов, млади научни кадар. Од најчешће неискусних, тек свршених студената, претежно историчара, требало је формирати истраживаче, будуће научне раднике. Тај процес, иначе спор, због обавеза Института, морао је бити убрзан. Са стварањем кадра требало је усвојити и одговарајућу методологију рада, утемељити критеријуме вредности и стручности у обављању задатака; политичко-идеолошка мерила заменити научним; ослобађати се догматизма, у почетку невидљивог али присутног, и успоставити што бољу организацију научне делатности.

Поред ових, Институт су, као самосталну установу, пратиле и материјалне тешкоће. Ширењем оквира делатности расле су и потребе: чување грађе, изградња депоа, трајни смештај Института; формирање научног кадра, избор најбољих и даровитих, њихово устаљи-

вање. Поставио се проблем награђивања, које је, углавном, било „скромно и нестимулативно”.

Уз наведено, још један проблем мучио је ову младу установу, али не само њу. Реч је о односу друштва према историјској науци уопште, а посебно према историји радничког покрета и СКЈ. Шездесетих година сматрало се у Институту да је рад на историји радничког покрета „потцењен”.

Трансформацијом Завода у Институт Србија је добила још једну институцију која се бавила њеном историјом, јер је 1947. године основан Историјски институт Србије са задатком да се бави националном историјом до краја Првог светског рата. Сумња у оправданост постојања два института комплементарног садржаја истраживања јавила се 1960. најпре у форми предлога да Завод за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета Србије буде једно одељење Историјског института НР Србије. Овај предлог

Завод је одбио с мотивацијом да може самостално да решава „специфичне задатке и проблеме”, док Историјски институт проучава историју Србије до краја Првог светског рата. Године 1963. у Програму рада Завода записано је: „Овако постављен, Програм претпоставља шире ангажовање научних радника који проучавају новију и најновију историју Србије и врло уску сарадњу са одговарајућим научним институцима и културним установама, нарочито са Историјским институтом Србије”. У Извештају о раду Завода за 1966. годину истакнута је дилема око научне и историјске вредности рада на историји радничког покрета која се проучава „изван упоредног изучавања целе наше историје”, што је „актуелна тема у југословенским размерама, за све институције

Д. Пешић, М. Миленковић, Л. Перовић, Р. Радић, Д. Стојановић, М. Бјелајац, М. Обрадовић и Б. Прпа, збор радника у Немањиној улици средином осамдесетих

Р. Радић, В. Гудац-Додић и Д. Алексић у ресторану републичких органа у Немањиној улици

М. Миленковић, Ж. Јовановић, Д. Шпановић и В. Крговић Сивчевић у кабинету директора у Улици кнеза Милоша 101

Ђ. Станковић, М. Перишић, Л. Перовић, Б. Петрановић, С. Симоновић. Промоција књиге Ђ. Станковића у Београду 1993.

које изучавају само раднички покрет”. Ипак, закључује се у Извештају, „досадашњи резултати урађених тема или делова тема не упозоравају на неки неуспех”. Ни тада ни касније ово питање није „рашчишћено”. Иако су истраживачке области биле јасно омеђене, иако тематских „поклапања” није било ни тада ни касније, идеја о могућности или потреби интеграције два института и стварању једног јединственог који ће се бавити историјом српског народа у целини, није напуштала осниваче ове две институције. Али оне су, до данашњег дана, остале самосталне, бавећи се свака својом проблематиком, својим историјским „атаром” и допуњујући се у крајњем исходу.

Период од 1965, када је Завод преименован у Институт за историју радничког покрета Србије, али као установа која се бави „културном делатношћу”, до 1979. када му је признат статус научне установе, био је врло динамичан и испуњен догађајима од значаја за његову даљу судбину.

Већ 1966. почео је да се остварује договор о сарадњи између историјских института Војводине, Косова и Института за историју радничког покрета Србије. Вршене су припреме за издавање заједничког зборника радова, који је добио име *Токови револуције*. Зборник је као заједничка публикација излазио до 1973. Од тада излази једанпут годишње као самостално издање Института у коме се објављују радови његових и спољних сарадника.

Институт је 1968. био принуђен да напусти просторије на Тргу Маркса и Енгелса и да се привремено врати у Улицу маршала Тита бр. 16. Већ октобра исте године

смештен је у зграду републичких органа и организација у Немањиној улици бр. 24.

Неподесан простор за смештај архивске грађе у овој згради и проблем финансирања архивског дела Института подстакли су поново питање архиве. Овога пута проблем је решен на радикалан начин: донета је одлука да се архивско одељење издвоји из састава Института и припоји Државном архиву Србије, који је у међувремену изградио нову зграду у Железнику. Одлука је реализована 31. јануара 1970. Поред архивске грађе Државни архив Србије преузео је и 14 архивских радника.

Институт за историју радничког покрета Србије тиме је постао „чисто“ научна установа, односно установа која се бави искључиво научноистраживачким радом, као што је наведено у новом статуту, донетом у току 1970. Основна делатност Института дефинисана је речима: „научно истраживање и писање историје радничког покрета, социјалистичке револуције и социјалистичке изградње Србије”, затим „проучавање теорије радничког покрета; проучавање и усавршавање методологије историје радничког покрета; научно истраживање и писање радова из области најновије националне историје Србије (19. и 20. века), односно проучавање оних компонената које доприносе ширем сагледавању друштвених токова националног развика, у које се уклапа и раднички покрет”.

Новина у раду самоуправних органа Института била је претварање радне заједнице у највиши самоуправни орган, дакле „укидање” радничког савета.

Питање смештаја било је 1970. године решено, али су ос-

Прослава дана Института у Улици кнеза Милоша, 1995.

Д. Пешић, Ђ. Пиљевић и М. Обрадовић на једној од прослава у Институту

Д. Петровић, Ж. Јовановић, З. Антонић, Б. Надовеза, Г. Кривокапић-Јовић и Л. Перовић

тала нерешена друга питања од животне важности за Институт. Још 1966, затим поново 1967. и 1968, Републички фонд за унапређење културних делатности поставио је питање финансирања Института, констатујући да он не припада области културне делатности већ области научног рада, и да зато Фонд одбија да даље финансира његов рад.

Институт је, по ко зна који пут, поднео 1968. предлог Извршном већу Србије

за измену статуса и његово регистровање као научне установе. Наведен је податак да је од 21 сталног сарадника – четири доктора историјских наука, пет магистара историјских наука, пет завршава постдипломске студије на Катедри за историју (од осталих седам, двоје су били старији сарадници с објављеним радовима, а пет асистенти). Речено је и да Институт издаје свој зборник научних радова и да његови сарадници учествују на научним скуповима. Комисија за културно-историјске науке Савета за научни рад сложила се са ставом „да су испуњени услови за признавање статуса научне установе овом Институту” и предложила Савету да захтев Института усвоји. Међутим, предлог је одбијен јер није био у складу са тадашњим законским прописима, према којима је пет стално запослених доктора наука био услов за признање научног статуса. Због тога је Институт био принуђен да се поново 1969. обрати Извршном већу Србије, али сада са молбом да се реши проблем његовог финансирања бар „за изванредан прелазни период”.

Коначно, почев од 1970. Институт ради на четири пројекта (у ствари потпројекта) из историје српског народа (1. Социјалистички раднички покрет у Србији до 1918; 2. КПЈ и раднички покрет у Србији између два светска рата; 3. НОР и револуција у Србији и 4. Социјалистичка изградња Србије). Финансирање је дефинитивно преузела Републичка заједница науке Србије.

Те 1970. године, Институт је изабрао новог директора, др Јована Дубовца, дотадашњег сарадника на II потпројекту. У периоду од јануара 1969, када је др Богумил Храбак, на лични захтев, разрешен дужности, па до избора др Дубовца октобра 1970, вршиоци дужности директора били су Миленко Топаловић и др Милан Борковић, сарадници Института.

У току 1971. у Институту се интензивно радило на разради методологије рада, утврђивању извора, разграничавању задатака историјске науке од других сродних дисциплина, постављању општих теоријских основа проучавања, утврђивању програма и динамике рада на пројекту, односно потпројекту „Социјалистичке изградње Србије”, као и на одређивању њихових носилаца. Како су те исте године наступиле нове тешкоће, јер је Републичка заједница науке Србије одбила да финансира други, трећи и четврти потпројекат (с образложењем да не постоји историјска дистанца за научно изучавање и оцењивање периода од 1918. до данашњих дана, као и да историју радничког покрета треба да финансира СК Србије), Институт је био принуђен да се одрекне сарадње већег броја спољних сарадника и већег дела програма рада, а програм реализације потпројекта „Социјалистички развитак Србије 1945–1965” сведе на минимум.

У 1971. години у Институту је било стално запослено 19, односно 18 радника (један радник је отишао у пензију), од тога 13 у Научноистраживачком сектору и пет у Општем.

Те године Институт је организовао два научна скупа, један поводом 30-годишњице устанка у Србији (на Златибору, 24–28. септембра, на тему „НОР и револуција у Србији”) и други поводом 100-годишњице изласка *Раденика*, првог социјалистичког листа на Балкану (Београд, 20–21. децембра), под називом „Почеци социјалистичке штампе на Балкану”, (у сарадњи с Југословенским институтом за новинарство). Овај скуп је имао међународни карактер.

Током 1972. и 1973. у Институту се број запослених није мењао. Следеће 1974. године примљен је један доктор на-

М. Миленковић, Д. Петровић, З. Панајотовић, З. Антонић и Ђ. Пиљевић на једној од прослава

М. Перишић, Љ. Димић, Н. Глушчевић, М. Митровић, Промоција књиге М. Митровића у Паризу 1995.

Научни скуп о модернизацији у Београду, 1998.

ука, а 1975. још један и први приправник-историчар за рад на IV потпројекту. На крају године у Научноистраживачком сектору било је 16 стално запослених сарадника.

Новим статутом 1973, Радна заједница, као самоуправни орган, преименована је у Збор радних људи, који чине сви запослени радници Института. Те године је Институт, као и све радне организације, поново уписан у регистар Округног привредног суда под бројем ФИ-1411/73.

Година 1975. била је посебно богата активностима: поводом 100 година од смрти Светозара Марковића, Институт је овој теми посветио посебну свеску *Токова револуције*, а сарадници Института одржали су низ предавања у Београду и унутрашњости Србије о његовим идејама и социјалистичком покрету; написан је и сценарио за документарну емисију РТВ Београд итд.; поводом 30-годишњице ослобођења Београда сарадници Института одржали су осам предавања на Коларчевом универзитету, а с Трећим програмом Радио-Београда организован је округли сто на тему „Изградња федералне Србије”, на коме је поднето 19 реферата. Те године изашла је из штампе прва књига из историје КПЈ у Србији, 1941–1943. (аутор др Венцеслав Глишић), док је друга књига, КПЈ у Србији 1943–1945. објављена 1974. (аутор др Милан Борковић).

Настојање да се запошљавају нови млади кадрови настањено је и 1976, када је примљен још један приправник-историчар, па се број сарадника Научноистраживачког сектора повећао на 17. У овој години Институт је организовао три научна скупа: у сарадњи с Војноисторијским институтом – скуп посвећен Саветовању у Столицама; са Одељењем друштвених наука САН-у скуп на тему „Светозар Марковић, омладина и марксизам”; и, заједно са Народним музејом из Титовог Ужица, скуп о Ужичкој републици.

После доношења Закона о удруженом раду, Институт је усвојио нови статут, саображен новим принципима. Дефиниција, пак, његове делатности је, у основи, остала иста; проширена је само ставом о „објављивању и непосредном саопштавању” научноистраживачких резултата и још неким обавезама које су проистицале из општеважеће

научне политике и праксе. Окружни привредни суд је, решењем ФИ-1411/78, констатовао да је „Институт усагласио организацију и саобразио самоуправна општа акта одредбама ЗУР-а”.

У току 1977, 1978. и 1979. није било пријема нових сарадника, што је било симптом лошег финансијског стања у Институту (али не само у овом). У исто време (1979), Институт је изгубио једног старијег сарадника, Лазара Ивановића, један

доктор наука је прешао на рад у другу установу, а један приправник је напустио Институт (1978).

Без обзира на тако неповољне услове, Институт је успео да својим снагама, водећи непрестано рачуна о усавршавању сопствених кадрова, испуни и последњи услов који је постављао Закон о научним делатностима, да има стално запослених 10 доктора наука. Тако је 25. априла 1979, решењем Извршног одбора Скупштине Републичке заједнице науке Србије, и формално признат за научну установу, односно потврђено је да „испуњава прописане услове за стицање својства научног института”. Септембра 1979. Институт је уписан у Регистар научних организација код Републичког секретаријата за образовање и науку СР Србије, на регистарском листу број 47-А.

До 1978, бавећи се све интензивније, са више искуства и све квалификованије научним радом, Институт је објавио, поред великог броја мањих чланака, расправа и студија, и 24 монографије, 12 томова зборника грађе, три тома историографских приручника и 13 свезака зборника радова *Токви револуције*, што укупно чини 52 самостална издања.

Крајем 1977, на иницијативу Председништва ЦК СК Србије и његове Комисије за историју, Институт је добио задатак да напише историју револуционарног радничког покрета Србије, односно историју Савеза комуниста Србије. Рад на пројекту „Историја Савеза комуниста Србије” почео је крајем 1978. у заједници с историјским институтима Војводине и Косова. Нацрт је требало да буде стављен на дискусију 1979. Међутим, представници трију института који су радили на нацрту, нису могли да се сагласе у неким начелним ставовима и до расправе о пројекту није ни дошло. Перспективе за наставак рада нису изгледале

М. Обрадовић, Р. Радић, Г. Кривокапић-Јовић, Д. Стојановић и М. Вујашевић у Институту у Улици кнеза Милоша 101.

Један од кабинета погођених током НАТО агресије

оптимистичке, па је Институт, у договору с Комисијом за историју ЦК СКС, одлучио да организује научну расправу о делу нацрта пројекта који се односи на историју револуционарног радничког покрета Србије без покрајина. Ова расправа је одржана почетком 1980. уз учешће великог броја научних радника, после чега је нацрт поново разматран у Институту и усвојен.

Одлагање да се концепт Пројекта историје СКС у целини усвоји, проузроковало је озбиљне финансијске тешкоће Института, чије је пројекте у то време финансирала Републичка заједница науке Србије само са 70% вредности уложеног рада. Очекујући ангажовање на том пројекту, Институт није тражио друге, допунске изворе прихода, односно ангажовање на другим пројектима који би му осигурали не само опстанак него и обнављање кадра. Поред тога, Институт није одустајао од своје политике подмлађивања научног кадра. У току 1980. примио је једног магистра историјских наука и једног приправ-

ника, затим сваке године једног или неколико постдипломаца и сарадника. До средине 1987. Институт је имао укупно 20 научних радника, од којих је било девет доктора наука, седам магистара, тројица приправника постдипломаца и један истраживач докторант. У Општем одсеку је и даље радило пет радника. Новембра 1983. изабран је нови директор, др Десанка Пешић, виши научни сарадник Института.

До краја 1985. у оквиру пројекта завршене су три монографије и пет студија, објављено је шест монографија, две књиге радова - саопштења са научних скупова и једна књига *Сабраних дела* Душана Поповића. За штампу је приређено пет књига грађе – две књиге *Изабраних списа* Димитрија Ценића, две књиге *Сабраних дела* Душана Поповића и једна књига *Записника Извршног одбора НОФ Србије*. У истом периоду изашла су и два двоброја *Токова револуције* и одржана четири научна скупа („Димитрије Туцовић и раднички покрет Србије”, Златибор, 1981, „Драгиша Лапчевић и раднички покрет Србије”, Ужичка Пожега, 1982; „Оснивачки конгрес КП Србије”, Београд, 1985; „Душан Поповић и раднички покрет Србије”, Рековац, 1985).

До краја 1985. Библиотека Института имала је 18.500 књига и периодичних публикација.

По истеку овог средњорочног плана и при усвајању новог, научни радници Института су одлучили да Републичкој заједници науке Србије предложи финансирање и петог потпројекта који би имао назив „Грађанско друштво у Србији између два светска рата”. Тим предлогом требало је да почне да се остварује један од научних задатака Института дефинисан у свим његовим статутима почев од 1965. године („проучавање ових компонената које доприносе ширем сагледавању друштвених токова националног развојка у које се уклапа и раднички покрет”). У исто време, постојала је жеља и да се попуни празнина коју оставља несистематско и неорганизовано проучавање Србије између два рата, односно њене друштвене, економске па и политичке историје. Већ у новом средњорочном плану за 1986–1990. пети потпројекат, за који је Републичка заједница науке Србије дала сагласност, заузео је своје место у општем пројекту Института, оријентишући се за почетак на три кључне тематске области: грађанске политичке странке (Радикална, као прва), економску проблематику (село са економског, али и политиколошког, социолошког и културолошког аспекта) и војску. Тако се Институт приближио испуњењу свих садржаја које је у својој научној оријентацији предвидео.

Ж. Јовановић и М. Обрадовић, покушај спасавања библиотеке током НАТО агресије

После бомбардовања, на улици

Ж. Јовановић, Р. Вучетић, В. Јовановић, Н. Милићевић, П. Драгишић, Р. Радић, З. Јањетовић, М. Иванковић у новој згради Института на Тргу Николе Пашића 11

М. Бјелајац, Р. Радић, Г. Кривокапић-Јовић, С. Божић, Д. Алексић, В. Јовановић, Р. Вучетић у тренуцима предаха

Институт за историју радничког покрета Србије, октобра 1990. поднео је захтев Привредном суду Београд за промену имена. Захтев је уважен па је Институт преименован и регистрован код Привредног суда 2. октобра 1992. у Институт за новију историју Србије. Исте године 1. октобра Институт је пресељен из Немањине 24 у нове просторије у улици Кнеза Милоша 101.

Почетком 1991. директор Института др Десанка Пешић одлази у пензију. Од јануара 1991. па до новембра исте године вршилац дужности директора била је др Марија Обрадовић, научни сарадник. Новембра 1991. за директора Института изабран је др Јован Дубовац, виши научни сарадник, и ту функцију је обављао све до смрти новембра 1993. Краће време од новембра до краја децембра исте године функцију вршиоца дужности директора обављао је др Момчило Митровић, виши научни сарадник. Од 1. јануара 1994. на место вршиоца дужности

именован је др Жарко Јовановић, научни саветник, који је јула исте године изабран за директора Института.

Институт је у периоду од 1988. до 1995. имао богату продукцију. Написано је и штампано 16 монографија, шест периодичних публикација, девет књига грађе, једна библиографија радова. За 30 година рада Института урађена је и објављена: 41 монографија, 27 периодичних публикација, 39 књига грађе, седам тематских зборника, две књиге хронологије, две књиге библиографије, две споменице и један календар. Укупно 122 књиге.

Од 1965. до 1995. петнаест сарадника Института је одбранило докторске дисертације, а осамнаест њих магистарске тезе.

У 1995. години Институт је имао 28 запослених и то: 23 у Научном сектору од којих је 13 доктора наука (шест научних саветника, два виша научна сарадника и пет научних сарадника), затим седам истраживача сарадника и два асистента истраживача. У Општем сектору било је запослено пет чланова колектива и то: један секретар-правник, рачунопологач, библиотекар и два дактилографа-оператера специјализована за рачунаре.

Распад Југославије и године друштвене и економске кризе током последње деценије прошлог века вишеструко су утицали на рад Института, али и историчара уопште. Нестанак државе и ратни сукоби поставили су пред историчаре тешке моралне и стручне дилеме. Научник се нашао пред изазовом очувања независности струке и њене одбране од уплива ненаучних појава. У таквој ситуацији сарадници Института трудили су се да прошлост проучавају искључиво из научних побуда и да своја истраживања базирају на доказаним принципима научне методологије. Са друге стране, Институт је живео у условима тешке материјалне ситуације (нередовно и недовољно финансирање) и изолованости земље. То је за последицу имало тежак материјални положај запослених и немогућност истраживања ван земље, набављања стручне литературе из иностранства, стручне размене са светом итд. О томе колико су деведесете године биле тешке за ову установу речито сведочи и податак да од 1990. до 1994. у Институт није примљен ниједан сарадник. Тако је у нови миленијум ушао са сарадницима који су у највећој мери дошли током осамдесетих година 20. века.

Институт је нарочито погођен НАТО агресијом на СР Југославију, када је бомбардовањем уништен или

С. Селинић, Д. Шпановић, Ж. Јовановић, В. Крговић Сивчевић, одлазак сарадника у пензију

М. Миленковић, Р. Радић, Л. Перовић, Б. Прпа, Ж. Јовановић, одлазак сарадника у пензију

Са пута на научни скуп у Печују 2001.

С. Селинић, Љ. Димић, М. Митровић, М. Радојевић, Балканистички симпозијум у Брну, 2005.

оштећен инвентар и библиотечки фонд, и када је морао да се исели из зграде у Улици кнеза Милоша 101. Као ретко која научна институција Институт је три пута страдао од последица бомбардовања околних зграда. Разорене су просторије сарадника, уништен намештај, компјутери, оштећени штампачи и копирапарати. Евакуацију библиотечког фонда извели су сви сарадници Института у време ваздушне опасности. Ипак, већим делом библиотечки фонд је уништен. Књиге су најпре пренете у Институт за нуклерану биологију и инжењеринг, а потом у зграду на Тргу Николе Пашића 11, где се све до данас налазе у крајње неусловним просторијама. Додатну штету представљала је чињеница што је до уништења библиотеке дошло непосредно после њеног сређивања. Наиме, акција сређивања и пописивања књижног фонда покренута је 5. марта 1997. Према књигама евиденције, библиотека је располагала

са 11.973 књиге и 6.490 часописа. И после пресељења библиотеке у депо у Немањиној улици 22–24 остао је део библиотечког фонда, посебно веома богата периодика, која се третира у складу са Законом о библиотекарству. Жеља Института да се предузму потребне мере за попис, процену штете и рестаурацију књижног фонда исказана у молби Министарству науке и технологије од 30. јуна 1999. остала је неуслишена.

Од оснивања ово је био најтежи тренутак у историји Института. Нашао се практично на улици, без основног инвентара, опреме и библиотеке. Колегијалност Института за савремену историју и Института за европске студије овог пута дошла је до пуног изражаја. Најнужнији

смештај нађен је у згради на Тргу Николе Пашића 11. После пресељења у ову зграду Институт је дуго живео у тешким условима. Неколико просторија Института за савремену историју у поткровљу које је уступио ИНИС-у биле су запуштене и руиниране. Ти дани остали су упамћени и као дани у којима је директор седео у једној канцеларији са још четири службеника, а сарадници радили код кућа, по библиотекама и архивима. Стање се поправило када је током лета и јесени 2000. Влада Србије извршила адаптацију просторија у којима је Институт био смештен.

Упркос тешким годинама кроз које је Институт пролазио крајем 20. века, брига о издавачкој делатности није престајала. Само од 1993. до 2000. Институт је објавио 20 бројева часописа *Токови историје*,¹ од чега шест двоброја и четири четворброја, са укупно 2.255 страна. Осамдесет пет аутора представило је у том периоду резултате својих истраживања на страницама часописа кроз 224 прилога. Међу њима је сарадника Института било 23, а радове је објавило још 62 колега. Од 1989. до 1999. године сарадници Института објавили су 44 монографије. Само је 1997. године објављено 13 књига и 69 мањих радова (студија и чланака), а 1998. објављено је 67 мањих радова. Од 1965. до 2000. године Институт је објавио 23 свеске зборника радова *Токови револуције*, две свеске часописа *Токови*, 10 свезака часописа *Токови историје*, 48 монографија,

С. Селинић, В. Цветковић, Д. Бајагић, В. Ђукановић, научни скуп на Светом Стефану, 2005.

Р. Радић, В. Крговић Сивчевић, Д. Шпановић, В. Церовић, В. Јовановић, М. Исић, ресторан Архива Југославије, 2005.

¹ Поводом 50-годишњице постојања Институт је објавио библиографију свих издања часописа у посебној публикацији: Небојша Цвејић, *Токови револуције, Токови, Токови историје. Библиографија 1967–2007*, Београд, 2008.

М. Митровић, Љ. Димић, М. Исић, С. Селинић, Д. Бонцић, М. Милошевић, промоција књига у Архиву Југославије, 2005.

М. Митровић, В. Крговић Сивчевић, Д. Шпановић, М. Вујашевић, Ж. Јовановић, М. Миленковић, прослава дана Института, 2005.

11 издања зборника грађе и 14 свезака тематских зборника. Часопис *Токови историје* преименован је 1993. у *Токови историје*. За новог главног и одговорног уредника изабрана је др Латинка Перовић. Преименовање назива означило је и почетак нове концепције часописа. Она је била последица промене програмске оријентације Института: од проучавања историје радничког покрета Србије прешло се на проучавање друштвене историје Србије 19. и 20. века. Часопис је био отворен за све генерације историчара и све оријентације у српској историографији. У редакцији часописа нашли су се неки од еминентних страних историчара, а са том праксом је настављено до данас. И у време највеће изолације успевао је да објављује радове страних научника.

У периоду од 1995. до 2001. године сарадници Института одбранили су пет магистарских и пет докторских радова.

У 21. век Институт је закључао са пројектом „Историја Србије и српског народа”. У оквиру њега постојала су три потпројекта: „Друштво у Србији између два светска рата” (руководилац др Ђорђе Пиљевић, девет сарадника), „Србија у Другом светском рату” (руководилац др Жарко Јовановић, три сарадника) и „Послератни развој Србије” (руководилац др Момчило Митровић, седам сарадника). Уз 19 сарадника који су чинили научни сектор, у Институту су у оквиру Општег сектора радили Драгана Шпановић, дипломирани правник, мр Владан Јовановић, библиотекар, Вера Сивчевић, шеф рачуноводства, Миломира Миленковић, дактилограф-оператер и Мирјана Вујашевић, дактилограф-оператер. На челу Института био је Жарко Јовановић, који је на место директора изабран 1994.

Сајам књига у Београду, штанд Министарства за науку, 2005.

године и који је на тој функцији остао до 2002. године. Од 2002. за директора Института два пута је биран др Момчило Митровић, научни саветник. Председник Научног већа био је др Момчило Исић, а потом др Вера Гудац-Додић. На челу редакције за издавање монографија био је најпре др Момчило Митровић (1999–2002), а потом др Радмила Радић (2002–2005) и др Гордана Кривокапић-Јовић (од 2005. године). Главни и одговорни уредник редакције часописа *Токови историје* био је др Миле Бјелајац, а од 2005. др Радмила Радић.

М. Митровић, Г. Кривокапић-Јовић, М. Бјелајац, М. Ристовић, промоција на сајму књига у Београду, 2005.

Почетак века означио је у одређеном смислу нову етапу у развоју Института. Финансијска средства Институт обезбеђује учествовањем на конкурсима Министарства науке за петогодишње пројекте. У научном смислу дошло је до „смене генерација”. Више заслужних научних радника је отишло у пензију, примљени су нови, углавном стипендисти Министарства науке (тј. одлични студенти). Од 2002. до 2006. Институт је радио на пројекту „Срби и распад Југославије, узроци и последице” који је финансирало Министарство за науку, технологију и развој Србије. Пројектом је руководио др Миле Бјелајац. У његовој ре-

Плакат за научну трибину, 2005.

Сарадници Института у читаоници Архива Југославије

лизацији учествовало је 20 сарадника: четири научна саветника, четири виша научна сарадника, пет научних сарадника, пет истраживача сарадника и двоје истраживача приправника. Временом су сарадници пројекта постали Душан Бајагић, Слободан Селинић, Владимир Цветковић, Весна Ђукановић, Бојан Симић и Александар Милетић, сви у статусу асистената приправника.

Радећи на пројекту сарадници Института истраживали су: утицај српског фактора на стварање и разбијање Југославије, његову улогу током постојања југословенске државе, последице по Србе које су наступиле нестанком СФРЈ, како су Срби видели друге и како су други видели Србе, вишеетничку и вишенационалну компоненту Југо-

славије, економске односе унутар државе, развој њених појединих делова итд. Под истраживачком лупом сарадника Института нашли су се појмови „Велика Србија”, „великосрпски хегемонизам”, „унитаризам” и др. Поред тога проучавана је западна литература о распаду Југославије и српском учешћу у том процесу.

Од 2006. године сви сарадници Института ангажовани су на пројекту „Срби и Југославија – држава, друштво, политика” који финансира Министарство науке Репу-

Д. Шпановић, В. Јовановић, З. Јањетовић, М. Бјелајац и В. Гудац-Додић у секретаријату Института, 2006.

блике Србије. Пројектом, који треба да траје пет година, руководи др Момчило Исић. На њему су ангажована 24 сарадника следећих научних звања: пет научних саветника, шест научних сарадника, осам истраживача сарадника, двоје истраживача и троје истраживача приправника. Током прве две године трајања пројекта на њему су ангажовани и стипендисти Министарства науке Александар Животић, Јован Чавошки, Милан Совиљ (који су у међувремену прешли на пројекат) и Милан Пиљак. У радни однос примљени су и мр Алексеј Тимофејев и мр Сања Петровић Тодосијевић као истраживачи сарадници.

Одлучивши се да у периоду од пет година свој научни живот веже за пројекат „Срби и Југославија”, Институт је пошао од става да је скоро један век дуго постојање југословенске државе наметнуло потребу рада на пројекту о Србима и Југославији, тим пре што је

српски народ био расут широм југословенске државе. Истраживања у оквиру овог пројекта спроводе се на већем броју тематских целина – друштво, институције, идеологија, политика, економија, култура и историографија. Овако постављен пројекат био је логичан наставак дотадашњег рада сарадника Института на пројектима „Историја српског народа” и „Срби и распад Југославије”.

Полазећи од уверења да нема теме из прошлости која није научно легитимна и оправдана („тотална историја”), Институт за новију историју Србије постао је препознатљив по разноликости тема својих истраживања којима се покривају многи сегменти из прошлости југословенске и српске историје, од политике, преко културе и друштва, до свакодневице и приватности. Тако се у опусу тема којима се

Промоција књиге М. Исића у Аранђеловцу, 2007.

На научном скупу у Пожаревцу 2007.

На научном скупу у Пожаревцу, 2007.

баве сарадници Института налазе и: историја војске, историја Другог светског рата, историја државности, цркве и верских заједница, затим спољна политика, односи и узајамна прожимања са другим народима, државама и културама, питање мањина, елита и њено формирање, националне прославе и празници, јавна управа, просветна политика, положај жена, деце и омладине, услови живота, места сећања, историја институција и личности, емиграција, урбанизација и индустријализација, проце-

си модернизације, вредновање најновије домаће и стране историографије, економске и друштвене промене, историја појединих слојева друштва, аграрна политика, Срби ван граница Србије, пропаганда итд.

Препознатљив вид научног живота Института била је и научна трибина коју је водио др Драган Алексић. На трибини су представљене најразличитије теме из области политике, друштвене, економске и културне историје Србије и Југославије и југоисточне Европе у 20. веку. У једном периоду трибина је изашла и ван оквира институтског научног живота. Одржавана је у Културном центру Београда и на њој су учествовали истакнути историчари из других института и са факултета, као и научника из других обла-

сти (социолози, историчари уметности, историчари књижевности) из земље и иностранства. Тако је постала део ширег научног и културног живота престонице. Круна оваквог рада био је и посебан зборник у коме су објављени радови учесника трибине *Историја и сећање, студије историјске свести* (уредник др Олга Манојловић Пинтар). Млади сарадници су по први пут одржали своја предавања на овој трибини и тиме се на

Плакат за предавања у Коларчевој задужбини, 2008.

Плакат за промоцију књиге С. Петровић Тодосијевић, 2008.

најбољи начин представили широј научној и стручној јавности.

После 2002. године осетно су побољшани и технички услови рада сарадника Института добијањем од Министарства науке или куповином сопственим средствима нове компјутерске опреме, намештаја и увођењем интернета. Бољем представљању рада Института и комуникацији са другим институцијама и истраживачима доприноси и веб сајт Института.

Институт је и после 2002. наставио политику значајног стручног подмлађивања примањем млађих сарадника, стипендиста Министарства за науку Републике Србије, магистраната и доктораната, у сарадњи са Катедром за историју Југославије и Катедром за општу савремену историју Филозофског факултета у Београду. На тај начин је дошло до подмлађивања Института па у њему тренутно ради пет научних саветника, два виша научна сарадника, седам научних сарадника, четрнаест истраживача сарадника и један истраживач стипендиста.

Педесетогодишњицу рада ИНИС дочекује програмски и материјално оснажен, истина са неким још нерешеним проблемима (трајни смештај, библиотека), али кадровски ојачан и научно профилисан. Последњих десетак година успостављена је сарадња са сличним установама из иностранства – Москве, Вашингтона, Лондона, Атине, Тел Авива, Прага, Будимпеште, Софије, Загреба, Љубљане, Сарајева, Скопља... Десетине научних радника ових институција сарађује у часопису Института, зборницима са научних скупова или онима који прате пројекат који фи-

О Манојловић Пинтар, Г. Кривокапић-Јовић, В. Ђукановић, М. Иванковић, Б. Надовеза, С. Петровић Тодосијевић, М. Митровић

А. Животић и Љ. Димић на научном скупу у Москви, 2008.

нансира Министарство науке. Ретки су научни скупови, све чешће и пројекти у европским и земљама Америке на којима не учествују и сарадници ИНИС-а. У Бечу, Пекингу, Фиренци, Сан Марину његови сарадници раде магистарске и докторске теме. Са Београдским универзитетом, посебно катедрама историје 20. века успостављена је одлична сарадња. Већина магистарских и докторских радова сарадника одбрањена је на овим катедрама. Професори су ангажовани у телима Института (управни одбор, редакције), а његови сарадници у комисијама за стицање магистерија и доктората.

Поједини сарадници ангажовани су у водећим телима Министарства науке, комисијама, матичним и акредитационим одборима итд.

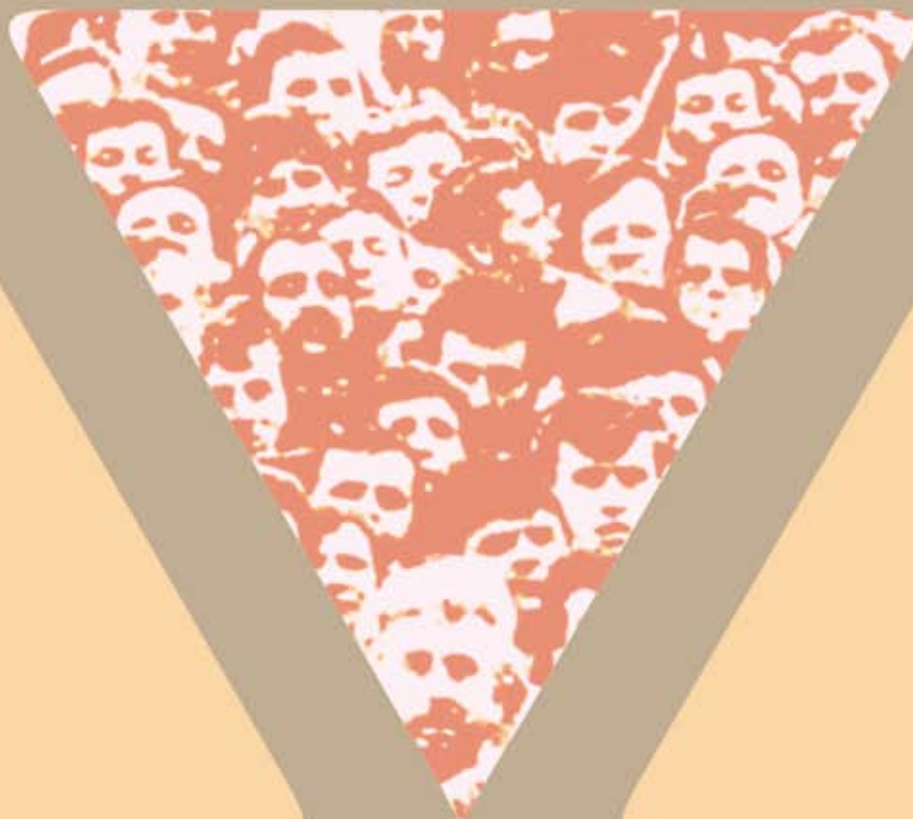
Посебна пажња се поклања издавачкој делатности. Десетак издања годишње (часопис, монографије, зборници радова итд.) устаљена је продукција Института. Захваљујући подршци Министарства науке и сопственим средствима, сви рецензирани рукописи иду у штампу тако да не губе на актуелности. Размена публикација са институцијама и појединцима у земљи регулисана је споразумима о сарадњи, договорима управе Института или његових сарадника. Материјално се помажу сарадници при архивским истраживањима, пријавама и одбранама дисертација итсл.

Завидне резултате у научној делатности потврдиле су својим оценама комисије Министарства за науку. У валоризацији резултата вршеној у првој половини 2008. године 83% сарадника оцењено је оценама А1 – А3, што значи да је изнад просека, док је 42% сарадника (њих укупно 11) добило највишу оцену А1. Све школске обавезе сарадника, као и научна звања током године су завршене, Институт је акредитован као научна институција и очекују се још бољи резултати.

Редовни годишњи и повремени извештаји показују позитивно финансијско пословање.

Посве је јасно да ИНИС има добре основе за даљи развој. Млади кадар стасавана на најбољим примерима српске и европске историографије, повећано интересовање за националну историју Срба, упорност у раду и разумевање државних институција само су неке од претпоставки које то потврђују.

САРАДНИЦИ

1881.

СЕРБИИ

СВІНА И СВАКОМЕ:

А рибунисога рибави одбоду:

И. Уредоубити пред, Јада

и околностіи, у којој, а рибунисога рибави одбоду, бомби

Ми одъ, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду,

ечестна чиніо саму одъ, што е висухо, оубио, да и зем,

істна предохрана, и **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду,

СЕРБИИ одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду,

ре, да се, и **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду,

не, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду,

двочлене, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду, **СЕРБИИ** одбоду,

и преноне, да се тогодившии се закљичителетанна и одтудъ прощити

ИНСТИТУТ НЕКАД

БИОГРАФИЈЕ И БИБЛИОГРАФИЈЕ САРАДНИКА²

---

² У библиографије су укључени само студије, расправе и чланци које су сарадници објавили док су радили у Институту.

АНДОНОВИЋ, Небојша

секретар

Рођен је 1963. у Београду. Дипломирао је на Правном факултету у Београду. У Институту је радио од 1988. до 1994. године.

АНТОНИЋ, др Здравко

редовни професор

Рођен је 1934. у Растошници, општина Зворник. Учитељску школу је завршио 1955. у Тузли, а Вишу педагошку школу у Београду. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду, група за историју, 1963. Магистрирао је 1966. а докторирао на истом факултету 1971. године. Као просветни радник радио је у Растошници и Зворнику. Од 1975. до 1978. обављао је дужност директора Института за историју у Сарајеву. Од 1991. до 1993. радио је у Институту за новију историју Србије. Од 1993. ради као научни саветник у Балканолошком институту САНУ. Бави се претежно новијом историјом Босне и Херцеговине и Југославије. Написао је неколико књига и више од сто студија, чланака, прилога, осврта и приказа.³

Монографије

1. *Устанак у источној и централној Босни 1941*, Београд, 1973.
2. *Бирач у Народноослободилачкој борби*, Тузла, 1982.
3. *Rodoljub Čolaković u svetlu svog dnevnika*, Књига, Београд, 1991.
4. *Ivo Andrić u dnevniku Rodoljuba Čolakovića*, Стручна књига, Београд, 1992.
5. *Pogledi Vase Čubrilovića na srpsku istoriju XIX i XX veka*, Balkanološki institut SANU, Београд, 1992.

Приређена дела

1. *Обласни војни штаб за тузланску област 1941*, (коаутор), Тузла, 1982.
2. *Документи централних органа КПЈ – НОР и револуција 1941–1945*, Београд, 1986.
3. *Прво обласно саветовање комуниста Источне Босне*, Тузла, 1986.

³ Биографија и библиографија др Здравка Антонића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ћирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 263.

4. *Српски писци и научници о Босни и Херцеговини*, Београд, 1995.
5. *Босански устанак Васа Чубриловића*, Београд, 1996.
6. *Чубриловићи 1914. и касније*, Београд, 1999.

Студије, расправе и чланци

1. „Ехо тринаестојулског устанка у Босни и Херцеговини”, *Тринаестојулски устанак – предмет науке и умјетности*, књ. 12, Београд, 1992, стр. 111–122.
2. „Сведочење Васа Чубриловића о сарајевском атентату и тамновању 1914–1918”, *Зборник Матиче српске*, бр. 46, Нови Сад, 1992, стр. 163–180.
3. „Злочини над Србима и Јеврејима у истоочној Босни 1941”, *Балканика*, XXIV, Београд, 1993, стр. 123–161.

АЧАНСКИ ИВАНИШЕВИЋ, Милијана

дактилограф-оператер

Рођена је 1978. у Београду. Основну и Средњу правно-биротехничку школу завршила је у Београду. У Институту за новију историју Србије радила је од 1997. до 2000. године на пословима дактилографа оператера.

БЕГИЋ, Дана

сарадник

Рођена је 1924. у Бијељини. У Београду је завршила Филозофски факултет – група за историју. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1961. године.

БЕЛИЋ, Тамара

архивски помоћник

Рођена је 1940. у Москви. Положила је виши течајни испит. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1963. до 1969. године.

БЕНИЋ, Велика

сарадник

Рођена је 1911. у Неготину. Завршила је Учитељску школу. Учесник је НОР-а од 1941. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1959. до 1964. године.

Хронике

1. *Brezova*, (koautor), Prosveta, Beograd, 1958.

БОГДАНОВИЋ, Јелена

архивист

Рођена је 1931. у Руми. Завршила је Вишу педагошку школу у Новом Саду, група историја и географија, 1952. године. Филозофски факултет у Београду, група историја, завршила је 1979. Као наставник у Гимназији у Великој Плани радила је од 1953. до 1960. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1960. до 1970. године. Обављала је послове сређивања и обраде архивске грађе у Одељењу архивске грађе. Ово одељење је са комплетном архивском грађом и радницима припојено Архиву Србије 1970. Од 1971. радила је у Историјском архиву Београда на месту шефа депоа архивске грађе, на коме је остала до пензионисања 1985. године.

БОГИЋЕВИЋ, Даринка

архивски помоћник

Рођена је 1924. у Пожаревцу. Завршила је Учитељску школу. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1969. године.

БОЈОВИЋ, Станимир

правник

Рођен је 1926. у Брезовици код Чачка. Завршио је Правни факултет у Београду. Радио је у Институту за раднички покрет Србије од 1968. до 1969. године.

БОРКОВИЋ, др Милан

научни саветник

Рођен је 1923. у Требињу. Учесник је НОР-а од 1941. године. Завршио је Филозофски факултет – група за историју 1967, затим Нижу и Вишу партијско-политичку школу, а докторирао 1968. на Филозофском факултету у Приштини. Био је секретар општинског одбора народне власти, секретар ОК КПЈ за Урошевац, инструктор Обласног комитета КПЈ за Космет, начелник Савеза за просвету и директор Обласног просветно-педагошког завода. Кратко време, 1960, био је професор Пете београдске гимназије. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1961. до пензионисања 1985. године. Био је први научни саветник у историји Института. Вршио је функцију директора Института 1970. године. Добитник је *Четвртојулске награде* СУБНОР-а и награде *Слободан Пенезић Крцун*.⁴

Монографије

1. *SKOJ i omladinski pokret u Srbiji: 1941–1945*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1970.
2. *Komunistička partija Jugoslavije u Srbiji*, knj. 2, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1974.
3. *Kontrarevolucija u Srbiji: kvislinška uprava 1941–1944*, 1–2, Sloboda, Beograd, 1979.
4. *Milan Nedić*, Centar za informacije i publicitet, Zagreb, 1985.

Грађа

1. *Osnivački kongres KP Srbije: 8–12. maja 1945*, (koautor), Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.
2. *Istočna Srbija u ratu i revoluciji 1941–1945*, (koautor), Међуопштинска конференција SKS Zaječar: Istorijski arhiv „Тимочка крајина”, Zaječar, 1981.

Студије, расправе и чланци

1. „Zavod za prinudno vaspitanje omladine u Smederevskoj Palanci”, *Istorijski glasnik*, 1, Beograd, 1986, str. 97–116.
2. „SKOJ i omladina Valjeva u oružanom ustanku 1941. године”, *Glasnik Istorijskog arhiva*, 1, Valjevo, 1966, str. 187–198.
3. „Stanje u SKOJ-u i omladinskom pokretu u Srbiji u periodu Prvog zasedanja AVNOJ-a”, *Prvo zasedanje AVNOJ-a*, Bihać, 1986. str. 168–176.

⁴ Биографија и библиографија др Милана Борковића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 290–291.

4. „Aktivno učešće SKOJ-a u ustanku i narodnooslobodilačkom pokretu u Srbiji 1941. godine”, *Tokovi revolucije*, I, Beograd, 1967, str. 275–371.
5. „Specifičnosti u radu skojevske organizacije u Srbiji u prvoj polovini 1943. godine”, *Neretva – Sutjeska*, Beograd, 1969, str. 205–223.
6. „KPJ u Srbiji kao organizator narodnooslobodilačke borbe januar–decembar 1943. godine”, *Tokovi revolucije*, VIII, Beograd, 1972, str. 3–141.
7. „Narodnooslobodilački pokret na Čukarici 1941–1942. godine”, *Čukarica, radnički pokret i NOB*, Beograd, 1972, str. 379–466.
8. „KPJ u Srbiji u periodu borbe za konačno oslobođenje zemlje 1941 – maj 1945. godine”, *NOP i revolucija u Srbiji 1941–1945*, Beograd, 1972, str. 217–239.
9. „Uticaj odluka AVNOJ-a na razvoj NOP-a u Srbiji”, *Obeležja*, VI, Priština, 1973, str. 27–37.
10. „Stvaranje Srpskog narodnooslobodilačkog omladinskog saveza u oslobođenom Užicu 17. oktobra 1941. godine”, *Užički zbornik*, 3, Titovo Učice, 1974, str. 259–279.
11. „SKOJ i omladinski pokret na jugu Srbije u drugoj polovini 1943. godine”, *Leskovački zbornik*, XIV, Leskovac, 1974, str. 51–62.
12. „SKOJ i omladina Srbije u pripremama za oružani ustanak”, *Vojno delo*, 7, Beograd 1975, str. 386–419.
13. „Akcije i sabotaze udarnih diverzantskih grupa u Srbiji 1941. godine”, *Vojno delo*, 8, Beograd, 1975, str. 341–358.
14. „NOP u Srbiji u drugoj polovini 1943. godine i aktivnost KPJ u tom periodu”, *Istorijski glasnik*, 2, Beograd, 1975, str. 67–74.
15. „SKOJ i omladina Kosova u ratu i revoluciji 1941–1945”, *Obeležja*, III, Priština 1975, str. 56–83.
16. „SKOJ i omladinski pokret u Srbiji 1942. godine”, *1941–1942. u svedočenjima učesnika narodnooslobodilačke borbe*, knj. 23, Beograd, 1975, str. 19–50.
17. „Zavod za prinudno vaspitanje omladine u Smederevskoj Palanci”, *1941–1942. u svedočenjima učesnika narodnooslobodilačke borbe*, knj. 24, Beograd, 1975, str. 352–365.
18. „Školovanje jednog dela studenata Beogradskog univerziteta za vreme drugog svetskog rata”, *Beogradski univerzitet u predratnom periodu, narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji*, Beograd, 1983, str. 267–282.
19. „Novi polet NOB u Srbiji”, *Srbija u ratu i revoluciji 1941–1945*, Beograd, 1976, str. 260–280.
20. „KPJ Leskovca organizator NOB-a u okrugu (januar 1943 – 1945)”, *Leskovački zbornik*, XVI, Leskovac, 1976, str. 23–38.

21. „SKOJ i rodoljubiva omladina Beograda u oružanom ustanku 1941. godine”, *Oslobođenje gradova u Srbiji od Turaka 1862–1867*, Beograd, 1977, str. 285–394.
22. „Kontrarevolucionarna uloga prve kvinsliške vlade u Srbiji 1941. godine”, *Obeležja*, Priština, 1977, str. 64–78.
23. „Kvinsliška uprava u Srbiji u drugoj polovini 1941. godine”, *Tokovi revolucije*, XII–XIII, Beograd, 1977–1978, str. 129–277.
24. „Napori kvislinga i Nemaca oko obrazovanja Nedićeve vlade radi ugušenja NOP-a u Srbiji”, *Užička republika*, knj. 2, Beograd, 1978, str. 103–115.
25. „Savet komesara Milana Aćimovića”, *Godišnjak grada Beograda*, XXV, Beograd, 1978, str. 311–355.
26. „KPJ u Srbiji kao organizator ideološko-političkog i propagandnog rada među članovima KPJ, kandidatima i članovima SKOJ-a (januar 1943 – decembar 1944)”, *Leskovački zbornik*, XXI, Leskovac, 1981, str. 85–101.
27. „Omladina Beograda u ratu i revoluciji 1941–1945. godine”, *Tokovi revolucije*, XIV–XV Beograd, 1981, str. 139–240.
28. „SKOJ i omladina Srbije u partizanskim odredima 1941. godine”, *Užički zbornik*, 10, Titovo Užice, 1981, str. 127–148.
29. „Treći, Četvrti i Peti partijski reon u Beogradu u ratu i revoluciji 1941–1945”, *Godišnjak grada Beograda*, XXVIII, Beograd, 1981, str. 179–221; 1982, XXIX, str. 163–206.
30. „Napori rukovodstva NOP-a Srbije da se u ovoj pokrajini u toku rata obrazuje AVNOJ za Srbiju”, *Leskovački zbornik*, XXIII, Leskovac, 1983, str. 27–39.
31. „Velika antifašistička skupština narodnog oslobođenja Srbije i njen istorijski značaj”, *Vojnoistorijski glasnik*, 3, Beograd, 1984, str. 31–50.
32. „Osnivački kongres KP Srbije i njegov značaj”, *Užički zbornik*, 14, Titovo Užice, 1985, str. 173–189.
33. „Osnovne karakteristike razvoja NOP-a na Kosovu i pobeđi nad fašizmom”, *Tokovi revolucije*, XIX, Beograd, 1986, str. 207–250.

БОСИЉЧИЋ, Слободан

политички радник – публициста

Рођен је 1921. на Илици код Сарајева. Гимназију је завршио у Сарајеву. Учесник је НОР-а и носилац *партизанске споменице 1941*. Од 1945. до 1987. био је новинар *Политике* и Радио Београда, у коме је био главни уредник; друштвено-политички радник у републичким органима СКОЈ-а и Савеза комуниста Србије, ССРН Србије и СУБНОР-а, у спортским руководствима Србије, члан Извршног већа Србије – републички секретар за информације. Од 1963. до 1967. био је директор Института за историју радничког покрета Србије. Објавио је 1.236 различитих радова (чланци, белешке, саопштења итд.). До 1963. био је аутор или коаутор осам књига историјске публицистике, за време рада у Институту написао је још четири књиге, а од 1967. до половине 2008. још 17 књига. Највише је проучавао раднички покрет Србије и Народноослободилачку борбу у Тимочкој крајини.

Монографије

1. *Istočna Srbija*, Nolit, Prosveta, Beograd, 1961.
2. *Udar na Jugoslaviju: dvanaest dana aprilskog rata 1941*, (koautor), Sedma sila, Beograd, 1964.
3. *Kongresi naše Partije*, (koautor), Mladost, Beograd, 1965.
4. *Oktobarska revolucija 1917. i prve godine sovjetske vlasti*, Mladost, Beograd, 1966.

БРАВО, Селма

сарадник

Рођена је 1930. у Бутмиру близу Сарајева. Гимназију је завршила у Сарајеву. Дипломирала је на Филозофском факултету у Београду – група за историју. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1961. до 1979. године.

Грађа

1. Dimitrije Tucović, *Sabrani spisi*, I–X, (koautor), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975–1980.

Студије, расправе и чланци

1. „Radničke socijalističke škole u Srbiji 1903–1914. godine”, *Tokovi revolucije*, II, Beograd, 1967, str. 363–394.

БУШЉЕТИЋ, Милица

дактилограф

Рођена је 1913. у Зајечару. Положила је виши течајни испит. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1961. године.

ВЕЉАНОВИЋ, Бранислав

педагошки саветник

Рођен је 1914. у Прићиловици код Алексинца. Учитељску школу завршио је у Алексинцу 1936, а Филозофски факултет у Београду 1957. године. Учесник је НОР-а од 1942. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1953. до 1958. године.

Грађа

1. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, I–XIX, tom I, knj. 3, (koautor), Rad, Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1962.
2. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, I–XX, tom I, knj. 4, (koautor), Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1964.

Студије, расправе и чланци

1. „Značaj, metodologija i vaspitno-obrazovna vrednost pisanja hronike iz narodnooslobodilačkog rata”, *Savremena škola*, 3–4, Beograd, 1958, str. 252–258.
2. „Rad Srpske socijaldemokratske partije i Glavnog radničkog saveza na prosvetivanju i kulturnom podizanju radnika u Srbiji do prvog svetskog rata”, *Istorijski glasnik*, 1–2, Beograd, 1958, str. 33–52.
3. „Štrajk radnika Fabrike šećera na Čukarici 1907. godine”, *Godišnjak grada Beograda*, VI, Beograd, 1959, str. 125–137.
4. „Borba radnika Beograda za radničko zakonodavstvo do prvog svetskog rata”, *Godišnjak grada Beograda*, VII, Beograd, 1960, str. 299–317.
5. „Organizovana klasna borba i prvi veliki štrajkovi rudara u uslovima postojanja Srpske socijaldemokratske partije i modernih sindikata (1903–1915)”, *Štrajkovi rudara Srbije*, Beograd, 1967, str. 57–171.
6. „Delatnost grupe naprednih učitelja u Toplici 1936–1940. godine”, *Učesnici i svedoci*, knj. II, Beograd, 1974, str. 294–295.

ВОЈВОДИЋ, Јасмина

секретар

Рођена је 1957. у Земуну. Завршила је Правни факултет у Београду. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије до 1984. године.

ВУКОМАНОВИЋ, др Младен

научни саветник

Рођен је 1936. у селу Јасеник, општина Гацко, Херцеговина. Умро је у Београду 1989. Учитељску школу завршио је у Мостару. Дипломирао је 1962. на Филозофском факултету у Београду – група за историју. Магистрирао је 1963. и докторирао 1970. године на истом факултету. Од новембра 1962. до 1989. радио је у Институту за историју радничког покрета Србије. Подручја истраживања била су: социјалистичка мисао, раднички покрет у Србији 19. и 20. века, НОБ и др. Истраживао је у Загребу, Сарајеву, Титограду, Мостару, Љубљани и Новом Саду.⁵

Монографије

1. *Dani smrti na Sajmištu: logor na Sajmištu 1941–1944. godine*, (koautor), Savez udruženja boraca NOR-a SR Srbije, Novi Sad, 1969.
2. *Radnička klasa Srbije u drugoj polovini XIX veka*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.
3. *Sindikalni pokret u Beogradu do 1941. godine*, (koautor), Veće Saveza sindikata Beograda, Beogradski izdavački zavod, Beograd, 1979.
4. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1914*, knj. 1, Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

Грађа

1. Živojin Žujović, *Sabrani spisi*, knj. 1 (1850–1879), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1974.
2. Dimitrije Tucović, *Prepiska*, (koautor), Dimitrije Tucović, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Titovo Užice, Beograd, 1974.
3. Svetozar Marković, *Načela narodne ekonomije*, knj. 2, (koautor), Nolit, Arhiv Srbije, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975.

⁵ Биографија и библиографија др Младена Вукомановића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 317.

4. Dimitrije Tucović, *Sabrana dela*, I–X, (koautor), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975–1980.
5. *Građa za istoriju radničkog pokreta u Šumadiji do prvog svetskog rata*, tom II, knj. 1, (koautor), Istorijski arhiv Šumadije, Svetlost, Kragujevac, 1982.
6. *Radnički pokret u Istočnoj Srbiji do 1918. godine*, I–II, (koautor), Međuopštinska konferencija SKS, Istorijski arhiv „Timočka krajina”, Zaječar, 1984.

Библиографије

1. *Sindikalni pokret u Srbiji*, knj. 5: 1903–1919, Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1967.
2. *Bibliografija periodike u Srbiji: 1944–1965*, (koautor), Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

Студије, расправе и чланци

1. „Ustanak u gornjoj Hercegovini juna 1941. godine”, *Prilozi*, 1, Sarajevo, 1965, str. 199–229.
2. „Osnivanje i delatnost radničkih organizacija u Šapcu do 1903. godine”, *Godišnjak Istorijskog arhiva*, 5, Šabac 1967, str. 3–22.
3. „Radničke organizacije u Srbiji do 1903. godine”, *Tokovi revolucije*, I, Beograd, 1967, str. 5–137.
4. „Radničke organizacije u Beogradu do početka XX veka”, *Naučni skup iz istorije gradova*, Beograd, 1967, str. 37–38.
5. „Srbija”, *Pedeset godina revolucionarnog sindikalnog pokreta u Jugoslaviji*, Beograd, 1969, str. 23–30.
6. „Štrajkovi rudara Vrške Čuke 1907. i 1908. godine”, *Istorijski glasnik*, 4, Beograd, 1968, str. 53–76.
7. „Prilog proučavanju pojave radništva u Srbiji i početak njegovog organizovanja”, *Prvo radničko društvo u Jugoslovenskim zemljama*, Osijek, 1969, str. 365–380.
8. „Sindikalni pokret u Srbiji do prvog svetskog rata”, *Pedeset godina borbe i rada revolucionarnog sindikalnog pokreta u Srbiji*, Beograd, 1969, str. 31–45.
9. „Prve sindikalne organizacije u Crnoj Gori”, *Pedeset godina revolucionarnog sindikalnog pokreta u Jugoslaviji*, Beograd, 1969, str. 51–55.
10. „Delatnost Vase Pelagića na organizovanju radničkog pokreta u Srbiji 90-ih godina XIX veka”, *Prilozi*, 5, Sarajevo, 1969, str. 281–292.
11. „Radničke organizacije u Beogradu do početka XX veka”, *Oslobođenje gradova u Srbiji od Turaka 1862–1867*, Beograd, 1970, str. 461–471.
12. „Aprilski štrajk studenata Beogradskog univerziteta aprila 1936. godine”, (koautor), *Zbornik radova o naprednom*

- pokretu studenata Beogradskog univerziteta*, Beograd, 1970, str. 119–222.
13. „Prve radničke organizacije u Kruševcu”, *Radnički pokret i narodnooslobodilačka borba u kruševačkom kraju*, Kruševac, 1972, str. 17–35.
  14. „Sindikalni pokret u Kruševcu 1904–1914. godine”, *Radnički pokret i narodnooslobodilačka borba u kruševačkom kraju*, Kruševac, 1972, str. 43–65.
  15. „Socijalistička štampa u Beogradu 1900–1901. godine”, *Godišnjak grada Beograda*, XIX, Beograd, 1972, str. 47–61.
  16. „Socijalistička štampa u Srbiji 1900–1901. godine”, *Počeci socijalističke štampe na Balkanu*, Beograd, 1974, str. 459–477.
  17. „Radnički pokret na Čukarici do prvog svetskog rata”, (koautor), *Čukarica: Radnički pokret i NOB*, Beograd, 1975, str. 9–137.
  18. „Obeležavanje godišnjice smrti Svetozara Markovića od strane organizovanih radnika u Srbiji 1895. i 1902. godine”, *Glasnik*, 11–12, Istorijski muzej Srbije, Beograd, 1975, str. 137–143.
  19. „Glavni radnički savez Srbije od I do III kongresa (1903–1905)”, *Tokovi revolucije*, X–XI, Beograd, 1974–1975, str. 150–238.
  20. „Živojin Žujović o rešenju nacionalnog pitanja balkanskih naroda”, *Međunarodni naučni skup velike sile i Srbija pred prvi svetski rat*, Beograd, 1976, str. 729–735.
  21. „Pojava prvih štrajkova u Srbiji”, *Socijalistički pokret u Srbiji i Crveni barjak*, Kragujevac, 1976, str. 226–231.
  22. „Beogradsko radničko društvo (1901–1905)”, *Godišnjak grada Beograda*, XXIV, Beograd, 1977, str. 223–240.
  23. „Osnivanje i delatnost opštih radničkih društava u istočnoj Srbiji 1903 i 1904 godine”, *Razvitak*, 2, Zaječar, 1980, str. 46–53.
  24. „Prilog proučavanju delatnosti Radovana Dragovića u radničkom pokretu Srbije 1902. godine”, *Godišnjak grada Beograda*, XXVII, Beograd, 1980, str. 181–187.
  25. „Dimitrije Tucović o odnosu između Partije i sindikata”, *Marksistička misao*, IV, Beograd, 1981, str. 119–155.
  26. „Jedno značajno pisma Marka Lazića i Petra Radovanovića upućeno iz Zaječara 5. juna 1919. godine Dragiši Lapčeviću u Beograd”, *Razvitak*, 4–5, Zaječar, 1982, str. 48.
  27. „Delatnost Petra Radovanovića u radničkom pokretu Srbije do prvog svetskog rata”, *Petar Radovanović: život, rad i vreme*, Zaječar, 1983, str. 31–70.
  28. „Dimitrije Tucović u socijalnoj revoluciji”, *Dimitrije Tucović i radnički pokret Srbije*, Titovo Užice, 1982, str. 41–48.

29. „Prilog proučavanju delatnosti Dragiše Lapčevića u sindikalnom pokretu Srbije do 1941. godine”, *Dragiša Lapčević u radničkom pokretu Srbije*, Titovo Užice, 1984, str. 111–118.
30. „Dušan Popović kao sekretar Srpske socijaldemokratske partije od novembra 1911. do septembra 1912”, *Dušan Popović i radnički pokret Srbije*, Beograd, 1986, str. 85–88.
31. „Uspon sindikalno-štrajkačkih borbi u Srbiji od 1909. do 1912. godine”, *Tokovi revolucije, XX–XXI*, Beograd, 1987, str. 105–147.
32. „Prilog proučavanju delatnosti Radovana Dragovića u radničkom pokretu Srbije 1902. godine”, *Život i delo Radovana Dragovića*, Beograd, 1987, str. 89–97.
33. „’Der Volksstaat’ (Folkštat) o prvom suđenju štampi u Srbiji 1874. godine”, *Kragujevački privid Svetozara Markovića*, Kragujevac, 1987, str. 179–181.

ВУЧЕТИЋ, мр Радина

асистент

Рођена је 1972. у Београду. Дипломирала је 1998. на Филозофском факултету у Београду на Катедри за историју Југославије. Магистрирала је 2002. на Катедри за општу савремену историју Филозофског факултета у Београду са темом „Цвијета Зузорић”. *Европско у култури београдског грађанства 1918–1941*. Тренутно ради докторску тезу *Американизација у југословенској популарној култури '60-их*. У Институту за новију историју Србије радила је од 2002. до 2005. као истраживач сарадник. Од 2005. ради као асистент на Катедри за општу савремену историју Филозофског факултета у Београду. Учествовала је на многим међународним научним скуповима (Беч, Берлин, Лондон, Париз, Стразбур, Праг, Талин, Њујорк, Вашингтон, Букурешт, Софија, Сарајево, Дубровник, Љубљана...). Члан је редакције часописа *Годишњак за друштвену историју*. Области интересовања су: модернизација Београда и Југославије у 20. веку, југословенско-амерички односи, културна и друштвена историја и еманципација жена у Србији.

Монографије

1. *Evropa na Kalemegdanu. „Cvijeta Zuzoric” i kulturni život Beograda 1918–1941*, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 2003.

Чланци, студије и расправе

1. „The Emancipation of Women in Interwar Belgrade and

the 'Cvijeta Zuzorić' Society", *Gender Realties in South Eastern Europe: Historical Perspectives on Womanhood and Manhood in 19th and 20th Century*, Belgrade – Graz, 2002, p. 143–165.

2. „Slika beogradskog građanstva na prelazu iz 19. u 20. vek – Novi prilozi – iz sećanja Milice Babović Bakić”, *Tokovi istorije*, 1–2/2002, Beograd, 2002, str. 89–117.
3. „Why Do Historians in Serbia not Study the Disintegration of Yugoslavia?”, *History of the Present*. SSEES Occasional Papers no. 55, J. Dragovic-Soso, N. Martin and W. Bracewell (eds), London: Centre for South-East European Studies, SSEES/UCL, 2002, pp. 81–84.
4. „Književni život međuratnog Beograda”, *Književna istorija*, XXXIV, 2002, 118, Beograd, 2003, str. 319–342.
5. „'Ujež' ili Nušić o ženskoj emancipaciji”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, IX, 1–3/2002, Beograd, 2004, str. str. 147–163.
6. „Textbooks and the teaching of twentieth century history in Serbia since 1989”, *After the Wall: History Teaching in Europe since 1989*, M. Roberts (ed.), Körber-Srftung, Hamburg, 2004, pp. 152–160.
7. „Muzej kneza Pavla – izlazak Beograda na evropsku kulturnu scenu”, *Tokovi istorije*, 1–2/2004, Beograd, 2004, str. 23–43.

Хронологије

1. *Moderna srpska država 1804–2004: Hronologija*, (koautor), Beograd, 2004.

ГАВРИЛОВ, Милена

сарадник

Рођена је 1925. у Риђици код Сомбора. Завршила је Филозофски факултет – група за филозофију. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1960. године.

ГЛИШИЋ, др Венцеслав

научни саветник

Рођен је 1932. у Злакуси код Титовог Ужица. Гимназију је завршио у Титовом Ужицу 1952. године. Дипломирао је 1959. на Филозофском факултету – група за историју у Београду. Постдипломске студије завршио је на истом факултету 1962. Докторирао је на Хумболт универзитету у

Берлину 1968. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1979. године.⁶

Монографије

1. *Radnički pokret užičkog kraja: od prvih začetaka do 1941. godine*, (koautor), Rad, Beograd, 1965.
2. *Teror i zločin nacističke Nemačke u Srbiji 1941–1944*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1970.
3. *Bugarska vojska u Jugoslaviji: 1941–1945: bugarska okupatorska vojska (april 1941 – 9. septembar 1944)*, (koautor), Međunarodna politika, Beograd, 1971.
4. *Komunistička partija Jugoslavije u Srbiji: 1941–1945*, knj. 1: (1941–1942), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1965.

Грађа

1. *Osnivački kongres KP Srbije: 8–12. maja 1945*, (koautor), Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.

Биографије

1. *Mirko Tomić*, (koautor), Republički odbor SUBNOR-a Srbije, Opštinski odbor SUBNOR-a Kruševac, Beograd, Kruševac, 1974.

Студије, расправе и чланци

1. „Početak ustanka u užičkom kraju”, *Istorijski glasnik*, 4, Beograd, 1965, str. 3–33.
2. „Prilog pitanju terora okupatora i njegovih saradnika u drugoj polovini 1943. godine u Srbiji”, *Prvo zasedanje AVNOJ-a*, Bihać, 1966, str. 153–164.
3. „Vojno politička situacija u Srbiji u prvoj polovini 1943”, *Neretva – Sutjeska*, XVI Beograd, 1969, str. 47–62.
4. „Zločini kvistinga i nacista u Beogradu 1941–1944”, *Godišnjak grada Beograda*, XVI, Beograd, 1969, str. 47–62.
5. „Zločini nacista u Beogradu 1941–1945”, *Beograd u ratu i revoluciji*, Beograd, 1971, str. 173–188.
6. „NOR na Čukarici 1943–1944”, *Čukarica, radnički pokret i NOB*, Beograd, 1972, str. 467–536.
7. „Uloga i značaj Užičke republike 1941–1945”, *NOR i revolucija u Srbiji*, Beograd, 1972, str. 7–19.
8. „Žene užičkog kraja u ustanku 1941. godine”, *Užički zbornik*, 1, Titovo Užice, 1972, str. 193–210.
9. „Partijska organizacija kruševačkog kraja u prelomnim godinama NOR-a i revolucije 1942–1943. godine”, *Bagdala*, 159–160, Kruševac, 1972, str. 43–44.

---

⁶ Биографија и библиографија др Венцеслава Глишића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 330.

10. „Narodnooslobodilački pokret u Boru i okolini 1941–1944. godine”, *Tokovi revolucije*, IX, Beograd, 1973, str. 165–207.
11. „Ideja o stvaranju Užičke republike i njena realizacija”, *Užički zbornik*, 2, Titovo Užice, 1973, str. 153–169.
12. „Zločini četnika i bugarskih okupatora u južnoj Srbiji 1941–1943. godine”, *Leskovački zbornik*, XIV, Leskovac, 1974, str. 101–106.
13. „Veze NOP-a zapadne Srbije i istočne Bosne 1942. i 1943. godine”, *AVNOJ i narodnooslobodilačka borba u BiH*, Beograd, 1974, str. 173–186.
14. „Značaj osnivačkog kongresa KP Srbije”, *Leskovački zbornik*, XV, Leskovac, 1975, str. 5–8.
15. „Uloga i značaj ‘Užičke republike’”, *Istorijski glasnik*, 2, Beograd, 1971, str. 7–20.
16. „Povodom proslave 30-godišnjice pobeđe nad fašizmom i oslobođenja Jugoslavije”, *Užički zbornik*, 4, Titovo Užice, 1975 str. 5–16.
17. „Priprema KPJ za ustanak u Požegi i okolini”, *Užički zbornik*, 5, Titovo Užice, 1976, str. 177–200.
18. „Odmazde 1942”, *Srbija u ratu i revoluciji 1941–1945*, Beograd, 1976, str. 169–185.
19. „Najteža godina”, *Srbija u ratu i revoluciji 1941–1945*, Beograd, 1976, str. 186–214.
20. „Prilog izučavanju Lenjinovog shvatanja revolucije i stvaralačka primena u NOB”, *Treći program Radio Beograda*, Beograd, 1976, str. 57–65.
21. „Razvoj i delatnost KPJ na teritoriji OK Leskovac 1941–1942. godine”, *Leskovački zbornik*, XVI, Leskovac, 1976, str. 7–22.
22. „Slobodna teritorija u zapadnoj Srbiji i savetovanje u Stolicama”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1, Beograd, 1977, str. 93–100.
23. „Početak ustanka u požeškom kraju 1941. godine”, *Užički zbornik*, 6, Titovo Užice, 1977, str. 189–222.
24. „Razvoj i delatnost PK KPJ za Srbiju u Beogradu 1941–1942. godine”, *Tri decenije revolucionarnih zbivanja u Beogradu, (1920–1950)*, Beograd, 1979, str. 233–247.
25. „Doprinos NOR-a Jugoslavije razvoju antifašističkog otpora u Bugarskoj”, *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku*, knj. 1, Beograd, 1980, str. 297–305.
26. „Zločini bugarskog okupatora u Srbiji 1941–1944”, *Jugoslovensko-bugarski odnosi u XX veku*, knj. 2, Beograd, 1982, str. 313–330.

ГЛИШОВИЋ, Катарина

помоћни службеник

Рођена је 1941. у Славковици код Љига. Завршила је основну школу. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1964. до 1968. године.

ДАБИЋ, Никола

сарадник

Рођен је 1932. у Петрињици код Сиска. Гимназију је завршио у Београду 1950. и дипломирао на Филозофском факултету – група за историју 1958. године. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1964. године.

Грађа

1. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1918*, I–XIX, том I, knj. 3, (koautor), Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1962.
2. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, I–XX, том I, knj. 4 (koautor), Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1964. (koautorstvo)

ДАЈИЋ, Мирјана

архивист

Рођена је 1927. у Бихаћу. Завршила је Филозофски факултет – група славистика. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1967. године.

ДАМЈАНОВИЋ, Милица

истраживач

Рођена је 1924. у Жеднику код Суботице. Гимназију је завршила у Београду 1950. Апсолвирала је 1954. на Филозофском факултету у Београду – група за историју. Учесник је НОР-а и носилац *партизанске споменице 1941*. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1955. до 1971. године.

Монографије

1. *Napredni pokret studenata Beogradskog univerziteta:*

1919–1941, I–II Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1966–1974.

Хронологије

1. *Hronologija radničkog pokreta Srbije*, I–XI, knj. 2: 1919–1941, (koautor), Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1969.

Студије, расправе и чланци

1. „Odmaraćemo se posle revolucije... Sećanja na Miloša Markovića”, *Neumornost revolucionara*, Beograd, 1959, str. 50–53.
2. „Studenti Filozofskog fakulteta”, *Sto godina Filozofskog fakulteta*, Beograd, 1963, str. 703–804.
3. „Marinković Miloš 1901–1933”, *Likovi revolucije*, knj. 1, Beograd, 1964, str. 97–101.
4. „Klub studenata komunista na Beogradskom univerzitetu 1919–1921. godine”, *Crveni univerzitet 1919–1941*, Beograd, 1966, str. 7–32.

ДЕВИЋ-УБАВИЋ, Станка

научни сарадник

Рођена је 1932. у Добринцима код Руме. Средњу школу завршила је у Руми и 1952. положила виши течајни испит у мешовитој гимназији. Завршила је Филозофски факултет у Београду – група за етнологију 1959. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1960. до 1970. године. Научним радом се бавила од 1964. Звање асисента добила је у октобру 1965, а звање асистента истраживача у сектору научноистраживачких послова 1968. Од 1970. радила је у Институту за европске студије.

Студије, расправе и чланци

1. „Srpska socijaldemokratska partija i ženski pokret u Srbiji 1903–1914. godine”, *Tokovi revolucije*, I, Beograd, 1967, str. 193–248.
2. „Sekretarijat žena socijaldemokrata – prva ženska politička organizacija u Srbiji”, *Oslobođenje gradova u Srbiji od Turaka 1862–1867*, SANU, Beograd, 1970.

Библиографије

1. *Sindikalni pokret u Srbiji*, V, (koautor), Beograd, 1967.

ДИМИЋ, проф. др ЉУБОДРАГ
редовни професор

Рођен је 1956. године у Земуну. Студирао је историју на Филозофском факултету у Београду, где је дипломирао 1980. Магистарске студије окончао је 1985. одбранивши рад „Агитпроп фаза културне политике у Србији 1945–1952”. Научни степен доктора историјских наука стекао је на истом факултету 1993. са дисертацијом „Културна политика у Краљевини Југославији 1929–1941”. Од 1981. до 1985. је радио као асистент приправник у Институту за историју радничког покрета Србије. За асистента на Катедри за историју Југославије изабран је 1985, за доцента 1993, за ванредног професора 1998. Звање редовног професора стекао је 2002. године. Члан је одбора за историју XX века САНУ. Један је од оснивача „Центра за савремену историју Југоисточне Европе” и оснивач и руководиоца „Центра за историју Југославије и хладног рата”. Био је ангажован је у раду редакција *Југословенског историјског часописа* (заменик главног уредника), *Историје 20. века*, *Годишњака за друштвену историју*, *Војноисторијског гласника*, *Наставе историје*. Учествовао је у раду више десетина научних скупова организованих у земљи и иностранству. Водио је Комисију за истину и помирење коју је 2001. године оформио председник СР Југославије. У периоду 2003–2005. био је управник Одељења за историју Филозофског факултета у Београду. Члан је Савета Филозофског факултета у Београду. У периоду 2003–2005. био је председник Стручног већа за филозофске, историјске и социолошке науке Универзитета у Београду. Почев од 2007. представник је Филозофског факултета у Већу друштвених и хуманистичких факултета Универзитета у Београду. На позив Центра за историју хладног рата London School of Economist and Political Science, чији је почасни члан, боравио је академске 2006/2007. у Великој Британији. Као гост Департмана за историју Карловог универзитета у Прагу краће време је 2005. истраживао у чешким архивима. У два наврата био је гост George Echart института у Браунсвајгу. У оквиру сарадње српских и руских архива је боравио у Москви. Држао је кратки курс из историје Југославије студентима Историјског факултета Уралског државног универзитета у Екатеринбург. У оквиру рада на заједничком пројекту са историчарима из Француске краће време је боравио у Паризу и истраживао у француским библиотекама. Председник Управног одбора Института за новију историју Србије. Области стручног интересовања: историја Југославије и Балкана, посебно односа политике и културе, историја

друштва, односа државе и верских заједница, мањинска питања, делатност интелигенције и њене друштвене функције, међународни односи, историја институција, историја историографије, као и шири теметски круг питања везаних за феномене страних културних, политичких, модернизационих утицаја, веза, односа, прожимања. Аутор петнаестак књига и више од 180 научних и стручних радова.

Монографије

1. *Agitprop kultura. Agitpropovska faza kulturne politike u Srbiji 1945–1952*, Beograd, 1988.
2. *Rimokatolički klerikalizam u Kraljevini Jugoslaviji 1918–1941. Prilozi za istoriju*, (koautor dr Nikola Žutić), Beograd, 1992.
3. *Историографија под надзором. Прилози историји историографије, I–II*, (коаутор проф. др Ђорђе Станковић), Београд, 1996.
4. *Vranko Petranović. Biografija i biobibliografija*, (koautor Dragomir Lončar), Beograd, 1996.
5. *Културна политика у Краљевини Југославији 1918–1941, I (друштво и држава)*, Београд, 1996.
6. *Културна политика у Краљевини Југославији, II (школа и црква)*, Београд, 1997.
7. *Културна политика у Краљевини Југославији, III (политика и стваралаштво)*, Београд, 1997.
8. *Југословенска држава и Албанци, Тематска збирка докумената, I*, (коаутор др Ђорђе Борозан), Београд, 1998.
9. *Srbi i Jugoslavija – prostor, društvo, politika. Pogled sa kraja veka*, Beograd, 1998.
10. *Југословенска држава и Албанци, Тематска збирка докумената, II*, (коаутор др Ђорђе Борозан), Београд, 1999.
11. *Ministarstvo prosvete i ministri Kraljevine SHS i Kraljevine Jugoslavije 1918–1941*, (koautori prof. dr Vladeta Tešić i Gordana Pavlović Lazarević), Beograd, 2000.
12. *Историја српске државности, III, Србија у Југославији*, Београд, 2001.
13. *Записници са седница Министарског савета Краљевине Југославије 1929–1931, Зборник докумената*, (коаутори: Никола Жутић и Благоје Исаиловић), Београд, 2002.
14. *Приче из XX века. Радна свеска из историје за IV разред гимназије*, (коаутор Мира Радојевић), Нови Сад, 2002.
15. *Приче из XX века. Радна свеска из историје за VIII разред основне школе*, (коаутор Мира Радојевић), Нови Сад, 2002.

16. *Zemlja živih. The Land of The Living*, (koautori Vladimir Stojančević, Đorđe Borozan), Beograd, 2004.
17. *Moderna srpska država 1804–2004, Hronologija*, (prvi autor-redaktor), Beograd, 2005.
18. *Србија 1804–2004. Три виђења или позив на дијалог*, (коаутори Дубравка Стојановић, Мирослав Јовановић), Београд, 2005.

Студије, расправе и чланци

1. „Povlačenje kroz Srbiju u Albaniju i dnevniku Petra I Karađorđevića”, *Zbornik Istorijskog muzeja Srbije*, 19, 1982, str. 189–223.
2. „Beogradska štampa i obnova Univerziteta (oktobar 1944 – mart 1946)”, *Beogradski univerzitet u predratnom periodu, oslobodilačkom ratu i revoluciji*, knj. 1, Beograd, 1983, str. 283–291.
3. „Univerzitet i kulturna politika 1945–1948”, *Beogradski univerzitet u predratnom periodu, oslobodilačkom ratu i revoluciji*, knj. 2, Beograd, 1986, str. 23–30.
4. „Kulturna politika Partije u vreme Osnivačkog kongresa KP Srbije”, *Oslobođenje Hrvatske*, Zagreb, 1986, str. 436–440.

ДУБОВАЦ, др Јован

виши научни сарадник

Рођен је 1931. у селу Велика Река код Вучитрна. Гимназију је завршио у Београду 1951. Дипломирао је 1955. на Филозофском факултету у Београду – група за историју. Докторирао је на истом факултету 1969. Био је наставник Гимназије у Лиштици (1955–1957) и Мостару (1957–1960). Од 1960. радио је у Институту за историју радничког покрета Србије. Од 1970. до 1983. и од 1991. до 1993. био је директор Института. У Институту за новију историју Србије радио је до 1993. године. Проучавао је историју привреде Србије у 19. и 20. веку, раднички покрет и социјалистичку мисао у другој половини 19. и првој половини 20. века. Истраживао је у Бечу, Хајделбергу, Паризу, Амстердаму, Загребу, Љубљани и Сарајеву. Умро је у Београду 1993.⁷

Монографије

1. *Štamparsko grafički radnici u Srbiji: 1831–1941*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975.

⁷ Биографија и библиографија др Јована Дубовца могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 360–361.

Прегледи и уџбеници

1. *Razvoj radničkog pokreta i sindikata u Jugoslaviji*, Institut za političke studije, Beograd, 1984.

Грађа

1. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, I–XIX, knj. 3, (koautor), Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1962.
2. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, I–XX, tom I, knj. 4, (koautor), Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1964.
3. Dimitrije Tucović, *Prepiska*, (koautor), Dimitrije Tucović, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Titovo Užice, Beograd, 1974.
4. *Socijalistička misao u Srbiji*, knj. 1: (od 1867–1918), (koautor), Zavod za udžebnike i nastavna sredstva, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1985.

Библиографије

1. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, knj. 5: bibliografija 1903–1919, (koautor), Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1967.
2. *Bibliografija periodike u Srbiji: 1944–1965*, (koautor), Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

Студије, расправе и чланци

1. „Organizovanje i borba tipografskih radnika u Beogradu 1873–1903”, *Godišnjak grada Beograda*, IX–X, Beograd, 1962–1963, str. 419–443.
2. „Pokret tipografskih radnika u Srbiji 1903–1914”, *Istorijski glasnik*, 1, Beograd, 1964, str. 3–52.
3. „Stožer organizovanog radničkog pokreta Srbije do 1914”, *Srpska socijaldemokratska partija*, Beograd, 1965, str. 67–77.
4. „Prilog izučavanju štamparstva u Beogradu 1918–1924”, *Istorijski glasnik*, 2–3, Beograd, 1966, str. 187–205.
5. „Prva ruska revolucija u tretmanu Dimitrija Tucovića”, *Materijal za naučni skup „Oktobarska revolucija i narodi Jugoslavije”*, sv. 1, Beograd, 1967, str. 241–258.
6. „Dimitrije Tucović revolucionarna perspektiva na Balkanu”, *Istorijski glasnik*, 3–4, Beograd, 1967, str. 69–77.
7. „Zadružne štamparije grafičkih radnika u Srbiji do prvog svetskog rata”, *Bibliotekar*, 3, Beograd, 1969, str. 324–332.
8. „Štamparstvo u Beogradu 1918–1941”, *Oslobođenje gradova u Srbiji od Turaka 1862–1867*, Beograd, 1970, str. 513–519.
9. „Grafički radnici Srbije od Obznane do prvog redovnog kongresa SGRJ 1922. godine”, *Tokovi revolucije*, V, Beograd,

- 1970, str. 279–310.
10. „Štamparstvo u Beogradu 1831–1914”, *Istorija Beograda*, knj. 2, Beograd, 1973, str. 745–750.
  11. „Štamparstvo u Beogradu 1831–1914”, *Istorija Beograda*, knj. 3, Beograd, 1973, str. 419–422.
  12. „Jedan prilog proučavanju dela Svetozara Markovića”, *Svetozar Marković, omladina i marksizam*, Beograd, 1982, str. 85–89.
  13. „Nacionalno pitanje u delima Dimitrija Tucovića”, *Dimitrije Tucović i radnički pokret Srbije*, Titovo Užice, 1982, str. 477–493.
  14. „Svetozar Marković i drugovi članovi Ciriške sekcije Prve Internacionalne”, *Zbornik priloga filozofiji i nauci povodom 80. godina rođenja akademika Dušana Nedeljkovića*, Beograd, 1983, str. 87–93.
  15. „Razvoj socijalističke misli u Srbiji do 1918. godine”, *Socijalistička misao u Srbiji*, knj. 1, Beograd, 1985, str. 5–29.
  16. „Jovan Ristić i socijalisti”, *Život i rad Jovana Ristića*, Beograd, 1985, str. 223–226.
  17. „Prilog razjašnjavanju kontroverzi o učešću Dušana Popovića i Triše Kaclerovića na Socijalističkoj mirovnoj konferenciji u Stokholmu 1917. godine”, *Dušan Popović i radnički pokret Srbije*, Beograd, 1986, str. 209–220.
  18. „Prvi srpski socijalisti i međunarodni radnički pokret”, *Tokovi revolucije, XX–XXI*, Beograd, 1987, str. 169–178.
  19. „Odjek ‘Crvenog barjaka’ u evropskoj socijalističkoj štampi”, *Kragujevački period Svetozara Markovića*, Kragujevac, 1987, str. 183–193.

ДУРКОВИЋ, Видосава

документарист

Рођена је 1942. у Бањи Ковиљачи. Положила је виши те-чајни испит. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1963. до 1966. године.

ЂАКОВИЋ, Славка

сарадник

Рођена је 1921. у Чајничу. Положила је виши те-чајни испит. Радила је у Институту за историју радничког покрета Ср-бије од 1959. до 1961. године.

ЂОРЂЕВИЋ, Вићентије

сарадник

Рођен је 1931. у Кални код Књажевца. Завршио је Филозофски факултет – група за историју у Београду. Магистрирао је 1966. и докторирао 1978. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1962. до 1964. године.

ЂОРЂЕВИЋ, Лука

секретар

Рођен је 1923. у Блазнави код Тополе. Завршио је Правни факултет у Београду. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1970. до 1980. године.

ЖИВКОВИЋ, Зорица

помоћни службеник

Рођена је 1930. у Делницама. Завршила је основну школу и радила у Институту за историју радничког покрета Србије од 1965. до 1968. године.

ЖИВКОВИЋ, Мирослава

документарист

Рођена је 1934. у Београду. Завршила је Филозофски факултет – група за историју, у Београду. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1963. до 1968. године.

ЗОРИЋ, др Мирјана

доцент

Рођена је 23. јуна 1952. у Смедереву. По завршетку Филозофског факултета у Београду – група за историју, радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1976. до 1978. као асистент приправник. Последиломске студије на Катедри за историју Југославије уписала је 1976, магистрирала 1981, а докторирала 2004. на истој катедри. Ради на Војној академији Војске Србије као наставник у звању доцента војне историје.

Студије, расправе и чланци

1. „Zemljoradničko zadrugarstvo u Srbiji 1945–1953. godine”, *Tokovi revolucije*, XVI–XVII, Beograd, 1982, str. 171–324.

ИВАНОВИЋ, Лазар

истраживач

Рођен је 1935. у Београду. Дипломирао је 1963. на Филозофском факултету у Београду – група за историју. Радио је у Градском комитету СКЈ Београда као стручни сарадник у Комисији за историју. Од 1964. до 1979. радио је у Институту за историју радничког покрета Србије.

Монографије

1. *Dani smrti na Sajmištu: logor na Sajmištu 1941–1944*, (koautor), Savez udruženja boraca NOR-a Srbije, Novi Sad, 1969.

Грађа

1. *Građa za istoriju radničkog pokreta u Šumadiji do prvog svetskog rata*, tom II, knj. 1, (koautor), Istorijski arhiv Šumadije, Svetlost, Kragujevac, 1982.
2. Dimitrije Tucović, *Sabrana dela*, I–X, (koautor), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975–1980.

Студије, расправе и чланци

1. „Teror nad Jevrejima u okupiranom Beogradu 1941–1942. godine”, *Godišnjak grada Beograda*, XIII, Beograd, 1966, str. 289–317.
2. „Акција радничке класе у Србији у вези са доношењем Закона о радњама до 1905. године”, *Tokovi revolucije*, I, Beograd, 1967, str. 249–273.
3. „Štrajk radnika Fabrike šećera na Čukarici 1907. godine”,

- Godišnjak grada Beograda*, XV, Beograd, 1968, str. 89–127.
4. „Borba Radničke komore u Srbiji za sprovođenje Zakona o radnjama 1910–1914. godine”, *Tokovi revolucije*, IV, Beograd, 1969, str. 261–329.
  5. „Radnički pokret na Čukarici do prvog svetskog rata”, (koautor), *Čukarica u radničkom pokretu i NOB*, Beograd, 1969, str. 9–137.
  6. „Sindikati u Srbiji 1945–1969. godine”, *Pedeset godina borbe i rada revolucionarnog sindikalnog pokreta u Srbiji*, Beograd, 1969, str. 94–116.
  7. „Štrajk studenata Beogradskog univerziteta aprila 1936. godine”, *Zbornik radova o studentskom i omladinskom revolucionarnom pokretu na Beogradskom univerzitetu*, Beograd, 1970, str. 119–175.
  8. „Jevrejsko pitanje u Beogradu za vreme okupacije 1941–1944. godine”, *Beograd u ratu i revoluciji*, Beograd, 1971, str. 189–201.
  9. „Borba radničke klase Srbije za donošenje Zakona o radnjama do 1910. godine”, *Tokovi revolucije*, VIII, Beograd, 1972, str. 205–329.

ИВКОВ, Добрила

стручни сарадник

Рођена је 1935. на Цетињу. Дипломирала је у Београду 1961. на Филозофском факултету – група филозофија. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1962. до 1970. године.

Студије, расправе и чланци

1. „Delatnost Saveza krojačkih radnika u periodu 1903–1914. godine”, *Tokovi revolucije*, VIII, Beograd, 1972, str. 301–370.

ИЛИЋ, Јелка

библиотекар

Рођена је 1924. у Осијеку. Завршила је Вишу педагошку школу у Београду 1947. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1953. до 1959. године.

ЈАКШИЋ, Даница

сарадник

Рођена је 1927. у Београду. Завршила је Филозофски факултет – група за славистику, 1953. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1950. до 1955. године.

ЈЕВТИЋ, Славка

дактилограф

Рођена је 1914. у Парцанима. Завршила је осмогодишњу школу. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1969. године.

ЈЕШИЋ, Рафајло

истраживач сарадник

Рођен је у Годовику код Ужичке Пожеге. Гимназију је завршио у Титовом Ужицу 1952. и дипломирао на Филозофском факултету – група за историју 1958. Радио је у Савезном секретаријату унутрашњих послова од 1956. до 1964, а од 1964. до 1986. у Институту за историју радничког покрета Србије.

Грађа

1. Dimitrije Tucović, *Sabrana dela*, I–X, (koautor), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975–1980.

Студије, расправе и чланци

1. „Ideološko-političke struje u radničkom pokretu Srbije 1903–1914”, *Tokovi revolucije*, 4, Beograd, 1969, str. 3–156.
2. „Dragiša Lapčević kao istoričar radničkog pokreta Srbije do 1918”, *Dragiša Lapčević, Istorija socijalizma u Srbiji, Rat i Srpska socijaldemokratika, Okupacija*, Beograd, 1979, I–XXVII.
3. „Tucović i Partija”, *Užički zbornik*, 10, Titovo Užice, 1981, str. 9–19.
4. „Tucović i Partija”, *Dimitrije Tucović i radnički pokret Srbije*, Beograd, 1982, str. 57–65.
5. „Uloga Dragiše Lapčevića u radničkom pokretu Srbije do 1915. godine”, *Dragiša Lapčević u radničkom pokretu Srbije*, Beograd, 1984, str. 15–22; *Užički zbornik*, Titovo Užice, 1984, 13, str. 79–89.

ЈОВАНОВИЋ, др Жарко

научни саветник

Рођен је 1936. у Ваљевској Каменици. Основну школу завршио је у селима Причевићу и Мајиновићу, Нижу гимназију у Ваљевској Каменици, а Вишу гимназију у Ваљеву. Филозофско-историјски факултет – група историја, завршио је у Београду 1962. Од 1963. године, ради Заводу за прикупљање и обраду докумената из историје радничког покрета Србије у Београду. Од 1965. радио је у Институту за историју радничког порета Србије на месту асистента. Јануара 1969. магистрирао, а октобра 1975. докторирао. Децембра 1976. добио је звање научног сарадника, маја 1984. вишег научног сарадника, а јуна 1989. добио је звање научног саветника. Бавио се истраживањем проблема сељаштва до Првог светског рата и у међуратном периоду, историјом Србије у Првом и Другом светском рату. Проучавао је и културно-уметничке активности радника у Србији и Југославији, студентски покрет на Београдском универзитету, организовање синдикалног покрета у Србији, стварање и развој нове власти у Србији у периоду Другог светског рата. Научноистраживачки рад *Нова власт у Србији 1941–1945*, Београд, 1997, добио је прву награду Фондације „Драгојло Дудић” за 1997. годину. За свој научни допринос проучавању историје ваљевског краја добио је *Септембарску награду* града Ваљева. За студију *Неостварени ратни циљеви Драже Михаиловића у Србији 1941–1944*, Београд, 2001, добио је другу награду Фондације „Драгојло Дудић” за 1998. годину. Учествовао на више од 30 научних скупова у земљи и иностранству, као и на четири конгреса историчара Југославије.

Више година је био председник Научног већа Института, председник Збора радника, председник Програмског савета Архива Србије, председник Комисије за избор у звања архивиста Србије, члан Управног одбора Института за савремену историју, руководилац Научног пројекта Института за новију историју Србије, члан Комисије Министарства за науку Србије за избор у научна звања. Од 1. јануара 1994. па до одласка у пензију, крајем 2001. године, био је директор Института за новију историју Србије.⁸

Монографије

1. *Чукараица. Раднички покрет и НОБ*, (коаутор), Београд, 1972.

⁸ Биографија и библиографија др Жарка Јовановића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ћирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 410.

2. *КПЈ према сељаштву 1919–1941*, Београд, 1983.
3. *Радничка уметничка група „Абрашевић” Београд, 1905–1945*, Београд, 1984.
4. *Црвене позорнице „Абрашевића”*, Београд, 1988.
5. *Сељаштво Србије у Другом светском рату 1941–1945*, Београд, 1995.
6. *Нова власт у Србији 1941–1945*, Београд, 1997.
7. *Неостварени ратни циљеви Драже Михаиловића у Србији 1941–1944*. Београд, 2001.
8. *Ваљево под окупацијом 1941–1944*, Београд, 2001.
9. *Сто година КУД „Абрашевића” у Шапцу, 1905–2005*, Шабац, 2005.
10. *Народно просвећивање у делу Јужне Србије (Македоније), 1918–1941*, Београд, 2007.

Биографије

1. *Народни херој Влада Аксентијевић*, Обреновац, 1974.
2. *Влада Аксентијевић: Животни пут и револуционарно дело*, Горњи Милановац, 1981.

Библиографије

1. *Синдикални покрет у Србији 1903–1919*, Београд, 1967.
2. *Хронологија радничког покрета у СКЈ 1919–1941*, т. 1, Београд, 1980.

Зборници грађе

1. *Димитрије Туцовић, Сабрани списи, 1–4*, (коаутор), Рад, Институт за историју радничког покрета Србије, Београд, 1975–1980.
2. *Колаборација у Србији 1941–1945*, Београд, 2001.
3. *Градско веће општине града Ваљево 1941–1944*. Београд, 2001.

Студије, расправе и чланци

1. „Штрајк молеро-фарбарских радника у Београду 1936. године”, *Годишњак града Београда*, 13, Београд, 1966, стр. 269–288,
2. „Развој радничког покрета у ваљевском крају до 1919. године”, *Гласник Историјског архива*, 1, Ваљево, 1966, стр. 143–162.
3. „Српска социјалдемократска партија према сељаштву 1903–1914”, *Токови револуције*, 4, Београд, 1969, стр. 157–259.
4. „Организација и борба трговачких помоћника у Србији 1903–1914”, *Токови револуције*, 7, Београд, 1971, стр. 263–317.
5. „Сељачко и аграрно питање на Вуковарском конгресу”;

- Други конгрес КПЈ*, Славонски Брод, 1972, стр. 161–172.
6. „Организација и борба опанчарских радника у Србији 1903–1914”, *Токови револуције*, 9, Београд, 1973, стр. 273–312.
  7. „Раднички покрет на Чукарици до Првог светског рата”, *Чукарица: раднички покрет и НОБ*, Београд, 1975, стр. 9–137.
  8. „Комунистичка партија Југославије према сељаштву у Србији до 1929. године”, *Југословенски историјски часопис*, 1–2, Београд, 1974, стр. 115–134.
  9. „Сељаштво западне Србије пред устанак 1941. године”, *Ужички зборник*, 1, Титово Ужице, 1978, стр. 79–89.
  10. „Радничка уметничка група 'Абрашевић' и њен значај за развој радничког покрета Лесковца”, *Лесковачки зборник*, 20, Лесковац, 1980, стр. 39–57.
  11. „Димитрије Туцовић и сељачко питање у Србији”, *Димитрије Туцовић и раднички покрет Србије*, Титово Ужице, 1982, стр. 67–81.
  12. „Црвена позорница ваљевског 'Абрашевића’”, *Гласник Међуопштинског архива*, 17, Ваљево, 1982, стр. 163–184.
  13. „Ваљевски 'Абрашевић' у првим борбеним редовима радничке класе у периоду између два светска рата (1919–1941)”, *Гласник Међуопштинског архива*, 18, Ваљево, 1983, стр. 61–91.
  14. „Црвена позорница крагујевачког 'Абрашевића’”, *Станишта*, 1, Крагујевац, 1983, стр. 97–115.
  15. „Радничка уметничка група 'Абрашевић' у Ужицу у периоду између два светска рата”, *Ужички зборник*, 8, Титово Ужице, 1979, стр. 181–211.
  16. „Допринос Филипа Филиповића изградњи става КПЈ према савезу радника и сељака”, *Филип Филиповић – револуционарна мисао и дело*, Београд, 1983, стр. 265–275.
  17. „Допринос Косте Стаменковића развоју радничке уметничке групе 'Абрашевић' у Лесковцу”, *Лесковачки зборник*, 24, Лесковац, 1984, стр. 99–107.
  18. „Став Драгише Лапчевића према сељаштву у Србији у периоду Првог светског рата”, *Драгиша Лапчевић у радничком покрету Србије*, Титово Ужице, 1984, стр. 327–339.
  19. „Радничка уметничка група 'Абрашевић' у Врању”, *Врањски гласник*, 17, Врање, 1984, стр. 181–192.
  20. „Сељаштво јужне Србије у борбама за коначно ослобођење 1944. године”, *Лесковачки зборник*, 25, Лесковац, 1985, стр. 139–154.
  21. „Душан Поповић и сељачко питање у Србији”, *Душан*

- Поповић и раднички покрет у Србији*, Београд, 1986, стр. 121–123.
22. „Радничка уметничка група 'Абрашевић' у Зајечару (1926–1940)”, *Токови револуције*, XX–XXI, Београд, 1987, стр. 179–191.
  23. „Партија и србијанско село у време припрема за Оснивачки конгрес КП Србије”, *Оснивачки конгрес КП Србије*, зборник радова са научног скупа, Београд, Нови Сад, Приштина, 1988, стр. 91–103.
  24. „Оснивање Антифашистичке скупштине народног ослобођења Србије”, *Токови*, Београд, 1990, стр. 149–187.
  25. „Прилог проучавању учешћа сељаштва ужичког краја у борби за ослобођење”, *Ужички крај у НОР-у и револуцији 1941–1945*, Београд, Титово Ужице, 1989, стр. 377–387.
  26. „Сергије Димитријевић – спољни сарадник Института за историју радничког покрета Србије у Београду”, *Живот и дело др Сергија Димитријевића*, Библиотека Народног музеја у Лесковцу, књ. 41, Лесковац, 1989, стр. 37–46.
  27. „Партијска организација ваљевског краја у припреми маса за устанак”, *Ваљевски крај у НОР-у 1941–1942. Улога и значај Ваљевског НОП одреда*, Ваљево, 1991, стр. 21–33.
  28. „Зачетак народне власти у Србији 1941”, *Токови*, бр. 1, Београд, стр. 151–165.
  29. „Упоредност ослободилачког и грађанског рата”, *Токови историје*, 1–2, Београд, 1993, стр. 181–186.
  30. „Модернизацијски процеси на србијанском селу у 20. веку”, *Токови историје*, бр. 1–2, Београд, 1993, стр. 105–108.
  31. „Пољопривреда Србије у рату 1941–1945”, *Србија у модернизацијским процесима 20. века*, Институт за новију историју Србије, Београд, 1994, стр. 143–151.
  32. „Окупација Ваљева 1941”, *Ваљево – постанак и успон градског средишта*, Ваљево, 1994, стр. 97–111.
  33. „Немачки злочини у Србији 1941”, *Токови историје*, бр. 1–2, Београд, 1994.
  34. „Политичко раслојавање сељаштва у Србији 1941. године”, *Историја 20. века*, бр. 1, Београд, 1994, стр. 97–111.
  35. „Сељачки и аграрни социјализам Драгољуба Јовановића”, *Нишки зборник*, 18, Ниш, 1994, стр. 97–101.
  36. „Пораз четничког покрета Драже Михаиловића у јесен 1944”, *Пола века од ослобођења Србије*, Београд, 1995, стр. 39–53.
  37. „Политички и национални програм четничког покре-

- та Драже Михаиловића 1941–1944”, *Историјски списи*, орган Историјског института и друштва историчара Црне Горе, бр. 3–4, Подгорица, 1994, стр. 46–60.
38. „Сељаштво југа Србије у време бомбардовања Лесковца 1944”, *Лесковачки зборник*, 35, Лесковац, 1995, стр. 209–214.
39. „Ваљевски крај у народнослободилачкој борби 1941–1945”, *Споменица палим борцима и жртвама фашистичког терора у општини Ваљево 1941–1945*, Ваљево, 1995, стр. 7–14.
40. „Српска сељачка држава у ратном програму Милана Недића”, *Војноисторијски гласник*, бр. 1–2, Београд, 1996, стр. 118–128.
41. „Четници Драже Михаиловића у ваљевском крају 1941–1944”, *Ваљево 1941–1944*, стр. 73–101.
42. „Село Србије у делу Светозара Марковића”, *Живот и дело Светозара Марковића*, Београд, 1997, стр. 561–571.
43. „Нова власт у ослобођеном ваљевском крају”, *Развој ваљевског краја 1945–1965*, Ваљево, 1997, стр. 34–50.
44. „Први покушај колаборације равногорског четничког покрета 1941. године”, *Педесет година победе над фашизмом*, књ. 2, Београд, 1997, стр. 276–288.
45. „Сарадња равногорског и партизанског покрета у Србији 1941. године”, *Токови историје*, бр. 3–4, Београд, 1997, стр. 157–177.
46. „Колаборација равногорског покрета 1941–1944”, *Други светски рат – 50 година после*, књ. 1, Београд – Подгорица, 1997, стр. 391–402.
47. „Дража Михаиловић и Немци у Србији 1941. године”, *Југословенски историјски часопис*, бр. 2, Београд, 1997, стр. 83–99.
48. „Колаборација Драже Михаиловића са квислинзима у Србији 1941. године”, *Војноисторијски гласник*, 1–2, Београд, 1998, стр. 74–75.
49. „Жене Србије на раскршћу 1941–1945, Опредељење жена у рату”, *Десети конгрес историчара*, Београд, 1998, стр. 485–493.
50. „Борбе за ослобођење Ваљева”, *Ваљевски алманах*, Удружење Ваљеваца у Београду, Београд, 1998, стр. 233–248.
51. „Србија у Другом светском рсту 1941–1945”, *Југословенска држава 1918–1998*, Београд, 1999, стр. 683–688.
52. „Ваљево под окупацијом 1914”, *Ваљевски алманах*, Удружење Ваљеваца у Београду, Београд, 2000, стр. 67–74.
53. „Изгубљена битакa за Србију”, *Настава историје*, часопис Савеза историчара Југославије, бр. 9, Нови Сад,

- 1999, стр. 122–136.
54. „Ваљево под окупацијом 1914”, *Ваљевски крај у Првом светском рату 1914–1918*, Ваљево, 2000, стр. 34–57.
55. „Битка за рањенике и болесне у Србији 1914–1915”, *ИИЧ*, бр. 1–2, Београд, 2001, стр. 43–57.
56. „Власи на етничком простору српског народа”, *Власи на Балкану*, Скопље, 2001.
57. „Јован Скерлић у социјалистичком и радничком покрету”, Научни скуп у САНУ, 27–28. септембар: *Друштвено политичка мисао Јована Скерлића*, Београд, 2001.
58. „Народно просвећивање у Македонији 1918–1941”, *Српска слободарска мисао*, бр. 19, Београд, 2006. стр. 3–26.
59. „Просветне установе у Македонији 1918–1941”, *Српска слободарска мисао*, бр. 20, Београд, 2007, стр. 33–56.
60. „Културно-уметника друштва и групе у Македонији 1918–1941”, *Српска слободарска мисао*, бр. 20, Београд, 2007. стр. 19–36.

ЈОВАНОВИЋ, др Надежда

научни саветник

Рођена је 1931. у Москви. Дипломирала је 1954. на групи историје Историјско-филозофског факултета Карело-финског државног универзитета у Петрозаводску. Магистарски рад одбранила је 1968. у Институту за славистику Академије наука СССР-а у Москви. Докторирала је на Филозофском факултету у Приштини 1969. Од 1954. до 1964. радила је као млађи научни сарадник Института за славистику Академије наука СССР-а. Од 1964. до 1997. радила је у Институту за историју радничког покрета Србије.⁹

Монографије

1. *Politička kriza u Jugoslaviji 1928. godine i radnički pokret*, autoreferat disertacije za dobijanje zvanja kandidata istorijskih nauka, (na ruskom jeziku), Institut slavanovedenija ANSSS, Moskva, 1968.
2. *Rifat Burdžević Trša*, Glas, Beograd, 1973.
3. *Politički sukobi u Jugoslaviji: 1925–1928*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1974.
4. *Sindikalni pokret u Srbiji: (1929–1941)*, Rad, knj. 1–2, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979–1984.

⁹ Биографија и библиографија др Надежде Јовановић могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 415

5. *Sindikalni pokret u Beogradu do 1941. godine*, Veće Saveza sindikata Beograda, Beogradski izdavački zavod, Beograd, 1979.
6. *Mirko Tomić*, Republički odbor SUBNOR-a Srbije, Opštinski odbor SUBNOR-a, Beograd, 1974.
7. *Miloš Marković*, Glas, Beograd, 1976.
8. *Borba KPJ u Srbiji za stvaranje Narodnog fronta 1935–1939*, Beograd, 1990.
9. *Zemljoradnička levica u Srbiji 1927–1939*, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1994.

Грађа

1. Blagoje Parović, *Izabrani spisi*, I–III, (koautor), Glas, Beograd, 1976–1978.
2. Dragoljub Jovanović, *Sloboda od straha. Izabrani politički spisi*, (koautor), Beograd, 1991.

Студије, расправе и чланци

1. „Iz istorije političke krize u Jugoslaviji 1928. godine”, *Novaja i novejšaja istorija*, IV, (na ruskom jeziku), Moskva, 1961, str. 88–99.
2. „Pokret narodnih masa u Jugoslaviji protiv nasrtaja reakcije i monarho-fašističke diktature (1928–1929)”, *Naučni zapiski Instituta slavjanovedenija Akademii nauk SSSR*, XXV, (na ruskom jeziku), Moskva, 1962, str. 38–47.
3. „Narodna prosveta i prirodne i tehničke nauke”, *Istorija Jugoslavije*, (na ruskom jeziku), Moskva, 1962, str. 260–271.
4. „Ko je Moravac? Prilog proučavanju života i rada Filipa Filipovića”, *Prilozi iz istorije socijalizma*, 3, Beograd, 1966, str. 347–353.
5. „Suđenje Radomiru Vujoviću”, *Braničevo*, 1, Požarevac, 1968, str. 52–63.
6. „Borba za sprovođenje ‚Otvorenog pisma‘ Kominterne u Srbiji”, *Revolucionarni radnički pokret u Zagrebu između dva svetska rata*, Zagreb, 1968, str. 82–102.
7. „Organizaciono stanje i unutarpartijski razvoj KPJ u Srbiji 1926–1928”, *Tokovi revolucije*, III, Beograd, 1968, str. 249–326.
8. „Prilog biografiji Bracana Bracanovića”, *Istorijski zapisi*, 1–2, Titograd, 1969, str. 263–270.
9. „Hapšenje i suđenje komunistima u Srbiji 1926–1928”, *Tokovi revolucije*, V, Beograd, 1970, str. 169–207.
10. „Prilog proučavanju odjeka atentata u Narodnoj skupštini 20. juna 1928. godine”, *Časopis za suvremenu povijest*, 1, Zagreb, 1970, str. 61–70.
11. „Prilog biografiji Gojka Samardžića”, *Istorijski zapisi*, 1–2, Titograd, 1970, str. 83–98.
12. „’Klasna borba’ ” teoretski časopis KPJ”, *Prilozi za istoriju*

- socijalizma*, 7, Beograd, 1970, str. 495–515.
13. „Demokratska stranka i politički odnosi u Kraljevini SHS”, recenzija na monografiju dr Branislava Gligorijevića, *Vojnoistorijski glasnik*, Beograd, 1970, str. 241–245.
  14. „Borba za Beogradsku opštinu u opštinskim izborima 1926. godine”, *Godišnjak grada Beograda*, VII, Beograd, 1971, str. 109–137.
  15. „Đuro Strugar, Prilog biografiji”, *Istorijski zapisi*, 3, Titograd, 1972, str. 231–261.
  16. „O sukobima u rukovodstvu KPJ u pitanju sindikalnog jedinstva i rukovođenja Nezavisnim sindikatima 1926–1927”, *Istorija XX veka*, XII, Beograd 1972, str. 424–440.
  17. „Pokret seljaštva u Srbiji aprila–juna 1928. i odnos političkih stranaka prema njemu”, *Tokovi revolucije*, VI, Beograd, 1972, str. 151–165.
  18. „Antimasonska i antifašistička izložba u Beogradu oktobra 1941. godine”, *NOR i revolucija u Srbiji 1941*, Beograd, 1972, str. 201–213.
  19. „Odnos okupatora i kvislinga prema masoneriji u Srbiji 1941–1942”, *Godišnjak grada Beograda*, VII, Beograd, 1973, str. 77–101.
  20. „Sukob sa policijom povodom zbora Narodnog fronta 24. maja 1926. godine u Kruševcu”, *Radnički pokret i NOR u Kruševcu i kruševačkom kraju 1919–1941*, Kruševac, 1973, str. 155–168.
  21. „Afirmacija antifrakcijskih snaga u Srbiji i podrška ‘zagrebačkoj liniji’ u KPJ”, *Osma konferencija zagrebačkih komunista i razvoj KPJ–SKJ kao moderne partije radničke klase*, Zagreb, 1978, str. 109–127.
  22. „O ulozi zavičajnih udruženja studenata Beogradskog univerziteta u revolucionarnom radu uoči drugog svetskog rata”, *Tri decenije revolucionarnih zbivanja u Beogradu*, Beograd, 1979, str. 151–173.
  23. „Prilog proučavanju partijsko-publicističkog nasleđa Vojislava Vujovića”, *Revolucionarna misao i delo braće Vujović*, Požarevac, 1981, str. 117–131.
  24. „Revolucionarna delatnost Miloša Markovića od 1927. godine”, *Užički zbornik*, IV, Titovo Užice, 1975, str. 131–157.
  25. „Rad Adolfa Muka u Beogradu 1935. i 1936. godine”, *Radnički pokret, narodnooslobodilački rat i revolucija u Boki Kotorskoj*, Herceg-Novi, 1983, str. 83–98.
  26. „Prilog Filipa Filipovića diskusiji i organizacionom pitanju 1922–1924. godine”, *Filip Filipović, revolucionarna misao i delo*, Beograd, 1983, str. 160–175.
  27. „Milan Gorkić. Prilog biografiji”, *Istorija XX veka*, I, Beograd, 1983, str. 25–57.
  28. „O jednom nenaučnom metodu. Povodom monografije

- dr Hrvoja Matkovića – Svetozar Pribičević i Samostalna demokratska stranka do šestojanuarske diktature”, *Časopis za suvremenu povijest*, I, Zagreb, 1983, str. 121–134.
29. „Je li 1934–1936. godine M. Gorkić bio protiv jedinstvene jugoslovenske države?”, *Časopis za suvremenu povijest*, I, Zagreb, 1983, str. 77–89.
30. „Uloga Đure Đakovića u sređivanju prilika u beogradskoj partijskoj organizaciji 1928. godine”, *Đura Đaković život i delo*, Slavonski Brod, 1984, str. 157–173.
31. „Milan Gorkić u ,interpretaciji‘ Ivana Očaka”, *Časopis za suvremenu povijest*, I, Zagreb, 1985, str. 161–183.
32. „Vlada Milana Stojadinovića (1935–1937)”, recenzija na monografiju dr Todora Stojkova, *Časopis za suvremenu povijest*, br. 2, Zagreb, 1986, str. 124–126.
33. „Progresivna štampa Srbije u borbi protiv rata i fašizma pred drugi svetski rat”, *Tokovi revolucije*, XIX, Beograd, 1986, str. 41–88.
34. „Pojava i razrada ideja antifašističkog pokreta u KPJ”, *Savremenost*, VI, Novi Sad, 1986, str. 50–67.
35. „Internacija Sime Markovića”, *Arhivski pregled*, br 1–2, Beograd, 1987, str. 149–185.
36. „Milan Gorkić u ratu u Španiji”, *Vojnoistorijski glasnik*, br. 1, Beograd, 1988, str. 181–203.
37. „Hapšenje i suđenje Kostu Novakoviću 1926. godine”, *Kosta Novaković u radničkom pokretu Srbije i Jugoslavije*, Čačak, 1989, str. 260–290.
38. „Propao pokušaj ,privatne inicijative‘ na suzbijanju komunističke ideologije”, *Tokovi revolucije*, XX–XXI, Beograd, 1987, str. 149–168.
39. „Dragoljub Jovanović o Stjepanu Radiću i hrvatskom pitanju”, *Naše teme*, br. 11, Zagreb, 1989, str. 372–392.
40. „Srpsko-hrvatski odnosi u svetlosti stavova Dragoljuba Jovanovića”, *Filozofija i društvo*, br. 3, Beograd, 1990, str. 291–321.
41. „Arandelovačka akcija levih zemljoradnika i komunisti”, *Tokovi*, br. 1, Beograd, 1990, str. 53–69.
42. „Komunistička partija Jugoslavije prema zemljoradničkoj levici”, *Vojnoistorijski glasnik*, br. 3, Beograd, 1991, str. 201–235.
43. „Beogradska javnost prema Sovjetskom Savezu 1934–1941”, *Tokovi*, br. 1–2, Beograd, 1992, str. 129–149.
44. „Beogradski list *Rad* (1926–1929)”, *Godišnjak grada Beograda*, knj. XXXIV, Beograd, 1992, str. 151–175.
45. „Dragoljub Jovanović i ,Nova Evropa‘ ”, *Čovek iznutra slobodan. Dragoljub Jovanović – naučnik, političar, stradalnik*, Niš, 1993, str. 117–125.
46. „Dragoljub Jovanović o demokratiji kao osnovnom uslovu društvenog progressa”, *Srbija u modernizacijskim procesima*

XX veka, Beograd, 1994, str. 377–385.

47. „Dragoljub Jovanović i Maček. Prilog istoriji ličnosti”, *Istorija XX veka*, br. 1, Beograd, 1994, str. 159–175.

48. „Udružena opozicija 1935–1939”, recenzija na monografiju mr Mire Radojević, *Tokovi istorije*, br. 1–2, Beograd, 1994, str. 202–208.

49. „Rasprava na skupu o modernizacijskim procesima u Srbiji XX veka”, *Tokovi istorije*, br. 1–2, Beograd, 1995, str. 129–133.

Хронике

1. *Dve hronike iz narodnooslobodilačke borbe*, (koautor), Prosveta, Beograd, 1957.

ЈОВАНОВИЋ, Слободанка

руководилац материјално-финансијског пословања

Рођена је 1932. у Парцанима. Завршила је средњу економску школу. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1987. године.

ЈУРИШИЋ, Весна

секретар

Рођена је 1959. у Сплиту. Гимназију је завршила у Београду. Дипломирала је 1986. на Правном факултету у Београду. У Институту за новију историју Србије радила је од 1994. до 1996. године обављајући опште и кадровске послове, као и све правне послове везане за рад Института. Од 1997. радила је у Министарству за економску и власничку трансформацију (касније Министарство за привреду и приватизацију), а од 2004. ради у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике.

КОЗИЋ, Петар

сарадник

Рођен је 1928. у Пироту. Дипломирао је на Филозофском факултету – група педагогија, у Београду. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1960. године.

КОМАТИНА, Милован

сарадник

Рођен је 1932. у Ржаницама код Иванграда. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду – група историја, 1958. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1960. до 1964. године.

Грађа

1. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, I–XIX, tom I, knj. 3, (koautor), Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1962.
2. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, I–XX, tom I, knj. 4, (koautor), Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1964.

КОРАЋ, мр Милан

истраживач

Рођен је 1949. у Београду. Завршио је Филозофски факултет у Београду – група историја. Магистрирао је на истом факултету 1982. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1977. до 1983. године.

Студије, расправе и чланци

1. „Prilog izučavanju Narodnog fronta u Beogradu 1945–1947”, *Tokovi revolucije*, XVIII, Beograd, 1985, str. 319–346.

ЛАЂЕВИЋ, Гојко

сарадник

Рођен је 1928. у Словинцима код Сиска. Дипломирао је 1953. на Филозофском факултету – група за историју у Београду. Радио је као професор у Средњо-фискултурној школи у Београду од 1954. до 1957. године, а затим прелази у Завод за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета Србије. Једно време обављао је послове секретара Института, а затим је био начелик одељења за писање историје радничког покрета и КПЈ у Србији од 1919. до 1945. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1957. до 1966. године.

Студије, расправе и чланци

1. „Narodni front u Srbiji do aprila 1941. godine”, *Narodni*

front i komunisti: Jugoslavija, Čehoslovačka, Poljska 1938–1945, Beograd, Prag, Varšava, 1968, str. 452–454.

ЛАЗИЋ, др Милан
редовни професор

Рођен је 1934. у Заовинама код Бајине Баште, где је завршио и основну школу. У Бајиној Башти завршио је нижу гимназију, а у Ужицу Учитељску школу. Дипломирао је 1963. на Филозофском факултету, група историја, у Београду. На истом факултету магистрирао је 1970, а докторирао 1991. Звање педагошког саветника стекао је 1987, а научног сарадника 1995. Исте 1995. изабран је за предавача у звању доцента за *методику наставе историје* на Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду. Звање вишег научног сарадника и ванредног професора стекао је 2000, а од 2004. је редовни професор Универзитета. Од 1965. до 1976. радио је у Петој београдској гимназији као професор и помоћник директора. Од 1971. до 1973. боравио је у Перуу као руководилац одељења Пете гимназије, преко Енергопројекта. Од марта 1976. до фебруара 1977. био је саветник за образовање у СО Палилула. Од 1977. до 1992. био је директор Десете београдске гимназије. Награђен је плакетом града Београда 1984. и плакетом СО Нови Београд 1987. Одликован је *орденом рада са златним венцем* Председништва СФРЈ 1989. Од 1992. до 1995. радио је у Министарству просвете Србије на програмима историје са основне и средње школе и као саветник министра просвете. Од 1. јуна 1995. до 2001. радио је у Институту за новију историју Србије. Био је председнк Савеза друштава историчара Србије од 1995. до 1999. године. Од 1995. учествовао је у обнављању и био члан редакције часописа *Настава историје* и *Југословенски историјски часопис*. Од 2000. до 2006. радио је хонорарно по позиву на Филозофском факултету у Источном Сарајеву као ванредни, а потом као редовни професор. Говори шпански и руски језик, а служи се енглеским и француским.¹⁰

Монографије

1. *Равногорски покрет 1941–1945*, Београд, 1997.
2. *Пољопривредна производња у Краљевини Југославији*, Београд, 1999.
3. *Двадесет година рада Педагошке академије у Београду*

¹⁰ Биографија и библиографија др Милана Лазича могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 459.

1972–1993. год, Сто тридесет година образовања учитеља у Србији, Београд, 2001.

Уџбеници

1. *Моја отаџбина*, (коаутор), Београд, 1995.
2. *Историја српског народа*, Београд, 2004.

Чланци

1. „Примена историјске карте у настави”, *Настава историје*, 1, Нови Сад, 1995, стр. 66–72.
2. „Стање привреде у Краљевини Југославији после 1918”, *Настава историје*, 4, Нови Сад, 1996, стр. 85–91.
3. „Војна организованост равногорског покрета”, *Војноисторијски гласник*, 1–2, Београд, 1996, стр. 77–88.
4. „Место и улога новије историје у програмима и уџбеницима основних и средњих школа и гимназија 50 година касније”, *Други свјетски рат 50 година касније*, зборник радова са међународног научног скупа, том 2, Подгорица, 1997, стр. 485–491.
5. „Национално питање или национализам равногорског покрета и комунисти”, *Токови историје*, 1–2, Београд, 1997, стр. 165–173.
6. „Деловање четничких група у ваљевском крају 1944. и после ослобођења”, *Ваљево 1945–1965*, Ваљево, 1997, стр. 65–75.
7. „Контроверзе у односима равногорског и партизанског покрета”, *Актуелности*, II, Бања Лука, 1998, стр. 57–63.
8. „Настава историје – проблеми и могућности”, *Настава историје*, 7, Нови Сад, 1998, стр. 128–134.
9. „Национална историја као симбол идентификације народа”, *X конгрес историчара Југославије*, зборник радова, Београд, 1998, стр. 85–91.
10. „Проблемска настава у историји – дилеме за и против”, *Настава историје*, 8, Нови Сад, 1998, стр. 132–136.
11. „Активна настава и учење”, *Настава историје*, 7, Нови Сад, 1998, стр. 235–243.
12. „Инвестициона политика Краљевине Југославије у железничком и друмском саобраћају 1919–1941”, *Југословенска држава 1918–1998*, зборник радова са међународног научног скупа, Београд, 1999, стр. 375–387.
13. „Европски историчари о Арбанасима”, *Настава историје*, 12, Нови Сад, 1999.
14. „Злочин и геноцид Шиптара над косметским Србима од 1941. до 1945. године”, *Геноцид у 20. веку на просторима југословенских земаља*, Београд, 2005.
15. „Историографија о четничком покрету у Херцеговини 1941–1945. година”, *Ђоровићеви сусрети*, научни скуп,

зборник радова, Билећа – Гацко, 2006.

16. „Допринос Војислава Богићевића историографији”, Научни скуп „Допринос Срба у Босни и Херцеговини науци и култури”, *Зборник радова Филозофског факултета*, Пале, 2007.
17. „Допринос српској историографији др Милоша Хамовића”, *Научни скуп „Боровићеви сусрети”*, зборник радова, Билећа – Гацко, 2007.
18. „Бранислав Ђурђевић, научник и професор Универзитета”, Научни скуп „120 година универзитетског образовања код Срба у БиХ”, *Зборник радова Филозофског факултета*, Пале, 2008.

ЛАЛОВИЋ, Бојана

дактилограф

Рођена је 1931. у Косовској Митровици. Завршила је дактилографски курс. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1965. до 1967. године.

ЛЕКИЋ, Радмила

документарист

Рођена је 1939. у Власотинцама. Завршила је Филозофски факултет – група за југословенску књижевност. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1963. до 1969.

ЛЕКОВИЋ, Драгутин

сарадник

Рођен је 1919. у Годињу, Црна Гора. Завршио је Филозофски факултет – група педагогија. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1960.

ЛУЈАК, Марија

сарадник

ЛУКИЋ, Марија

сарадник

Рођена је 1931. у Карловцу. У Београду је завршила гимназију 1950. и Филозофски факултет – група за енглески језик, 1957. године. Радила је као новинар Радио Београда од 1950. до 1954. Од 1954. до 1958. радила је као сарадник у Историјском архиву ЦК СК Србије.

Хронике

1. *Brezova*, (коаутор), Prosveta, Beograd, 1958.

МАРИНКОВИЋ, Миљивоје

курир

Рођен је 1939. код Љига. Завршио је осмогодишњу школу. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1961. до 1969.

МАТКОВИЋ, Динко

дактилограф

Рођен је 1939. у Завојанима код Сплита. Положио је нижи течајни испит. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1961. до 1969. године.

МИЛАНОВИЋ, Андрија

сарадник

Рођен је 1920. у Реснику код Крагујевца. Завршио је Правни факултет и Дипломатску школу. Учесник је НОР-а и носилац партизанске споменице 1941. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1956. до 1962.

Чланци

1. „Filip Kljajić Fića”, *Godišnjak grada Beograda*, VIII, Beograd, 1963, str. 189–197; *Likovi revolucije*, knj. 1, Beograd, 1962, str. 82–87; *Prva proleterska*, knj. 2, Beograd, 1963, str. 455–457.

МИЛАНОВИЋ, Селвета

књижничар

Рођена је 1931. у Бијељини. Положила је виши течајни испит. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1961. до 1970.

МИЛЕНКОВИЋ, др Милица

научни саветник

Рођена је 6. марта 1937. у Бершићима код Горњег Милановца. Основну школу је завршила у родном месту, а гимназију 1955. у Горњем Милановцу. Дипломирала је 1959. на Филозофском факултету у Београду на групи за историју. На истом факултету је 1966. одбранила магистрски рад *Синдикални покрет у Србији 1918–1920. године*. Докторску дисертацију *Синдикални покрет у Србији, Македонији и на Косову и Метохији 1921–1929*. одбранила је 1978. године на Филозофском факултету у Приштини. На специјализацији и научном истраживању боравила је у Архиву Међународне организације рада у Женеви (Швајцарска) 1990. године. Од 1961. године радила је у Заводу за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета у Србији као истраживач, а од 1965. у Институту за историју радничког покрета Србије као научни сарадник. Бавила се првенствено историјом синдикалног и радничког покрета Србије, Југославије и Балкана, а у последњим годинама рада у Институту за новију историју Србије, и касније као пензионер, тежиште је ставила на социјалну историју и о тој проблематици је написала више радова. Била је укључена у разне организационе послове везане за рад научних и стручних органа Института, као што су редакције за писање хроника и хронологија, за издавање монографија, редакција часописа Института, Научна трибина и др. У радном односу у Институту остала је до 1. августа 1999. године, када је отишла у пензију у звању научног саветника.¹¹

Монографије

1. *Sindikalni pokret u Srbiji. 1918–1920*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1971.
2. *Sindikalni pokret u Srbiji. 1921–1929*, Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

¹¹ Биографија и библиографија др Милице Миленковић могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 502.

3. *Železničari Srbije. 1918–1920*, Železnički muzej, Beograd, 1971.
4. *Sindikalni pokret u Beogradu do 1941. godine*, (koautor), Veće Saveza sindikata Beograd, Beogradski izdavački zavod, Beograd, 1979.
5. *Radnički pokret u Srbiji 1918–1921*, Zavod za izdavanje udžbenika Srbije, Beograd, 1989.
6. *Zapošljavanje u Srbiji od začetaka do oslobođenja 1944*, knjiga 1, (koautor T. Milenković), Beograd, 2002.

Грађа

1. *Međusavezni sindikalni odbor Jugoslavije 1921–1923*, Beograd, 1996.

Студије, расправе и чланци

1. „Glavne akcije beogradskog proleterijata 1919–1920. godine”, *Oslobođenje gradova u Srbiji od Turaka 1862–1867*, Beograd, 1970, str. 491–501.
2. „Ekonomске prilike u Srbiji i problemi besposlice u svetlu posledica prvog svetskog rata”, *Drugi kongres KPJ*, Slavonski Brod, 1972.
3. „Sindikalni pokret u Kruševcu 1919–1929”, *Radnički pokret i NOB u kruševačkom kraju*, Kruševac, 1972, str. 83–105.
4. „Pregled razvoja historiografije radničkog pokreta u Srbiji između dva svetska rata, nastale od 1945. do 1973. godine”, *Tokovi revolucije*, IX, Beograd, 1973, str. 133–165.
5. „Sindikalni pokret u Beogradu 1918–1929”, *Sindikalni pokret u Beogradu do 1941. godine*, Beograd, 1979, str. 169–350.
6. „Dimitrije Tucović u borbi za jedinstvo partijskog i sindikalnog pokreta”, *Dimitrije Tucović i radnički pokret Srbije*, Titovo Užice, 1982, str. 49–57.
7. „Petar Radovanović u sindikalnom pokretu Srbije 1918–1929”, *Razvitak*, br. 6, Zaječar, 1982, str. 39–44.
8. „Petar Radovanović”, *Život, rad i vreme*, Zaječar, 1983, str. 128–139.
9. „Stavovi Filipa Filipovića prema sindikalnoj teoriji i praksi jugoslovenskog radničkog pokreta od 1919. do 1929. godine”, *Filip Filipović – revolucionarna misao i delo*, Beograd, 1983, str. 259–265.
10. „Đuro Đaković u borbi za sprovođenje politike KPJ u sindikatima 1919–1929”, *Đuro Đaković, život i delo*, Slavonski Brod, 1984, str. 71–93.
11. „Dragiša Lapčević o ujedinjenju sindikalnog pokreta 1919–1925”, *Dragiša Lapčević u radničkom pokretu Srbije*, Titovo Užice, 1984, str. 119–132.
12. „Odnosi jugoslovenskih sindikata s radničkim partijama i njihove internacionalne veze 1919–1929”, *Tokovi revolucije*,

- XIX, Beograd, 1986, str. 89–172.
13. „Delatnost Koste Novakovića u Radničkoj komori i Opštem sindikatu srpskih radnika u Parizu (1917–1918)”, *Marksističke teme*, 3–4, Niš, 1986, str. 141–155.
  14. „Dušan Popović prema militarizmu u Srbiji i ratovima (1912–1918)”, *Dušan Popović i radnički pokret Srbije*, Beograd, 1986, str. 255–261.
  15. „Radnička štampa kao izvor za proučavanje istorije sindikalnog pokreta u Srbiji 1919–1929. godine”, *Tokovi revolucije*, XX–XXI, Beograd, 1987, str. 211–219.
  16. „Formiranje i delatnost Radničke komore i Opšteg sindikata srpskih radnika u Francuskoj”, *Srbija 1917*, knj. 6, Beograd, 1988, str. 265–273.
  17. „Od socijaldemokratije do Komunističke partije Jugoslavije”, *Arhivski pregled*, I–II, Beograd, 1989, 34–41.
  18. „Kosta Novaković u radničkom pokretu Srbije i Jugoslavije”, *Zbornik radova*, Čačak, 1989, str. 106–121.
  19. „Saradnja SSDP i BRSDP (t. s.) u borbi protiv rata i militarizma (od aneksione krize do II balkanske konferencije 1908–1915)”, *Leskovački zbornik*, XXIX, Leskovac 1989, str. 315–325.
  20. „Sotrudničestvoto meždu SSDP i BRSDP (t. s) v borbata protiv vojnata i militarizma, Vrzki i vzaimootnošenija meždu Blgarskite i Srbskite socialisti do 1917”, *Zbornik radova*, Sofija, 1989, str. 180–209.
  21. „Udeo jugoslovenskih sindikata u formiranju Crvene sindikalne internacionale i Balkansko podunavskog sindikalnog sekretarijata (1920–1921)”, *Revolucionarne i reformističke tendencije u srpskom i bugarskom radničkom pokretu do 1923*, Beograd, 1990, str. 120–130.
  22. „Revolucionarne i reformističke tendencije u radničkom pokretu Srbije 1918–1920”, *Užički zbornik*, br. 19, Titovo Užice, 1990, str. 25–40.
  23. „Uticaj međunarodne organizacije rada na formiranje radničkih socijalnih institucija u Jugoslaviji 1919–1929”, *Tokovi*, br. 1, Beograd, 1991, str. 41–49.
  24. „Radničke socijalne ustanove i socijalni položaj radničke klase u Srbiji u periodu ekonomske krize od 1929–1935”, *Tokovi*, br. 1, Beograd, 1993, str. 61–87.
  25. „Radničke socijalne ustanove u Srbiji, MOR i proces modernizacije radničkog zakonodavstva u Jugoslaviji i Srbiji 1918–1941. godine”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Beograd, 1994, str. 289–297.
  26. „Specifičnosti privrednog razvoja Srbije, struktura i položaj radničke klase od 70-tih godina XIX veka do prvog svetskog rata”, *Tokovi istorije*, 1, Beograd, 1995, str. 73–89.
  27. „Socijalna politika u Srbiji uoči i u toku Drugog svetskog

- rata”, *Drugi svetski rat – pedeset godina kasnije*, Podgorica, 1997, str. 441–450.
28. „Žene radnice u privredi Srbije 1918–1929”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka*, 2, Beograd, 1998, str. 218–227.
29. „Specifičnosti privrednog razvoja Srbije 1918–1929”, *Tokovi istorije*, 3–4, Beograd, 2000, str. 7–27.
30. „Radničko zakonodavstvo u Jugoslaviji 1918–1941 sa posebnim osvrtom na Zakon o osiguranju radnika”, *Jugoslovenska država 1918–1998*, zbornik radova sa naučnog skupa, Beograd, 1999, str. 440–453.
31. „Zdravstveno osiguranje radnika kao faktor socijalne stabilnosti u Srbiji 1918–1941”, *Istorija medicine, farmacije i narodne medicine*, zbornik radova sa naučnog skupa održanog 24–25. maja 2006. u Zaječaru, Beograd – Zaječar, 2007, str. 59–73.

МИЛЕНКОВИЋ, Миломирка дактилограф

Рођена је 1945. у селу Ба код Љига. Завршила је осмогодишњу школу и једногодишњи течај дактилографије. У Институту за новију историју Србије радила је од 1963. до 2001. По одласку у пензију бави се програмом Royal Sales International, лепота изнутра, лепота споља и лепота око нас. У десетогодишњем периоду рада постала је организациони менаџер за Србију. Бака је троје унучади.

МИЛЕТИЋ, др Александар виши научни сарадник

Рођен је 16. јуна 1934. у Азањи. Основну школу завршио у родном месту, а гимназију у Смедеревској Паланци и Смедереву. Завршио је Филозофски факултет 1961. године – група општа књижевност у Београду. Докторирао је 1990. године у Приштини са темом *Однос СКОЈ И КПЈ 1919–1929*. године. У Институту је радио од 1963. до 1996. године. Звање виши научни сарадник добио је 1991. године. У свом научноистраживачком раду бавио се изучавањем омладинског покрета у Југославији у периоду између два светска рата. Учествовао је на више научних скупова. Преминуо је у Београду 1998. године.

Монографије

1. *SKOЈ u Srbiji 1919–1929*, Glas, Beograd, 1974.

Студије, расправе и чланци

1. „Stvaranje SKOJ-a”, *Revolucionarni omladinski pokret Jugoslavije*, Beograd, 1979, str. 3–8.
2. „Revolucionar Vojislav Vujović”, *Revolucionarna misao i delo braće Vujović*, Požarevac, 1981, str. 179–189.
3. „Srpska socijaldemokratska partija, Dimitrije Tucović i socijalistička omladina”, *Dimitrije Tucović i radnički pokret Srbije*, Beograd, 1982, str. 159–167.
4. „Socijalistička omladina i radnički pokret u periodu 1905–1914. godine”, *Tokovi revolucije, XX–XXI*, Beograd, 1987, str. 221–240.

МИЛЕТИЋ-ШЕВЧИК, Олга

сарадник

Хронике

1. *Dve hronike iz narodnooslobodilačke borbe*, (koautor), Prosveta, Beograd, 1957.

МИЛИЋЕВ, Милојка

помоћни службеник

Рођена је 1919. у Парцанима. Завршила је основну школу. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1965.

МИЛОСАВЉЕВИЋ, др Петар

научни сарадник

Рођен је 1925. у Београду. Основно и средње образовање стекао је у родном граду. Дипломирао је историју на државном универзитету у Саратову (СССР) 1957. године. На Универзитету у Београду магистрирао је 1960. и докторирао 1967. године. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1960. до 1967. и од 1968. до 1969. године. Од 1967. до 1968. радио је у Музеју Србије, а од 1969. године до пензионисања 1992. у Балканолошком институту. Бавио се историјом новог века, историјом синдикалног и радничког покрета на Балкану, румунском, бугарском и грчком историјом, српско-руским односима у 18. и 19. веку проучавајући политичке односе, руску балканску политику, културне и интелектуалне везе итд. Учествовао је у организовању бројних научних скупова Балканолошког института. Добитник је Окто-

барске награде града Београда. Преминуо је у Београду 1999. године.¹²

Монографије

1. *Велика Октобарска социјалистичка револуција*, 1967.
2. *Положај радничке класе Србије: 1918–1929*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.
3. *Бој на Иванковцу 1805*, 1979.
4. *Раднички покрет у Румунији*, 1–2, 1977, 1981.
5. *Миша Анастасијевић – дунавски капетан*, 1983, 1985 (друго издање).

Чланци, студије и поглавља у монографијама

1. „О историји јулијанског и грегоријанског календара у држави СХС”, *Архивист*, 1–2 (1964), стр. 206–210.
2. „Српски ђачки батаљон у Жозијеу (Доњи Алпи) 1916–1917”, *ИГ*, 4 (1964), стр. 129–164.
3. „Политичка историја Београда 1838–1878”, *Историја Београда*, 2, Београд, 1974.
4. „Раднички покрет у Београду 1918–1941”, *Историја Београда*, 3, Београд, 1974.
5. „Срби – професори Харковског универзитета”, *Balkanica*, 8 (1977), стр. 257–270.
6. „О значају руске политике status quo у периоду првог балканског рата”, *Balkanica*, 13–14 (1982–1983), стр. 159–172.
7. „Србија у балканској политици Русије 1804–1812”, *Историјски значај српске револуције 1804. године*, 1983.

Биографије и дневници

1. Petar Radovanović, *Dnevnik Petra Radovanovića iz perioda balkanskih ratova*, Timok, Zaječar, Bor, 1968.
2. „Prilog proučavanju delatnosti beogradske Radničke komore 1916–1929. godine”, *Naučni skup iz istorije gradova*, Beograd, 1967, str. 40–41.

Библиографски прилози

1. „Bibliografija spisa Filipa Filipovića”, *Filip Filipović, Izabrani spisi*, knj. 2, Beograd, 1962, str. 545–620.

---

¹² Биографија и библиографија др Петра Милосављевића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 508.

МИРИЋ, Слободан

сарадник

Рођен је 1921. у Београду. Завршио је Правни факултет. У Институту за историју радничког покрета радио је од 1955. до 1962.

Хронике

1. *Vitomirica*, (koautor), Prosveta, Beograd, 1960.

Хронологије

1. *Hronologija radničkog pokreta Srbije*, I–XI, knj. 2: 1919–1941, (koautor), Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1969.

МИРЈАНИЋ, Благоје

сарадник

МИХАИЛОВИЋ, Бисерка

сарадник

Рођена је 1926. у Ваљеву. Завршила је гимназију. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1963. до 1965.

МИХАИЛОВИЋ, Борислав

архивист

МИХАИЛОВИЋ, Драгољуб

сарадник

Рођен је 1928. у Врђеновици код Ниша. Дипломирао је на Филозофском факултету – група историја, у Београду. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1962. до 1963.

МИХАИЛОВИЋ, Даница

руководилац материјално-финансијских послова

Рођена је 1948. у Кастеновим Коритима код Доњег Лапца. Заршила је 1966. Средњу економску школу у Земуну. Радила је у Институту за грађевинарство у Београду од 1968. до 1987, а од 1987. до 1994. у Институту за новију историју Србије.

МУШЕК, Јозефа

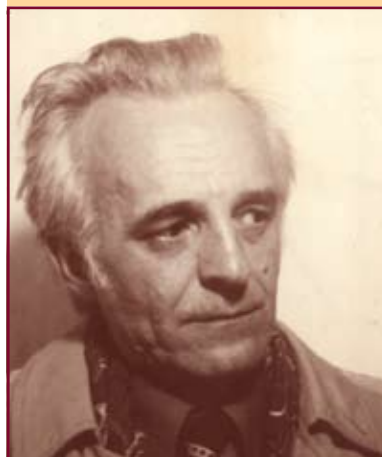
помоћни службеник

Рођена је у Сподњој Пољесковој код Марибора. Завршила је основну школу. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1964.

НИКОЛИЋ, др Мирослав

виши научни сарадник

Рођен је 1922. у Београду. Основну школу и Другу мушку реалну гимназију завршио је у Београду. Завршио је Правни факултет 1950. у Београду. Докторирао је на Филозофском факултету у Новом Саду 1974. Учесник је НОР-а од 1941. године. Радио је у Централном одбору Савеза ратних војних инвалида (1946/47), Институту за међународну политику и привреду (1949–1951), Савету за народно здравље Републике Србије (1951–1953), Трговинском предузећу „Дуван” (1953–1956), а од 1956. до пензионисања 1983. у Институту за историју радничког покрета Србије. Звање вишег научног сарадника добио је 1979. Тежиште његовог истраживачког рада било је изучавање југословенског радничког покрета између два светска рата.¹³

Монографије

1. *Komunistička partija Jugoslavije od Obznane do osnivanja Nezavisne radničke partije Jugoslavije*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

¹³ Биографија и библиографија др Мирослава Николића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 536.

Хронологије

1. *Hronologija radničkog pokreta u Srbiji*, I–VI knj. 2, (1919–1941), (koautor), Nolit, Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1969.

Студије, расправе и чланци

1. „Peta zemaljska konferencija KPJ i priprema za oružani ustanak naroda Jugoslavije”, *Priručnik za istoriju Saveza komunista Jugoslavije*, Beograd, 1957, str. 129–160.
2. „Peta državna konferencija KPJ in priprava na oboroženo vstajo jugoslovenskih narodov”, *Pregled zgodovine Zveze komunistov Jugoslavije*, Ljubljana, 1959, str. 135–164.
3. „Statuti KPJ (SKJ)”, *Jugoslovenski pregled*, 3, Beograd, 1959, str. 98–100.
4. „Osnivanje Nezavisne radničke partije Jugoslavije”, *Istorijski glasnik*, 3–4, Beograd, 1959, str. 833–95.
5. „Delatnost Nezavisne radničke partije Jugoslavije u Beogradu od osnivanja do kraja 1923. godine”, *Godišnjak grada Beograda*, VII, Beograd, 1960, str. 395–421.
6. „Stvaranje i delatnost KPJ od 1919–1929. godine”, *Priručnik za istoriju SKJ*, Beograd, 1962, str. 33–56.
7. „Matijević Miloš Mrša”, *Likovi revolucije*, knj. 1, Beograd, 1962, str. 102–105.
8. „Tomić Mirko Seljak”, *Likovi revolucije*, knj. 1, Beograd, 1962, str. 219–222.
9. „Delatnost Nezavisne radničke partije Jugoslavije u Beogradu posle Treće zemaljske konferencije”, *Godišnjak grada Beograda*, IX–X, Beograd, 1962–1963, str. 537–583.
10. „Komunistička partija Jugoslavije na opštinskim izborima u Srbiji avgusta 1920”, *Istorijski glasnik*, I, Beograd, 1964, str. 99–141.
11. „Solidarnost jugoslovenskog proletarijata sa borbom bugarskih radnika i seljaka 1923. godine”, *Istorija radničkog pokreta*, II, Beograd, 1965, str. 111–157.
12. „Akcije solidarnosti jugoslovenskog proletarijata s revolucijama u Rusiji i Mađarskoj”, *Vojnoistorijski glasnik*, 3, Beograd, 1967, str. 9–33.
13. „Klasna borba rudara Srbije i Vojvodine 1919–1929. godine”, *Štrajkovi rudara Srbije*, Beograd, 1967, str. 171–250.
14. „La solidarite du proletariat Yugoslave avec la lutte des travailleurs et des paysans bulgares en 1923”, *Association internationale des etudes du sud-est europeen*, Sofija, 1969, str. 649–655.
15. „Stav rukovodstva KPJ prema Obznani”, *Jugoslovenski istorijski časopis*, 3–4, Beograd, 1970, str. 51–70.
16. „Komunistička partija Jugoslavije od Vidovdanskog ustava do donošenja Zakona o zaštiti države”, *Tokovi revolucije*, V,

- Beograd, 1970, str. 311–358.
17. „O sprovođenju Obzane”, *Tokovi revolucije*, VI, Beograd, 1971, str. 215–234.
  18. „O radu Kluba komunističkih narodnih poslanika od Obznane do atentata na regenta Aleksandra”, *Tokovi revolucije*, VI, Beograd, 1971, str. 195–213.
  19. „Organizacija i delatnost KPJ u Kruševcu 1919–1925”, *Radnički pokret i narodnooslobodilačka borba u kruševačkom kraju*, Kruševac, 1972, str. 65–82.
  20. „O izornoj aktivnosti Komunističke partije Jugoslavije u Srbiji u legalnom periodu”, *Drugi kongres KPJ*, Slavonski Brod, 1972, str. 309–330.
  21. „Radnički pokret na Čukarici 1918–1928”, *Čukarica, radnički pokret i NOB*, Beograd, 1972, str. 141–233.
  22. „Niška Budućnost”, *Počeci socijalističke štampe na Balkanu*, Beograd, 1974, str. 435–443.
  23. „Legalna štampa KPJ u Srbiji 1921. i 1922. godini”, *Novinarstvo*, 3–4, Beograd, 1976, str. 22–43.
  24. „Osnivanje Nezavisnih sindikata 1921. godine”, *Tito, radnička klasa i sindikati*, Beograd, 1979, str. 113–133.
  25. „Osnivanje Nezavisnih sindikata 1921. godine”, *Tri decenije revolucionarnih zbivanja u Beogradu 1920–1950*, Beograd, 1979, str. 71–90.
  26. „Glasovi za KPJ na opštinskim izborima održanim 22. avgusta 1920. godine u Srbiji, Makedoniji i delu Crne Gore”, *Istorijski glasnik*, 1–2, Beograd, 1980, str. 127–146.
  27. „Milutin Bojić u almanasima, čitankama, spomenicama, deklamatorima i antologijama”, *Književna istorija*, 50, Beograd 1980, str. 357–360.
  28. „Glasovi za KPJ na opštinskim izborima održanim 22. avgusta 1920. godine u Srbiji, Makedoniji i delu Crne Gore”, *Komunističke opštine 1920–1980*, Niš, 1981, str. 105–126.
  29. „Reagovanja buržoazije na uspehe koje je postigla KPJ na opštinskim izborima 22. avgusta 1920. godine u Srbiji, Makedoniji i delu Crne Gore”, *Komunističke opštine 1920–1980*, Niš, 1981, str. 127–144.
  30. „Sabrana dela Milutina Bojića”, knj. 1–4, *Književna istorija*, 54, Beograd, 1981, str. 277–296.
  31. „Osnivanje i rad organizacija KPJ u istočnoj Srbiji 1919–1920”, *Razvitak*, 4–5, Zaječar, 1982, str. 26–45; 6, 1982, str. 45–59.
  32. „Filip Filipović i Zamenički centralni izvršni odbor KPJ”, *Filip Filipović, revolucionarna misao i deo*, Beograd, 1983, str. 153–160.
  33. „O rečima razbludan, zabludan i bleštati, blještati”, *Naš jezik*, 1, Beograd, 1983, str. 50–53.
  34. „Rad i uloga Đure Đakovića na stvaranju ilegalne KPJ 1921–1923. godine”, *Đura Đaković, život i djelo*, Slavonski

Brod, 1984, str. 61–70.

35. „Drugi (Vukovarski) kongres KPJ (20 – 24. jun 1920)”, *Istorija 20. veka*, 1–2, Beograd, 1984, str. 151–166.

ПАНАЈОТОВИЋ, Зоран

стучни саветник и библиотекар

Рођен је 1935. у Шиду у породици железничког чиновника. Од 1937. године живео у Београду, где је завршио основну школу и гимназију са великом матуром. Године 1957/1958. уписао се на Филозофски факултет – група за историју, где је дипломирао школске 1961/1962. године. Од 1964. радио као библиотекар у библиотеци „Ђорђе Јовановић”, а потом у библиотеци Института за историју радничког покрета Србије. Стучни испит за звање библиотекара положио 1966. године. На основу објављених радова у периоду од 1969–1985. године, од Већа научних и стручних радника Института за савремену историју добио је звање вишег стручног сарадника 23. јануара 1985. године. За објављене радове у периоду од 1985–1989. године од истог већа добио је и звање стручни саветник 25. априла 1990. године. Објавио је више књига, чланака и прилога из историографије, библиографије и архивистике. Године 1983. добио је *Захвалницу Историјског музеја Србије*, као признање за успешну сарадњу и допринос у раду Музеја. Године 1990. добио је *Плакету Савеза удружења бораца народноослободилачког рата Југославије* за посебан допринос раду и развоју организације СУБНОР-а. За друго допуњено издање књиге *Библиографија о народноослободилачком раду и социјалистичкој револуцији Србије 1941–1944. године (књиге, брошуре и чланци 1944–1985)*, објављене 1989. године у Београду, добио је 1991. године награду *4. јули* као ванредно друштвено признање за стваралаштво и рад од посебног значаја за неговање традиције НОБ-а у области историје. Преминуо је у Београду, 2. марта 1995. године.

Библиографије

1. *Bibliografija knjiga i članaka o borbi železničara Srbije: 1871–1941*, Odbor boraca železničara Srbije, Beograd, 1975.
2. *Bibliografija periodike Srbije: 1944–1965*, (koautor), Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.
3. *Bibliografija o narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji: 1941–1944. godine*, Savez boraca NOR-a Srbije, Beograd, 1980.
4. *Bibliografija o narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj*

revoluciji: 1941–1944. godine, (knjige, brošure i članci 1944–1985), drugo dopunjeno izdanje, Savez boraca NOR-a Srbije, Beograd, 1989.

Грађа

1. *Građa za istoriju radničkog pokreta Šumadije do prvog svetskog rata*, tom II, knj. 1, (koautor), Istorijski arhiv Šumadije, Svetlost, Kragujevac, 1982.
2. *Građa za istoriju revolucionarnog radničkog pokreta Leskovca i Vranja: 1895–1915*, (koautor), Narodni muzej, Leskovac, 1982.
3. *Radnički pokret u istočnoj Srbiji do 1918. godine: građa*, (koautor), Međuopštinska konferencija SKS, Istorijski arhiv „Timočka krajina”, Zaječar, 1984.

Чланци

1. „Prilog bibliografiji radničke štampe u Srbiji 1919–1941. godine”, *Bibliotekar*, 3, Beograd, 1969, str. 369–390.
2. „Srbija 1941. godine”, *Istorijski glasnik*, 2, Beograd, 1971, str. 133–173.
3. „Bibliografija radova iz istorije radničkog i socijalističkog pokreta, KP Srbije i narodnooslobodilačke borbe i revolucije u Srbiji 1941–1945. godine”, *NOR i revoluciju u udžbenicima za osnovne i srednje škole*, Beograd, 1974, str. 86–188.
4. „Svetozar Marković, Prilog bibliografiji 1964–1974”, *Tokovi revolucije*, XX, Beograd, 1974–1975, str. 451–484.
5. „Socijalistički i radnički pokret u Srbiji do 1914. godine”, *The historiography of Yugoslavia, 1964–1975*, Beograd, 1975, str. 229–236.
6. „Izabrani izvori i literatura o narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji 1941–1945”, *Srbija u ratu i revoluciji*, Beograd, 1976, str. 607–692.
7. „Leskovac i okolina u ratu i revoluciji 1941–1945”, *Leskovački zbornik*, XVI, Leskovac, 1976, str. 49–65.
8. „Mladi i Savez socijalističke omladine Jugoslavije, Prilog bibliografiji 1974–1979”, *Ideje*, 5, Beograd, 1979, str. 49–65.
9. „Radnički pokret Leskovca. Prilog bibliografija 1893–1914”, *Leskovački zbornik*, XX, Leskovac, 1980, str. 287–312.
10. „Srbija u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji 1941–1945”, *Hronologija radničkog pokreta i SKJ 1919–1979*, tom II, 1941–1945, Beograd, 1980, str. 407.
11. „Petar Radovanović u našoj istoriografiji”, *Petar Radovanović, život, rad i vreme*, Zaječar, 1983, str. 205–212.
12. „Svetozar Marković 1846–1946”, *Tokovi revolucije*, XX–XXI, Beograd, 1987, str. 241–254.

ПАПИЋ, Стојка

архивист

Рођена 26. јула 1931. у Мијаковићима у Црној Гори у земљорадничкој породици. У родном месту је завршила основну школу. У Београд је дошла 1951, завршила гимназију а потом се 1953. уписала на Филозофски факултет, група за француски језик али није дипломирала. Године 1958. запослила се у библиотеци „Милутин Бојић”. Потом је 1961. прешла у Завод за прикупљање и обраду докумената из историје радничког покрета Србије. Радила је на сређивању и обради докумената. Стекла је звање архивског помоћника. У Заводу, касније Институту остала је до 1972. године, када је архивски део Института припојен Архиву Србије. Одликована је *орденом рада са сребрним венцем*. Данас је пензионер и живи у Београду.

ПЕРИШИЋ, Војимирка

дактилограф

Рођена је 1925. у Прањанима код Чачка. Положила је нижи течајни испит. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1959. до 1961. године.

ПЕРОВИЋ, др Латинка

научни саветник

Рођена 1933. године у Белошевцу, Крагујевац. Завршила Филозофски факултет Универзитета у Београду (1954) и постдипломске студије на истом факултету (1956). Магистрирала (1965) и докторирала (1975) на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. Радила је у Институту за историју радничког покрета, касније Институту за новију историју Србије – од 1975. до 1998. године. Главни и одговорни уредник часописа Института *Токови историје*. Уредник едиције *Србија у модернизацијским процесима XIX и XX века* (I–IV: 1994, 1998, 2003, 2006). Уредник Библиотеке *Коријени*, CID, Подгорица.¹⁴

¹⁴ Биографија и библиографија др Латинке Перовић могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 566. У библиографију која је овде дата нису унети чланци, интервјуи и речи на промоцијама књига који су објављени у разним листовима и часописима у државама насталим после распада Југославије, као ни некролози.

Монографије

1. *Пера Тодоровић*, Рад, Београд, 1983.
2. *Od centralizma do federalizma: KPJ o nacionalnom pitanju*, Globus, Zagreb, 1984.
3. *Srpski socijalisti 19. veka. Prilog istoriji socijalističke misli*, knj. 1: *Prvi poznavaoци i pristalice socijalističkih učenja u Srbiji*, Rad, Beograd, 1985; knj. 2: *Ideje i pokret Svetozara Markovića*, Rad, Beograd, 1985; књ. 3: *Доктрина народњаштва теоријски оквир српског социјализма*, Службени лист СРЈ, Београд, 1995.
4. *Planirana revolucija. Ruski blankizam i jakobinizam*, BIGZ, Globus, Beograd – Zagreb, 1988.
5. *Zatvaranje kruga. Ishod rascepa 1971–1972*, Svjetlost, Sarajevo, 1991.
6. *Српско-руске револуционарне везе. Прилози за историју народњаштва у Србији*, Службени лист СРЈ, Београд, 1994.
7. *Ljudi, događaji, knjige*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2000.
8. *Između anarhije i autokratije. Srpsko društvo na prelazima vekova (XIX–XXI)*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2006.

Историјски извори (XIX век)

1. *Пера Тодоровић*, *Изабрани списи*, књ. 1: *Друштво и политика*; књ. 2: *Књижевност*, Рад, Београд, 1986.
2. Димитрије Мита Ценић, *Изабрани списи*, 1–2, Рад, Београд, 1988.
3. Аврам Петровић, *Успомене*, Дечије новине, Горњи Милановац, 1988.
4. *Пера Тодоровић*, *Дневник*, Српска књижевна задруга, Београд, 1990.
5. *Пера Тодоровић*, *Крвава година*, Српска књижевна задруга, Београд, 1991.
6. Никола П. Пашић, *Писма, чланци и говори (1872–1891)*, коаутор Андреј Шемјакин, Службени лист СРЈ, Београд, 1995.
7. *Пера Тодоровић*, *Огледало. Зраке из прошлости*, Медицинска књига. Медицинске комуникације, Београд, 1995.
8. *Никола Пашић у Народној скупштини*, књ. 1: *У опозицији (1878–1882)* књ. 2: *На власти (1889–1897. и 1901–1903.) Председник Скупштине и Владе*, Службени лист СРЈ, Београд, 1997.
9. *Пера Тодоровић*, *Српска ствар у Старој Србији. Успомене на краља Милана*, Службени лист СРЈ, Београд, 1997.

10. *Пера Тодоровић, Личности и личност*, Службени лист СРЈ, Београд, 2000.

Историјски извори (XX и XXI век)

1. Novak Pribičević, *Ima li rezonance*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2000.
2. *Slučaj Ivan Stambolić*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2000.
3. Bogdan Bogdanović, *Glib i krv*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2001.
4. Slobodan Inić, *Portreti*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2001.
5. Ivan Stambolić, *Koren zla*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2002.
6. Marko Nikezić, *Krhka srpska vertikala*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2003.

Предговори и поговори изван оних у овде поменути издањима историјских извора за XIX, XX и XXI век

1. „Dve koncepcije jugoslovenske države u shvatanjima jugoslovenskih komunista u debati 1923. godine”, *Razprava o nacionalnem vprašanju v KPJ leta 1923*, Ljubljana, 1990.
2. „Ponavljanje istorije”, Aleksa Đilas, *Razgovori o Jugoslaviji*, Prometej, Novi Sad, 1993.
3. Предговор у: Павел Аполонович Ровински, *Записи о Србији 1868–1869 (Из путникових бележака)*, Нови Сад, 1994.
4. Предговор у: Владимир Соловјев, *Руско национално питање*, Цетиње – Подгорица, 1995.
5. Поговор у: Драгослав Јанковић, *Рађање парламентарне демократије. Политичке странке у Србији XIX века*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1997.
6. Предговор у: Милован Ђилас, *Слутња посткомунистичког хаоса*, Библиотека „Милан Грол”, Београд, 1997.
7. „Историја и историчар” у: Павел Шчогаљов, *Алексејевски равелин*, Службени лист СРЈ, 1997.
8. Предговор у: Дмитриј Волкогонов, *Лењин. Политички портрет*, књ. 1, Службени лист СРЈ, Београд, 1997.
9. „Пораз појединца” у: Иван Ђурић, *Историја – прибијите или путоказ*, Алтернативни културни центар „Civis”, Крагујевац, 1998.
10. „Родоначелник руског социјализма” у: Александар Херцен, *Руски народ и социјализам*, ЦИД, Подгорица, 2000.
11. „Петар Лавровић Лавров” у: Петар Лавров, *Исто-*

- ријска писма, ЦИД, Подгорица, 2000.
12. „Петар Алексејевич Кропоткин”, у: Петар Кропоткин, *Етика*, ЦИД, Подгорица, 2001.
  13. Predgovor u: Florence Hartman, *Milošević dijagonala Laufera*, Adamič i Nakladni zavod Globus, Rijeka – Zagreb, 2002.
  14. „Uz drugo izdanje”, *Druga Srbija. 10. godina posle 1992–2002*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2002.
  15. Uvod u: Zoran Đinđić: *Etika odgovornosti*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2006.
  16. Поговор у: Димитрије Боаров, *Др Лаза Пачу. Легенда српских финансија*, СИР, Нови Сад, 2006.
  17. Предговор у: Олга Поповић-Обрадовић, *Парламентаризам у Србији 1903–1914*, Друго издање, Логистика, Београд, 2008.
  18. „Михаил Александрович Бакуњин” у: Михаил Бакуњин, *Државност и анархија*, ЦИД, Подгорица, 2008.

Студије, расправе, чланци

1. „Srpsko društvo u vreme pojave socijalističkih ideja – Prva kritika liberalizma”, *Liberalizam i socijalizam*, Centar za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 1984.
2. „Драгиша Лапчевић о Светозару Марковићу”, *Драгиша Лапчевић у радничком покрету Србије*, Титово Ужице, 1984.
3. „Српски социјалисти и Тимочка буна”, *Тимочка буна и њен друштвено-политички значај за Србију XIX века*, САНУ, Научни скупови, књ. XXIX, Београд, 1986.
4. „Српска социјалдемократска партија и национално питање са освртом на становиште Душана Поповића”, *Душан Поповић и раднички покрет Србије*, Београд, 1986.
5. „Нови прилози проучавању живота и рада Пере Тодоровића”, *Историјски часопис*, Београд, 1987, XXXIV.
6. „Мисли о свештенству Живојина Жујовића”, *Miscelanea. Мешовита грађа*, Београд, 1987, XVI.
7. „Један значајан извор за проучавање руско-српских револуционарних веза у 19. веку – Успомене Вере Николајевне Фигнер”, *Ужички зборник*, Титово Ужице, 1987, XVI.
8. „Planirana revolucija”, *Delo*, 2, Beograd, 1988.
9. „О једном отпору репресији у предвечење политичких процеса у Совјетском Saveзу тридесетих година”, *Delo*, 7, Beograd, 1988.
10. „Декларација права народа Русије и Декларација права радног и експлоатисаног народа”, *Темелји модерне демократије. Избор повелја и декларација о људским правима*

(1215–1989), IRO Nova knjiga, Beograd, 1989.

11. „Преписката на српските социалисти с Карл Кауцки като източник за проучаване историјата на српската социалдемократија”, *Врзки и враимотношениа между българските и српските социалисти до 1917. година*, Софија, 1989.
12. „Из историје српско-руских револуционарних веза у другој половини XIX века”, *Зборник Матице српске*, 40, Нови Сад, 1989.
13. „Patrijarhalne zajednice kao temelj preobražaja društva – Doktrina narodnjačkog socijalizma”, *Naše teme*, X, Zagreb, 1989.
14. „Федералистичка схватања Косте Новаковића у светлу борбе за одређивање карактера југословенске државе”, *Коста Новаковић у радничком покрету Србије и Југославије*, Чачак, 1989.
15. „Nacionalni interes i nacionalni programi”, *Republika*, 17, Beograd, 1989.
16. „Утицај француског социјализма на српске социјалисте 19. века”, *Југословенско-француски односи*, Београд, 1990.
17. „Сociјалистичка мисао у Србији у другој половини 19. века”, *Zgodovinski časopis*, 3, Ljubljana, 1990.
18. „Синтеза љубави и палице – Петар Ткачов”, *Ljudi budućnosti, Delo*, 3–4, Beograd.
19. „Теоријски и историјски корени социјалистичке мисли у Србији друге половине XIX века”, *Револуционарне и реформистичке тенденције у српском и бугарском радничком покрету до 1923. године*, Београд, 1990.
20. „Писма Пере Тодоровића и Драгише Станојевића краљу Милану”, *Miscelanea. Мешовита грађа*, XX, Београд, 1990.
21. „Сарадња српских социјалиста у гласилу руске револуционарне емиграције *Вперед* од 1875–1877. године”, *Токови*, 1, Београд, 1990.
22. „Српско-руске револуционарне везе 80-их година XX века”, *Токови*, 1, Београд, 1991.
23. „О једној prepisci (Značajan izvor o odnosima između Srba i Slovenaca)”, *Delo*, 5–8, Beograd, 1992.
24. „Sloveni i slovenofili”, *Republika*, 43, Beograd, 1992.
25. „Pomembni zgodovinski izvori ob odnosih med Srbi in Slovenci”, *Teorija in praksa*, V–VIII, Ljubljana, 1992.
26. „Patrijarhalan odgovor na izazov modernizacije”, *Druga Srbija*, Beograd, 1992.
27. „Об истоках социалистической мысли в Сербии”, *Вопросы истории*, 4, Москва, 1993.
28. „Социалистическая мысль в Сербии во второй поло-

- вине XIX века”, *Славяноведение*, 9, Москва, 1993.
29. „Човек изнутра слободан”, *Човек изнутра слободан. Драгољуб Јовановић – научник, политичар, страдаљник*, Ниш, 1993.
  30. „Научник и политичар Јован Жујовић (Prilog proučavanju srpske elite)”, *Tokovi istorije*, 1–2, Београд, 1993.
  31. „Друштвена суштина рата. Поводом списа Небојше Попова *Srpski populizam*”, *Republika*, 73, Београд, 1993.
  32. „За боље разумевање савремене Русије”, *Republika*, 61, Београд, 1993.
  33. „Yugoslavia was Defeated from Inside”, *Yugoslavia: Collapse, War, Crimes*, Belgrade, 1993.
  34. „Modernizacija bez modernosti”, *Republika*, 103, Београд, 1994.
  35. „Млади Никола Пашић”, *Развитак*, 3–4, Зајечар, 1994.
  36. „Политичка елита и модернизација у првој деценији независности српске државе”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Београд, 1994.
  37. „A Lesson from the Past – The Political Elite Desade of Independance of the Serbian State”, *Serbia between the Past and Future*, Belgrade, 1995.
  38. „‘Русија и Европа’ Н. Ј. Данилевског”, *Теорија и пракса*, 3–4, Лјубљана, 1995.
  39. „Дело и дух Слободана Јовановића”, *Republika*, 159, Београд, 1995.
  40. „Perspektiva srpsko-hrvatskih odnosa”, *Nacije. Nation*, Београдски круг, 3–4/1996, 1–2/1997.
  41. „Политичка елита и модернизација у првој деценији независности српске државе (Закон о установљенју народно-санитетског фонда и Закон о чувању народног здравља 1879, 1881)”, *Tokovi istorije*, 1–2, Београд, 1997.
  42. „Modernost i patrijalhalnost kroz prizmu državnih ženskih institucija: Viša ženska škola (1863–1913)”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka*, 2, *Položaj žene kao merilo modernizacije*, Београд, 1998.
  43. „Српска левица у делу Слободана Јовановића”, *Слободан Јовановић. Личност и дело*, САНУ, Научни скупови, Књига ХС, Београд, 1998.
  44. „Ка бољем познавању руске историографије”, *Tokovi istorije*, 1–2, Београд, 1998.
  45. „Стојан Новковић о српском радикализму”, *Tokovi istorije*, 1–2, Београд, 1998.
  46. „Pismo Jovana Jovanovića Zmaja Ilarionu Ruvarcu”, 1–4, *Tokovi istorije*, 1999.
  47. „Serbien bis 1918”, *Der Jugoslavien – Krieg*, Westentseller Verlag, Oplanden-Wiesbaden, 1999.
  48. „Дело Пере Тодоровића као историјски извор”, *Пера*

- Тодоровић*, зборник радова, Београд, 1999.
49. „Kako žena vidi sebe u vreme otvaranja ženskog pitanja u srpskom društvu”, *Tokovi istorije*, 1–2, Beograd, 2000.
  50. „Nezavršivost istraživanja. Pera Todorović, Dnevnik 1901”, *Tokovi istorije*, 3–4, Beograd, 2000.
  51. „Интимни свет научника и политичара. Кроз породичну преписку Стојана Новаковића”, *Писмо*, зборник радова, Београд, 2001.
  52. „Магија русског бунта”, *Родина*, јанвар – фебруар, Москва, 2001.
  53. „Živojin Žujović – između liberalizma i socijalizma”, *Liberalna misao u Srbiji*, Beograd, 2001.
  54. „Milan Kujundžić-Aberdar – shvatanje slobode”, *Liberalna misao u Srbiji*, Beograd, 2001.
  55. „Dragiša Stanojević – prvi kritičar liberala u Srbiji”, *Liberalna misao u Srbiji*, Beograd, 2001.
  56. „Na nivou utopije i kritike komunistička ideja je bila produktivna”, Duško Vučeković, *Poslije svega komunizam i ja (očevi, sinovi, unuci)*, Podgorica, 2002.
  57. „Milan Piroćanac o kralju Milanu Obrenoviću”, *Tokovi istorije*, 3–4, Beograd, 2002.
  58. „Утраченне иллузије: Иван Аксаков и сербски пи­сател Јаков Игнатович”, *Родина*, 10, Москва, 2003.
  59. „Liberalni demokrat Milan Piroćanac i nastojanja za modernizaciju Srbije 19. veka”, *Zbornik Janka Pleterskoga*, SAZU, Ljubljana, 2003.
  60. „Milan Piroćanac – zapadnjak u Srbiji 19. veka”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka*, 3, *Uloga elita*, Beograd, 2003.
  61. „Retrospektiva neuspelih modernizacija u Srbiji – moguće pouke za budućnost”, *Promene vrednosti i tranzicija u Srbiji: pogled u budućnost*, zbornik radova, Beograd, 2003.
  62. „Istorijski kontekst dela Radomira Konstantinovića”, *Radmir Konstantinović, Revija slobodne misli*, Sarajevo, 2003.
  63. „Srpski liberali 70-ih godina 20. veka”, *Dijalog povjesničara – istoričara*, 8, Zagreb, 2004.
  64. „Involucija srpske historiografije”, *Prispevki za novejšo zgodovino*, 2, Ljubljana, 2004.
  65. „Kako su se izražavali različiti politički interesi u Jugoslaviji? Polemika između Dobrice Ćosića i Dušana Pirjaveca”, *Dijalog povjesničara – istoričara*, 9, Zagreb, 2005.
  66. „Kultura zaborava”, *Ekonomist-magazin*, 259, Beograd, 2005.
  67. „Srbija u modernizacijskim procesima XIX i XX veka”, *Srbija u modernizacijskim procesima XIX i XX veka*, 4, *Žene i deca*, Beograd, 2006, (преведено на руски језик у Чело-

век на Балканах, Москва, 2007).

68. „Politički protivnik kao neprijatelj”, *Istorija i sećanje. Studije istorijske svesti*, Beograd, 2006.
69. „Konstrukcije i dekonstrukcije nacionalnih identiteta: uloga istoriografije”, *Antropologija, zbornik radova odeljenja društvenih nauka Istraživačke stanice Petnica, Valjevo*, 2007.
70. „Srpska socijalistička levica i nacionalni interes: između 'zavetnih ciljeva' srpskog naroda i njegove moderne države”, *Između autoritarizma i demokratije*, knjiga III: *Nacionalni i državni interes moderne Srbije*, Beograd, 2007.
71. „Narodna radikalna stranka: utemeljenje ideologije socijalnog, političkog i nacionalnog jedinstva”, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2008, (преведено на руски језик у *Человек на Балканах*, Москва, 2008).

ПЕТКОВИЋ, Душанка

дактилограф

Рођена је 1936. у Лајковцу. Завршила је осмогодишњу школу. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије 1970. године.

ПЕТРОВИЋ, др Драгољуб

научни саветник

Рођен је 1932. у Књажевцу. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду – група за историју, 1957, а Правни факултет завршио је 1961. Докторирао је на Филозофском факултету 1973. Од 1960. до 1970. радио је као асистент на Факултету политичких наука, а од 1970. до 1974. као саветник у Извршном већу Србије. Од 1975. до 1998. радио је у Институту за новију историју Србије. Преминуо је 2007. године. Проучавао је историју Србије 20. века, историју Другог светског рата, феномен државе и нације на Балкану, федерализам и др. Истраживања је спроводио у Бугарској, Чехословачкој, Аустрији и Немачкој. Добитник је југословенске награде 4. јул 1989. и награде СУБНОР-а Драгојло Дудић 1994.¹⁵

Монографије

1. *Istočna Srbija u ratu i revoluciji. 1941–1944*, Narodna

¹⁵ Биографија и библиографија др Драгољуба Петровића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 574.

- knjiga, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1983.
2. *Народни фронт у Србији и пут у једнопартијски систем 1941–1945*, Beograd, 1997.

Грађа

1. *Konstituisanje federalne Srbije*, I–II, Nova knjiga, Beograd, 1988.

Студије, расправе, чланци

1. „Iredenta fašističke Rumunije u severoistočnoj Srbiji 1941–1944. godine”, *Jugoslovenski istorijski časopis*, 3, Beograd 1966, str. 31–54.
2. „Kvinsliške formacije ruskih beloemigranata na teritoriji istočne Srbije tokom drugog svetskog rata”, *Razvitak*, 6, Zaječar, 1966, str. 76–80.
3. „Perunika – botanička inkarnacija drevnog slovenskog božanstva kao lično ime u Timočkom kraju”, *Razvitak*, 4–5, Zaječar, 1966, str. 73–75.
4. „Nastojanje četničkog pokreta da proširi svoj uticaj na teritoriji Rumunije tokom drugog svetskog rata”, *Istorijski glasnik*, I, Beograd, 1966, str. 89–95.
5. „Četništvo Koste Pećanca u okupiranoj Srbiji do početka oktobra 1941. godine”, *Vojnoistorijski glasnik*, II, Beograd, 1968, str. 173–203.
6. „Važniji momenti iz istorije nastanka Vlaha u severoistočnoj Srbiji i konstituisanje njihove nacionalno-političke svesti”, *Braničevo*, 1, Požarevac, 1968, str. 33–41.
7. „Pregled rumunskih revandikacionih težnji na severoistočnu Srbiju do početka drugog svetskog rata”, *Braničevo*, 2, Požarevac, 1968, str. 71–87.
8. „Istočna Srbija u prvoj polovini 1943. godine”, *Neretva – Sutjeska*, zbornik radova, Sarajevo, 1969, str. 56–62.
9. „Vojna organizacija četnika Koste Pećanca u okupiranoj Srbiji 1941–1942. godine”, *Vojnoistorijski glasnik*, 3, Beograd, 1969, str. 201–218.
10. „Nastojanja ravnogorskog četničkog pokreta za širenjem na teritoriji Bugarske”, *Istorijski glasnik*, 1–2, Beograd, 1970, str. 195–207.
11. „Antifašistkoe sotrudničestvo serbskogo i bolgarskogo narodov v 1941–1945”, *Actes du premier congres international des études balkaniques et sud-est europeens*, V, Sofija, str. 499–509.
12. „Pravni aspekt fenomena kvislinga i njegovo mesto u savremenoj jugoslovenskoj istoriografiji”, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, 3, Beograd, 1975, str. 435–444.
13. „O naučnom proučavanju NOR-a i revolucije u Jugoslaviji”

- Marksistička misao*, 3, Beograd, 1977, str. 157–170.
14. „Istočna Srbija u vreme Užičke republike”, *Užička republika*, knj. 1, Beograd, 1978, str. 299–306.
  15. „Narodnooslobodilački rat i revolucija na knjaževačkom području 1941–1945, godine”, *Tokovi revolucije*, XIV–XV, Beograd, 1981, str. 309–394; XVI–XVII, 1982, str. 5–75.
  16. „Četništvo Koste Pećanca u okupiranoj Srbiji 1941–1942. godine”, *Istorijski glasnik*, 1–2, Beograd, 1983, str. 71–97.
  17. „Velika antifašistička narodnooslobodilačka skupština Srbije novembra 1944 godine”, *Tokovi revolucije*, XVIII, Beograd, 1984, str. 29–37.
  18. „Južna Srbija u vreme konstituisanja federalne Srbije”, *Leskovački zbornik*, XXV, Leskovac, 1985, str. 179–187.
  19. „Identitet narodnooslobodilačkog fronta prvih godina NOR-a”, *Savremenost*, VI, Novi Sad, 1986, str. 102–105.
  20. „Istorija socijalističke Jugoslavije u svetlu teorije distance”, *Metodologija savremene istorije*, Beograd, 1987, str. 259–266.
  21. „Osnivački kongres KPS i državno-pravni koncept federalne Srbije”, *Osnivački kongres KPS*, Beograd, 1988, str. 153–156.
  22. „Konstituisanje federativne Jugoslavije”, *JIC*, 1988, str. 101–135.
  23. „Prilog o vojnim krajinama na srpskom prostoru u Novom veku”, *Zbornik Vojne krajine*, 1989, str. 347–350.
  24. „Organizacija narodnooslobodilačkog fronta u ustanku naroda Srbije juli – oktobar 1941”, *Tokovi revolucije*, 1, Beograd, 1989, str. 127–159.
  25. „Prilog razmatranju državnog uređenja stvorene Jugoslavije”, *Stvaranje jugoslovenske države 1918. godine*, Beograd, 1989, str. 463–465.
  26. „Heterogenost stanovništva determinanta složenosti rešenja političkog statusa albanskog prostora”, *Stanovništvo slovenskog porijekla u Albaniji*, Titograd, 1991, str. 237–273.
  27. „Aktuelnosti istorije dana”, *Razvitak*, 4, Zaječar, 1991, str. 2–6.
  28. „Oslobodilački ili građanski rat na tlu Timočke Krajine 1941–1944”, *Razvitak*, 5, 1991, str. 3–8.
  29. „Prilog razmatranju fenomena kosovske bitke”, *Razvitak*, 6, 1991, str. 4–10.
  30. „Položaj Jevreja u jugoistočnom delu Srbije i Makedonije pod Bugarskom u Drugom svetskom ratu”, *Balkanika*, XXIV, Beograd, 1993, str. 237–251.
  31. „Srbija u II svetskom ratu Branka Petranovića”, *Istorija XX veka*, 3, Beograd, 1993.
  32. „Državno-pravni položaj Srbije krajem XX veka”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Beograd, 1994, str. 181–191.
  33. „Politički položaj Leskovca i južne Srbije u ratnoj 1944.

- godini”, *Leskovački zbornik*, XXV, Leskovac, 1995, str. 297–299.
34. „Oslobodilački ili građanski rat u Jugoslaviji 1941–1945”, *Tokovi istorije*, 1–2, Beograd, 1995, str. 163–166.
35. „Spori civilizacijski korak Srbije?”, *Tokovi istorije*, 1–2, Beograd, 1995, str. 163–167.
36. „Pola milenija ljudskog progres”, *Sudar svetova*, Beograd, 1995, str. 102–107.
37. „Geopolitičeskoto položenie na Srbia v kraa na XX vek”, *Novo vreme*, 1, Sofija, 1995, str. 61–69.

ПЕТРОВИЋ, Љубомир

сарадник

Рођен је 1910. у Марковцу код Велике Плане. Завршио је гимназију. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је 1959. до 1966. године.

ПЕТРОВИЋ, Миодраг

сарадник

Рођен је 1930. у Ваљеву. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду – група за историју, 1959. године. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је као стручни сарадник од 1959. до 1964.

Хронологије

1. *Хронологија радничког покрета Србије*, I–XI, knj. 2: 1919–1941, (koautor), Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1969.

Библиографски прилози

1. „Bibliografija spisa Filipa Filipovića”, *Filip Filipović, Izabrani spisi*, knj. 2, Beograd, 1962, str. 545–620.

ПЕТРОВИЋ, Никола

истраживач

Рођен је 1935. у Макцима код Великог Градишта. Завршио је Правни факултет у Београду. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1963. до 1967. године.

ПЕШИЋ, др Десанка

виши научни сарадник

Рођена је 1927. у Метовници код Зајечара у породици службеника на железници. Гимназију је завршила у Врњачкој Бањи. Дипломирала је на Филозофском факултету у Београду, на групи за филозофију, 1955. године. Магистрирала је 1969, а докторску тезу *Југословенски комунисти и национално питање 1919–1935.* одбранила је 1981. на Катедри за историју Филозофског факултета у Београду. Од 1. октобра 1955. радила је у Историјском архиву ЦК СКС. Учествовала је у свим пословима којима се Архив бавио: прикупљање грађе, писање биографије значајних личности, писање хроника места, хронологија, чланака итд. Посебно се истицала у писању хроника, за шта је била и награђивана. Током израстања Института у научну установу, учествовала је у изради пројеката и планова рада. У новембру 1983. године изабрана за директора Института за историју радничког покрета Србије и на том месту је остала све до одласка у пензију почетком 1991. године. За њеног мандата Институт је покренуо рад на потпројекту *Грађанско друштво у Србији између два светска рата* и примио један број млађих сарадника који су се бавили истраживањем нових тематских области као што су политичке странке, економска проблематика, војска и др. Сматрала је да само мултидисциплинарни приступ истраживању прошлости може да донесе резултат и због тога се залагала да се у Институт примају млади стручњаци различитих професионалних профила а не само историчари. Бринула је о подмлатку Института трудећи се да помогне у решавању њихових проблема, од усавршавања до решавања њихових стамбених питања. У сарадњи са колегама из Института, али и са Катедром за историју Југославије, пре свега проф. др Бранком Петрановићем, и са Катедром за историју новог века, проф. др Андрејом Митровићем, успела је да промени тематску оријентацију Института, што је касније резултирало и променом његовог имена у Институт за новију историју Србије. Преминула је 22. марта 2007. године у Београду.¹⁶

Монографије

1. *Југословенски комунисти и национално питање: 1919–1935*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1983.

¹⁶ Биографија и библиографија др Десанке Пешић могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ћирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 580. – „In memoriam, Др Десанка Пешић (1927–2007)”, *Токови историје*, 1–2/2007, Београд, 2007, стр. 291–293, (др Милица Миленковић, др Радмила Радић).

Грађа

1. *Socijalistička misao u Srbiji*, knj. 2, 1918–1941, (koautor), Zavod za udžebnike i nastavna sredstva, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1985.
2. Marković Sima, *Tragizam malih naroda: spisi o nacionalnom pitanju*, Filip Višnjić, Beograd, 1985.

Хронике

1. *Vitomirica*, (koautor), Prosveta, Beograd, 1960.
2. *Studenički srez u NOR-u i revoluciji*, Opštinski odbor SUBNOR-a Raška, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Raška, Beograd, 1977.

Хронологије

1. *Hronologija radničkog pokreta Srbije*, knj. 2: 1919–1941, (koautor), Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1969.

Студије, расправе и чланци

1. „Dragiša Lapčević i seljačko pitanje 1903–1914”, *Prilozi za istoriju socijalizma*, 3, Beograd, 1966, str. 65–102.
2. „Krizu u partijskoj organizaciji Srbije 1929. godine”, *Tokovi revolucije*, V, Beograd, 1970, str. 3–104.
3. „Obnova organizacije KPJ u Srbiji u periodu 1930–1934. godine”, *Tokovi revolucije*, VII, Beograd, 1971, str. 3–96.
4. „Nacionalno pitanje kao ustavno pitanje u shvatanjima dr Sime Markovića”, *Tokovi revolucije*, VI, Beograd, 1971, str. 179–194.
5. „Učešće Filipa Filipovića u diskusiji o nacionalnom pitanju u Jugoslaviji 1923. godine”, *Filip Filipović: revolucionarna misao i delo*, Beograd, 1983, str. 179–194.
6. „Đura Đaković i partijska organizacija u Beogradu”, *Đura Đaković: život i delo*, Slavonski Brod, 1984, str. 185–191.
7. „Klasno i nacionalno u političkoj teoriji i praksi KPJ”, *Klasno i nacionalno u razvoju sistema socijalističkog samoupravljanja u Jugoslaviji*, Kragujevac, 1987, str. 131–140.

ПЕШИЋ, Радмила

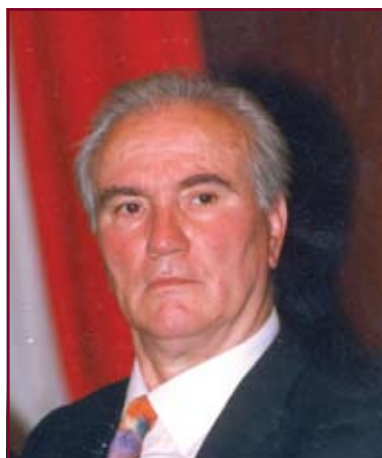
библиотекар

Рођена је 1968. у Београду. Завршила је Вишу туристичку школу. У Институту за новију историју Србије радила је од 1994. до 1995. године.

ПИЉЕВИЋ, др Ђорђе

научни саветник

Рођен је 1936. у Његановићима код Билеће. Дипломирао је историју на Филозофском факултету у Београду 1962. а магистрирао 1966. на истом факултету. Докторирао је 1988. на Факултету политичких наука у Београду. Радио је као просветни радник и био директор осмогодишњих школа у Сечњу и Неузини (1955/56. и 1958). Био је секретар Градског одбора синдиката друштвених делатности Београда (1972–1975). У Институту за новију историју Србије радио је од 1963. до 2001. године. Био је члан редакције за монографска издања Института (1970–1991), члан централне редакције и редактор другог издања *Енциклопедије Југославије*, члан југословенске редакције за издавање архивских извора из новије историје 1978–1986; члан редакције *Југословенског историјског часописа* од 1995. до 2001. Био је члан и председник Комисија за доделу научних звања у Институту и комисија у Министарству за науку и Заједници института Србије, више пута члан жирија награде за публицистику „Драгојло Дудић” и награде за науку „Владимир Ђоровић”. Од 2000/2001. до 2006/2007. предавао је као редовни професор *историју српског народа и историју Југославије* на Филозофском факултету у Сарајеву у Републици Српској. Учествовао је у раду три конгреса историчара и око 50 научних скупова. Објавио је 17 књига, 95 студија и чланака из области науке, више од 30 чланака, фељтона, приказа и критика у часописима и штампи и 628 биографија у енциклопедијама, споменицама, Зборнику народних хероја Југославије и посебним издањима из области историје ослободилачке борбе. Проучава историју Србије и српског народа, историју Југославије, улогу Цркве у животу и култури народа, политичке идеје и улогу личности у развоју друштва, миграције становништва, Други светски рат, геноцид итд. За научни и друштвени рад награђен је *Плакетом Београда* 1974. и 1984. године, *Плакетом Института за новију историју Србије* 1995. и *Плакетом СПКД „Просвјета” БиХ* 2006. У више листова (*НИН, Политика, Рад, 4. јул, Књижевне новине, Вести*) објављивао је фељтоне, историјске есеје, критике и осврте.¹⁷

17 Биографија и библиографија др Ђорђа Пиљевића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 581; *Ко је ко у Србији*, Београд, 1995.

Монографије

1. *Čikarica – Radnički pokret i NOB*, Beograd, 1972.
2. *Beograd u ratu i revoluciji: 1941–1945*, knj. 2, (koautor), Istorijski arhiv Beograda, Beograd, 1984.
3. *Miloš Matijević Mrša*, Glas, Beograd, 1978.
4. *Човек идеје и акције*, ИНИС и Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2001.
5. *Београд у XX веку*, књ. 1, ИНИС и Стручна књига, Београд, 2001.

Прегледи

1. *Pedeset godina borbe i rada revolucionarnog sindikalnog pokreta u Srbiji*, Beograd, 1960.
2. *Prošlost Bileće*, Opštinski odbor SUBNOR-a, Bileća, 1981.

Биографије

1. *Miloš Matijević Mrša. Životni put i revolucionarno delo*, Dečje novine, Gornji Milanovac, 1981.
2. *Bileća u NOR-u i revoluciji*, I, LIV, Opštinski odbor SUBNOR-a, Beograd – Bileća, 1983.

Хронологије

1. *Календар догађаја и значајних личности из историје радничког покрета и КПЈ у Србији*, (коаутор), Београд, 1969.

Приређивач, редактор и писац предговора и поговора

1. Благоје Паровић, *Izabrani spisi*, knj. 1–3, Glas, Beograd, 1976–1978.
2. Milena Šotra Gaćinović, *Sjećanja iseljenika povratnika*, Beograd, 1990.
3. Danilo Kijas, *Ljubomirska raskršća*, Beograd, 1991.
4. Đuro Ekmečić, *Prebilovci – neprebolna rana srpska*, Beograd, 1994.
5. Владимир Ђоровић, *Српски манастири у Херцеговини*, Београд, 1999.
6. *Југословенска држава 1918–1998*, зборник радова са међународног научног скупа, Београд, 1999.
7. Миливоје А. Бјелетић и Михајло Н. Милошевић, *Миро Попара и његово вријеме*, Београд, 2000.
8. „Духовна и свјетовна баштина Светог Саве”, предговор у књизи: Н. Шиповац, *Христос у Херцеговини*, Београд, 2000, стр. XIII–XXIV.
9. „Пут човечности, истине и правде”, (поговор), М. Деретић, *Животни пут књигу пише*, Београд, 2005, стр. 565–568.
10. „Поуке и поруке из прошлости”, (предговор), М. Деретић, *Поријекло и поруке предака*, Београд, 2006, стр. 7–14.

11. „Геноцид у гатачком крају у Другом светском рату”, (поговор), С. Скоко, *Читуља жртава усташко-нацистичког геноцида у гатачком срезу 1941–1944*, Гацко, 2006, стр. 284–286.
12. „Село матица народа”, (предговор), Д. Ђерић, *Шипачно код Невесиња*, Београд, 2007, стр. 5–17.

Студије, чланци и расправе

1. „Specifičnosti razvoja ustanka u Hercegovini 1941. godine”, *ИИЦ*, 3–4, Београд, 1968, стр. 147–157.
2. „Problemi izgradnje železničkih pruga u zetskoj banovini”, *Istorijski zapisi*, 1, Titograd, 1969, стр. 5–37.
3. „Sindikalni pokret u Srbiji od 1929. do 1941. godine”, *Pedeset godina borbe i rada revolucionarnog sindikalnog pokreta u Srbiji*, Београд, 1969, стр. 57–93.
4. „Rad Blagoja Parovića na obnavljanju partijskih organizacija u Srbiji 1933–1934”, *Tokovi revolucije*, VI, Београд, 1971, стр. 65–104.
5. „Stanje KPJ i uloga instruktora CK KPJ u Srbiji u periodu diktature”, *Tokovi revolucije*, VI, Београд, 1971, стр. 310–312.
6. „Vukica Mitrović Šunja”, *Istorijski zapisi*, 1–2, Titograd, 1972, стр. 185–200.
7. „Radnički pokret na Čukarici pred rat”, *Čukarica – radnički pokret i NOB*, Београд, 1972, стр. 265–375.
8. „Miloš Matijević Mrša”, *Revolucionarni likovi Beograda*, knj. 2, Београд, 1972, стр. 3–92.
9. „Hercegovina 1941 godine”, *1941. u istoriji naroda Bosne i Hercegovine*, Сарајево, 1973, стр. 218–245.
10. „Narodnooslobodilački pokret u Hercegovini u drugoj polovini 1943. godine”, *AVNOJ i narodnooslobodilački pokret u Bosni i Hercegovini 1942–1943*, Београд, 1974, стр. 279–315.
11. „Revolucionarni put Blagoja Parovića”, *B. Parović, Izabrani spisi*, knj. 1, Београд, 1976, стр. V–LXXIV.
12. „Komunist – organ PK KPJ za Srbiju”, *Novinarstvo*, 3–4, Београд, 1976, стр. 85–100.
13. „Politička delatnost Veselina Masleše u Srbiji 1928–1941. godine”, *Naučni skup o djelu Veselina Masleše*, ANU BiH, knj. 7, Сарајево, 1978, стр. 367–399.
14. „Uloga Blagoja Parovića u obnavljanju partijskih organizacija i jačanju revolucionarnog radničkog pokreta u Srbiji 1933–1935”, *B. Parović, Izabrani spisi*, knj. 2, Београд, 1978, стр. V–LXXXVIII.
15. „Revolucionarna delatnost Blagoja Parovića u Zagrebu u godinama pred uvođenje diktature 1926–1929”, *Osma konferencija zagrebačkih komunista*, Загреб, 1978, стр. 383–397.

16. „Sindikalni pokret u Srbiji pred rat”, *Tito, radnička klasa i sindikati*, Beograd, 1979, str. 374–398.
17. „Politička delatnost Blagoja Parovića u Tuzli”, *Radnički pokret u Tuzli između dva rata*, Tuzla, 1979, str. 374–386.
18. „KPJ u Hercegovini pred rat”, *Četvrta i Peta pokrajinska konferencija KPJ za Bosnu i Hercegovinu*, Sarajevo, 1980, str. 283–305.
19. „Ekonomске prilike u Hercegovini između dva rata”, *Acta historicae economica Yugoslavia*, JAZU, knj. 7, Zagreb, 1980, str. 159–170.
20. „Napredni omladinski pokret u Hercegovini uoči drugog svetskog rata”, *Revolucionarni omladinski pokret Jugoslavije 1919–1979*, Beograd, 1982, str. 72–80.
21. „Bileća u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji”, *Bileća u NOR i revoluciji*, 1, Beograd, 1983, str. IX–LIV.
22. „O društveno-ekonomskim i nacionalnim odnosima u Hercegovini između dva svetska rata”, *1941. u istoriji naroda Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, 1983, str. 683–687.
23. „Štampa KPJ u Srbiji u periodu diktature”, *Tokovi revolucije*, XVIII, Beograd, 1984, str. 267–306.
24. „Koreni revolucije”, *Beograd u ratu i revoluciji*, 1, Beograd, 1984, str. 11–86.
25. „Četvrta pokrajinska konferencija KPJ za Srbiju”, *Užički zbornik*, 13, Titovo Užice, 1984, str. 237–256.
26. „Narodnooslobodilački pokret u Hercegovini u vreme Drugog zasedanja AVNOJ-a i značaj njegovih odluka za dalji razvoj oslobodilačke borbe”, *AVNOJ i savremenost*, Sarajevo, 1984, str. 341–361.
27. „Todor Vujasinović u radničkom pokretu Srbije”, *Značenja*, VIII, Doboj, 1985, str. 53–62.
28. „Politika KPJ u izgradnji nacionalnog pitanja i formiranja nacionalnih partija u KPJ sredinom 30-tih godina XX veka”, *Osnivački kongres KP Srbije*, Beograd, 1985, str. 347–350.
29. „Kadrovi Beograda u NOR i revoluciji u Srbiji 1941–1945”, *Rukovođenje narodnooslobodilačkom borbom i revolucijom u Srbiji 1941–1945*, Beograd, 1988, str. 324–331.
30. „Savetovanje Politbiroa CK KPJ na Visu 1944. i stvaranje KP Srbije”, *Osnivački kongres Komunističke partije Srbije*, Beograd, 1988, str. 41–45.
31. „Neka pitanja razvoja ustanka u Hercegovini u proleće 1942”, *AVNOJ i narodnooslobodilački pokret u Bosni i Hercegovini 1942–1943*, Beograd, 1988, str. 697–702.
32. „Delatnost PK KPJ Srbije i njegovog sekretara u toku NOR-a”, *Rukovođenje narodnooslobodilačkom borbom i revolucijom u Srbiji*, Beograd, 1988, str. 570–576.
33. „Delatnost Trajka Stamenkovića u Srbiji 1935”, *Leskovački*

- zbornik, XXIX, Leskovac, 1989, str. 210–231.
34. „Četvrta zemaljska konferencija KPJ”, *Tokovi revolucije*, br. 1, Beograd, 1989, str. 53–80.
  35. „Ustanak u Hercegovini juna 1941”, *Vojnoistorijski glasnik*, br. 1, Beograd, 1990, str. 29–94.
  36. „Reagovanje Kominterne na odluke Četvrte zemaljske konferencije KPJ”, *Tokovi revolucije*, br. 1, Beograd, 1990, str. 133–147.
  37. „Sukobi u KPJ 1929–1933 i Kominternu”, *Tokovi revolucije*, br. 1, Beograd, 1992, str. 61–86.
  38. „Koreni genocida nad srpskim narodom”, *Korička jama – prva masovna grobnica Srba u NDH*, Beograd, 1992, str. 167–180.
  39. „O četničkom pokretu i njihovom učešću u genocidu u Jugoslaviji u Drugom svetskom ratu”, *Trinaestojulski ustanak*, Titograd, 1992, str. 400–403.
  40. „Saradnja naroda Hercegovine i Crne Gore u borbi protiv fašizma”, *Trinaestojulski ustanak*, CANU, knj. 12, Titograd, 1992, str. 123–157.
  41. „Kolaboracija kao društveni fenomen”, *Borac*, 3, Beograd, 1993, str. 41–49.
  42. „Vrhovni štab NOV i POV o bombardovanju gradova u Srbiji”, *Leskovački zbornik*, XXXV, Leskovac, 1995, str. 197–207.
  43. „Doprinos Beograda oslobodilačkoj borbi u Drugom svetskom ratu”, *Pedeset godina oslobođenja Srbije od fašizma*, Beograd, 1995, str. 117–133.
  44. „Hercegovina između dva svetska rata”, *Bosna i Hercegovina od srednjeg veka do novijeg vremena*, SANU, Beograd, 1995, str. 109–123.
  45. „Politička i vojna situacija u valjevskom kraju i Zapadnoj Srbiji 1941”, *Valjevo 1941–1945*, Valjevo, 1996, str. 11–37.
  46. „Oslobodilački pokret u Hercegovini u Drugom svetskom ratu”, *Drugi svjetski rat – 50 godina poslije*, 1, SANU i CANU, Podgorica, 1997, str. 655–682.
  47. „Migracije stanovništva Srbije posle Drugog svetskog rata”, *Valjevo 1945–1965*, Valjevo, 1997, str. 196–215.
  48. „Migracije stanovništva Jugoslavije posle Drugog svetskog rata”, *Deseti kongres istoričara Jugoslavije*, Beograd, 1998, str. 283–307.
  49. „Nauka i rodoljublje”, *Obrad Bjelica*, Beograd, 1998, str. 23–26.
  50. „Pero Slijepčević u balkanskim ratovima”, *Život i djelo Pera i Đoka Slijepčevića*, Beograd, 1998, str. 205–215.
  51. „Doprinos Pera Slijepčevića u organizovanju dobrovoljaca u Prvom svjetskom ratu”, *Glasnik odeljenja društvenih nauka*, CANU, 12, Podgorica, 1999, str. 49–82.

52. „Kulturno nasleđe Hercegovine”, *Srpski manastiri u Hercegovini*, Beograd, 1999, str. 300–312.
53. „Vladimir Ćorović – istorija u službi naroda”, *Život i djelo Vladimira Ćorovića*, Beograd – Trebinje, 1999, str. 196–210.
54. „Uloga nauke i crkve u životu naroda”, *Srpska proza danas*, Trebinje, 1999, str. 82–86.
55. „Jugoslovenska država 1918–1998”, *Jugoslovenska država 1918–1998*, Beograd, 1999, str. 11–14.
56. „Jugoslavija krajem XX veka”, *Jugoslovenska država 1918–1998*, Beograd, 1999, str. 807–819.
57. „Rad Vladimira Gaćinovića i Pere Slijepčevića u Americi na slanju dobrovoljaca na Solunski front”, *Srpska slobodarska misao*, god. 1, br. 2, Beograd, 2000, str. 193–214.
58. „Dobrovoljci u borbi za slobodu srpskog naroda u Prvom svetskom ratu”, *Valjevo, 1914–1918*, Valjevo, 2000, str. 257–278.
59. „Mučenička smrt mitropolita svetog Petra Zimonjića”, *Život i djelo Bogdana, Stevana i Petra Zimonjića*, Beograd, Gacko, 2000, str. 354–375.
60. „Borac za slobodu i pravdu”, *Miro Popara i njegovo vrijeme*, Beograd, 2000, str. 7–15.
61. „Naučna misao o jugoslovenskoj državi”, *Srpska slobodarska misao*, br. 5, Beograd, 2000, str. 446–451.
62. „Naučna misao akademika Milorada Ekmečića”, *Radovi*, 3, Banja Luka, 2000, str. 211–216.
63. „Nacionalno i duhovno delo i mučenička smrt Sv. Petra Zimonjića”, *Srpska slobodarska misao*, 2, Beograd, 2001, str. 1–25.
64. „O stradanju pravoslavnog sveštenstva u Prvom i Drugom sveteskom ratu”, *Vojnoistorijski galsnik*, 1–2, Beograd, 2001, str. 221–242.
65. „Bilečki kraj u junskom ustanku 1941”, *Srpska proza danas – Junski ustanak u Hercegovini 1941*, Bileća, Gacko, 2001, str. 727–740.
66. „Junski ustanak u Hercegovini 1941”, *Srpska proza danas – Junski ustanak u Hercegovini 1941*, Bileća, Gacko, 2001, str. 741–780.
67. „Znčajna naučna dela o austrougarskoj i ruskoj politici na Balkanu u 19. veku”, *Srpska proza danas – Junski ustanak u Hercegovini 1941*, Bileća, Gacko, 2001, str. 799–804.
68. „Istorija se ne sme zaboraviti”, *Srpska proza danas – Junski ustanak u Hercegovini 1941*, Bileća, Gacko, 2001, str. 231–234.
69. „Ustanak u Hercegovini 1941”, *Srpska proza danas – Junski ustanak u Hercegovini 1941*, Bileća, Gacko, 2001, str. 281–306.
70. „O srpskim porodicama vojvodstva Svetog Save Novaka Mandića Studa”, *Srpska proza danas – Kosače osnivači Hercegovine*, Gacko, Beograd, 2002, str. 169–173.

71. „Vladimir Ćorović o osnivačima Hercegovine”, *Srpska proza danas – Kosače osnivači Hercegovine*, Gacko, Beograd, 2002, str. 221–242.
72. „Solidarnost sa Srbijom i Crnom Gorom”, *Dobrovoljački glasnik*, god. XII, broj 19, Beograd, 2002, str. 13–29.
73. „Ekonomska unija zemalja istočne i jugoistočne Evrope u uslovima tranzicije”, *Uspion Rusije, utisci sa studijskog boravka dr Marka Radulovića*, Beograd, 2002, str. 23–28.
74. „Politika socijalista u Jugoslaviji prema komunistima između dva svetska rata”, *Radovi*, 3–4, Pale, 2002, str. 371–394.
75. „Nacionalna i kulturnoprosvetna aktivnost Vasilija Grđića u ‘Prosvjeti’ ”, *Srpska proza danas*, Bileća, Gacko, 2002, str. 428–448.
76. „Naučno delo akademika Vojislava Maksimovića”, *Kulturna i duhovna istorija Hercegovine*, Bileća, Gacko, 2003, str. 252–262.
77. „Naučna misao i delo profesora Živojinovića”, *Srpska proza danas*, Bileća, Gacko, 2004, str. 183–189.
78. „Hercegovina u vreme Prvog srpskog ustanka”, *Odjeci Prvog srpskog ustanka u Hercegovini*, Bileća, Gacko, 2004, str. 253–284.
79. „Srpska pravoslavna crkva i Prvi srpski ustanak”, *Odjeci Prvog srpskog ustanka u Hercegovini*, Bileća, Gacko, 2004, str. 441–455.
80. „Genocid u Hercegovini u Drugom svetskom ratu”, *Genocid u 20. veku na prostorima jugoslovenskih zemalja*, Beograd, 2005, str. 174–211.
81. „Istraživački pogled na prošlost Hercegovine i zadaci u daljim istraživanjima”, *Hercegovina i srpski jezik u istoriografskim i književnim delima 19. i 20. vijeka*, Bileća, Gacko, 2005, str. 161–180.
82. „Naučna misao akademika Vladimira Stojančevića”, *Hercegovina i srpski jezik u istoriografskim i književnim delima 19. i 20. vijeka*, Bileća, Gacko, 2005, str. 148–153.
83. „Naučno i nacionalno u delu Vladimira Ćorovića”, *Doprinos Srba Hercegovine srpskoj istoriografiji i kulturi*, Bileća, Gacko, 2006, str. 163–198.
84. „Život i delo akademika Vladimira Dedičera”, *Doprinos Srba Hercegovine srpskoj istoriografiji i kulturi*, Bileća, Gacko, 2006, str. 344–353.
85. „Naučno delo akademika Wayne S. Vucinich”, *Doprinos Srba Hercegovine srpskoj istoriografiji i kulturi*, Bileća, Gacko, 2006, str. 363–368.
86. „Naučno i nacionalno delo Vladimira Ćorovića”, *Srpska slobodarska misao*, 12, Beograd, 2007, str. 71–106.
87. „Sprega vatikanskog prozelitizma i hrvatskih klerofašista”

Srpska slobodarska misao, 15, Beograd, 2007, str. 333–344.
88. „Neki dokumenti radničkog pokreta Srbije 1919–1941”,
Arhivski pregled, 2, Beograd, 1969, str. 123–140.

Библиографије

1. „Радови и чланци о Благоју Паровићу”, Б. Паровић,
Изабрани списи, књ. 3, Београд, 1987, стр. 293–303.
2. „Радови Владимира Ђоровића о цркви”, В. Ђоровић,
Српски манастири у Херцеговини, Београд, 1999, стр.
290–299.

ПРЉА, Драган секретар

Рођен 1959. у Остојићеву. Дипломирао је 1983. на Правном факултету у Београду, где је и магистрирао 1990. са темом *СР Србија у међународним односима југословенске федерације*. Докторирао из области међународног права на Правном факултету у Београду са темом *Спољна политика СР Југославије*. Од септембра 1991. до септембра 1992. био је на усавршавању на Универзитету у Амстердаму, на тему „Експертни системи и право Европске уније”. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од октобра 1984. до децембра 1988, потом до децембра исте године у Институту економских наука, а до септембра 1999. у Институту за међународну политику и привреду. У Институту за упоредно право Правног факултета у Подгорици радио је од октобра 2000. до маја 2003. Од децембра 2004. запослен је на Институту за упоредно право у Београду. Објавио је 16 књига, 10 компакт-дискова и 77 чланака из области правне информатике и примене информационих технологија у друштвеним наукама. Предавао је предмет *правна информатика* на Правном факултета Универзитета у Београду, Правном факултету Универзитета Унион у Београду и Правном факултету Универзитета Црне Горе у Подгорици.

РАДЕНКОВИЋ, Лепосава препаратор

Рођена је 1942. у Београду. Положила је виши течајни испит. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1961. до 1969. године.

РАДНОВИЋ, Мира

сарадник

Рођена је 1931. у Осијеку. Апсолвирала је на Филозофском факултету – група историја. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1953. до 1955.

РАДОВИЋ, Милорад

сарадник

Рођен је 1935. у Петричу код Пећи. Завршио је Филозофски факултет – група за историју. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1961. до 1962.

РАДОНИЋ, Радмила

дактилограф

Рођена је 1933. у Бору. Положила је нижи течајни испит. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1961. до 1962. године.

РАКИЋ, Љубиша

сарадник

Рођен је 1923. у Моравцима код Љига. Завршио је Вишу школу политичких наука у Београду. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1963. до 1964.

РАНГЕЛОВ, Дмитар

економ

Рођен је 1935. у Груинцима код Босиљграда. Завршио је Средњу управну школу. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1959. до 1968. године.

СТАРЧЕВИЋ, Мирјана

администратор

Рођена је 1923. у Бањини код Брчког. Завршила је Трговачку академију. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1962. до 1967. године.

СТЕФАНОВИЋ, Милош

архивист

Рођен је 1932. у Крагујевцу. Положио је виши течајни испит. Радио је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1961. до 1970.

СТОЈАНОВИЋ, Драгана

благајник

Рођена је 1942. у Нишу. Завршила је Средњу економску школу у Београду 1959. У Институту за новију историју Србије радила је 1961. до 1994. године.

СТОЈАНОВИЋ, др Дубравка

доцент

Рођена је 15. фебруара 1963. године у Београду, где је завршила основну и средњу школу. Дипломирала на Филозофском факултету у Београду, на Одељењу за историју 1987. године. На истом одељењу (Катедра за општу савремену историју) магистрирала је 1992, а докторирала 2001. године, на истој катедри. Од 1988. до 1996. била је запослена у Институту за новију историју Србије, а од 1996. године ради као асистент на Катедри за општу савремену историју Филозофског факултета у Београду. Била је члан редакција зборника *Србија у модернизацијским процесима 20. века* и *Србија у модернизацијским процесима 19. и 20. века. Положај жене у Србији као мерило модернизације у 19. и 20. веку*, у издању Института за новију историју Србије. Члан је редакције *Годишњака за друштвену историју* (1993–2008) и редакције *Токова историје* (2005–2008). Координатор је курсева на Женским и Мировним студијама, као и у Алтернативној образовној мрежи. Бави се питањем демократије у Србији и на Балкану крајем 19. и почетком 20. века, европским утицајима у Србији почетком 20. века, интерпретацијама историје у новим српским уџбеницима (потпредседник је Балканског комитета за образовање у области историје), историјом жена у Србији, процесима модернизације. Добитник је *Награде града Београда* за друштвене и хуманистичке науке 2004. године.

Монографије

1. *Искушавање начела. Српска социјалдемократија и ратни програм Србије 1912–1918*, Београд, 1994.

2. *Србија и демократија 1903–1914. Историјска студија о „златном добу српске демократије”*, Београд, 2003.
3. *Србија 1804–2004*, (коаутори М. Јовановић и Љ. Димић), Београд, 2005.
4. *Калдрма и асфалт. Урбанизација и европеизација Београда 1890–1914*, Београд, 2008.

Грађа – посебна издања

1. *Nikola Pašić u Narodnoj skupštini*, III, (predgovor i napomene D. Stojanović), Београд, 1997.
2. *Milovan Milovanović, Državno pravo, Načela spoljne politike Kraljevine Srbije*, (priredili R. Stojanović i D. Stojanović), Београд, 1997.
3. *Živeti u Beogradu 1837–1841. Dokumenta Uprave grada Beograda*, (sa M. Ristovićem, M. Jovanovićem, M. Perišićem, G. Miloradovićem), Београд, 2003.
4. *Živeti u Beogradu 1841–1850. Dokumenta Uprave grada Beograda*, II, Београд, 2004.
5. *Živeti u Beogradu 1850–1867. Dokumenta Uprave grada Beograda*, III, Београд, 2005.
6. *Živeti u Beogradu 1868–1878. Dokumenta Uprave grada Beograda*, IV, Београд, 2006.
7. *Živeti u Beogradu 1879–1890. Dokumenta Uprave grada Beograda*, V, Београд, 2007.

Огледи из савремености

1. „Udžbenici istorije kao ogledalo vremena”, *Ratništvo, patriotizam, patrijarhalnost*, uredile V. Pešić i R. Rosandić, Београд, 1994, str. 77–105.
2. „History Books Mirror their Time”, *Warefare, Patriotism, Patriarchy*, ed. by V. Pešić and R. Rosandić, Београд, 1994, 81–111.
3. „Traumatični krug srpske opozicije”, *Srpska strana rata*, ur. N. Popov, Београд, 1996, str. 501–531.
4. „Der traumatishe Kreis der serbischen Opposition”, *Serbiens Weg in den Krieg*, Hrsg. T. Bremer, N. Popov, H-G. Stobbe, Berlin, 1998.
5. „The Traumatic Circle of the Serbian Opposition”, *The Road to War in Serbia. Trauma and Catharsis*, ed. Nebojsa Popov, Budapest – New York, 1999.
6. „Порочни круг сербској опозицији”, *Србија о себе*, Москва, 2005, str. 115–161.

Чланци и расправе

1. „Organi upravljanja na Beogradskom univerzitetu 1905–1918”, *Univerzitet u Beogradu, 1838–1988*, Београд, 1988, str. 63–69.

2. „Charles Loiseau et la question yougoslave”, *Zbornik radova sa naučnog skupa održanog povodom 150 godina srpsko-francuskih diplomatskih odnosa*, Beograd, 1990, str. 222–233.
3. „Srpska socijaldemokratska stranka prema pitanju ministerijalizma i parlamentarizma, 1903–1919”, *Revolucionarne i reformističke tendencije u srpskom i bugarskom radničkom pokretu od 1903. do 1923. godine*, Beograd, 1990, str. 46–55.
4. „Prilog proučavanju Srpske socijaldemokratske partije u vremenu ratova, 1912–1918”, *Tokovi*, 1–2, Beograd, 1992, str. 203–213.
5. „Balkan kao celoviti prostor u politici srpskih socijaldemokrata”, *Vojnoistorijski glasnik*, 2, Beograd, 1993, str. 217–236.
6. „Srpska socijaldemokratska partija između političke moderne i revolucionarne ortodoksije”, *Srbija u modernizacijskim procesima 20. veka*, Beograd, 1994, str. 297–309.
7. „Jedan pogled na literaturu o teoriji i praksi demokratije”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, sv. 1, 1994, str. 93–102.
8. „Reinterpretation de l’histoire. Version Serbe”, *Trans Europeennes*, 4, Paris, 1994, str. 64–67.
9. „Kakva nam je nastava istorije potrebna za demokratiju”, *Tokovi istorije*, 1–2, Beograd, 1995, str. 150–160.
10. „Stereotypes in History Textbooks in Serbia as a Mirror of the Times”, *Oil on Fire. Textbooks, Ethnic Stereotypes and Violence in South-Eastern Europe*, ed. W. Hopken, Hannover, 1997, str. 125–137.
11. „The Balkans, Wars and Textbooks: The Case of Serbia”, *Oil on Fire. Textbooks, Ethnic Stereotypes and Violence in South-Eastern Europe*, ed. W. Hopken, Hannover, 1997, str. 143–159.
12. „Die Konstruktion historischen Bewusstseins”, *Verschwiegenes Serbien*, ed. Irina Šlosar, Klagenfurt-Salzburg, 1997, str. 224–235.
13. „Javnost u Srbiji 1903–1914. Skica za portret srpskog društva”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1–2, 1996, Beograd, 1997, str. 40–51.
14. „Partijske elite u Srbiji 1903–1914. Uloga i način vladanja”, *JIC*, 2–1997, str. 41–51.

СТРАХИНИЋ, Добривоје

стручни сарадник

ТОПАЛОВИЋ, Миленко

сарадник

Рођен је 1914. у Бабајићу код Љига. Учитељску школу завршио је у Београду 1936, а Вишу партијску школу КПЈ 1945. Учесник је НОР-а и носилац *партизанске споменице 1941.* У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1952. до 1970. Од децембра 1968. до марта 1970. био је вршилац дужности директора Института.

Грађа

1. Dimitrije Tucović, *Sabrana dela*, I–X, (koautor), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975–1980.

Хронологије

1. *Hronologija radničkog pokreta Srbije*, I–XV, knj 1: (1860–1919), Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1964.

Студије, расправе и чланци

1. „Sindikalne i partijske organizacije Beograda do prvog svetskog rata”, *Godišnjak grada Beograda*, VI, Beograd, 1959, str. 91–124.
2. „Štrajkovi radnika Beograda 1903–1914”, *Godišnjak grada Beograda*, VII, Beograd, 1961, str. 319–351.
3. „O odnosima srpskog i bugarskog radničkog pokreta u periodu 1903–1918”, *Srpska socijaldemokratska partija*, Beograd, 1965, str. 237–259.
4. „Štrajkovi radnika Srbije do 1903. godine”, *Prvo radničko društvo u jugoslovenskim zemljama*, Osijek, 1967, str. 381–395.
5. „Srpska socijaldemokratska partija na opštinskim izborima”, *Tokovi revolucije*, II, Beograd, 1968, str. 369–394.
6. „Komunalna politika Srpske socijaldemokratske partije”, *Tokovi revolucije*, III, Beograd, 1968, str. 109–180.

ФИЛИПОВИЋ, Биљана

документарист

Рођена је 1937. у Дубровнику. Завршила је Филозофски факултет – група историја, у Београду. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1962. до 1968. године.

ХАСАНАЃИЋ, ЕДИБ

сарадник

Рођен је 1914. у Прибоју. Завршио је Правни факултет и Институт друштвених наука у Београду. Учесник је НОР-а од 1943. до 1945. Био је секретар Општинског одбора народне власти, члан Извршног одбора ЗАВНОС-а, председник Окружног народног одбора и члан Окружног комитета СКС у Новом Пазару. Од 1945. био је заменик председника Комитета за научне установе Универзитета и високе школе, помоћник министра правосуђа, предавач на Институту друштвених наука, секретар Комисије за организацију народне власти ЦК СКС, председник Комисије за историју ЦК СКС, уредник *Братства*, *Архивског прегледа*, *Архивског алманаха*, *Архивиста* и директор Завода за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета Србије од 1953. до 1963. Проучавао је историју радничког покрета, социјалистичку револуцију и теме из архивистике и музеологије.¹⁸

Монографије

1. *Nezavisni sindikati*, Rad, Beograd, 1951.
2. *Prvi kongres Komunističke partije Jugoslavije*, Rad, Beograd, 1956.

Грађа

1. *Prvi maj u Srbiji: 1893–1914*, Rad, Beograd, 1954.
2. *Komunistička partija Jugoslavije: 1919–1941: Izabrani dokumenti*, Školska knjiga, Zagreb, 1959.
3. Filip Filipović, *Izabrani spisi*, I–II, Kultura, Beograd, 1962.

Студије, расправе и чланци

1. „Revolucionarni polet u Jugoslaviji i stvaranje KPJ”, *Iz istorije Jugoslavije, 1916–1945*, Beograd, 1958, str. 165–191.
2. „Prvi kongres Komunističke partije Jugoslavije”, *Priručnik za istoriju međunarodnog radničkog pokreta*, Beograd, 1964, str. 589–630.

---

18 Биографија и библиографија др Едиба Хасанагића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 701.

ХАЏИЋ, Никола

библиотекар

Рођен је 1925. у Војки. Завршио је Филозофски факултет – група за славистику. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1961. до 1963. године.

ХОЏА, Вахида

архивист

Рођена је 1926. у Призрену. Завршила је Вишу педагошку школу. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1963. до 1967. године.

ХРАБАК, др Богумил

универзитетски професор

Рођен је 1927. у Зрењанину. Основну и средњу школу завршио је у Зрењанину и Сенти. Дипломирао је на Филозофском факултету – група за историју, у Београду, а докторирао на Филозофском факултету у Сарајеву 1957. Био је библиотекар (1948–1951) и асистент на Филозофском факултету у Београду (1951–1957), научни сарадник у Војноисторијском институту ЈНА (1957/58) и Институту друштвених наука (1957–1965), а затим професор на Филозофском факултету у Приштини (1965–1979). Био је директор Института за историју радничког покрета Србије од 1967. до 1968. Од краја 1979. до пензионисања 1993. радио је као професор на Филозофском факултету у Новом Саду. После пензионисања хонорарно је предавао на Филозофском факултету у Никшићу (1995–1999) и Бања Луци (1994–2001). Године 2007. основао је Фонд за публикавање докторских дисертација у Новом Саду и сличан фонд за објављивање и магистарских радова у Бања Луци. Био је уредник више југословенских часописа. Од маја 1978. редовни је члан Академије наука и уметности Косова и Метохије. До јуна 2007. објавио је 617 радова.¹⁹

¹⁹ Потпунија биографија и библиографија радова др Богумила Храбака налазе се у: *Panoniја, Balkan, Sredozemlje, zbornik radova*, Novi Sad, 2007, str. 320–363. и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 706/707.

Монографије

1. *Srbija 1918: politika i naponi Srbije u razvoj 1918. godine*, (koautor), Sedma sila, Beograd, 1968.

Студије, расправе и чланци

1. „Jugoslovenski sovjeti u sovjetskoj Rusiji i Ukrajini 1919–1920. godine”, *Tokovi revolucije*, II, Beograd, 1967, str. 3–55.
2. „Dubrovčani i Đerđ Kastriot Skenderbeg”, *Perparimi*, Priština, 1967, str. 125–138.
3. „Mišljenje jednog građanskog političara koji je bio svedok oktobarske revolucije o političkom životu stare Jugoslavije”, *Perparimi*, 4, Priština, 1967, str. 35–65.
4. „Jugoslovenski agitaciono-partijski i vojno-starešinski kursevi i škole u Sovjetskoj Rusiji 1918–1921. godine”, *Zbornik Historijskog instituta Slavonije*, 5, Slavonski Brod, 1967, str. 35–76.
5. „Jugoslovenski odbor prema tzv. disidentskom pokretu u Rusiji 1917. godine”, *Zbornik Historijskog instituta Slavonije*, 5, Slavonski Brod, 1967, str. 303–335.
6. „Dubrovački trgovci u Valjevu i feudalno doba”, *Glasnik arhiva u Valjevu*, 1, Valjevo 1967, str. 5–13.
7. „Delovanje poslanika požarevačkog okruga Triše Kaclerovaića u vreme oktobarske revolucije i za odbranu njenih tekovina”, *Braničevo*, 304, Požarevac, 1967, str. 35–44.
8. „Partijska organizacija i forumi komunista Jugoslovena u Sovjetskoj Rusiji 1918–1921. godine”, *JIC*, 1–4, Beograd, 1967.
9. „Oktobarska revolucija i stvaranje Jugoslavije”, *Pregled*, 11–12, Sarajevo, 1967, str. 419–439.
10. „Propaganda putem štampe Jugoslovena komunista u sovjetskoj republici 1918–1921. godine”, *Istorijski zapisi*, 4, Titograd, 1967, str. 661–712.
11. „Prethodna procena klimatiskih perioda na Balkanu i okolnim morima i oblastima 1450–1600”, *Zbornik Filozofskog fakulteta*, 4, Priština, 1967, str. 15–37.
12. „Izveštaj o radu radikala pre izbora od 8. februara 1925. u kraju Slavonske Požege na potiskivanje uticaja HRSS”, *Zbornik Filozofskog fakulteta*, 4, Priština, 1967, str. 335–345.
13. „Nastanak i obrazovanje Jugoslovenske komunističke grupe RKP(b) u proleće 1918. godine”, *Istorija XX veka*, IX, Beograd, 1968, str. 5–62.
14. „Exportation des céréales de l’ Albanie aux XIV et XV siècles”, *Studia albanica*, II, Tirana, 1968, str. 111–114.
15. „Marredhamiot e Skendereut me Shtetet a sllaveve te jugut”, *Perperimi*, 2, Priština 1968, str. 304–309.
16. „Pripreme srpske vojske za probaj Solunskog fronta i ofanzivu u jesen 1918. godine”, *Zbornik Filozofskog fakulteta*, 5, Priština, 1968, str. 223–278.

ЧВОРИЋ, Олга

библиотекар

Рођена је 1926. у Шапцу. Завршила је Филозофски факултет – група историја уметности. Радила је у Институту за историју радничког покрета Србије од 1959. до 1961.

ЧИТАНОВИЋ, Срђан

сарадник

Рођен је 1913. у селу Горњем Мушићу код Мионице. Учесник је НОР-а и носилац *партизанске споменице 1941*. После рата налазио се на многим истакнутим политичким функцијама. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1952. до 1966.

ЧОБАНСКИ, Мила

сарадник

Рођена је 1907. у Сењу. Завршила је Филозофски факултет у Београду – група историја, 1931. године. Учесник је НОР-а и носилац *партизанске споменице 1941*. Радила је као начелник у Историјском одељењу ЦК СКЈ од 1949. до 1952.

ШТРБАЦ, др Чедомир

секретар

Рођен је 1940. у Београду. Основну школу и гимназију завршио у Београду, као и Правни факултет, на коме је и магистрирао из области међународног права и међународних односа. Школске 1968/69, као стипендиста француске владе, био је на специјализацији и студијском боравку из области историје и теорије међународних односа у Паризу. Докторирао је на истим факултету 1973, са темом *Југославија и односи између социјалистичких земаља – сукоб КПЈ и Информбироа*. У Институту за историју радничког покрета Србије радио је од 1961. до 1966. Радио је у Институту за савремену историју, Институту за међународну политику и привреду, Институту за међународни раднички покрет (данас Институт за европске студије), чији је био директор од 1976–1987. На Филозофском факултету у Новом Саду је био редовни професор од 1980–1989, а држао је и предавања и специјалистичке курсеве на Факултету

политичких наука у Београду. Био је заменик министра за информисање Републике Србије. Од 1988. године радио је у дипломатској служби, најпре као амбасадор у Габону, а у Екваторијалној Гвинеји на нерезиденцијалној основи, затим у Савезном министарству за иностране послове на дужности директора Дирекције за анализу, планирање и информисање, а потом амбасадора у Индији и амбасадора на нерезиденцијалној основи на Шри Ланки и Малдивима. Бави се историјом и теоријом међународних односа и савременом историјом Југославије. Аутор више књига и научних радова из тих области.²⁰

Монографије

1. *Југославија и односи између социјалистичких земаља – скупоб КПЈ и Информбироа*, Београд, 1975, (друго издање 1984. са посебним документарним делом).
2. *Историја социјалистичке Југославије I–III*, (коаутор проф. др Бранко Петрановић), Београд, 1977.
3. *Коегзистенција и интернационализам*, Београд, 1982.
4. *Сведочанство о 1948*, Београд, 1989.

ШЋЕКИЋ, Љубица

сарадник

Рођена је 1923. у Плашком код Огулина. Учесник је НОР-а од 1943. У Институту за историју радничког покрета Србије радила је од 1961. до 1967.

Грађа

1. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, knj. 2, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1958.
2. *Srpska socijaldemokratska partija: građa*, tom II, knj. 1: 1901–1905, Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1966.
3. *Sindikalni pokret u Srbiji 1903–1919*, knj. 5: bibliografija 1903–1919, Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1967.
4. Dimitrije Tucović, *Prepiska*, Dimitrije Tucović, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Titovo Užice, Beograd, 1974.

²⁰ Биографија и библиографија др Чедомира Штрбца могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 730.

ИНСТИТУТ ДАНАС

БИОГРАФИЈЕ И БИБЛИОГРАФИЈЕ
САРАДНИКА

И ЮЗЫ НАРОДА

СЕРВЕРИИ

и ЮЗЫ НАРОДА

СВИНА И СВАКОМ:

1887.

А рубли и евро плавят одобр:

И... *Крупное...*

Мы одъ *Крупное...*

ечества чиню самъ... *Крупное...*

бства предохраня *Крупное...*

Крупное...

Крупное...

ре же нота и меншанка *Крупное...*

небави... *Крупное...*

заключе... *Крупное...*

и прене... *Крупное...*

МИТРОВИЋ, др Момчило

научни саветник, директор

Рођен 1948. у Великом Набрђу код Ђакова. Гимназију завршио у Ђакову. Дипломирао на Филозофском факултету у Београду – група за општу и националну историју, 1972. године. Магистрирао 1976. а докторирао 1986. на истом факултету. Од 1972. до 1981. радио је у Историјском музеју Србије, а затим од 1981. у Институту за новију историју Србије. Био је главни и одговорни уредник часописа *Токови* од 1989. до 1992. године, а од 1998. уредник едисије „Монографија” Института за новију историју Србије. Научни саветник је од 1998. Бави се историјом друштва у Србији после Другог светског рата. До сада је објавио шест монографија, 11 свезака грађе, око 70 расправа, студија и чланака, учествовао на међународним скуповима (Праг, Варшава, Москва...), одржао велики број предавања у земљи и иностранству (Грчка, Бугарска, Пољска) и учествовао у раду више округлих столова. У два мандата био је члан Управног одбора Института, члан је Научног већа и неколико комисија. Од 2002. године директор је Института за новију историју Србије.²¹

Монографије

1. *Венчац: 1881–1981*, Аранђеловац, 1985.
2. *Србија 1944–1952, Душтвено економске промене и организација управљања привредом у Србији 1944–1952. године*, Београд, 1988.
3. *Изгубљене илузије – Прилози за друштвену историју Србије 1944–1952*, Београд, 1997, стр. 301.
4. *Домови и мензе студената Београдског универзитета 1838–1998*, Београд, 2002.
5. *Венчачка виноградарска задруга, „Навип – Венчачки виногради”*, Аранђеловац, Београд, 2003.
6. *Srpska nacionalna čast pred zakonom 1945*, Beograd, 2007.

Грађа

1. *Записници и извештаји Универзитетског комитета КП (Србије) 1945–1948*, (коаутор), Београд, 1985.
2. *Записници и извештаји Универзитетског комитета КПС 1948–1952*, (коаутор), Београд, 1987.
3. *Записници акционог одбора стручних студентских удружења Београдског универзитета 1939–1941*, (коау-

²¹ Биографија и библиографија др Момчила Митровића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 519.

- тор), Београд, 1988.
4. *Београдски универзитет и '68, Зборник докумената о студентским демонстрацијама*, Београд, 1989.
  5. *Муслимански логор Високо 1992–1993. (Дневник и казивања логораша)*, (прво издање), Београд 1994.
  6. *Муслимански логор Високо 1992–1993. (Дневник и казивања логораша)*, (друго допуњено издање), Београд, 1995.
  7. *Сарајевска раскрића (Дневник казивања избеглица)*, Београд, 1995.
  8. *Ропство у Норвешкој*, Београд, 1996.
  9. *Затвори и логори у Хрватској и Босни и Херцеговини 1992–1993, (Казивања логораша)*, Београд, 1997.
  10. *Muslimanski logor Visoko 1992–1993*, Beograd, 2007.
  11. *Visoko the Muslem war camp*, Beograd, 2007.

Чланци и расправе

1. „Историјска грађа у Београду о теми: Југословенски студенти у Швајцарској 1916–1918. године”, *Годишњак града Београда*, XXIV, Београд, 1977, стр. 241–251.
2. „Организација југословенских студената у Швајцарској 1917. године”, *Историјски часопис*, 27, Београд, 1980, стр. 209–232.
3. „Југословенски студенти у Швајцарској и уједињење (1917–1918)”, *Историјски гласник*, 1–2, Београд, 1981, стр. 127–138.
4. „Општа организација академске омладине у Швајцарској 1918. године и њена делатност”, *Историјски часопис*, 28, Београд, 1981, стр. 137–154.
5. „Прилог проучавању обнове ваљевског округа 1944–1946”, *Гласник Међуопштинског историјског архива*, 17, Ваљево, 1982, стр. 258–297.
6. „Партијске организације у источној Србији октобар–децембар 1944”, *Развитак*, 1, Зајечар, 1982, стр. 36–44.
7. „Обнова привреде у Србији 1944–1946”, *Токови револуције*, XVI–XVII, Београ, 1982, стр. 77–159.
8. „Прилог проучавању обнове у округу Крагујевац”, *Станиште*, 1, Крагујевац, 1983, стр. 143–159.
9. „Обнова привреде у ужичком округу 1944–1947. године”, *Ужички зборник*, 12, Титово Ужице, 1983, стр. 317–339.
10. „Ратна штета у источној Србији 1941–1945”, *Развитак*, 5, Зајечар, 1983, стр. 52–68.
11. „Рад Комисије за обнову Београдског универзитета”, *Београдски универзитет у предратном периоду, народноослободилачком рату и револуцији*, Београд, 1983, стр. 178–191.
12. „Развој рудника 'Венчац' 1881–1981. године”, *Токови ре-*

- волуције, XVIII, Београд, 1984, стр. 355–445.
13. „Настојање државног сектора привреде у источној Србији 1944–1948. године”, *Развитак*, 1, Зајечар, 1984, стр. 38–50.
  14. „Финансијски аспекти обнове зајечарског округа”, *Развитак*, 3, Зајечар, 1984, стр. 42–56.
  15. „Аграрна реформа и колонизација крагујевачког округа”, *Станишта*, 2, Крагујевац, 1985, стр. 147–161.
  16. „Промене својинских односа у време одржавања когреса”, *Оснивачки конгрес КПС*, Београд, 1988, стр. 265–269.
  17. „Обнова Универзитета 1944–1947. године”, *Универзитет у Београду 1838–1988*, Београд, 1988, стр. 263–281.
  18. „Антисоцијалистичка и ибеовска делатност у Народној омладини Србије 1945–1952”, *Токови револуције*, 1, Београд, 1989, стр. 160–189.
  19. „Аграрна реформа 1953 године”, *Токови*, 1, Београд 1991, стр. 150–165.
  20. „Судови части у Србији после Другог светског рата”, *Годишњак*, 2, Београд 1994, стр. 123–139.
  21. „Међубалканска сарадња омладине после Другог светског рата”, *Балкан после Другог светског рата*, Београд, 1996, стр. 166–174.
  22. „Судови части у Војводини 1945”, *Токови историје*, 1–2/1995, Београд, 1995, стр. 105–116.
  23. „Два писма кажњених 'друштвено корисним радом' 1949. године”, *Годишњак за друштвену историју*, 2/1995, Београд, 1995, стр. 262–272.
  24. „Српска ријеч и положај српског народа у Хрватској 1945–1950”, *Историја XX века*, 2/1995, Београд, 1995, стр. 103–115.
  25. „Друштво – наука – култура – поводом књиге др Љубодрага Димића *Културна политика Краљевине Југославије*”, I–III, Београд 1996, стр. 1–60.
  26. „Обнова Србије у ратним условима 1944–1945”, *Други светски рат – 50 година касније*, II, зборник радова, зборник радова, Подгорица, 1997, стр. 357–367.
  27. „Промене својинских односа у ваљевском крају 1944–1960”, *Ваљево 1945–1965*, Ваљево, 1997, стр. 219–227.
  28. „Пашић у Сенату”, *Никола Пашић – живот и дело*, Београд, 1997, стр. 261–269.
  29. „Избеглице из Грчке у Југославији 1945–1960”, *Токови историје*, 3–4/1997, Београд, 1997, стр. 185–201.
  30. „Три 'ибеовца' у Хрватској 1950. године”, *Токови историје*, 1–4/1998, Београд, 1998.
  31. „Анонимне доставе у Србији 1948–1952”, *Годишњак за друштвену историју*, 1–2/1997, Београд, 1998.
  31. „Жене и репресивно законодавство”, *Жене и модернизација*

- цијски процеси у 19. и 20. веку у Србији, Београд, 1998.
33. „Избеглиштво у Србији у 20 веку”, *Десети конгрес историчара Југославије*, Београд, 1998, стр. 259–267.
  34. „Послератни свесловенски конгрес 1946. године”, *Токови историје* 1–4/1999, Београд, 1999, стр. 118–128.
  35. „Ибеовци Србије 1948–1952. у партијским извештајима”, *Југословенско-совјетски сукоб 1948. године*, Београд, 1999, стр. 223–235.
  36. „Кратка синтеза – потреба или тренд”, *Историја 20. века*, 1–2, Београд, 1999, стр. 181–185.
  37. „Београдски универзитет и југословенство”, *Југословенска држава 1918–1998*, Београд, 1999, стр. 577–585.
  38. „Београд 1944–1952”, *Историја XX века*, Београд, 2000, стр. 91–101.
  39. „У условима једнопартијске државе 1945–1990”, *Министарство и министри полиције у Србији 1811–2001*, (коаутор Мирослав Перишић), Београд, 2002, стр. 109–130,
  40. „Стандард сиромашних студената Лицеја велике школе и Универзитета у Београду 1838–1926”, *Историјски часопис*, XLVII, Београд, 2002, стр. 183–200.
  41. „Народни и државни непријатељи у Србији после Другог светског рата”, *Дијалог повјесничара–историчара*, 6, Загреб, 2002.
  42. „Судбина једног Ибеовца”, *Дијалог повјесничара–историчара*, 7, Загреб, 2003, стр. 327–337.
  43. „Београдски универзитет 1945–1952”, *Образовање Срба кроз векове*, Београд, 2003, стр. 289–305.
  44. „Муслиманске избеглице у Србији 1992–1994: прилог изучавању оралне историје”, *Токови историје*, 1–2/2003, Београд, 2003, стр. 125–141.
  45. „Уместо предговора”, у књизи, Александар С. Јовановић, *Ишчупани корени Великог Набрђа*, Београд, 2003, стр. 200.
  46. „Позоришни живот у аранђеловачком крају 1941–1945”, (коаутор мр Бора Мајданац), *Шумадијски записи*, 1, Аранђеловац, Београд, 2003, стр. 111–121.
  47. „Етничко чишћење Срба из Загреба 1992–1994. године”, *Токови историје*, бр. 3–4/2003, Београд, 2004, стр. 89–99.
  48. „Промене власничке структуре на селу у Србији 1944–1960”, *Српско село, могућности и правци даљег истраживања*, Београд, 2003, стр. 129–137.
  49. „Његово Величанство Краљ Александар – задругар”, *Шумадијски записи*, 2, Аранђеловац, 2005, стр. 175–183.
  50. „Конфискација имовине Династије Карађорђевић”, *Монархија*, 2.

51. „Национализација у Србији и хладни рат”, *Велике силе и мале државе у хладном рату*, Београд, 2005, стр. 237–250.
52. „Етничко чишћење Хрватске 1991–1995 – прилог оралној историји”, *Геноцид у 20. веку на просторима југословенских земаља*, Београд, 2005, стр. 357–361.
53. „Како су псовали Маршала”, *Дијалог повјесничара–историчара*, 9, Загреб, 2005.
54. „Етничко чишћење као стратегија држава на простору бивше СФРЈ”, *Токови историје*, 1–2/2005, Београд, 2005, стр. 180–203.
55. „Југословенска стварност у анонимним доставама Јосипу Брозџу Титу”, *Годишњак за друштвену историју*, 1–3/2005, Београд, 2006, стр. 203–217.
56. „Сарадња Београдског универзитета са универзитетима у Чехословачкој 1918–1939”, *Studia Balcanica Bohemo-Slovaca*, VI, сvezak I, Brno, 2006, стр. 299–311.
57. „Proslave i slavља u Srbiji 1945”, *Tokovi istorije*, 3/2006, Београд, 2006, стр. 105–122.
58. „Dr Blagoje Nešković, Ibeovac”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, Београд, 2006, стр. 257–264.
59. „Venčачка vinogradarska zadruga u ogledalu štampe”, *Arhiv – časopis Arhiva Srbije i Crne Gore*, godina 7, br. 1–2, Београд, 2006, стр. 66–81.
60. „Етничко чишћење 1991–1995”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog faktora*, Београд, 2007, стр. 353–372.
61. „Izbegliчке породице деvedesетих година, између дезинтеграције и опстанка”, *Privatni život kod Srba u 20. veku*, Београд, 2007, стр. 872–893.
62. „Јасеновац у традицији треће послератне генерације (на примеру села Великог Набрђа)”, *Zbornik radova четврте међународне конференције о Јасеновцу*, Банја Лука, 2007, стр. 143–157.
63. „Јасеновац in 3rd Generation Tradition (on the Example of the Village Veliko Nabdje)”, *Collection of papers, 4, International Conference on Jasenovac*, Банја Лука, 2007, стр. 134–148.
64. „Како смо сазнавали Голи оток”, *ТИТО – СТАЉИН*, Београд, 2007, стр. 143–147.
65. „Студентске демонстрације у Београду 1968. године”, *1968 – 40 година после*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 481–491.

ИСИЋ, др Момчило

научни саветник

Рођен је у Свилеуви 1952. године. Основну школу је похађао у Свилеуви и у Београду, где је 1972. завршио Учитељску школу. На Филозофском факултету – група за историју дипломирао је 1977, а магистрирао 1983. На истом факултету докторирао је 1992. Радио је као кустос-историчар у Народном музеју у Шапцу, Меморијалном музеју у Белој Цркви и Музеју града Београда, а као професор историје у Средњој школи за усмерено образовање и васпитање „Вељко Влаховић” у Коцељеви. Од 1986. запослен је у Институту за новију историју Србије. Звање научног саветника стекао је 2001. У два мандата био је председник Научног већа ИНИС-а, члан Управног одбора ИНИС-а, члан Научног већа Историјског института, члан редакције библиотеке „Студије и монографије” Института за новију историју Србије, члан редакције библиотеке „Студије и монографије” Института за савремену историју, члан редакције Годишњака народног музеја у Шапцу – *Museum*. Покретач је и главни и одговорни уредник часописа *Свилеува*, а за рад на његовом објављивању добио је и *Признање* од Међународног научног скупа „Власински сусрети” 2007. Од 2006. године је руководио пројекта „Срби и Југославија – држава, друштво, политика”. Основне области истраживања су му историја сељаштва у Србији у првој половини 20. века и историја основног школства у Србији у 19. веку и у првој половини 20. века.²²

Монографије

1. *Сељаштво Ваљевске области 1929–1941*, Ваљево, 1985.
2. *Школство у Азбуковици*, (коаутор) Љубовија, 1987.
3. *Сељаштво у Србији 1918–1925*, Београд, 1995.
4. *Социјална и аграрна структура Србије у Краљевини Југославији*, Београд, 1999.
5. *Сељаштво у Србији 1918–1941*, књига 1, том 1, Београд 2000.
6. *Стопедесет година основне школе у Доњој Љубовији*, (коаутор), Љубовија, 2000.
7. *Сто година основне школе у Узовници*, (коаутор), Узовница, 2000.
8. *125 година основне школе у Љубовији*, (коаутор), Љубовија, 2000.

²² Биографија и библиографија др Момчила Исића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 400/401.

9. *Сељаштво у Србији 1918–1941*, књига 1, том 2, Београд, 2001.
10. *Писменост у Србији између два светска рата*, Београд, 2001.
11. *Становништво Свилеуве у 19. веку*, Свилеува, 2002.
12. *Основно школство у Тамнави 1820–1941*, Уб, 2002.
13. *Основно школство у Србији 1918–1941*, књ. 1 и 2, Београд, 2005.
14. *Основно школство у Подрињу 1914–1944*, Београд, 2006.
15. *Основно школство у Посавотамнави 1914–1944*, Београд, 2006.
16. *Сточарство у Посавотамнави у 19. веку*, Владимирци, 2006.
17. *Сељанка у Србији у првој половини 20. века*, Београд, 2008.

Грађа

1. *Материјално страдање ваљевског становништва у Првом светском рату*, Ваљево, 1986.
2. *Сељак – свој човек*, избор текстова др Драгољуба Јовановића (приредио са др Надеждом Јовановић), Београд, 1997.
3. *Почетак рада основне школе у Памбуковици*, Памбуковица, 2002.
4. *Погинули у ратовима Србије у 19. веку – Шабачко-ваљевска епархија*, (коаутор), Ваљево, 2003.
5. Милош Московљевић, *У великој руској револуцији* (дневничке белешке), Београд, 2007.

Поглавља у књигама

1. „Азбуковица змеђу два светска рата”, *Азбуковица – земља, људи и живот*, Љубовија, 1985, стр. 249–263 и 273–290.
2. „Основне школе у ваљевском крају 1918–1944”, *Основне школе у ваљевском крају 1918–1985*, Ваљево, 1986, стр. 9–68.
3. „Основна школа у Памбуковици између два светска рата”, *Сто година основне школе у Памбуковици*, Памбуковица, 1998, стр. 70–110.
4. „Учитељска школа у Београду 1941–1972”, *130 година образовања учитеља у Србији*, Београд, 2001, стр. 333–510. и 741–764.

Чланци и расправе

1. „Штрајк опанчарских радника у Коцељеви 1940. године”, *Годишњак Међуопштинског историјског архива*

- Шабаци, XVI/1982, Шабаци, 1982, стр. 162–174.
2. „Основно школство у Рађевини 1918–1941”, *Годишњак Међуопштинског историјског архива Шабаци*, XVIII/1984, Шабаци, 1984, стр. 167–189.
  3. „Страдање основних школа ваљевског краја у првом светском рату”, *Гласник Међуопштинског историјског архива Ваљево*, XIX/1984, Ваљево, 1984, стр. 143–151.
  4. „Основно школство у чачанском школском срезу у периоду од 1918–1922. године”, *Зборник радова Народног музеја у Чачку*, XIV/1984, Чачак, 1984, стр. 311–326.
  5. „Азбуковица између два светска рата”, *Азбуковица – земља, људи и живот*, Љубовија, 1985, стр. 249–263; 273–291.
  6. „Страдање подринских основних школа у првом светском рату”, *Зборник Историјског музеја Србије*, 22/1985, Београд, 1985, стр. 161–178.
  7. „Основне школе у жичком школском срезу у школској 1918/1919. години”, *Наша прошлост*, 1/1986, Краљево, 1986, стр. 68–84.
  8. „Основно школство у Ужичком округу 1918–1923. године”, *Ужички зборник*, 17/1988, Ужице, 1988, стр. 263–290.
  9. „Економске прилике на селу у ваљевском крају пред други светски рат”, *Гласник Међуопштинског историјског архива Ваљево*, 24/1989, Ваљево, 1989, стр. 49–58.
  10. „Економске прилике на селу у Србији 1919. године”, *Србија 1919*, Београд, 1990, стр. 341–352.
  11. „Основно школство у ваљевском крају школске 1941/1942. године”, *Ваљевски крај у НОР-у 1941–1942*, Ваљево, 1991, стр. 223–229.
  12. „Настанак школе у Пецкој”, *Колубара – велики народни календар за просту 1992. годину*, Ваљево, 1991, стр. 86–91.
  13. „Општински избори у Ваљевском округу 1933. године”, *Ваљевац – велики народни календар за просту 1993. годину*, Ваљево, 1992, стр. 276–282.
  14. „Антифашистички погледи Драгољуба Јовановића”, *NISSA*, 1–4, Ниш, 1992, стр. 109–116.
  15. „Исхрана сељаштва у Ваљевском округу између два светска рата”, *Село – Колубара, Подгорина, Тамнава и Качер*, Ваљево, 1993, стр. 244–251.
  16. „Драгутин Ђенадић из Ратковца (Угледни сељак, политичар, задругар и глумац)”, *Ваљевац – велики народни календар за просту 1994. годину*, Ваљево, 1993, стр. 162–166.
  17. „Резултати парламентарних избора у Чачанском округу од 1921. до 1927. године”, *Зборник радова Народног музеја у Чачку*, XXII–XXIII/1993, Чачак, 1993, стр. 317–345.

18. „Писменост у Србији у првој половини XX века”, *Токови историје*, 1–/1993, Београд, 1993.
19. „Сељаштво у Србији после првог светског рата”, *Годишњак за друштвену историју*, 3/1994, Београд, 1994, стр. 248–265.
20. „Становништво Ваљево 1863–1931. године”, *Ваљево – постанак и успон градског средишта*, Ваљево, 1994, стр. 279–292.
21. „Ситнопоседништво као кочница економске модернизације у Србији у првој половини XX века”, *Србија у модернизацијским процесима XX века*, Београд, 1994, стр. 279–292.
22. „Материјално страдање дивачке општине у првом светском рату”, *Ваљевац – велики народни календар за просту 1995. годину*, Ваљево, 1994, стр. 303–315.
23. „Страдање Мионичана у првом светском рату”, *Мионица и Мионичани*, Мионица, 1995, стр. 141–146.
24. „Исхрана на селу у Србији између два светска рата”, *Виђења*, 3/1995, стр. 220–236.
25. „Подринска учитељска библиотека о народном просвећивању”, *Подринска учитељска библиотека 1926–1931*, Шабац, 1996, стр. 95–106.
26. „Социјална и аграрна структура у Србији 1931. године”, *Токови историје*, 1–2/1996, Београд, 1996, стр. 71–90.
27. „Производња жита у Србији између два светска рата”, *Токови историје*, 1–2/1997, Београд, 1997, стр. 121–138.
28. „Михаило Аврамовић у Недићевом управном апарату”, *Токови историје*, 3–4/1997, Београд, 1997, стр. 230–240.
29. „Неке социјално економске карактеристике Милешевског среза између два светска рата”, *Милешевски записи*, 2/1996, Пријепоље, 1997, стр. 283–300.
30. „Пореско оптерећење сељаштва у Србији између два светска рата”, *Токови историје*, 1–4/1998, Београд, 1998, стр. 88–110.
31. „Жена у сеоској породици у Србији између два светска рата”, *Србија у модернизацијским процесима 19. и 20. века*, књ. 2, Београд, 1998, стр. 183–200.
32. „Социјална структура женског становништва у Србији између два светска рата”, *Зборник радова 10. Конгреса СИЈ*, Београд, 1998, стр. 457–465.
33. „Село у Србији између два светска рата”, *Токови историје*, 1–4/1999, Београд, 1999, стр. 151–190.
34. „Ученици у гимназијама на подручју Србије 1919–1925. године”, *Токови историје*, 1–4/1999, Београд, 1999, стр. 421–428.

35. „О школовању женске деце у Србији”, *Токови историје*, 1–4/1999, Београд, 1999, стр. 429–432.
36. „Сељаштво у Краљевини Југославији”, *Југословенска држава 1918–1998*, Београд, 1999, стр. 401–415.
37. „Агротехничка заосталост пољопривреде у Србији изеђу два светска рата”, *Српска слободарска мисао*, 3/2000, Београд, 2000, стр. 147–160.
38. „Писменост у Подрињу између два светска рата”, *Museum*, 1/2000, Шабац, 2000, стр. 191–209.
39. „Социјално-економске прилике на селу у Косаничком срезу између два светска рата”, *Куриумлија кроз векове*, Београд, 2000, стр. 181–198.
40. „Материјално страдање Јовањске општине у Првом светском рату”, *Ваљево 1914–1918*, Ваљево, 2000, стр. 157–176.
41. „Оснивање основне школе у Такову”, *Гласник Историјског архива Ваљево*, 35/2001, стр. 127–143.
42. „Писменост у Србији до Првог светског рата”, *Српска слободарска мисао*, 2/2001, Београд, 2001, стр. 324–346.
43. „Делатност Шабачке народне књијнице и читаонице на народном просвећивању 1928–1941”, *Museum*, Годишњак Народног музеја у Шапцу, 2/2001, стр. 117–146.
44. „Земљорадничко задругарство у Србији између два светска рата”, *Српска слободарска мисао*, 6/2001, стр. 248–290.
45. „Писменост у ваљевском крају до 1940. године”, *Ваљевски алманах*, 3/2001, стр. 277–387.
46. „Социјална и аграрна структура Подриња између два светска рата”, *Museum*, Годишњак Народног музеја у Шапцу, 3/2002, стр. 83–98.
47. „Пољопривреда у Подгорини 1934. године”, *Колубара – велики народни календар за просту 2003. годину*, Ваљево, 2002, стр. 181–188.
48. „Основне школе у Посавотамнави и Поцерини школске 1929/30. године”, *Museum*, Годишњак Народног музеја у Шапцу, 4/2003, стр. 177–194.
49. „Аграрна структура Свилеуве 1893. године”, (коаутор), *Свилеува – Годишњак*, 1/2003, стр. 9–18
50. „Колонисти из Подриња у периоду између два светска рата”, *Годишњак Народног музеја у Шапцу*, 5/2004, стр. 219–230.
51. „Тешкоће основне школе у Бањанима”, *Гласник Историјског архива Ваљево*, 38/2004, стр. 125–147.
52. „Лука Лазаревић у Првом српском устанку”, *Сабор Поп Лука Лазаревић*, Коцељева, 2004, стр. 23–30.
53. „Лука Лазаревић у Шапцу по повратку из избеглиштва 1833–1840”, *Сабор Поп Лука Лазаревић*, Коцељева, 2004, стр. 53–64.

54. „Демографске прилике у Свилеуви почетком 20. века”, *Свилеува – Годишњак*, 2/2004, стр. 45–52.
55. „Становништво Свилеуве 1905–1915”, (коаутор), *Свилеува – Годишњак*, 3/2005, стр. 3–50,
56. „Људска радна снага и запрежна возила у Свилеуви 1957. године”, *Свилеува – Годишњак*, 3/2005, стр. 63–80.
57. „Неписменост у Свилеуви 1920. године”, *Свилеува – Годишњак*, 3/2005, стр. 151–156.
58. „Становништво Свилеуве 1916–1926. године”, (коаутор), *Свилеува – Годишњак*, 4/2006, стр. 5–56.
59. „Сиромаштво као судбина сељаштва”, *Обнова и развој сеоских заједница на маргиналним подручјима*, Београд, Власотинце, 2006, стр. 256–271.
60. „Дете и жена на селу у Србији између два светска рата”, *Србија у модернизацијским процесима XIX и XX века*, 4, *Жене и деца*, Београд, 2006, стр. 131–159.
61. „Неуспех основношколског система у Србији за време Краљевине Југославије”, *Токови историје*, 4/2006, Београд, 2006 стр. 31–56.
62. „Месни народни одбор у Свилеуви 1955–1958. године”, *Свилеува – Годишњак*, 4/2006, стр. 65–96.
63. „Економски положај сељаштва у Србији за време Краљевине Југославије”, *Писати историју Југославије – виђење српског фактора*, Београд, 2007, стр. 141–158.
64. „Материјално страдање основних школа у крушевачком округу за време Првог светског рата”, *Жупски зборник*, 2/2007.
65. „Политичка делатност Милоша Московљевића у Краљевини СХС”, *Токови историје*, 3/2007, Београд, 2007, стр. 17–38.
66. „Од Србије до Србије”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, Београд, 2007, стр. 13–44.
67. „Приватност на селу”, *Приватни живот код Срба у двадесетом веку*, Београд, 2007, стр. 379–410.
68. „Српска православна црква међу сељаштвом у Србији између два светска рата”, *Српска теологија у двадесетом веку*, 2/2007, стр. 274–284.
69. „Милош Московљевић – амбасадор у Каиру”, *Токови историје*, 4/2007, Београд, 2007, стр. 203–212.
70. „Ратна штета школа у Ваљевском округу за време Првог светског рата”, *Гласник Историјског архива Ваљево*, 41/2007, стр. 163–194.
71. „Становништво у Свилеуви 1927–1937. године”, (коаутор), *Свилеува – Годишњак*, 5/2007, стр. 9–63.
72. „Неколико записника са седница Месног народног одбора и збора бирача Свилеуве”, *Свилеува – Годишњак*, 5/2007, стр. 65–92.

РАДИЋ, др Радмила

научни саветник

Рођена је 1958. у Београду. Дипломирала је на Филозофском факултету у Београду 1982. године. Магистрирала 1986. и докторирала 1992. на Катедри за историју Југославије на Филозофском факултету у Београду. Запослена у Институту за новију историју Србије од 1983. године. Бави се историјом односа државе и верских заједница и историјом Српске православне цркве. Била је сарадник на пројекту *Pluralism, Proselytism and Nationalism in Eastern Europe*, Emory University, Atlanta, USA, 1996–1998. Била је члан истраживачког тима бр. 2 (*Churches and Religion in occupied Europe – Politics and Ideology*) Европске научне фондације (ESF) на пројекту *The Impact of National Socialist and Fascist Occupations in Europe (INSFO)* од 2000. до 2006. године. Сарађивала је на пројекту *Dijalog povjesničara–istoričara*, Fondation Fridrich Naumann Stiftung од 1999. до 2001. Сарадник на пројекту *Die Kirchen im früheren Jugoslawien*, Wissenschaftliche Arbeitsgruppe für weltkirchliche Aufgaben der Deutschen Bischofskonferenz: Projekte 12, 2002–2004. Уредник редакције за монографије Института од 2002. до 2005. Уредник је часописа *Токови историје* од 2005. године. Члан је редакције *Vojnoistorijskog glasnika* од 2006. Члан је жирија Наградног конкурса за ученике средњих школа „Сусрети са прошлошћу” Удружења за друштвену историју УДИ-EUROCLIO и Младих истраживача Србије у сарадњи са Eustory History Network од 2007. Члан је Управног одбора Института за новију историју Србије. Члан је Матичног одбора за историју, археологију и етнологију Министарства науке Републике Србије од 2007. године. Учествовала је на већем броју међународних и домаћих научних скупова. Држала је предавања у Београдској отвореној школи, Центру за антиратну акцију, Центру за женске студије, Центру за либерална истраживања, Босна Форуму, Форуму за етничке односе, Алтернативној образовној мрежи, Истраживачкој станици Петница итд. Била је члан комисија за одбрану докторских и магистарских теза на Катедри за историју Филозофског факултета у Београду. Сарађује на пројекту Матице српске *Српски биографски речник*, у коме је објавила више биографија.²³

Монографије

1. *Verom protiv vere, država i verske zajednice u Srbiji 1945–*

²³ Биографија и библиографија др Радмиле Радић могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 603.

- 1953, INIS, Beograd, 1995.
2. Хиландар у државној политици Краљевине Србије и Југославије 1896–1970. године, Службени лист, Београд, 1998.
  3. Држава и верске заједнице 1945–1970, I–II, ИНИС, Београд, 2002.
  4. Патријарх Павле (биографија), Танјуг–Новости, Београд, 2005.
  5. Живот у временима: Гаврило Дожих 1881–1950, ИНИС, Београд, 2006.

Студије, расправе, чланци

1. „Studentski odbor za odbranu zemlje”, *Beogradski univerzitet u predratnom periodu, NOR-u i revoluciji*, 1, Beograd, 1983, str. 249–262.
2. „Materijalni položaj studenata 1945–1948”, *Beogradski univerzitet u predratnom periodu, NOR-u i revoluciji i socijalističkoj izgradnji zemlje*, 2, Beograd, 1986, str. 193–196.
3. „Prilog izučavanju položaja radničke klase Srbije u međuratnom i ratnom periodu”, *Vojnoistorijski glasnik*, 2, Beograd, 1986, str. 241–261.
4. „Obnavljanje sindikata i položaj radničke klase u Srbiji poslednjih dana rata”, *Tokovi revolucije*, XIX, Beograd, 1986, str. 341–369.
5. „Društveno ekonomski položaj radničke klase u Srbiji u periodu od 1945. do 1950. godine”, *Tokovi revolucije*, XX–XXI, Beograd, 1987, str. 5–104, (магистарска теза).
6. „Prilog pitanju socijalno-zdravstvene situacije u FNRJ u periodu 1948–1952”, *Tokovi revolucije*, 1, Beograd, 1989, str. 216–235.
7. „Dokumenti o odnosu narodnih vlasti i verskih zajednica u Jugoslaviji posle Drugog svetskog rata”, *Tokovi revolucije*, 1, Beograd, 1989, str. 267–285.
8. „Izdvajanje Bogoslovskog fakulteta iz okvira Beogradskog univerziteta”, *Ideje i pokreti na Beogradskom univerzitetu od osnivanja do danas*, Beograd, 1989, str. 255–263.
9. „Srpska pravoslavna crkva u 1941. godini”, *Vojnoistorijski glasnik*, Beograd, janur–april 1991, str. 263–297.
10. „Uticaj razvoja SPC na modernizacijske procese u Srbiji i Jugoslaviji”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Beograd, 1994, str. 349–355.
11. „Neki problemi istraživanja odnosa države i verskih zajednica na jugoslovenskom prostoru”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 2, Beograd, 1994, str. 213–215.
12. „Suđenje mitropolitu Arseniju Bradvareviću 1954. godine”, *Tokovi istorije*, br. 1–2/1994, Beograd, 1994, str. 189–203.
13. „Ekonomski položaj Srpske pravoslavne crkve u godinama

- neposredno posle Drugog svetskog rata”, *Religija i razvoj, Zbornik sa naučnog skupa*, JUNIR, Niš, 1995, str. 96–102.
14. „Povratak patrijarha Gavrila Dožića”, *Istorija XX veka*, 1, Beograd, 1995, str. 95–109.
  15. „Prilog istraživanju položaja Srpske pravoslavne crkve u Drugom svetskom ratu”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1, Beograd, 1995, str. 203–218.
  16. „Pravoslavne crkve u Istočnoj Evropi posle Drugog svetskog rata”, *Balkan posle Drugog svetskog rata*, zbornik radova sa naučnog skupa, Beograd, 1996, str. 27–33.
  17. „Episkop Varnava Nastić – prilog za istoriju Srpske pravoslavne crkve”, *JIC*, br. 1–2, Beograd, 1996, str. 123–137.
  18. „Crkva i 'srpsko pitanje'”, *Srpska strana rata – Trauma i katarza u istorijskom pamćenju*, pr. Nebojša Popov, Beograd, 1996, str. 267–305.
  19. „Procesi integracije i dezintegracije u istoriji Srpske pravoslavne crkve”, *Religija, crkva, nacija*, JUNIR, III–1996, str. 230–237.
  20. „Šabačko-valjevska eparhija i njeni episkopi 1945–1965. godine”, *Valjevo 1945–1965*, Valjevo, 1997, str. 227–237.
  21. „Dva britanska izveštaja o putovanju po Srbiji i Crnoj Gori 1952. i 1955”, *Tokovi istorije*, 1–2/1997, Beograd, 1997, str. 196–205.
  22. „Манастир Хиландар у политици југословенске државе 1918–1941”, *JIC*, бр. 2, Београд, 1997, стр. 61–81.
  23. „Sahrana Ivana Meštrovića”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, br. 2–3/1997, str. 225–233.
  24. „Srpska pravoslavna crkva i pravoslavlje u Čehoslovačkoj”, *Tokovi istorije*, 1–2/1997, Beograd, str. 93–121.
  25. „Писмо епископа америчко-канадског Дионисија митрополиту Јосифу”, *Хришћанска Мисао-Свечаник*, бр. 4–8, Београд, 1998, стр. 38–39.
  26. „Stavovi o ženi u radovima pravoslavnih teologa”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20 veka*, 2, Beograd, 1998, str. 113–126.
  27. „Serbian Orthodox Church and the War in Bosnia and Herzegovina”, *Religion and the War in Bosnia*, ed. by Paul Mojzes, Schplars Press, Atlanta Georgia, 1998, str. 160–182.
  28. „Die Kirchen und die 'serbisches Feage'”, *Serbiens Weg in den Krieg: kollektive Erinnerung, nationale Formierung und ideologische Aufrüstung*, Thomas Bremer (Hsrg.), Berlin Verlag, 1998, str. 183–205.
  29. „Sekularizacija kao oblik prozelitizma u zemljama Istočne Evrope”, *Tokovi*, Beograd, br. 1–4/1999, str. 128–144.
  30. „Iseljavanje stanovništva sa jugoslovenskog prostora sredinom pedesetih godina”, *Istorijski zapisi*, br. 1–2/1999, Podgorica, 1999, str. 143–173.

31. „The Proselytizing Nature of Marxism-Leninism”, *Journal of Ecumenical Studies*, 36:1–2, Winter–Spring, 1999, str. 80–94.
32. „Британски амбасадор Чарлс Пик о патријарху Гаврилу”, *Хришћанска Мисао*, Београд, 1999, бр. 5–8, стр. 44–46.
33. „IVZ u službi jugoslovenske spoljnje politike”, *Tokovi istorije*, br. 3–4, 2000, str. 39–51.
34. „Односи СПС са Англиканском црквом”, *ЈИЧ*, br. 1–2, 2000, str. 99–113.
35. „Држава, Римокатоличка и Српска православна црква од 1945. до половине шездесетих година”, *Дијалог повјесничара–историчара*, 2, Загреб, 2000, str. 653–671.
36. „The Church and the ‘Serbian Question’ ”, *The Road to War in Serbia-Trauma and Catharsis*, ed. by Nebojša Popov, CEU Press, Budapest, 2000, str. 247–274.
37. „Црква у политици и политика у Цркви”, *Српска елита, Хелсиншке свеске*, Београд, 2000, str. 39–83.
38. „Повратак српских монаха у манастир Хиландар 1896–1900. године”, *Трећа казивања о Светој Гори*, Београд, 2000, стр. 109–145.
39. „Избор патријарха СПЦ 1958. године”, *Историјски записи*, LXXIII, бр. 1–2, Подгорица, 2000, стр. 165–177.
40. „Односи између Римокатоличке и Српске православне цркве 60-тих година”, *Дијалог повјесничара/историчара*, 3, Загреб, 2001, str. 487–503.
41. „Политичка идеологија као секуларна религија”, *Дијалог повјесничара/историчара*, 4, Загреб, 2001, str. 467–483.
42. „Верска штампа 1985–1995. са посебним освртом на штампу СПС”, *Религија, друштво и политика. Контраверзна тумачења и приближавања*, Thomas Bremer (ur.), Wissenschaftliche Arbeitsgruppe für weltkirchliche Aufgaben der Deutschen Bischofskonferenz: Projekte 12, Bonn, Oktober 2002, str. 93–103.
43. „Спорови и контраверзе српске/хрватске историографије – Алојзије Степинач”, *Религија, друштво и политика. Контраверзна тумачења и приближавања*, Thomas Bremer (ur.), Wissenschaftliche Arbeitsgruppe für weltkirchliche Aufgaben der Deutschen Bischofskonferenz: Projekte 12, Bonn, Oktober 2002, str. 228–275.
44. „Yugoslavism and Yugoslavia’s Religious Communities”, *Yugoslavism. Histories of a Failed Idea, 1918–1992*, ed. by Dejan Djokic, C. Hurst & Co. Ltd., London, 2003, str. 196–208.
45. „Образовање свећенства Српске православне цркве у 19. веку и у првој половини 20. века”, *Образовање код Срба кроз векове*, зборник радова, knj. 21, Београд, 2003, str. 89–101.

46. „Verska elita i modernizacija – teškoće pronalazaenja odgovora”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka*, 3. Uloga elita, ur. Latinka Perović, Beograd, 2003, str. 153–191.
47. „Religion, Kirche und Staat nach dem Zerfall der Sozialistischen Föderativen Republik Jugoslawien”, *Serbien und Montenegro*, Österreichisches Osthefte, Österreichisches Ost-und Sudosteurope-Institute, LIT Verlag, Jahrgang 47/Wien 2005, str. 471–501.
48. „The State, Serbian Orthodox Church and Roman Catholic Church from 1946. until the Mid-Sixties”, *Religious Dialogue in the Balkans: The Drama of understanding*, eds. Milan Vukomanovic, Marko Vucinic, Belgrade, 2005, pp. 137–159.
49. „Islamska verska zajednica 1945–1970”, *Historiografski vidici I*, 32/05, Sarajevo, 2006, str. 99–135.
50. „Školovanje dece u verskim školama u Srbiji u drugoj polovini XX veka”, *Srbija u modernizacijskim procesima XIX i XX veka*, 4, *Žene i deca*, pr. Latinka Perović, Beograd, 2006, str. 314–338.
51. „Paralele u razvoju odnosa crkve i države na Balkanu”, *Istorija i sećanje: studije istorijske svesti*, pr. Olga Manojlović-Pintar, Beograd, 2006, str. 157–175.
52. „Zemaljski dani crkvene imovine”, *Limesplus*, geopolitički časopis, 2/3–2006, Beograd, 2006, str. 183–211.
53. „Serbian Christianity”, *The Blackwell Companion to Eastern Christianity*, ed. by Ken Parry, Blackwell Publishing, 2007, str. 231–249.
54. „Odnosi između Srpske pravoslavne crkve i Katoličke crkve u poslednjim decenijama pred raspad jugoslovenske države”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog faktora*, Beograd, INIS, 2007, str. 283–303.
55. „Васељенска патријаршија, Српска православна црква и црквене реформе између два светска рата”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, Београд, 2007, стр. 63–101.
56. „Богословија Св. Саве у Сремским Карловцима – између Синода СПЦ и Министарства вера Краљевине СХС”, зборник радова научног скупа *Српска теологија у двадесетом веку*, пр. Богољуб Шијаковић, 2, Београд, 2007, стр. 239–248.
57. „Српско друштво у 20. веку између две вере: приватно и јавно”, *Приватни живот код Срба у двадесетом веку*, пр. Милан Ристовић, Београд, СЛИО, 2007, стр. 635–686.
58. „Југославија, Ватикан и случај Драгановић 1967–1968. године”, *1968 – 40 година после*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 575–611.

59. „Jugoslavija i Vatikan. Od prekida diplomatskih odnosa do Drugog vatikanskog koncila (1953–1962)”, *Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961*, zbornik radova, Beograd, 2008, str. 322–349.

Хронологије

1. *Модерна српска држава 1804–2004: хронологија*, Историјски архив Београда, 2004, (прилог о верским заједницама).

БЈЕЛАЈАЦ, др Миле

научни саветник

Рођен је 1955. у Београду. Дипломирао је 1977. на Факултету политичких наука у Загребу са темом *Политички систем СФРЈ*, а магистрирао 1986. на Филозофском факултету у Београду са темом *Војска Краљевине СХС 1918–1921*. Докторску дисертацију *Војска за време диктатуре краља Александра 1929–1934* одбранио је Филозофском факултету у Београду 1992. У периоду од 1983. до 1986. био је истраживач сарадник у центру „Едвард Кардељ” Београд–Љубљана, на пројекту објављивања државникове грађе. Од 1994. до 1997. уредник издања „Студије и монографије” Института за новију историју Србије, а од 1999. до 2005. био је главни уредник часописа *Токови историје*. Између 2001. и 2005. био је руководилац пројекта ИНИС-а „Српски фактор и распад СФРЈ – узроци и последице” (Пројекат бр. 1627). Од 2001. до 2004. члан је Управног одбора Института за савремену историју, од 2004. до 2008. члан и в. д. председника управног одбора Архива Србије, а од 2008. члан је Управног одбора Музеја историје Југославије. Члан је редакција часописа: *Војноисторијски гласник*, *Војно дело* и *Годишњак за друштвену историју*. Учествовао је на већем броју научних скупова и конференција у земљи и иностранству. Написао је већи број одредница за *Енциклопедију Југославије*, *Лексикон 60 година КПЈ/СКЈ*, *Енциклопедију српске историографије*, лексикон *СРБИ*, *Биографије Знаменитих*, хронологију *Модерна српска државност – Хронологија 1804–2004* и *Српски биографски речник*. Говори енглески и француски језик.²⁴

²⁴ Биографија и библиографија др Милета Бјелајца могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ћирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 279.

Монографије

1. *Vojska Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1918–1921*, Beograd, 1988.
2. *Vojska Kraljevine SHS/Jugoslavije 1923–1935*, Beograd, 1994.
3. *Između vojske i politike. Biografija generala Dušana Trifunovića 1880–1942*, (koautor P. Trifunović), Beograd–Kruševac, 1997.
4. *Jugoslovensko iskustvo sa multietničkom armijom 1918–1991*, Beograd, 1999.
5. *Generali i admirali Kraljevine Jugoslavije (1918–1941). Studija o vojnoj eliti i biografski leksikon*, Beograd, 2004.
6. *Генерал Драгиша Пандуровић, живот и сведочења*, Београд, 2007.

Грађа

1. *Мемоари армијског генерала Боголјуба С. Илића 1898–1942*, Beograd, 1994.

Чланци и расправе

1. „Vojna zaštita zapadnih granica u vrijeme konstituiranja Kraljevine SHS (1918–1921)”, *Istorijski glasnik*, 1/1985, Beograd, 1985, str. 103–112.
2. „Vojni faktor i mogućnosti odbrane nacionalnih teritorija 1918–1921”, *Vojnoistorijski glasnik*, 2/1985, Beograd, 1985, str. 195–232.
3. „Istraživanje vojnog faktora u jugoslovenskoj historiografiji”, *Naše teme*, 12/1986, Zagreb, 1986, str. 2016–2028.
4. „Talijanske teritorijalne pretenzije u svjetlu vojnog faktora (1918–1920)”, *Vojnoistorijski glasnik*, 3/1986, Beograd, 1986, str. 197–208.
5. „Napori na osposobljavanju vojnih snaga Kraljevine SHS u vrijeme međunarodnog konstituiranja države 1918–1919, (dokumenti iz Diplomatskog arhiva – Pariz)”, *Vojnoistorijski glasnik*, 2/1986, Beograd, 1986.
6. „Stvaranje odbora Narodnog vijeća na glinskom kotaru 1918”, *Glina. Glinski kraj kroz stoljeća*, Zagreb, 1988, str. 124–129.
7. „Prvo razgraničenje talijanske i jugoslovenske države u svjetlu vojnog faktora 1918–1920”, *Trieste 1941–1947: od talijanskoga napada na Jugoslaviju do mirovne pogodbe*, Koper, 1988, str. 29–39.
8. „Uloga vojske u stvaranju Jugoslavije”, *Stvaranje jugoslovenske države 1918. godine*, Beograd, 1989, str. 137–143.
9. „Dva viđenja rješavanja pitanja nacionalnih manjina u

- Kraljevini Jugoslaviji uoči drugog svjetskog rata”, *Tokovi*, 1/1989, Beograd, 1989.
10. „Vojska u odbrani granica novostvorene države”, *Treći program Radio Beograda*, br. 77-78, II–III/1988, Beograd, 1989, str. 117–125.
  11. „Stvaranje vojske Narodnog vijeća SHS”, *Srbija 1918. godine i stvaranje jugoslovenske države*, 7, Beograd, 1989, str. 365–378.
  12. „Makedonska istorija u svjetlu vojnih izvora”, *JIČ*, 1–4/1989, tematska sveska *Sedamdeset godina Jugoslavije*, Beograd, 1989, str. 167–169.
  13. „Udio Srbije u vojnim naporima novostvorene države”, *Srbija na kraju prvog svjetskog rata*, 8, Beograd, 1989, str. 173–178.
  14. „Djelatnost KPJ viđena očima vojske Kraljevine Jugoslavije”, *Tokovi*, 1/1990, Beograd, 1990, str. 227–246.
  15. „Na bojištima prvog svjetskog rata”, *Dvor na Uni od prije slavenskog doba do naših dana*, I, Beograd, 1991, str. 208–214.
  16. „Savska divizija u aprilskom ratu 1941”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1/1991, Beograd, 1991, str. 125–158.
  17. „Vojni činiooci kao dio okolnosti u vrijeme ministროvanja dr Ante Trumbića 1918–1920”, *Život i djelo Ante Trumbića*, Zagreb, 1991.
  18. „Vojska Kraljevine Jugoslavije 1918–1941”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1–2/1993, Beograd, 1993, str. 112–128.
  19. „Negovanje kulturnih i borbenih tradicija u vojsci Kraljevine Jugoslavije (1918–1941)”, *Negovanje i vrednovanje tradicija u vojsci Jugoslavije*, Beograd, 1993, str. 35–44.
  20. „Milan Nedić (biografski prilog)”, *100 najznamenitijih Srba*, Beograd, 1993, str. 489–494.
  21. „Iz vojne prošlosti Vranja. Središte I pukovske okružne komande i 1. pešadijskog puka 'Knjaza Miloša Velikog'”, *Vranjanski glasnik*, XXVI–XXVII, Vranje, 1993/1994, str. 177–184.
  22. „Vojska kao faktor modernizacije”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Beograd, 1994, str. 355–361.
  23. „Valjevo – sedište Drinske divizijske oblasti 1883–1941”, *Valjevo, postanak i uspon gradskog sedišta*, Valjevo, 1994, str. 318–332.
  24. „L'Influence française sur l'Armée Yougoslave entre les deux guerres mondiales”, *Revue Historique des Armées*, 4/1994, Paris, str. 45–55.
  25. „Ženidbe oficira srpske i jugoslovenske vojske 1881–1941. Planirano stvaranje elite”, *Godišnjak za društvenu istoriju – Annual of Social History*, 1/1995, Beograd, 1995, str. 19–38.
  26. „Pregled razvoja i delovanja pokreta Draže Mihailovića –

- Jugoslovenska vojska u otadžbini”, *Dražo Mihailović, Fifty Years After his Death*, Sydney, 1996, str. 14–36.
27. „Pregled novije jugoslovenske historiografije o pokretu Dragoljuba Mihailovića i građanskom ratu”, *Dražo Mihailović, Fifty Years After his Death*, Sydney, 1996, str. 79–94.
28. „Komandovanje dobrovoljačkim jedinicama i crnorukci”, *Dobrovoljci u oslobodilačkim ratovima Srba i Crnogoraca*, Beograd, 1996, str. 115–124.
29. „Porodična tradicija vojnog poziva u Srbiji – Vojne elite 1804–1941”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1–2/1996, Beograd, 1996, str. 84–94.
30. „King Peter I Karađorđević”, *The Serbes and Their Leaders in the Twentieth Century*, Ashgate, Sydney, 1997.
31. „Istoriografija o građanskom ratu u Jugoslaviji 1941–1945”, *Istorija XX veka*, 1/1997, Beograd, 1997, str. 129–144.
32. „Od Soluna do Rijeke i Celovca. Vojni i politički značaj operacija srpske vojske septembar 1918 – juni 1919”, *JiČ*, 1/1997, Beograd, 1997, str. 77–90.
33. „Slučaj tajnog raporta pukovnika Aleksandra Mašina kralju Petru i ministru vojnom 1906. godine”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1/1997, Beograd, 1997, str. 55–80.
34. „Ženidbe oficira srpske vojske do 1881. godine (Slika na preseku 1874. godine)”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1/1997, Beograd, 1997, str. 43–47.
35. „Oficirska žena u Srbiji i Jugoslaviji 1862–1946”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka*, 2, Beograd, 1998, str. 126–140.
36. „Military Elites – Continuity and Discontinuities: The Case of Yugoslavia, 1918–1980”, *Eliten in Sudosteuropa – Rolle, Kontinuitaten, Bruche in Geschichten und Gegenwart*, Munich, 1998, str. 229–241.
37. „Uloga udžbenika u epohama nacionalne integracije XIX i početkom XX veka kod Srba”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1–3/1998, Beograd, 1998, str. 124–132.
38. „Razlozi penzionisanja vojvode Petra Bojovića”, *Život i delo vojvode Petra Bojovića*, Nova Varoš – Beograd, 1998, str. 267–269.
39. „Vojska kao činilac integracije i dezintegracije jugoslovenske države 1918–1991”, *Jugoslovenska država 1918–1998*, Beograd, 1999, str. 391–400.
40. „Istorija Jugoslavije 1918–1991. godine – Da li je na prostoru prethodne Jugoslavije moguća emancipacija nauke od politike?”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, Zagreb, 2000, str. 35–47.
41. „Pogled na zajedničke institucije – od mita do naučnosti”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, Zagreb, 2000, str. 273–291.

42. „Ratovanje Srba i Hrvata na prostoru Podrinja 1914. (Susret dva sveta)”, *Valjevo 1914–1918*, Valjevo, 2000, str. 114–130.
43. „Pro et Contra: Some Western Echoes of Noel Malcolm’s Book: *Kosovo. A Short History*”, *Response to Noel Malcolm’s Book Kosovo. A Short History*, Beograd, 2000, str. 111–126.
44. „Za i protiv: neki odjeci na Zapadu povodom knjige Noela Malkolma: *Kosovo. Kratka istorija*”, *Zbornik radova*, 18, Beograd, 2000, str. 107–122.
45. „Zamke demokratije u nekonstituisanom društvu”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 3, Zagreb, 2001 str. 239–256.
46. „Mit o prodaji hrvatskih nacionalnih teritorija 1915–1924. godine. Poreklo, recepcija, trajanje”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 4, Zagreb, 2001, str. 113–128.
47. „Hrvati u Jugoslaviji – iz ugla hrvatskih istoričara”, *Istorija 20. veka*, 1/2001, Beograd, 2001, str. 131–136.
48. „Mit o 'prodaji' hrvatskih nacionalnih teritorija 1915–1924. Poreklo, recepcija, trajanje”, *JIC*, 1-2/2001, Beograd, 2001, str. 83–94.
49. „The Military and Yugoslav Unity”, *Yugoslavism. Histories of a Failed Idea, 1918–1991*, London, 2002, str. 208–221.
50. „Karakter jugoslovenskog centralizma u svetlu analize tajne sednice Izvršnog komiteta Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije marta 1962”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 7, Zagreb, 2003, str. 373–393.
51. „Drugi pešadijski puk 'Knjaza Mihaila'”, *Topličke sveske*, 8/2003, Prokuplje, 2003, str. 9–22.
52. „Vojno obrazovanje i njegov značaj”, *Obrazovanje kod Srba kroz vekove*, Beograd, 2003, str. 169–180.
53. „Zapadni istoričari o raspadu Jugoslavije. Povodom knjige Normana Naimarka i Holly Case (eds.) *Yugoslavia and its Historians. Understanding the Balkan Wars of the 1990s*. Stanford University Press, 2003”, *Tokovi istorije*, 3–4/2003, Beograd, 2003, str. 127–131.
54. „Prilog za istoriju odnosa SFRJ i SAD. Američki zapisnik sa razgovora Tito–Ford, održanih 4. avgusta 1975. godine u Beogradu, Jugoslavija (na eng. jeziku)”, *Tokovi istorije*, 3–4/2003, Beograd, 2003, str. 133–147.
55. „Crnogorska komponenta u oružanim snagama Jugoslavije 1918–1991”, *Istorija 20. veka*, 1/2004, Beograd, 2004, str. 9–20.
56. „Other Side of the War: Treating Wounded and Captured Enemies by Serbian Army”, *Thessalonica Front and Outcome of the First World War*, Thessaloniki, 2005, str. 195–210.
57. „Vojvoda Živojin Mišić kao vojnik i strateg”, *Živojin Mišić, Moje uspomene/Pomenik*, Beograd, 2004, str. 261–282.
58. „Pisanje istorije rata u Hrvatskoj 1991–1995. Razrešavanje

- srpsko-hrvatskih kontroverzi”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 8, Zagreb, 2004, str. 374–386.
59. „Diplomate – akteri i analitičari kraja SFRJ. Poslednji raport Zimmermana iz Beograda maja 1992. godine”, *Tokovi istorije*, 1–2/2004, Beograd, 2004, str. 157–174.
60. „Nedićev memorandum generalu Ajzenhaueru maja 1945; Dokumenti o štetama nastalim bombardovanjem Beograda 1941–1944”, *Tokovi istorije*, 1–2/2005, Beograd, 2005, str. 211–235.
61. „Pokušaj rešavanja jugoslovenske krize vojnim udarom”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 9, Zagreb, 2005, str. 433–450.
62. „Srpsko (jugoslovenska) – francuska vojna saradnja u XX veku”, *Srpsko-francuski odnosi – Relations franco-serbes 1904–2004*, Beograd, 2005, str. 293–311.
63. „Vojno obrazovanje i njegov značaj u Srbiji (1804–2004)”, *Dva veka obrazovanja u Srbiji*, Beograd, 2005, str. 285–302.
64. „Stradanje zarobljenih srpskih oficira i vojnika u I svetskom ratu u logorima centralnih sila”, *Genocid u 20. veku na prostorima jugoslovenskih zemalja*, Beograd, 2005, str. 41–48.
65. „Je li moguća emancipacija znanosti od politike kada je riječ o povjesti Jugoslavije?”, *Čemu dijalog povjesničara istoričara?*, Zagreb, 2005, str. 103–118.
66. „Problemi historiografske obrade rata u Hrvatskoj 1991–1995”, *Republika Srpska krajina – 10 godina poslije*, Beograd, 2005, str. 78–89.
67. „Istraživanje i razumevanje uloge vojnih elita u Jugoslaviji – različiti pristupi i interpretacije”, *Istorija 20. veka*, 2/2005, Beograd, 2005, str. 199–204.
68. „Važnost izučavanja vojnog faktora za racionalnu istorijsku svest i političku kulturu”, *Braničevo kroz vojnu i kulturnu istoriju Srbije*, 1, Požarevac, 2006, str. 25–42.
69. „Najnovija istorija Srbije u svetlu svedočenja istaknutih savremenika”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, Beograd, 2006, str. 246–256.
70. „Kosovo – proizvodnja mita o 1987. godini i taoci politički korektnog govora”, *Nova srpska politička misao*, XIII (2006), 1–4, str. 235–262.
71. „Pokušaj strateškog oslonca Jugoslavije na SSSR 1939–1941”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1–2/2006, Beograd, 2007, str. 41–66.
72. „Privatnost u uniformi”, *Privatni život kod Srba u dvadesetom veku*, Beograd, 2007, str. 505–539.
73. „Iskušenja historiografije o Jugoslaviji – između stare i nove ortodoksije”, *Pisati istoriju Jugoslavije. Viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 47–61.
74. „Kontroverze o savremenoj istoriji Kosova”, *Pisati istoriju*

- Jugoslavije. Viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 397–429.
75. „Die Volksgruppe der Albaner: Migrationen der Kosovo Region 1918–1950”, *Zwangsmigrationen im mittleren und oslichen Europa Volkerrecht – Konzeption – Praxis (1938–1950)*, Mainz, 2007, str. 331–344.
76. „Rat u Hrvatskoj 1991–1995”, *Rat i manjine*, Novi Sad, 2007, str. 11–60.
77. „Kralj Aleksandar Karađorđević u memoarima svojih generala”, *Novovekovne srpske dinastije u memoaristici*, Beograd, 2007, str. 297–319.
78. „Ethnic Albanians–Migrations in the Kosovo Region 1938–1950”, *Balkanica*, XXXVIII, 2007, Beograd, 2008, str. 219–230.
79. „Concordans et contreverses historiographique serbe et française sur l’alliance franco-serbe”, *Etudes Danoubienne, Les relations Franco-Yougoslave, dans l’entre-deux-guerres (1918–1940)*, XIII, 1–2, Année, 2007, Paris, 2008, str. 211–224.
80. „In the field of military 1918–1992”, *125 godina Srbija – SAD; 125 Years USA – Serbia*, Beograd, 2008.
81. „Royalist Chetnik Movement – interpretations in local and international historiography”, *The Shared History, The Second World War and National Question in ex Yugoslavia*, Novi Sad, 2008, str. 23–41.
82. „ЈНА на искушењима шездесетих година прошлог века”, *1968 – 40 година после*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 379–417.
83. „Mitovi i stereotipi koji su nadživeli Jugoslaviju”, *The Shared History, Myths and Stereotypes and Communism in Ex Yugoslavia*, Novi Sad, 2008, str. 23–41.

НАДОВЕЗА, др Бранко

научни саветник

Рођен је 1961. у Риђици (Сомбор). Гимназију је завршио 1980. у Сомбору. Факултет политичких наука у Београду завршио је 1984. На истом факултету магистрирао је 1989, а докторирао 1996. Од 1987. ради у Институту за новију историју Србије. Звање научног саветника добио је 2004. године. Од 2000. године је главни и одговорни уредник часописа *Српска слободарска мисао*; члан је редакционог центра за митолошке студије Србије и редакције за издавање сабраних дела Лазе М. Костића. Учествовао је на више међународних и националних научних скупова у земљи и иностранству (Македонија, Бугарска, Румунија, Грчка). Проучава српско друштво између два светска рата.²⁵

Монографије

1. *Federalizam i nacionalno pitanje u delu Moše Pijade*, Paraćin, 1994.
2. *Balkanski socijalisti i ideje balkanske federacije*, Zadužbina Andrejević, Beograd, 1997.
3. *Istorija srpskog radikalizma 1903–1990*, ZIPS, Beograd, 1998.
4. *Srpski socijalisti i ideja balkanske federacije do 1918. godine*, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1999.
5. *Doktrina starokatoličke crkve*, Beograd, 2002.
6. *Politička misao Živojina Perića*, Beograd, 2004.
7. *Srpska radikalna stranka Milana Stojadinovića*, Beograd, 2006.
8. *Milan Stojadinović – Politička, privredna i pravna misao*, Beograd, 2007.
9. *Историја балканских народа XIX и XX века*, Београд, 2008.

Чланци и студије

1. „Vladimir Dvorniković o epskom čoveku”, *Srpske organske studije*, god. 2, 3/2000, sv. 1, Beograd, 2000, str. 315–320.
2. „Vladimir Dvorniković o mitskom čoveku”, *Mitološki zbornik* br. 3, Centar za mitološke studije, Rača (Kragujevačka), Beograd, 2000, str. 263–272.
3. „Radikali i konkordatsko pitanje”, *Srpska slobodarska misao* god. 1, 2/2000, Beograd, 2000, str. 221–223.
4. „Izdavačka delatnost Vladimira Maksimovića”, *Srpska*

²⁵ Биографија и библиографија др Бранка Надовезе могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 525.

- slobodarska misao*, god. 1, 2/2000, Beograd, 2000, str. 435–439.
5. „Radikali i masonerija”, *Srpska slobodarska misao*, god. 1, 3/2000, Beograd, 2000, str. 161–184.
  6. „Balkanski socijaldemokrati i ideja Balkanske federacije do 1918. godine”, *Srpska slobodarska misao*, god. 1, 5/2000, Beograd, 2000, str. 194–209.
  7. „Sličnosti i razlike jugoslovenskog i rumunskog konkordata”, *Srpska slobodarska misao*, god. 1, 5/2000, Beograd, 2000, str. 452–455.
  8. „Faktori koji su uticali na balkansku dezintegraciju”, *Istorijsko-politikološki odnosi na Balkanu*, knj. 1, Niš, 2000, str. 213–220.
  9. „Dositej Obradović i Riga od Fere savremenici i istomišljenici”, *Život i delo Dositeja Obradovića*, zbornik radova, Beograd, 2000, str. 289–298.
  10. „Radikalnosto dviženje na Srbija i odnosot sprema Makedonija”, *Makedonskata istorijska nauka*, zbornik Skopje (Republika Makeodnija), 2000, str. 207–216.
  11. „Radikali i odnos prema makedonskom pitanju”, *Makedonska istorijska nauka – razvoj i tendencije*, zbornik Skoplje, 2000, str. 207–215.
  12. „Srpski duhovni prostor”, *Srpska slobodarska misao*, br. 3, Beograd, 2000, str. 595–599.
  13. „Delatnost Pola Argijadesa u Francuskoj”, *Iseleništvo od Makeodnija od pojavata do danes*, zbornik, Skopje, 2001, str. 331–336.
  14. „Konzervativizam i radikalizam”, *Srpske organske studije*, god. 3, 1–2/2001, sv. 1, Beograd, 2001, str. 7–14.
  15. „Vasa Čubrilović o rešenju albanskog pitanja u Jugoslaviji”, *Srpska slobodarska misao*, god. 2, 1/2001, Beograd, 2001, str. 88–93.
  16. „Vladimir Dvorniković o faktorima balkanske kulturne (dez)integracije”, *Srpska slobodarska misao*, god. 2, 2/2001, Beograd, 2001, str. 187–193.
  17. „Konkordat i državni suverenitet”, *Srpska slobodarska misao*, god. 2, 2/2001, Beograd, 2001, str. 474–479.
  18. „Prvi srpski ustanak i masonerija”, *Srpska slobodarska misao*, br. 5/2001, Beograd, 2001, str. 221–234.
  19. „Srpska Radikalna stranka dr Milana Stojadinovića”, *Srpska slobodarska misao*, 4/2001, Beograd, 2001, str. 116–128.
  20. „Karađorđe i masonerija”, *Mitološki zbornik*, br. 4/2001, Rača, 2001, str. 27–40.
  21. „Karakteristike panslavizma”, *Srpske organske studije*, God. III, 4/2001, sv. 1, str. 579–584.
  22. „Hrvatsko varvartstvo u delu L. Kostića”, *Srpske organske*

- studije*, God. III, 3/2001, sv. 1, str. 477–485.
23. „Odnos srpskih radikala prema Kralju Nikoli Petroviću”, *Velika Srbija*, God. XII, br. 1667, Podgorica, decembar 2001, str. 56–59.
  24. „Socijaldemokratski pokret Rumunije i ideja balkanske federacije do 1918. godine”, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini*, XXX/2000, Blace, 2001, str. 155–192.
  25. „NATO agresija na Srbiju i SR Jugoslaviju kao faktor prodora islama na Balkan i u Evropu”, *Srpska slobodarska misao*, br. 12, Beograd, 2001, str. 82–87.
  26. „Politička misao Milana Stojadinovića”, *Srpske organske studije*, God. IV, 3/2002, sv. 1, str. 301–310.
  27. „Milan Banić i Danilo Gregorić o aprilskoj katastrofi Jugoslavije”, *Srpske organske studije*, God. IV, 4/2002, str. 643–648.
  28. „Vladimir Dvorniković o kosovskom mitu”, *Mitološki zbornik*, 5, Centar za mitološke studije Srbije, Rača (Kragujevačka), 2002, str. 361–367.
  29. „Resava kao mitska vrednost srpskog naroda”, *Mitološki zbornik*, 6, Centar za mitološke studije Srbije, Rača (Kragujevačka), 2002, str. 261–267.
  30. „Jedan hrvatski pokušaj da se negira legenda Karađorđa”, *Mitološki zbornik*, 7, Centar za mitološke studije Srbije, Rača (Kragujevačka), 2002, str. 139–145.
  31. „Vladimir Dvorniković o vidovdanskom kultu i kosovskoj tragediji”, *Srpska slobodarska misao*, br. 13, Beograd, 2002, str. 533–536.
  32. „Političkata dejnost na Laze Pačua i Kosta Kumanudi”, *Vlasite na Balkanot*, zbornik, Skopje, 2002, str. 184–189.
  33. „Politička delatnost Laze Pačua, Koste Kumanudija i Milana Stojadinovića”, *Srpske organske studije*, 1–2/2003, sv. 1, str. 127–134.
  34. „Laza Paču, Kosta Komanudi i Milan Stojadinović između politike i ekonomije”, *Srpske organske studije*, god. V, 1–2/2003, sv. 1, str. 127–133.
  35. „Sličnost i razlike koncepcije Rige od Fere i srpskih socijalista o balkanskoj integraciji u XIX veku”, *Riga Velestinac i balkanski narodi*, zbornik, Beograd, 2003, str. 239–250.
  36. „Odnos starokatoličke crkve prema ostalim hrišćanskim crkvama”, *Religija*, br. 1, Šabac, 2003, str. 86–96.
  37. „Resemblances and differences between Rhigas of Feras conception about balkans integration and Serb Socialists in XIX centry”, *Ymereia*, Ferai-Velestino-Rhgas, Atina, 2002, str. 883–890.
  38. „Konkordat, Balkan i pravoslavlje”, *Srpska slobodarska misao*, god. 4, br. 1, Beograd, 2003, str. 221–245.
  39. „Odnos srpskih radikala i Kralja Nikole Petrovića”,

- Dinastija Petrović-Njegoš*, Podgorica, 2002, str. 111–120.
40. „Ideja balkanske federacije”, *Međunarodni simpozijum zlatarstva*, Majdanpek, 2002, str. 8–11.
  41. „Milan Stojadinović kao pravni pisac”, *Izbor iz sudske prakse*, 7–8/2003, Beograd, 2003, str. 65–67.
  42. „Konkordat s pravoslavnim i slovenskim državama”, *Religija*, 2/2003, Šabac, 2003, str. 160–166.
  43. „Lepenski vir kao evropsko i hrišćansko utemeljenje srpskog prostora”, *Mitološki zbornik*, 10/2003, Rača, 2003, str. 82–87.
  44. „Jovan Cvijić o južnoslovenskim etničkim procesima”, *Politička revija*, 2/2003, Beograd 2003, str. 121–134.
  45. „Metoda hermenautike i novija istorija Srbije”, *Jedinstvo nauka danas*, zbornik, tom I, Banja Luka, 2003, str. 445–451.
  46. „Balkan i balkanski narodi u doba Miše Anastasijevića”, zbornik, D. Milanovac, 2003, str. 23–33.
  47. „Pravna misao Momira Nikolića”, *Srpske organske studije*, god. V, 3/2003, sv. 2, str. 241–248.
  48. „Ideja korporativizma i Stojadinovićeva politika”, *Srpske organske studije*, god. V, 3/2003, sv. 2, str. 433–440.
  49. „Knez Pavle i Milan Stojadinović”, *Knez Pavle u vikorima evropske politike*, 27. mart 1941, Beograd, 2003, str. 27–35.
  50. „Mitologizacija smrti Kralja Aleksandra I Ujedinitelja”, *Centar za mitološke studije*, br. 9, Rača, 2003, str. 167–180.
  51. „Makedonskite socijalisti vo Balkanskite i vo prvata svetska vojna i nivniot odnos sprema balkanskata federacija i rešavanjeto na makedonskoto prašanje”, *Makedonija vo XX vek*, Skopje, 2003, str. 97–103.
  52. „Socijaldemokratski pokret u Sloveniji i ideja balkanske federacije do 1918. godine”, *Srpska slobodarska misao*, 22/2003, Beograd, 2003, str. 263–291.
  53. „Srpski nacionalizam juče, danas, sutra”, *Srpska slobodarska misao*, 22/2003, Beograd, 2003, str. 479–487.
  54. „Južnoslovenski etnički proces po shvatanju Jovana Cvijića”, *Politička revija*, br. 2, 2003, Beograd, 2003, str. 121–144.
  55. „Godina Karadževićevog rođenja”, *Mitološke studije*, br. 8, Rača, 2003, str. 59–64.
  56. „Moša Pijade i makedonskoto nacionalno prašenje”, *Čento i makedonskata državnost*, Skopje, 2003, str. 122–131.
  57. „Hrvatske pretenzije prema Bosni i Hercegovini – istorija i sadašnjost”, *Bošnjacite na Balkanot*, Skopje, 2003, str. 97–117.
  58. „Doktrina Jezuita”, *Religija*, Šabac, br. 1–2, 2004, str. 47–54.
  59. „Stogodišnjica obeležavanja Prvog srpskog ustanka”, zbornik, Petrovac, 2004, str. 66–72.
  60. „Mitologizacija Prvog srpskog ustanka”, *Mitološki zbornik XII*, Rača, 2004, str. 133–142.
  61. „Oslobodilački i državotvorni karakter Prvog srpskog

- ustanka”, *Baštini*, br. 7, Negotin, 2004, str. 12–18.
62. „Natipisi u srpskoj štampi o kapetanu Miši Anastasijeviću do 1941. godine”, *Baštini*, br. 7, Negotin, 2004, str. 73–77.
63. „Politička misao Krste Cicvarića”, *Politička revija*, Beograd, 2004, str. 142–152.
64. „Politička misao Vladimira Velmar Jankovića”, *Srpske organske studije*, Beograd, 2004, str. 282–294.
65. „Pravna misao Milenka Vesnića”, *Izvor sudske prakse*, br. 12, Beograd, 2004, str. 24–28.
66. „Ideja velike Srbije i srpske banovine”, *Srpska slobodarska misao*, mart–april, br. 24, Beograd, 2004.
67. „Dositej Obradović i masonerija”, *Srpska slobodarska misao*, maj–jun, br. 25, Beograd, 2004, str. 68–93.
68. „Nacionalizam u XXI veku”, *Srpska slobodarska misao*, maj–jun, br. 25, Beograd, 2004, str. 348–350.
69. „Stojadinovićeva agrarna politika”, *Istorija XX veka*, Beograd, 2004, str. 155–162.
70. „Moša Pijade i makedonskoto nacionalno prašanje”, *Čento i makedonskata državnost*, Skoplje, 2004, str. 43–54.
71. „Delo Laze Kostića kao istorijski izvor o genocidu”, Beograd, 2005, str. 485–496.
72. „Ideologija srpskog konzervativizma Živojina Perića”, *Srpska slobodarska misao*, 27/2004, Beograd, 2004, str. 69–98.
73. „Pravna misao Laze Kostića”, *Izbori iz sudske prakse*, Beograd, 2005, str. 27–29.
74. „Natpisi u srpskoj periodici o kapetanu Miši Anastasijeviću”, *Dokumenti*, 4/2004, Skopje, 2004, str. 34–38.
75. „Jovan Skerlić o balkanskoj federaciji”, *Društvena misao Jovana Skerlića*, SANU, Beograd, 2004, str. 284–293.
76. „Natpisi u srpskoj periodici o Miši Anastasijeviću”, *Dokumenti*, 34/2004, Skopje, 2004, str. 35–43.
77. „Neki predlozi podele Turskog Carstva”, *Srpska slobodarska misao*, br. 26, Beograd, 2004, str. 84–98.
78. „Doktrina jezuita”, *Religija*, Šabac, br. 1–2, 2004, str. 47–54.
79. „Jovan Cvijić o balkanskim etničkim procesima”, *Tradicija i savremenost*, knj. 5, tom 1, Banja Luka, 2004, str. 533–560.
80. „Politička misao Krste Cicvarića”, *Srpska slobodarska misao*, br. 34, Beograd, 2005, god. VI, br. 6, str. 305–317.
81. „Politička misao Milosava Stojadinovića”, *Srpska slobodarska misao*, br. 34, Beograd, 2005, god. VI, br. 6, str. 91–121.
82. „Medicinska i socijalna misao Milovana Milovanovića”, *Razvitak*, god. XLVI, br. 225–226, Zaječar, 2006, str. 105–108.
83. „Tradicija i savremenost u balkanskim (dez)integracionim procesima”, *Srpska slobodarska misao*, br. 40, god. VII, br. 3, Beograd, 2006, str. 183–198.
84. „Politička i pravna misao Milenka Vesnića”, *Srpska slobodarska misao*, 40, Beograd, 2006, str. 199–232.

85. „Postanak i delatnost Srpske radikalne stranke Milana Stojadinovića”, *Srpska slobodarska misao*, br. 33, Beograd, 2006, br. 49, god. VII, br. 12, str. 3–25.
86. „Istorijska politička i pravna misao Milovana Milovanovića”, *Srpska slobodarska misao*, br. 56, god. VII, br. 19, Beograd, 2006, str. 78–109.
87. „Politička misao Krste Cicvarića”, *Heretikus*, br. 3-4/2006, Beograd, 2006, str. 107–119.
88. „Zadrugarstvo i mogućnost razvoja marginalnih područja u Srbiji”, *Vlasinski susreti 2006*, Beograd–Vlasotince, 2006, str. 357–363.
89. „Aleksandar Cincar-Markovik – politička karijera”, *Dokumenti*, god. III, br. 1 Skopje, 2006, str. 19–21.
90. „Pravnata i političkata misao na Jovan Gorkevik”, *Dokumenti*, god. III, br. 2(10), Skopje, 2006, str. 4–7.
91. „Karakteristike Politike Milana Stojadinovića 1937–1939”, *Srpska slobodarska misao*, br. 58, god. VIII, br. 2, Beograd, 2007, str. 35–128.
92. „Živojin Perić o srpskom zadrugarstvu”, *Srpska slobodarska misao*, 58, 2007, str. 335–339.
93. „Politička misao Mirka Kus-Nikolajeva”, *Srpska slobodarska misao*, 59, 2007, Beograd, 2007, str. 79–108.
94. „Konkordat s pravoslavnim i slovenskim državama”, *Srpska slobodarska misao*, br. 68, god. VIII, br. 12, Beograd, 2007, str. 115–123.
95. „Istorijska misao Svetislava Simića”, *Srpska slobodarska misao*, br. 70, god. VIII, br. 14, Beograd, 2007, str. 4–42.
96. „Jovan Cvijić o balkanskim etničkim procesima”, *Tradicija i savremenost*, knj. 5, tom I, Banja Luka, 2005, str. 533–560.
97. „Osvrt na radikalizam u Lepenici”, *Mitološki zbornik*, br. 13, Rača, 2005, str. 99–106.
98. „Prvi svetski rat i ujedinjenje srpskog naroda”, *Užički zbornik*, br. 31, Užice, 2007, str. 117–132.
99. „Svetislav Simić o staroj Srbiji”, *Baština*, sveska 22, Leposavić, 2007, str. 307–314.
100. „Medicinska i socijalna misao Milovana Milovanovića”, *Istorija medicine, farmacije i narodne medicine*, Beograd, 2007, str. 203–207.
101. „Društvena i filozofska misao Krste Cicvarića”, *Istorijska baština*, br. 16, Užice, 2007, str. 107–121.
102. „Društvena misao Milosava Stojadinovića”, *Rasinski anali*, br. 5, Kruševac, 2007, str. 89–100.

КРИВОКАПИЋ-ЈОВИЋ, др Гордана

виши научни сарадник

Рођена је 1953. у Београду. Завршила је Четврту београдску гимназију 1972. године и уписала класичну филологију на Филозофском факултету Универзитета у Београду школске 1972/1973. године. Групу за општу и националну историју Одељења за историју Филозофског факултета је завршила 1978. године код проф. Андреја Митровића са темом о Радикалној странци и стварању Југославије. Постдипломске студије на групи за националну историју у 19. и 20. веку код проф. Василија Крестића је уписала 1979. године и магистрирала 1984. године са темом *Српска народна самостална странка у Хрватској и Славонији 1903–1914. године*. Стипендиста француске владе за докторско истраживање била је 1987–1988. године у Паризу. Докторирала је 1996. године код проф. Ђорђа Станковића са тезом *Српска народна радикална странка у Краљевини СХС/Југославији 1918–1929. године. Социјалне основе и организациона структура*. Још је два пута била на студијским боравцима у Паризу. Од 1981. године је запослена у Институту за новију историју, где је сада виши научни сарадник. Од 2006. је главни и одговорни уредник институтске едиције „Студије и монографије”. Бави се историјом југословенства, југословенских национализама, утицајем страног фактора на југословенски покрет и уједињење.

Монографије

1. *Српска народна самостална странка 1903–1914*, Просвјета, Загреб, 2000.
2. *Оклоп без витеза. О социјалним основама и организационој структури Народне радикалне странке у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929)*, ИНИС, Београд, 2002.

Чланци и расправе

1. „Glina i glinski kraj na prelomu stoleća (1903–1914)”, *Glina 1284–1941–1984*, Zagreb, 1987, str. 1235–1240.
2. „Skupštinski pokret i politička aktivnost Srpske samostalne stranke u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji 1903–1905”, *Radovi*, vol. 22, Zagreb, 1989, str. 95–111.
3. „Oblikovanje nacionalno-političke ideologije Srpske samostalne stranke u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji (1895–1903)”, *Tokovi*, 1/1989, Beograd, 1989, str. 23–42.
4. „Француско виђење унутрашње политике Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у време њеног конституисања 1918–1921. године”, *Francusko-jugoslovenski odnosi*

- (*Rapport Franco-yugoslaves*), књ. 10, Београд, 1989, стр. 248–256.
5. „Organizacija Narodne radikalne stranke u vreme stvaranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (jesen 1918–1921)”, *Tokovi*, 1/1991, Beograd, 1991, str. 23–41.
  6. „Rusija u Pašićevom projektu spoljnopoličke orijentacije nove jugoslovenske države u jesen 1918. godine”, *Tokovi*, 1–2 /1993, Beograd, 1993, str. 5–11.
  7. „Socijalna struktura Narodne radikalne stranke (1918–1929): skica”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Beograd, 1994, str. 317–333.
  8. „Tipologija radikalske elite i radikalska baza 1918–1929. godine”, *Tokovi istorije*, 3–4/1997, Beograd, 1997, str. 73–89.
  9. „Društvo za prosvjećivanje žena i zaštitu njenih prava – radikali i žensko pravo glasa posle Prvog svetskog rata”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka*, 2, *Položaj žene kao merilo modernizacije*, Beograd, 1997, str. 299–309.
  10. „Radikalski koncept nove jugoslovenske države 1918–1929 (skica)”, *Tokovi istorije*, 1–2/2000, Beograd, 2000, str. 47–55.
  11. „Francuska diplomatija na jugoslovenskom prostoru 1918–1940: posmatranje prostora – način i smisao”, *Tokovi istorije*, 3–4/2002, Beograd, 2002, str. 29–39.
  12. „Srbi u Hrvatskoj prema hrvatskoj državnoj ideji na prelomu 19. i 20. stoleća”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 5, Zagreb, 2002, str. 173–191.
  13. „Položaj Srba u Habzburškoj Monarhiji i izbijanje Prvog svetskog rata: Srbi u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji od jula do decembra 1914. godine”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 7, Zagreb, 2003, str. 213–229.
  14. „Različiti pristupi istoriji jugoslovenske ideje i države”, *Tokovi istorije*, 3–4/2003, Beograd, 2003, str. 111–127.
  15. „Svedok i istoričar”, *Tokovi istorije*, 3–4/2004, Beograd, 2005, str. 139–149.
  16. „Kako je Francuska videla Kraljevinu Jugoslaviju: njeno razumevanje etničke prirode jugoslovenskih naroda i jugoslovenske države”, *Tokovi istorije*, 3–4/2005, Beograd, 2005, str. 269–279.
  17. „Dva pristupa balkanskom i jugoslovenskom prostoru: upotreba francuskih izvora kod Marije Todorove i Trajana Stojanovića”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, Beograd, 2006, str. 239–246.
  18. „Kako je Francuska videla jugoslovensku kraljevinu 1918–1929, posebno hrvatsko pitanje”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 375–397.

19. „La perception française de l'espace yougoslave entre les deux guerres: l'amitié franco-serbe et les intérêts stratégiques français”, *Etudes danubiennes*, Tome XXIII, numeros 1–2, Paris, 2007, str. 173–185.
20. „Француска, Срби и хрватско питање”, *Срби и Југославија: Држава, друштво, политика*, Београд, 2007, стр. 267–282.

ГУДАЦ-ДОДИЋ, др Вера
виши научни сарадник

Рођена је 1960. у Шапцу. Основну школу и Девету београдску гимназију завршила је на Новом Београду. Факултет политичких наука Универзитета у Београду завршила је 1983. године са просечном оценом 9,03. Последипломске студије похађала је на Факултету политичких наука, где је магистрирала 1988. са темом *Политика Комунистичке партије Југославије према сељаштву 1945–1948, с освртом на конфронтације са грађанском опозицијом*. На истом факултету одбранила је и докторску дисертацију 1996. *Аграрна политика ФНРЈ и сељаштво у Србији 1949–1953*. Од 1985. запослена је у Институту за новију историју Србије. Ангажована је на пројекту Института у звању вишег научног сарадника. Области интересовања: историја жене, положај жене у српском друштву у другој половини 20. века, историја Србије и Југославије после 1945. године, сељаштво и аграрна политика.²⁶

Монографије

1. *Аграрна политика ФНРЈ и сељаштво у Србији 1949–1953*, Београд, 1999.
2. *Жена у социјализму*, Београд, 2006.

Чланци и расправе

1. „Откуп као инструмент политике КПЈ на селу (1945–1948)”, *Токови револуције*, 1/1989, Београд, 1989, стр. 189–202.
2. „Прилог изучавању односа фронтовске опозиције и комуниста”, *Токови*, 1/1990, Београд, 1990, стр. 189–202.
3. „Прилог проучавању колективизације у пољопривреди Југославије (1949–1953)”, *Војноисторијски гласник*, 2/1990, Београд, 1990, стр. 237–255.

²⁶ Биографија и библиографија др Вере Гудац Додић могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 338.

4. „Општи преглед развитка земљорадничког задругарства у Југославији 1945–1953”, *Токови*, 1/1991, Београд, 1991, стр. 141–149.
5. „Положај сељаштва у аграрној политици Југославије од 1945. до 1952. године”, *Токови*, 1–2/1992, Београд, 1993, стр. 189–201.
6. „Политика Комунистичке партије Југославије 1945–1953 године као фактор блокирања модернизацијских процеса на селу”, *Србија у модернизацијским процесима 20. века*, Београд, 1994, стр. 151–159.
7. „Развитак и економске карактеристике сељачких радних задруга у Југославији (1945–1953)”, *Токови историје*, 3–4/1997, Београд, 1997, стр. 47–72.
8. „Анализа текстова о жени у листу Политика 1945–1953”, *Србија у модернизацијским процесима 19. и 20. века*, 2, Београд, 1998, стр. 394–407.
9. „Карактеристике и неки аспекти положаја жена у Србији 1945–1953”, *Токови историје*, 1–2/2000, Београд, 2000, стр. 69–82.
10. „Здравствена заштита жена у Србији 1945–2000”, *Токови историје*, 1–2/2003, Београд, 2003, стр. 55–72.
11. „Брак и породични односи у Србији у другој половини 20. века”, *Токови историје*, 3–4/2003, Београд, 2003, стр. 39–52.
12. „Аграрна политика Југославије и српско село 1945–1953”, *Сирогојно*, Београд, 2003, стр. 117–128.
13. „Запошљавање жена у Србији и Југославији у другој половини двадесетог века”, *Годишњак за друштвену историју*, 1–3/2004, Београд, 2004, стр. 87–107.
14. „Показатељи друштвеног положаја жене у Србији 1945–2000”, *Токови историје*, 3–4/2004, Београд, 2004, стр. 73–89.
15. „Друштвена брига о деци у Србији”, *Токови историје*, 3–4/2005, Београд, 2005, стр. 233–246.
16. „Школовање жена у Србији (1945–1991)”, *Токови историје*, 3/2006, Београд, 2006, стр. 90–105.
17. „Положај жене у Србији (1945–2000); Жене и деца”, *Србија у модернизацијским процесима 19. и 20. века*, к. 4, Београд, 2006, стр. 33–130.
18. „Жена и породица у Србији у другој половини 20. века”, *Срби и Југославија, држава, друштво, политика*, Београд, 2007, стр. 102–118.
19. „Жене у државној власти у Србији у другој половини 20. века”, *Писати историју Југославије, виђење српског фактора*, Београд, 2007, стр. 303–317.
20. „Жена у социјализму: сфере приватности”, *Приватни живот код Срба у 20. веку*, Београд, 2007, стр. 165–204.

ПРПА, др Бранка

научни сарадник

Рођена је 1953. у Сплиту. Дипломирала је на Филозофском факултету, група за иусторију у Београду 1985. године. Докторирала је 1996. од када има звање научни сарадник. У Институту за новију историју Србије ради од 1986. године. Од 2001. је директор Историјског архива града Београда.

Монографије

1. *Srbsko-dalmatinski magazin 1836–1848. Preporodne ideje Srba u Dalmaciji*, Književni krug, Split, 1988.

Чланци

1. „О примјени квантитативне методе у истраживању периодике”, *Istorijski glasnik*, 1, Београд, 1986, стр. 83–92.
2. „Југословенска идеја у листу *Politika* 1915. године”, *Srbija 1915. године*, Београд, 1986, стр. 133–153.
3. „Расправе о националном умјетничком стилу 1917/1918. године”, *Srbija 1917. године*, књ. 6, Београд, 1988, стр. 255–263.
4. „Наставници универзитета 1919–1929. године”, *Univerzitet u Beogradu 1938–1988. године*, Београдски универзитет, Београд, 1988, стр. 145–164.
5. „Југословенство 1918. у часопису *Hrvatska njiva* – прилог проучавању јавног мњења у Хрватској”, *Vojnoistorijski glasnik*, бр. 3, Београд, 1988, стр. 343–353.
6. „Илirsка идеја код Срба у Далмацији”, *Zbornik radova o povijesti i kulturi srpskog naroda u SR Hrvatskoj*, књ. 1, Загреб, 1988, стр. 137–152.
7. „Југословенско-француски односи”, *Zbornik radova*, књ. 10, Историјски институт, Београд, 1989, стр. 263–273.
8. „О неким питањима југославенске културне интеграције”, *Srbija 1918. године*, књ. 7, Историјски институт, Београд, 1989, стр. 261–269.
9. „Процеси модернизације и положај жене у Србији током XIX и прве половине XX вијека”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Београд, 1994, стр. 361–367.

АЛЕКСИЋ, др Драган

научни сарадник

Рођен је 1956. у Алексинцу, где је завршио гимназију. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду 1980. Магистрирао је на истом факултету 1984. (ментор проф. др Бранко Петрановић). Докторску дисертацију *Привреда Србије у Другом светском рату* одбранио је 1997. на Филозофском факултету Универзитета у Београду (ментор проф. др Ђорђе Станковић). Од 1981. ради у Институту за новију историју Србије. Бавио се историјом Србије и Југославије, посебно изучавањем привреде Краљевине Југославије и Србије у Другом светском рату, истраживањем студентске штампе, руске емиграције у Краљевини Југославији, војне историје итд. Као стипендиста наше владе боравао је у Немачкој и Бугарској. Учесник је великог броја научних скупова у земљи (Београд, Ваљево, Зајечар, Лесковац, Алексинац, Пожаревац) и иностранству (Братислава, Цетиње, Подгорица, Будва), научних трибина, стручних саветовања, округлих столова и предавања. Био је члан организационих одбора више научних скупова и редакција више зборника радова. Уредник је зборника радова *Делиград од устанка ка независности 1806–1876*, Београд, 2007. Од 2000. до 2004. био је члан редакције часописа *Токови историје*. Члан је редакције часописа *Весник Војног музеја* и *Расински анали*. Од 2002. до 2006. био је председник редакције Научне трибине Института за новију историју Србије и Института за савремену историју. Сарађује на пројекту САНУ, Матице Српске и Завода за уџбенике *Српска енциклопедија*.²⁷

Монографије

1. *Привреда Србије у Другом светском рату*, Београд, 2002.
2. *Француски ваздухоплови у наоружању Војске и морнарице Краљевине Југославије*, (коаутор), Београд, 2007, стр. 405.

Чланци и расправе

1. „Narodni student (1946–1948)”, *Beogradski univerzitet u predratnom periodu, narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji*, Beograd, 1983, str. 292–298.
2. „Studenti Beogradskog univerziteta na radnim akcijama 1945–1948”, *Beogradski univerzitet u predratnom periodu*,

²⁷ Биографија и библиографија др Драгана Алексића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ћирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 260.

- narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji*, 2, Beograd, 1983, str. 53–56.
3. „Partizanski odredi u zapadnoj Srbiji u zimu 1941/1942. godine”, *Tokovi revolucije*, 19, Beograd, 1986, str. 251–339.
  4. „Jugoslovensko ratište kao deo jedinstvenog evropskog fronta u poslednjoj godini Drugog svetskog rata”, *Dialektika vnitriniho a vnejšiho faktoru zaverečne etapy narodneosvobozenecheho boje narodu Československa a Jugoslavie 1944–1945*, Praha, 1988, str. 243–257.
  5. „Studentska štampa u Beogradu posle 1945. godine”, *Univerzitet u Beogradu*, Beograd, 1988, str. 952–969.
  6. „Udruženja stranih studenata na Beogradskom univerzitetu”, *Ideje i pokreti na Beogradskom univerzitetu od osnivanja do danas*, 1, Beograd, 1989, str. 187–197.
  7. „Industrija Srbije i njene perspektive”, *Istorija 20. veka*, 1–2/1990, Beograd, 1990, str. 201–213.
  8. „Prve mere nemačke privredne politike u Srbiji 1941. godine”, *Istorija 20. veka*, 1/1995, Beograd, 1990, str. 85–93.
  9. „O politici cena i nadnica srpske vlade 1944”, *Tokovi*, 1/1991, Beograd, 1991, str. 173–189.
  10. „Економски интереси Трећег Рајха у источној Србији”, *Карактер устанка у Тимочној крајини 1941. године*, Зајечар, 1991, стр. 25–31.
  11. „Partizanske jedinice u zapadnoj Srbiji početkom 1942. godine”, *Valjevski kraj u NOR-u 1941–1942*, Valjevo, 1991, str. 65–73.
  12. „Руски студенти емигранти на Београдском универзитету између два светска рата”, *Tokovi*, 1–2/1992, Beograd, 1993, str. 43–59.
  13. „Међународни привредни положај Југославије пред Други светски рат”, *Srbija u modernizacijskim procesima 20. veka*, Beograd, 1994, str. 123–133.
  14. „Привреда Лесковца у 1944. (економски интереси окупатора у лесковачком крају крајем Другог светског рата)”, *Лесковачки зборник, XXXV*, Лесковац, 1995, стр. 345–350.
  15. „Узроци пропасти партизанског покрета у ваљевском крају почетком 1942. године”, *Допринос ваљевског краја у борби против фашизма 1941–1945*, Ваљево, 1996, стр. 62–72.
  16. „Posledice ekonomske eksploatacije Srbije u Drugom svetskom ratu”, *Balkan posle Drugog svetskog rata*, Beograd, 1996, str. 319–326.
  17. „Problemi radne snage u industriji i rudarstvu Srbije u Drugom svetskom ratu”, *Tokovi istorije*, 3–4/1997, Beograd, 1997, str. 89–110.
  18. „Proizvodna osnova srpske privrede posle okupacije 1941”

- Istorija 20. veka*, 2/1997, Beograd, 1997, str. 63–83.
19. „Spoljnotrgovinska politika Kraljevine Jugoslavije 1939–1941”, *Tokovi istorije*, 1–4, 1998, str. 60–87.
  20. „Površina i broj stanovnika na području Vojnopravnog komandanta Srbije”, *Tokovi istorije*, 1–4/1998, Beograd, 1999, str. 144–151.
  21. „Prvo reagovanje Francuske na zbližavanje Kraljevine Jugoslavije i Trećeg rajha – Hitlerova strategija u Jugoslaviji”, *Tokovi istorije*, 3–4/2005, Beograd, 2005, str. 257–268.
  22. „Набавка ваздухопловног материјала из Чехословачке за потребе ваздухопловства војске и морнарице Краљевине Југославије”, (коаутор), *Токлови историје*, 1-2/2007, Београд, 2007, стр. 43–64.
  23. „Подела Краљевине Југославије у светлу међународног права”, *Србија и Југославија*, Београд, 2007, стр. 45–60.
  24. „Наоружање српске војске у Српско-турском рату 1876. године”, *Делиград од устанка ка независности*, Београд, 2007, стр. 257–271.
  25. „Robert Kronholc – Jedan pogled na pitanje kvislinga”, *Istorija 20. veka*, 2/2007, Beograd, 2007, str. 153–163.

ОБРАДОВИЋ, др Марија научни сарадник

Рођена је 1958. у Нишу. Завршила је гимназију у Нишу 1977, а Факултет политичких наука у Београду 1981. На истом факултету је магистрирала 1984. са темом *Друштвено-историјска улога Ирске републиканске армије (ИРА) у борбама за националну независност Ирске*. Докторску дисертацију *Политички систем „народне демократије”, у Југославији (1945–1952)* одбранила је 1990. на Факултету политичких наука Универзитета у Загребу. У Институту за новију историју Србије запослена је од 1983. Бави се историјом Србије после Другог светског рата.²⁸

Монографије

1. *Nastava marksizma na fakultetima i višim školama*, Beograd, 1982.
2. *Narodna demokratija u Jugoslaviji 1945–1952*, Beograd, 1995.

---

²⁸ Биографија и библиографија др Марије Обрадовић могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ћирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 544.

Поглавље у монографији

1. „Elitve Milliyetçilik”, *Scak Savas Sonrasında Aurupave Turkiyw*, Ankara, 2003, str. 50–62.

Чланци и расправе

1. „Uzroci sukoba u Severnoj Irskoj”, *Međunarodna politika*, 16. oktobar 1983, Beograd, 1983, str. 20–22.
2. „Shvatanje političkih sistema istorijskih birokratskih društava S. N. Ajzenštata”, *Sociologija*, 3–4/1984, Beograd, 1984.
3. „Problemi istraživanja historije SFRJ”, *Časopis za suvremenu povjest*, 1/1985, Zagreb, 1985, str. 11–15.
4. „Konceptija KPJ o 'narodnoj demokratiji'”, *Vojnoistorijski glasnik*, 2/1986, Beograd, 1986, str. 225–240.
5. „Prvi kongres antifačistiške omladine Balkana”, *Časopis za suvremenu povjest*, 3/1986, Zagreb, 1986, str. 81–95.
6. „Hronologija sukoba u Severnoj Irskoj (1965–1986)”, *Međunarodna politika*, 16. januar 1987, Beograd, str. 15–18.
7. „Konceptija 'narodne demokratije'”, *Oslobođenje Hrvatske 1945. godine*, Zagreb, 1987, str. 288–300.
8. „Funkcija Politbiroa CK KPJ u političkom sistemu i uloga Josipa Broza Tita u njegovom radu (1945–1952)”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1/1987, Beograd, 1987, str. 269–306.
9. „Doktrina 'narodno demokratske' države”, *Istorija 20. veka*, 1/1987, Beograd, 1987, str. 135–160.
10. „Religija i politika u Severnoj Irskoj”, *Religija i savremeni svet*, Beograd, 1987, str. 122–130.
11. „Partijska država – element 'narodne demokratije' u Jugoslaviji (1945–1952)”, *Naše teme*, 5/1988, Zagreb, 1988, str. 1130–1146.
12. „Konceptija 'narodne demokratije'”, *Osnivački kongres KP Srbije*, Beograd, 1988, str. 269–270.
13. „Partijska država kao element političkog sistema 'narodne demokratije u Jugoslaviji (1945–1952)”, *Razvoj, dileme i perspektive jugoslovenskog socijalizma*, Zagreb, 1988.
14. „Konceptija 'narodne demokratije'”, *Dialektika vnitriho a vnejših faktorih zaverešne etapy narodneosvobozenkeho boja narodu československa a Jugoslavije 1944–1945*, Praha, 1988, str. 109–128.
15. „Kvantitativna analiza istorijskih časopisa u SFRJ”, (koautor), *Tokovi revolucije*, 1/89, Beograd, 1989, str. 143–163.
16. „Kvantitativna analiza historiografskih časopisa u SFRJ”, (koautor), *Tokovi revolucije*, 1/89, Beograd, 1989, str. 235–247.
17. „Krivičnopravni sistem i građanska prava u Jugoslaviji (1945–1952)”, *Tokovi*, 1/1991, Beograd, 1991, str. 121–140.

18. „Kvantitativna istorija”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1–2/1993. Beograd 1993, str. 158–172.
19. „Teorijsko metodološki problemi istraživanja delovanja ličnosti u istoriji”, *Istorija 20. veka*, 1–2/1993, Beograd, 1993, str. 190–206.
20. „Teorija modernizacije i modeli razvoja”, *Srbija u modernizacijskim procesima XX veka*, Beograd, 1994, str. 407–424.
21. „Komunistička modernizacija u Jugoslaviji 1947–1953”, *Tokovi istorije*, 1–2/1994, Beograd, 1995, str. 35–45.
22. „Communist Modernization in Yugoslavia (1947–1953)”, *The European Legacy. Toward New Paradigms*, Volume 1, Number 3, May 1996, The MIT Press, str. 856–866.
23. „Vladajuća stranka”, *Srpska strana rata. Trauma i katarza u istorijskom pamćenju*, Beograd, 1996, str. 472–500.
24. „The Sociohistoric Roots of East European Nationalism”, *Canadian Review of Studies in Nationalism*, XXIV, 1–2/1997, Toronto, str. 63–73.
25. „Promena svojinske i ekonomske strukture u istočno-evropskim zemljama (1945–52)”, *Vojnoistorijski glasnik*, br. 3/1998, Beograd, 1998, str. 105–115.
26. „Međunarodni terorizam”, *Braničevo*, br. 3-4/1998, Požarevac, 1998, str. 69–84.
27. „Le parti au pouvoir: idéologie et technique de la domination”, *Radiographie d'un nationalisme. Les racines serbes du conflit yougoslave*, Paris, 1998, str. 269–298.
28. „Der Krieg als Quelle politischer Legitimation. Ideologie und Strategie der herrschenden Partei”, *Serbiens Weg in der Krieg: kollektive Erinnerung, nationale Formierung und ideologische Aufrüstung*, Berlin, 1998, str. 359–377.
29. „Promena svojine i ekonomske strukture u istočno-evropskim zemljama posle Drugog svetskog rata”, *Istorijski zapisi*, 3–4/1999, Podgorica, 2000, str. 139–148.
30. „The Establishment of the Military Administration of the Yugoslav Army in the Zone B”, *Tokovi istorije*, 3–4/2000, Beograd, 2000, str. 27–37.
31. „The Rulung Party”, *The Road to War in Serbia. Trauma and Catharsis*, Budapest, 2000, str. 425–448.
32. „Eastern European Elites between Nationalism and Europeanism”, *European Culture in a Changing World; Between Nationalism and Globalism*.
33. „Društveni koreni komunističke partijske elite u Jugoslaviji posle Drugog svetskog rata”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 5, Zagreb, 2002, str. 377–389.
34. „Political Elite and Community Modernisation in the post-1989 Eastern Europe”, *Tokovi istorije*, 3–4/2003, Beograd, 2003, str. 73–89.

35. „Elita i društvo u Istočnoj Evropi danas”, *Republika*, 329, 16–31. mart 2004, Beograd, str. 11–16.
36. „Društvene protivurečnosti tranzicije u Srbiji”, *Republika*, 340–341, 1–30. septembar 2004, Beograd, str. 15–18.
37. „The socio-historical consequences of privatization in Serbia”, *South East Europe Review*, 01/2007, str. 39–60.
38. „Privatisation and the break up of Yugoslavia”, *South East Europe Review*, 02/2007, str. 33–55.
39. „National Communism and Transformation of Ownership in Eastern Europe 1945–1952”, *Tokovi istorije*, 4/2007, Beograd, 2007, str. 43–74.
40. „Raspad Jugoslavije i strukturalna društvena dezintegracija istočne Evrope u procesu tranzicije nakon 1989. godine”, *Pisati istoriju Jugoslavije. Viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 11–47.

ЈАНЈЕТОВИЋ, др Зоран

научни сарадник

Рођен је у Загребу 7. 10. 1967. Од 1972. живи у Београду, где се и школовао. Студирао је историју на Филозофском факултету Универзитета у Београду од 1987. до 1993. Постдипломске студије је завршио на Катедри за општу савремену историју код проф. др Андреја Митровића 1993–1997, као и на Централноевропском универзитету у Будимпешти 1994–1995. Од 1994. ради као сарадник Института за новију историју Србије у Београду. Као стипендиста провео је шест месеци у Institut für europäische Geschichte у Мајнцу (1997), четири месеца у Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde у Тибингену (2000) и два месеца у Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas у Минхену (2007) Учествовао на око 35 међународних скупова, углавном у иностранству. Објавио око 60 научних и стручних чланака у земљи и иностранству и три књиге. Био је редован учесник на свих десет дијалога српских и хрватских историчара у организацији Friedrich-Naumann Stiftung. До сада су му ужа специјалност биле националне мањине у Југославији у првој половини XX века, а тренутно се бави изучавањем популарне културе у социјалистичкој Југославији.

Монографије

1. *Between Hitler and Tito: The Disappearance of the Vojvodina Germans*, Belgrade, 2000 (2nd ed. 2005).
2. *Deca careva, pastočad kraljeva. Nacionalne manjine u Jugoslaviji 1918–1941*, Beograd, 2005.
3. *Od Auschwitza do Brijuna. Pitanje odštete žrtvama nacizma*

u jugoslavensko-zapadnonjemačkim odnosima, Zagreb, 2007.

Чланци

1. „'Narodno blagostanje' i nemačka privreda 1933–1936. godine”, *Istorija 20. veka*, 1/1995, Beograd, 1995, str. 111–124.
2. „Prilog proučavanju položaja folksdojčera u Jugoslaviji 1944–1948”, *Istorija XX veka*, 1/1996, Beograd, 1996, str. 143–152.
3. „Odnosi Srba i Nemaca u Vojvodini (XVIII–XX vek)”, *Tokovi istorije*, 1–2/1996, Beograd, 1996, str. 55–71.
4. „Odlazak vojvođanskih Švaba: proterivanje ili iseljavanje”, *Tokovi istorije*, 3–4/1997, Beograd, 1997, str. 111–117.
5. „Deportacija vojvođanskih Nemaca na prinudni rad u Sovjetski Savez krajem 1944. i početkom 1945. godine”, *JIC*, 1/1997, Beograd, 1997, str. 157–168.
6. „Logorisanje vojvođanskih Nemaca od novembra 1944. do juna 1945. godine”, *Tokovi istorije*, 1–2/1997, Beograd, 1997, str. 150–164.
7. „Vajmarska republika i nemačka manjina u Jugoslaviji”, *Tokovi istorije*, 1–4/1998, Beograd, 1998, str. 140–155.
8. „Nemice u logorima za folksdojčere u Vojvodini 1944–1948”, *Srbija u modernizacijskim procesima XIX i XX veka*, II, Beograd, 1998, str. 496–504.
9. „Srbi i Nemci u Vojvodini i mađarizacija”, *Etnički odnosi Srba sa drugim narodima i etničkim zajednicama*, Beograd, 1998, str. 115–132.
10. „Zeitweise getrübt Beziehungen durch Jahrhunderte”, *Dialog Symposion in Wiener Haus der Heimat*, Wien, 1998, str. 19–23.
11. „O širenju zemljoposeda vojvođanskih Nemaca između dva svetska rata”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1–3/1998, Beograd, 1998, str. 101–111.
12. „O nacifikaciji vojvođanskih Švaba”, *Tokovi istorije*, 1–4/1999, Beograd, 1999, str. 240–260.
13. „Die Konflikte zwischen Serben und Donauschwaben”, *Südost-Forschungen*, 58, München, 1999, str. 119–168.
14. „Državotvorne ideje Srba, Hrvata i Slovenaca o nacionalnim manjinama”, *Dijalog povijesničara–istoričara*, 1, Zagreb, 2000, str. 173–188.
15. „Istorijski uzroci odnosa Hrvata i Srba prema nacionalnim manjinama u jugoslovenskoj državi 1918–1941”, *Dijalog povijesničara–istoričara*, 2, Zagreb, 2000, str. 379–394.
16. „Erneuerer und Putschisten: die Lehren aus den Folgen ihres Handelns”, 2. *Dialog Symposion im Haus der Heimat*, Wien, 2000, str. 46–50.
17. „Duhovni profil vojvođanskih Švaba”, *Tokovi istorije*,

- 1–2/2000, Beograd, 2000, str. 55–67.
18. „Pitanje zaštite nacionalnih manjina u Kraljevini SHS na mirovnoj konferenciji u Parizu 1919–1920”, *Istorija 20. veka*, 2/2000, Beograd, 2000, str. 31–44.
19. „Preispitivanje nacionalnog identiteta u Vojvodini posle Prvog svetskog rata”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 4, Zagreb, 2000, str. 143–152.
20. „National minorities and non–Slavonic neighbours in Serbian textbooks”, *Internationale Schulbuchforschung / International Textbook Research*, XXIII, 2/2001, str. 201–214.
21. „Neslovenske nacionalne manjine u Vojvodini krajem Drugog svetskog rata”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 3, Zagreb, 2001, str. 389–411.
22. „Цинцари – Кратак преглед дуге историје једног 'народа без историје'”, *Српска слободарска мисао*, II, 11, Beograd, 2001, str. 109–121.
23. „Мађари, Румуни и Срби у главним делима Adama Müllera-Guttenbrunna”, *Danubio–rivero de kunlaboro / Dunav – reka saradnje*, Beograd, 2001, str. 644–671.
24. „Цинцарите и Подунавските Шваби како носители на модернизацијата и градители на граѓанското општество во југоисточна Европа”, *Зборник на трудови од меѓународниот научен симпозиум „Власите на Балканот”*, Скопје, 2002, str. 38–48.
25. „Utvrđivanje broja žrtava Drugog svetskog rata u Jugoslaviji – jedno iskustvo”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 5, Zagreb, 2002, str. 503–515.
26. „Uloga Cincara u stvaranju srpske elite i modernizaciji srpskog društva”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 6, Zagreb, 2002, str. 173–188.
27. „O državljanstvu jugoslovenskih Nemaca”, *Tokovi istorije*, 1–2/2002, Beograd, 2002, str. 25–35.
28. „Utvrđivanje broja žrtava Drugog svetskog rata u Jugoslaviji – jedno iskustvo”, *Dijalog povjesničara – istoričara*, 5, Zagreb, 2002, str. 503–515.
29. „Geislerschießungen in Kraljevo 15. – 20. 10. 1941”, *Kriegsverbrechen in Europa und im Nahen Osten im 20. Jahrhundert*, Hamburg, Berlin, Bonn, 2002, str. 173–174.
30. „Partisanen und Sühnengefangenen in Kragujevac 16. – 21. 10. 1941”, *Kriegsverbrechen in Europa und im Nahen Osten im 20. Jahrhundert*, Hamburg, Berlin, Bonn, 2002, str. 174–176. (Чланак је објављен и на јапанском језику са енглеским упоредним насловом: *Encyclopedia of War Crimes in Modern History*, Tokio, 2002, str. 550–551)
31. „From Foe to Friend and Back: Albanians in Serbian History Textbooks”, *Balkanologie*, 1–2/2002, Paris, 2002, str. 235–279.

32. „Nemci Jugoslavije u srpskim udžbenicima 1918–2000”, *Prvi i drugi međunarodni seminar Zajednice Nijemaca u Hrvatskoj 2001/2002*, Zagreb, 2002, str. 125–134.
33. „The Disappearance of the Germans From Yugoslavia: Expulsion or Emigration”, *Tokovi istorije*, 1–2/2003, Beograd, 2003, str. 73–89. (Исти чланак прештампан и у *Revue des Études Sud–Est Européennes*, XL, 1–4, 2002, str. 215–231)
34. „Konstrukcija identiteta drugoga”, *Dijalog povijesničara–istoričara*, 7, Zagreb, 2003, 87–106.
35. „Die Vertreibungen auf dem Territorium des ehemaligen Jugoslawien, Vertreibung europäisch erinnern? Historische Erfahrungen”, *Vergangenheitspolitik – Zukunftskonzeptionen*, Wiesbaden, 2003, str. 153–157.
36. „A német és magyar kisebbségi lakosság kiyezése a Vajdaságból a második világháború végyén”, *Regio*, XIV, 1, 2003, str. 98–110. (Прештампано на немачком језику: „Die Vertreibung der volksdeutschen und der ungarischen Bevölkerung der Vojvodina am Ende des Zweiten Weltkrieges”, *Zwangsmigrationen im mittleren und östlichen Europa. Völkerrecht – Konzeptionen – Praxis (1938–1950)*, Mainz, 2007, str. 407–420)
37. „1941 – 1943 – Putsch und Krieg. Donauschwäbisches und serbisches Verhalten als ernster Hintergrund für böse Folgeereignisse”, *Nationale Vergangenheit, verständisvolle Gegenwart, europäische Zukunft*, Wien, 2004, str. 5–19.
38. „Švabe u Vojvodini”, *Skrivene manjine na Balkanu*, Beograd, 2004, str. 121–134.
39. „Srbi, Hrvati i Vlasi”, *Dijalog povijesničara–istoričara*, 8, Zagreb, 2004, str. 97–113.
40. „AVNOJ – Ein historischer Rückblick”, *Donauschwabe Mitteilungen*, L, 12, 2004, str. 7.
41. „Ethnopolitik und Föderalismus in Jugoslawien nach dem Zweiten Weltkrieg”, *Südost–Europa im 20. Jahrhundert: Ethnostrukturen, Identitäten und Konflikte*, Konstanz, 2004, str. 181–187.
42. „The Question of the Volksdeutsche in Yugoslav–German Relations Between the World Wars”, *East–Central Europe and the Great Power Politics (19th – 20th Centyries)*, Iași, 2004, str. 321–337.
43. „Ethnische und regionale Identitäten in der Vojvodina”, *Deutsche Allgemeine Zeitung für Rumänien*, XIII, 3092, 15. März 2005, str. 3.
44. „Die Donauschwaben und Serben – ein Überblick ihrer Beziehungen 1”, *Katscher Nachtkrapp*, XXI, 63, str. 10 – 12; *Isto*, 64, str. 3–6.
45. „Die offizielle Geschichtsschreibung über die Volksdeutschen im ehemaligen Jugoslawien und heutigen

- Serbien–Montenegro im Spiegel der letzten 60 Jahre – 1. Teil”, *Der Donauschwabe Mittelungen*, LI, 6, 2005, str. 5–6; 2. Teil, *Isto*, 7, str. 8–9.
46. „Da li su Srbi počinili genocid nad Podunavskim Švabama”, *Genocid u 20. veku na prostorima jugoslovenskih zemalja*, Beograd, 2005, str. 231–238.
47. „Pitanje odštete žrtvama nacizma u jugoslovensko-nemačkim odnosima posle Drugog svetskog rata”, *Dijlog povijesničara/istoričara*, 9, Zagreb, 2005, str. 551–570.
48. „Nemzeti kisebbségek Jugoszláviában 1944–tól 1991–ig”, *Bécsi Napló*, XXVI, 4, 2005, str. 5.
49. „Prisilne migracije – jedna istorijska perspektiva”, *Studije o izbeglištvu*, Beograd, 2005, str. 151–181.
50. „Devisen statt Entschädigung. Die Wiedergutmachungsverhandlungen zwischen der Bundesrepublik und Jugoslawien”, *Grenzen der Wiedergutmachung. Die Entschädigung für die NS-Verfolgte in West- und Osteuropa*, Göttingen, 2006, str. 583–616.
51. „Die Donauschwaben in der Vojvodina und der Nationalsozialismus”, *Der Einfluss von Faschismus und Nationalsozialismus auf Minderheiten Ostmittel- und Südosteuropa*, München, 2006, str. 219–235.
52. „Kosovo – Das ‘Heilige Land’ der Serben”, *Wegweiser zur Geschichte Kosovo*, Paderborn, München, Wien, Zürich, 2006, str. 51–56.
53. „Die Politik gegenüber der deutschen Minderheit in Jugoslawien in den ersten zehn Jahren nach dem Zweiten Weltkrieg”, *Kulturraum Banat*, Essen, 2007, str. 167–176.
54. „27. ožujak 1941: uzroci, akteri, ideologija, posljedice”, *Časopis za suvremenu povijest*, XXXVIII, 3, Zagreb, 2006, str. 1013–1028.
55. „Unbroken Spirit in a Broken Bottle. National Minorities and the Yugoslav State 1918–1941”, *Clio im südosteuropäischen Diskurs. Festschrift für Andrej Mitrović zum 70. Geburtstag*, Bonn, 2007, str. 167–195.
56. „Das Bild Österreichs in Jugoslawien 1918–1955”, *Von Saint Germain zum Belvedere. Österreich und Europa 1919–1955*, München, 2007, str. 211–220.
57. „Uticaj srpskog faktora na položaj nacionalnih manjina u Jugoslaviji u razdoblju između dva svetska rata”, *Pisati istoriju Jugoslavije: Viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 101–109.
58. „Ad usum delfini: istorijske teme u ‘Politikinom zabavniku’ 1952–1991”, *Antropologija*, Valjevo, 2007, str. 237–244.
59. „Nacionalne manjine u očima srpske elite 1918–1941”, *Srbi i Jugoslavija – država, društvo, politika*, Beograd, 2007, str. 118–143.

60. „Izgradnja kumulativnog identiteta: hrvatske teme u *Politikinom zabavniku*”, *Časopis za suvremenu povijest*, XXXIX, 3, Zagreb, 2007, str. 521–529.
61. „Komunizam na kašičicu: Ideološki sadržaji u *Politikinom zabavniku* 1952–1991”, *Tokovi istorije*, 4/2007, Београд, 2007, str. 97–117.
62. „Полуслужбено партнерство – Југославија и Савезна Република Немачка шездесетих година 20. века”, *1968 – 40 година после*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 259–274.
63. „Немачка одштета жртвима pseudomedicinskih eksperimenata u Југославији”, *Spoljna politika Југославије 1950–1961*, зbornik radova, Beograd, 2008, str. 408–415. (Објављено и у: *Dijalog povjesničara – istoričara*, 10/2, Zagreb, 2008, str. 267–278)

ПЕРИШИЋ, др Мирослав
научни сарадник

Рођен је на Убу 1959. Гимназију је завршио у Ваљеву, а дипломирао, магистрирао и докторирао на Филозофском факултету – одељење за историју у Београду. После завршетка студија радио је једну школску годину у средњој школи у Коцељеви, потом три године као кустос Народног музеја у Ваљеву, а затим је девет година провео у издаваштву радећи као уредник за историографију у Војноиздавачком заводу. Од 1997. године ради у Институту за новију историју Србије, а од јуна 2007. је директор Архива Србије. Ангажован је на научном пројекту Института за новију историју Србије као научни сарадник. Учествовао је на више домаћих и међународних научних скупова и округлих столова у земљи и иностранству (Париз, Варшава, Брно, Печуј, Москва, Херцег–Нови, Загреб, Осиек, Вршац, Ваљево, Врање, Подгорица). Био је редован учесник вишегодишњег дијалога српских и хрватских историчара. У досадашњем научноистраживачком раду највеће интересовање исказао је за историју друштва, а у оквиру тог тематског комплекса посебно за историју града и грађанске културе у Србији 19. и 20. века, затим за модернизацијске процесе и историју елита. Огледао се у различитим врстама историјских радова са широком тематском разуђеношћу и дугим временским распоном. Његова библиографија броји више од 70 јединица, од чега су пет самосталне монографије, више од 20 чланака у научним и стручним часописима и приближно толико

стручних радова у виду посебних издања или прилога у часописима и штампи. Један је од приређивача шест зборника грађе *Живети у Београду* и репринт издања књиге Владимира Станојевића *Историја српског војног санитета. Наше ратно санитетско искуство*. Један је од аутора-редактора хронологије *Модерна српска држава 1804–2004*. Аутор је и три библиографије, шест предговора, два поговора, више десетина приказа, расправа и стручних критика. Члан је више редакција и уредник неколико десетина историјских студија.²⁹

Монографије

1. *Прота Матеја Ненадовић, Живот и рад*, Међуопштински историјски архив Ваљево, Ваљево, 1984.
2. *Ваљево град у Србији крајем 19. века*, Историјски архив Ваљево, Ваљево, 1997.
3. *Ваљево град у Србији крајем 19. века*, друго издање, Институт за новију историју Србије – СО Ваљево, Београд – Ваљево, 1998.
4. *Либерали и либерализам у Србији 19. века*, Центар за либерална истраживања, Београд, 2004.
5. *Од Стаљина ка Сартру. Формирање југословенске интелегенције на европским универзитетима 1945–1958*, Институт за новију историју Србије, Београд, 2008.

Зборници грађе и приређена дела

1. Др Владимир Станојевић, *Историја српског војног санитета. Наше ратно санитетско искуство*, (приредили: М. Јовановић и М. Перишић), Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1992.
2. *Живети у Београду 1837–1841. Документа Управе Града Београда*, књига 1, Историјски архив Београда, Београд, 2003, (коаутор Предговора и приређивач поглавља „Култура”, стр. 315–401).
3. *Живети у Београду 1842–1850. Документа Управе Града Београда*, књига 2, Историјски архив Београда, Београд, 2004, (коаутор Предговора и приређивач поглавља „Култура”, стр. 413–491).
4. *Живети у Београду 1850–1867. Документа Управе града Београда*, књига 3, Историјски архив Београда, Београд, 2005, (коаутор Предговора и приређивач поглавља „Култура”, стр. 361–489)
5. *Живети у Београду 1868–1878. Документа Управе Града*

---

²⁹ Биографија и библиографија др Мирослава Перишића могу се наћи и у: *Енциклопедија српске историографије*, приредили Сима Ђирковић и Раде Михаљчић, Београд, 1997, стр. 565.

- Београда, књига 4, Историјски архив Београда, Београд, 2006, (коаутор Предговора и приређивач поглавља „Култура”, стр. 319–431).
6. *Живети у Београду 1879–1889. Документа Управе Града Београда*, књига 5, Историјски архив Београда, Београд, 2007, (коаутор Предговора и приређивач поглавља „Култура” стр. 313–454).
7. *Живети у Београду 1890–1940. Документа Управе Града Београда*, књига 6, Историјски архив Београда, Београд, 2008, (коаутор Предговора и приређивач поглавља „Култура”, стр. 387–466).

Чланци

1. „Један дан у Ваљево крајем 19. века. Прилог проучавању историје свакодневног живота”, *Годишњак за друштвену историју*, 2, Београд, 1994, стр. 109–121.
2. „Враће у историјској статистици с краја XIX и почетка XX века”, *Девет векова Врања*, Врање, 1993/94, стр. 93–100.
3. „Ваљево у токовима модернизације у другој половини XIX века”, *Ваљево – постанак и успон градског средишта*, саопштења са научног скупа поводом шест векова од најстаријег помена Ваљева у историјским изворима, Народни музеј Ваљево – Одељење за историју Филозофског факултета у Београду, Ваљево, 1994, стр. 293–306.
4. „Modernizacija Srbije u drugoj polovini 19. veka između državnih propisa društvene stvarnosti”, *Tokovi istorije*, 1–2/1994, str. 19–33.
5. „Ваљево на саобраћајној мапи Србије у другој половини 19. века”, *Гласник Историјског архива Ваљево*, 30, Ваљево, 1996, стр. 116–131.
6. „Историчар и засвођавање историографског дела о епохи”, *Историчар и савремена епоха*, Историјски институт Црне Горе, Подгорица, 1997, стр. 121–131.
7. „Жена у друштвеном животу у Србији крајем 19. века”, *Србија у модернизацијским процесима 19. и 20. века*, 2, *Положај жене као мерило модернизације*, Институт за новију историју Србије, Београд, 1998, стр. 211–218.
8. „Надмоћ историје”, *Токови историје* 1–4/1998, Београд, 1998, стр. 209–216.
9. „Град и грађанин у Србији крајем 19. века – могућности истраживања”, *Историјски записи*, 3–4/1998, Историјски институт Републике Црне Горе, Подгорица, 1998, стр. 107–129.
10. „Списак свештеника Шабачке епархије за 1876. годину”, *Гласник МИА Ваљево*, 32/1998, стр. 185–190.

11. „Gradski život u Srbiji krajem 19. veka”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, Friedrich Nauman Stiftung, Zagreb, 2000, str. 99–116.
12. „Jugoslovenski studenti - stipendisti na evropskim univerzitetima 1945–1948. godine. Sovjetsko i francusko iskustvo”, *Dijalog povjesničara – istoričara*, 3, Zagreb, 2001, str. 221–239.
13. „Partija i novi identitet jugoslovenske inteligencije”, *Dijalog povjesničara–istoričara*, 4, Zagreb, 2001, str. 187–195.
14. „Оснивање попечитељства внутрених дела”, *Министарство и министри полиције у Србији 1811–2001*, Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Београд, 2002, стр. 10–14.
15. „У условима једнопартијске државе 1945–1990”, *Министарство и министри полиције у Србији 1811–2001*, Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Београд, 2002, стр. 109–130.
16. „Prosvetna politika – vid traganja za novim identitetom jugoslovenskog društva (1945–1953)”, *Dijalog povjesničara –istoričara*, 5, Zagreb 2002, str. 353–362.
17. „Formation Yugoslav Inteleectuals an european Universitas 1945–1958”, *La communication dans le processus historique en faveur da la paix – le cas du Sud–est europeen*, *Bulletin*, 32–34, Association Intrenacionale d’Etudes du Sud–Est Europeen, Bucarest, 2004, pp. 140–144.
18. „Sukobljene percepcije: Pogled jugoslovenskih studenata stipendista u SSSR–u na sovjetsku stvarnost 1945–1948”, *Velike sile i male države u Hladnom ratu 1945–1955. Slučaj Jugoslavije*, LSE London – Filozofski fakultet Beograd – Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 2005, str. 75–84.
19. „Shvatanje prošlosti u političkim pogledima liberala u Srbiji 19. veka”, *Dijalog povjesničara/istoričara*, 9, Zagreb, 2005, str. 101–113.
20. „Дијалог политике, живота и историје”, Д. Михајловић, *Повленске магле и видици*, 1–2, Београд, 2005, стр. 647–678.
21. „Posleratni Prag – slika za poređenje. Jugoslovenski studenti - stipendisti od 1945. do objavljivanja Rezolucije IB”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, str. 82–112.
22. „Čehoslovačka javnost i Rezolucija IB–a 1948”, *Istorija 20. veka*, 1/2006, str. 103–124.
23. „Свест о другачијем: Југословенски студенти у Француској 1945–1950. Између изазова Париза и верности партији”, *Токови историје*, 4/2006, стр. 100–123.
24. „Заступљеност верске наставе у основним и средњим школама у Југославији 1949. године. Прилог историји друштва и историји укидања верске наставе”, *Српска*

теологија у двадесетом веку – истраживачки проблеми и резултати, Православни богословски факултет, Београд, 2007, стр. 170–176.

25. „Заступљеност верске наставе у основним и средњим школама у Југославији 1949. године. Прилог историји друштва и историји укидања верске наставе”, *Богословље*, Часопис Православног богословског факултета Универзитета у Београду, 1 (2006), Београд, 2007, стр. 170–176.
26. „Велики заокрет 1950: Југославија у трагању за властитим путем. Култура – ослонац, претходница и саставни део спољне политике”, *Писати историју Југославије*, Институт за новију историју Србије, Београд, 2008, стр. 237–282.

Хронологије и биографије

1. *Модерна српска држава 1804–2004. Хронологија*, (коаутор), Историјски архив Београда, Београд, 2004.
2. *Милан Трипковић – историчар*, (коаутор), Ваљевска гимназија, Библиотека „Професори Ваљевске гимназије”, књига 4, Ваљево, 2005.

Каталози и ауторство сталних изложбених поставки

1. *Завичај песнику*, каталог сталне музеолошке поставке у „Школи Десанке Максимовић” из 1892. године у Бранковини у „Спомен-компексу Бранковина”, Народни музеј Ваљево, Ваљево, 1987.
2. Стална музеолошка поставка у „Школи Десанке Максимовић” у Бранковини, Спомен-компекс Бранковина, (аутор сталне музеолошке поставке).

БОЖИЋ, др Софија

научни сарадник

Рођена је 1964. године у Београду, где се школовала и завршила студије историје на Филозофском факултету. Магистрирала је на Катедри за националну историју 19. века и докторирала на Катедри за историју Југославије. За резултате постигнуте током студија добила је награду Универзитета у Београду. Од 1987. до 1992. била је стипендиста Републичке фондације за развој научног и уметничког подмлатка. Од 1992. до 1996. радила је на Филозофском факултету у Београду као истраживач-таленат, а у Институту за новију историју Србије запослена је од 1996. као истраживач сарадник. Бави се истраживањем историје Срба у Хрватској и српско-хрватских односа, у ширем контексту

проучавања историје српског народа у 19. и 20. веку. Ради на пројектним задацима Института за новију историју Србије („Историја српског народа”, „Српски фактор и распад Југославије: узроци и последице”, „Срби и Југославија – држава, друштво, политика”), сарађује на пројекту Матице српске *Српски биографски речник* и на пројекту Српске академије наука и уметности *Српска енциклопедија*. Била је члан редакције часописа Института за новију историју *Токови историје* (2000–2004) и члан Председништва Друштва историчара Србије. Добитник је награде Српског културног друштва „Зора” из Книна за 2001. годину и награде Министарства за науку 2004.

Монографије

1. *Политичка мисао Срба у Далмацији: Српски лист/глас 1880–1904*, Београд, 2001.
2. *Срби у Хрватској 1918–1929*, Београд, 2008.

Чланци и расправе

1. „Српска друштва и удружења у Далмацији према подацима *Српског листа* и *Српског гласа* 1880–1904. године”, *Зборник о Србима у Хрватској*, 3, Београд, 1995, стр. 545–548.
2. „Српска интелигенција Краљевине Далмације о европским темама (1880–1905)”, *Токови историје*, 1–2/1996, стр. 33–53.
3. „Срби и Српска православна црква у Хрватској 1918–1929 – кратак преглед”, *Токови историје*, 1–2/1997, стр. 80–92.
4. „*Српски лист* и *Српски глас* – гласила Српске народне странке на Приморју (1880–1904)”, *Зборник Матице српске за историју*, 55, Нови Сад, 1997, стр. 163–168.
5. „Дубровачке теме у задарском *Српском листу/гласу*”, *Љетопис Српског културног друштва „Просвјета”*, Загреб, 2/1997, стр. 144–149.
6. „Срби у Далмацији и Србија (Задарски *Српски лист/глас* о Србији 1880–1904.)”, *Нова српска политичка мисао*, Београд, 1–2/1997, стр. 163–172.
7. „Милица Томић: стремљење ка модерном”, *Србија у модернизацијским процесима 19. и 20. века*, 2, Београд, 1998, стр. 451–469.
8. „Срби у Далмацији и оснивање Друштва светог Саве”, *Љетопис Српског културног друштва „Просвјета”*, Загреб, 3/1998, стр. 58–62.
9. „Српска народна странка у Краљевини Далмацији (1880–1804)”, *Зборник о Србима у Хрватској* 4, Београд, 1999, стр. 101–115.

10. „Српство Марка Мурата”, *Љетопис српског културног друштва „Просвјета”*, Загреб, 4/1999, стр. 294–317.
11. „Срби на простору Хрватске, Славоније и Далмације 1918–1929. Прилози за историју друштва”, *Годишњак за друштвену историју*, Београд, 1/2000, стр. 58–71.
12. „Српско–хрватске теме на страницама *Часописа за сувремену повијест*”, *Зборник Матице српске за историју*, 61–62/2000, стр. 217–234.
13. „'Горе доље по Биограду'. Сава Бјелановић у престоници Краљевине Србије”, *Љетопис Српског културног друштва „Просвјета”*, Загреб, 5/2000, стр. 208–216.
14. „Фрагменти из преписке Мирка Королије”, *Љетопис Српског културног друштва „Просвјета”*, Загреб, 6/2001, стр. 209–226.
15. „Београдско јавно мњење о Светозару Прибићевићу”, *Токови историје*, Београд, 1–4/2001, стр. 7–20.
16. „Између Србије и Хрватске: Светозар Прибићевић у виђењима савременика”, *Историја 20. века*, год. XX, бр. 2/2002, стр. 117–134.
17. „Српско коло о северној Далмацији (1925–1927)”, *Љетопис Српског културног друштва „Просвјета”*, Загреб, 7/2002, стр. 151–168.
18. „Српско–хрватски односи у хрватским школама између два светска рата”, *Образовање код Срба кроз векове*, зборник радова, књ. 21, Београд, 2003, стр. 233–249.
19. „Адам Прибићевић (скица за психолошки портрет личности)”, *Зборник о Србима у Хрватској*, 5, Београд, 2004, стр. 81–100.
20. „Српски учитељи у Северној Далмацији: Из заоставштине Радета Лежаића”, *Зборник о Србима у Хрватској*, 6, Београд, 2007, стр. 275–297.
21. „Почетак политичке активности Милана Прибићевића у Краљевини СХС/Југославији (1918–1923)”, *Токви историје*, 3/2006, стр. 7–24.
22. „Срби у Хрватској, хегемонисти или потлачени? Случај осјечких Срба (1918–1924)”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog faktora*, Београд, 2007, стр. 65–77.
23. „Српске династије у мемоаристици Срба из Хрватске”, *Нововековне српске династије у мемоаристици*, Београд, 2007, стр. 345–367.
24. „Представе и стереотипи о Србији у виђењима Срба из Хрватске (1918–1929)”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, Београд, 2007, стр. 225–266.
25. „Између демократа и радикала: продубљивање политичких подела међу Србима у Хрватској и парламентарни избори 1923. године”, *Историја 20. века*, Београд, 2/2007, стр. 37–58.

26. „Срби у Хрватској, Славонији и Далмацији и парламентарни избори 1925. године”, *Токови историје*, Београд, 4/2007, стр. 7–22.
27. „Генерал Јован Белимарковић, војник и политичар (1827–1906)”, *Делиград од устанка ка независности 1806–1876*, Београд, 2007, стр. 365–370.
28. „Срби и Хрвати: анализа сукоба”, *ЈИЧ*, Београд, 1–2/2000, 217–228.
29. „Колонизација добровољаца из Хрватске, Славоније и Далмације после Првог светског рата (1918–1931)”, *Весник Војног музеја*, 35/2008, стр. 85–90.
30. „Школа, књига, знање: основно школство у Краљевини СХС – случај Срба у Хрватској”, *Архив*, 1–2/2007, стр. 71–89.

МАНОЈЛОВИЋ ПИНТАР, др Олга
научни сарадник

Рођена је 1966. у Београду. Дипломирала је на Филозофском факултету у Београду – одсек историја 1991. Исте године уписала је последипломске студије на Катедри за општу савремену историју Филозофског факултета. Бавећи се истраживањем колективних сећања, конструкција прошлости и креирања историјске свести, 1994. је уписала последипломске студије и на Централноевропском универзитету у Будимпешти, на коме је 1995. магистрирала радом *Traditions of the First World War in Serbia*. На Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду магистрирала је 1996. радом *Традиције Првог светског рата у београдској јавности 1918–1941*. У наредним годинама, радећи на докторској дисертацији, боравила је на студијским усавршавањима на Централноевропском универзитету и Еуропа институту у Будимпешти, као и на универзитету у Трсту. Три године провела је на истраживањима у Љубљани. Докторску дисертацију под називом *Идеолошко и политичко у споменичкој архитектури Првог и Другог светског рата* одбранила је 13. јуна 2005. године на Филозофском факултету у Београду. Запослена је у Институту за новију историју Србије (од 1994. до 1998. и од 2004). Аутор је већег броја радова који се баве истраживањима историјске културе и колективних сећања, теоријских и методолошких промишљања историје. Била је уредница и водитељка научне трибине *Историја и сећање* Института за новију историју Србије. Учествовала је на већем броју научних скупова у земљи и иностранству.

Поглавља у монографијама

1. Todor Kuljić, Olivera Milosavljević, Olga Manojlović Pintar, *Balkanski rašomon, Istorijsko i literarno viđenje raspada SFRJ*, Beograd, 2002, str. 72–97.
2. Todor Kuljić, Olivera Milosavljević, Olga Manojlović Pintar, *The Balkans Rachomon: Historiography and Literature on Desolution of SFRY*, Beograd, 2002, str. 76–101.

Чланци и расправе

1. „Kulturni život Beograda u toku Drugog svetskog rata”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1/1994, Beograd, 1994, str. 70–90.
2. „Istorija i umetnost – veze poverenja i skepse, (Istorijsko u Tolstojevom *Ratu i miru*)”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1/1994, Beograd, 1994.
3. „Istorijski sadržaji u romanu *Čevengur* Andreja Platonova”, *Tokovi istorije*, 1–2/1995, Beograd, 1995, str. 147–167.
4. „Smrt i sećanje, (govor održan ispred crkve Svetog trojstva u Gornjem Adrovcu, u toku Naučnog skupa o Srpsko-turskom ratu 1876)”, *Vojnoistorijski glasnik*, 3/1996, Beograd, 1996, str. 42–45.
5. „Koncentrični krugovi sećanja: Pamćenje, tradicija i istorija”, *Tokovi istorije*, 1–2/1996, Beograd, 1996, str. 91–105.
6. „Umetničke revizije rata”, *Tokovi istorije*, 3–4/1997, Beograd, 1997, str. 118–131.
7. „Vladarski spomenici u Ljubljani 1908–1940. godine”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 2–3/1997, Beograd, 1997, str. 203–207.
8. „Sećanja na budućnost i zaboravi prošlosti, Esej o materijalizovanim sećanjima i njihovoj sudbini u Sovjetskom Savezu”, *Tokovi istorije*, 1–4/1998, Beograd, 1998, str. 193–203.
9. „Antiratni ratni muzej: Muzej fronta na Soči u Kobaridu – Slovenija”, *Tokovi istorije*, 1–4/1998, Beograd, 1998, str. 307–313.
10. „Public Monuments as Alternative Sources”, *History of the Present, Workshop on South–East European History, Belgrade 19–23. November, 2001*, London, 2002.
11. „Широкая страна моя родная. Spomenici sovjetskim vojnicima podizani u Srbiji 1944–1954”, *Tokovi istorije*, 1–2/2005, Beograd, 2005, str. 134–145.
12. „Tito je stena, (Dis)kontinuitet vladarskih predstavljanja u Jugoslaviji i Srbiji XX veka”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 2–3/2004, Beograd, 2005, str. 85–101.
13. „Još jednom o konkordatskoj krizi”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, Beograd, 2006, str. 157–171.

14. „Filozof, istorija i društvo u krizi”, *Zoran Đinđić: Etika odgovornosti*, Beograd, 2006, str. 75–90.
15. „Umetnost oslobađa”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1–3/2006, Beograd, 2006, str. 145–153.
16. „Uvod: Istorijska svest i kolektivni identiteti”, *Istorija i sećanje, Studije istorijske svesti*, Beograd, 2006, str. 7–31.
17. „Tradicije Prvog svetskog rata u Srbiji. Od simbola sanjanog jugoslovenstva, do simbola izneverenog srpstva”, *Kultura sećanja, Povijesni lomovi i svladavanje prošlosti*, Zagreb, 2007, str. 156–167.
18. „Smrt i kultura sećanja”, *Privatni život kod Srba u dvadesetom veku*, Beograd, 2007, str. 893–912.
19. „Bandit, ili hrabro srce”, *Srbija kao sp(r)ava, Demilitarizacija nacionalne kulture*, Beograd, 2007, str. 171–177.
20. „Uprostoravanje ideologije: spomenici Drugog svetskog rata i kreiranje kolektivnih identiteta”, *Dijalog povjesničara –istoričara*, 10/1, Osijek, 22–25. rujna 2005, priredio Igor Graovac, Friedrich Naumann Stiftung, Zagreb, 2008, str. 287–307.

ДРАГИШИЋ, др Петар
истраживач сарадник

Рођен је 29. маја 1975. у Бору. Основне студије на Филозофском факултету у Београду (Одељење за историју) уписао је 1994. и завршио 1999. Магистрирао је на Филозофском факултету у Београду (Одељење за историју) 2003. године. Докторске студије (октобар 2004 – јануар 2008) завршио је на Институту за источноевропску историју Универзитета у Бечу (Institut für Osteuropäische Geschichte – Universität Wien). Од септембра 2000. ради у Институту за новију историју Србије као истраживач сарадник. Говори немачки и енглески језик.

Монографије

1. *Jugoslovensko-bugarski odnosi 1944–1949*, Beograd, 2007.

Чланци

1. „Englesko-američko-jugoslovenski klub u Beogradu 1930–1941”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1, 2000, str. 71–90.
2. „Izveštaj o poseti grupe Amerikanaca Jugoslaviji 1954. godine”, *Istorija 20. veka*, 2, 2000, str. 149–155.
3. „Jugoslovenska omladina na Svetskom omladinskom festivalu u Moskvi 1957. godine”, *Tokovi istorije*, 3–4, 2000, str. 63–77.

4. „Zbrinjavanje jugoslovenske dece u Bugarskoj 1945. godine”, *Istorija 20. veka*, 2, 2001, str. 103–111.
5. „Bugarska manjina u Srbiji i Rezolucija Kominforma”, *Tokovi istorije*, 1–2, 2002, str. 37–44.
6. „*Napred* – List jugoslovenskih političkih emigranata (pristalica Kominforma) u Bugarskoj”, *Tokovi istorije*, 3–4/2005, str. 125–142.
7. „Dva austrijska dokumenta o situaciji u Jugoslaviji 1950–1955”, *Tokovi istorije*, 1–2/2007, str. 274–279.
8. „Jugoslovensko-bugarski odnosi i početak jugoslovenskog sukoba sa Kominformom”, *Velike sile i male države*, Beograd, 2005, str. 159–165.
9. „Jugoslavija, Bugarska i status Vardarske Makedonije 1944/45”, *Pisati istoriju Jugoslavije: Viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 111–118.

ИВАНКОВИЋ, др Младенка

истраживач сарадник

Рођена је 1958. у Београду. Гимназију је завршила 1976. на Убу. Филозофски факултет у Београду завршила је 1981. Магистрирала је на Филозофском факултету у Београду 1989. са темом *Југословенски антифашисти у Швајцарској 1943–1945*. Од 1985. ради у Институту за новију историју Србије. Током 1986. и 1987. боравила је као стипендиста француске владе у Паризу. Учествовала је у организацији научног скупа „Мојковачка операција 1915/1916” у Подгорици 1996. Учествовала је на научним скуповима у Сарајеву, Паризу, Авињону, Београду, Нишу и Делчеву. На Филозофском факултету у Београду пријавила је докторат *Јевреји у Југославији 1945–1952*. Бави се историјом Јевреја у Југославији после Другог светског рата.

Монографије

1. *Jugoslovenski antifašisti u Švajcarskoj 1941–1945. godine*, Beograd, 1996.

Чланци и расправе

1. „Komitet narodnog oslobođenja Jugoslavije u inostranstvu (Švajcarska)”, *Vojnoistorijski glasnik*, 3/1986, Beograd, 1986, str. 210–228.
2. „Jugosloveni u pokretu otpora u Francuskoj”, *Vojnoistorijski glasnik*, 3/1987, Beograd, 1987, str. 197–213.
3. „Jugoslovenski studenti u Švajcarskoj za vreme drugog svetskog rata”, *Univerzitet u Beogradu 1938–1988*, Beograd, 1989, str. 911–925.

4. „O delatnosti jugoslovenske antifašističke omladine u Švajcarskoj u toku drugog svetskog rata”, *Tokovi*, 1/1991, Beograd, 1991, str. 87–103.
5. „Delatnost diplomatskih predstavništava Kraljevine Jugoslavije u Švajcarskoj u toku drugog svetskog rata”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1–3, Beograd, 1993, str. 111–127.
6. „Deklarisana i stvarna neutralnost Švajcarske u toku Drugog svetskog rata”, *Drugi svetski rat – 50 godina kasnije*, Podgorica, 1997, str. 241–249.
7. „Uticaj međunarodnog okruženja na događanja u Srbiji i Crnoj Gori krajem 1915. i početkom 1916. godine”, *Mojkovačka operacija 1915–1916*, Beograd, 1997, str. 30–34.
8. „Neptunske konvencije između Kraljevine SHS i Italije”, *Jugoslovenska država 1918–1998*, Beograd, 1999, str. 136–146.
9. „Odeljenje Glavnog štaba savezničke armije na istoku – O moralu srpske vojske na Solunskom frontu 1916–1918”, *Vojnoistorijski glasnik*, 1–2/1998, Beograd, 1999, str. 184–193.
10. „Jevrejstvo u Jugoslaviji 1918–1953”, *Srpska slobodarska misao*, 32, Beograd, 2005, str. 105–118.
11. „Stvaranje Kraljevine, potomje Jugoslavije na Mirovnoj konferenciji u Versaju”, *Srpska slobodarska misao*, 33, Beograd, 2005, str. 266–282.
12. „Odlazak jevrejskih izbeglica - žrtava holokausta u Palestinu preko teritorije Jugoslavije 1946–1947. godine”, *Tokovi istorije*, 3/2006, Beograd, 2006, str. 141–153.
13. „Stav vlasti nove Jugoslavije po pitanju rešavanja problema razdvojenih porodica (1945–1952)”, *Hereticus*, vol. V, No. 3–4, Beograd, 2007.
14. *Les Yougoslaves, Refugies et immigrées d’Europe centrale*, Paris, str. 1–18.

ЈОВАНОВИЋ, мр Владан

истраживач сарадник

Рођен је 1968. у Јагодини где је завршио основну и средњу школу (језичко-преводиолачки смер). Дипломирао је априла 1995. на Катедри за историју Југославије Филозофског факултета у Београду. Од маја 1995. до децембра 2000. био је библиотекар у Институту за новију историју Србије. Од 1999. до 2007. радио је као сарадник на изради енциклопедије *Српски биографски речник* Матице српске. Магистрирао је 2000. на катедри за историју Југославије Филозофског факултета у Београду одбранивши рад *Југословенска држава и Јужна Србија 1918–1929*. Од 2001. је докторант на Катедри за историју Југославије Филозофског факултета у Београду (тема дисертације: *Вардарска бановина 1929–1941*). У фебруару 2001. добио је звање истраживач сарадник Института за новију историју Србије. Од 2002. до 2004. био је секретар, а од 2005. члан редакције часописа *Токови историје*. Од октобра 2005. је члан редакције магазина о корупцији *Пулс*.

Монографије

1. *Jugoslovenska država i Južna Srbija 1918–1929 (Makedonija, Sandžak, Kosovo i Metohija u Kraljevini SHS)*, Beograd, 2002.

Поглавља у монографијама

1. „Друга страна мита о ‘srpskim nacionalnim radnicima’ у Мakedoniji”, *Korupcija i razvoj moderne srpske države*, Centar za menadžment, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, 2006, str. 113–120.
2. „Korupcija u vreme vladavine Miloša Obrenovića”, *Korupcija i razvoj moderne srpske države*, Centar za menadžment, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, 2006, str. 1–9.
3. „Sport as an Instrument of Yugoslav National Policy in Macedonia 1918–41”, *Sport zwischen Ost und West. Beiträge zur Sportgeschichte Osteuropas im 19. und 20. Jahrhundert*, Einzelveröffentlichungen des DHI Warschau, Bd. 16, Fibre Verlag, Osnabrück, 2007, pp. 205–219.
4. „Iseljavanje muslimana iz Vardarske banovine: između stihije i državne akcije”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 79–99.
5. „Пољопривреда Јужне Србије у југословенским оквири-ма 1918–1929”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, зборник радова, приредио М. Исић, Београд, 2007, стр. 163–180.

6. „Историјско, свакодневно и приватно на простору Вардарске бановине”, *Приватни живот код Срба у двадесетом веку*, приредио Милан Ристовић, Слио, Београд, 2007, стр. 543–578.

Чланци и расправе

1. „Železnice u Južnoj Srbiji 1918–1929”, *Leskovački zbornik*, knj. XXXVIII, Leskovac, 1998, str. 109–122.
2. „Zdravstvene prilike u Južnoj Srbiji 1918–1929”, *JIČ*, br. 1–2, Beograd, 1999, str. 123–141.
3. „Kontroverze ‘Ćirko-paše’. Prilog za biografiju radikalskog prvaka Jovana M. Ćirkovića (1871–1927)”, *Tokovi istorije*, br. 3–4/2000, Beograd, 2001, str. 95–106.
4. „Žandarmerija Kraljevine SHS u ‘novooslobođenim oblastima’ 1918–1929”, *Vojnoistorijski glasnik*, br. 1–2/2002, Beograd, 2002, str. 37–54.
5. „Saobraćajna modernizacija juga Kraljevine SHS (1918–1929)”, *Istorija 20. veka*, br. 1/2002, Beograd, 2002, str. 61–79.
6. „Društveni okvir urbanizacije Skoplja 1918–1930”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, sv. 1–3/2002, Beograd, 2004, str. 99–122
7. „Članovi porodice Desnica u jugoslovenskim enciklopedijama i leksikonima”, *Dijalog povjesničara –istoričara*, knj. 9, priredili Hans-Georg Fleck i Igor Graovac, Friedrich Naumann Stiftung, Zagreb, 2005, str. 243–257.
8. „Fizička kultura i sport kao deo nacionalne politike. Slučaj Vardarske banovine”, *Leskovački zbornik*, XLVI, Leskovac, 2006, str. 179–189.
9. „Tokovi i ishod međuratne kolonizacije Makedonije, Kosova i Metohije”, *Tokovi istorije*, br. 3/2006, Beograd, 2006, str. 25–44.
10. „Interministerijalna konferencija Kraljevine Jugoslavije o iseljenju ‘neslovenskog elementa’ u Tursku (1935)”, *Prilozi*, br. 35, Institut za istoriju u Sarajevu, Sarajevo, 2006, str. 105–124.
11. „Губици југословенске жандармерије у сукобима са качацима и комитама 1918–1934”, *Токови историје*, бр. 1–2/2007, Београд, 2007, стр. 9–19.

Библиографије

1. „Specijalne istorijske bibliografije”, (koautor), *Enciklopedija srpske historiografije*, Beograd, 1997.
2. *Tokovi istorije. Bibliografija 1993–2003*, priredio V. Jovanović, Posebno izdanje INIS, Beograd, 2004.

СЕЛИНИЋ, мр Слободан

истраживач сарадник

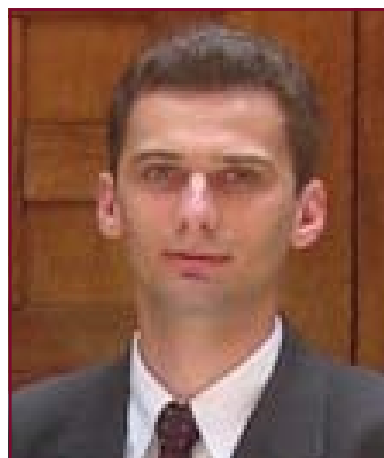
Рођен је 1975. у Бајиној Башти, где је завршио основну школу и гимназију „Јосиф Панчић”. Филозофски факултет у Београду, групу за историју, уписао је 1994. и дипломирао 1999. Исте године уписао је последипломске студије на катедри за историју Југославије и магистрирао 2004. (ментор проф. др Љубодраг Димић). За време последипломских студија добио је награду (једнократну стипендију) Амбасаде Краљевине Норвешке у Београду „За генерацију која обећава” и био стипендиста Министарства за науку Републике Србије. Као стипендиста био је ангажован на пројекту Института за новију историју Србије. Од августа 2002. запослен је у Институту најпре као истраживач приправник, а од 2004. као истраживач сарадник. Током септембра 2006. боравио је на студијском истраживању у Прагу као гост Карловог универзитета. Сарадник је на пројекту *Српска енциклопедија* САНУ, Матице српске и Завода за уџбенике. Досадашњи научни рад био је посвећен проучавању друштвене историје социјалистичке Југославије и Београда, улоге и политике Југославије у хладном рату и односа између Југославије и Чехословачке после Другог светског рата. Учествовао је на више научних скупова у земљи (Београд, Зајечар, Лесковац, Пожаревац) и иностранству (Брно, Свети Стефан). Добитник је награде Архива Србије (Задужбина „Ђурђа, Данице и Јованке Јеленић”) за 2005. годину за књигу *Beograd 1960–1970, snabdevanje i ishrana*, Beograd, 2005.

Монографије

1. *Beograd 1960–1970, snabdevanje i ishrana*, Beograd, 2005.

Чланци

1. „Снабдевање Београда прехранбеним производима шездесетих година двадесетог века”, *Београд шездесетих година XX века*, Београд, 2003, стр. 96–118.
2. „Друштвена исхрана у Београду, 1945–1970”, *Годишњак града Београда*, књ. XLIX–L, 2002–2003, стр. 245–270.
3. „Време 'тачкица' у исхрани Београђана (1945–1950)”, *Годишњак за друштвену историју*, год. X, свеска 1–3, 2003, стр. 171–191.
4. „Ishrana u Beogradu (1945–1970) – Život iza 'gvozdene zavese’”, *Velike sile i male države u hladnom ratu 1945–1955, slučaj Jugoslavije*, zbornik radova sa međunarodne naučne konferencije, Beograd, 3–4. novembar 2003, Beograd, 2005, str. 287–300.

5. „Београдске пијаце шездесетих година 20. века”, *Историја 20. века*, 1 (2004), стр. 81–96.
6. „Трговина у југословенским републикама 1945–1948, од приватног ка државном”, *Историјски записи*, 1–4/2004, стр. 107–133.
7. „Urbanizacija socijalističkog Beograda, Istorijski pogled na neke aspekte urbanizacije Beograda 1945–1970”, *Tokovi istorije* 3–4/2005, str. 182–204.
8. „Омладина гради Југославију (Савезне омладинске радне акције у Југославији 1946–1963)”, *Архив*, Година VI, број 1–2, 2005, стр. 87–101.
9. „О задругарству у Жупи, Рад Задружног савеза у 1948. години као извор за историју Александровца”, *Жупски зборник*, 1, 2006, стр. 143–160.
10. „Jugoslávská kultura v Československu 1945–1950”, *Slovanský přehled*, r. XCII, 2, Praha, 2006, str. 249–272.
11. „Сарадња југословенске и чехословачке индустрије 1945–1950”, *Studia Balcanica Bohemo-Slovaca VI, Svazek 1, Sekce historie, politologie a etnologie*, Příspěvky přednesené na VI. mezinárodním balkanistickém sympoziu v Brně ve dnech 25.–27. dubna 2005, Brno 2006, str. 367–380.
12. „Suprotstavljeni interesi jugoslovenskih republika oko uvoza i podele poljoprivrednih mašina i sredstava 1957/58”, *Tokovi istorije* 3/2006, str. 168–191.
13. „Реституција југословенске војне имовине из Чехословачке после Другог светског рата – имовина ВТЗ Крагујевац, Вогошћа, Барич и Обилићево”, *Војноисторијски гласник*, 1–2/2006, стр. 93–109.
14. „Подржављење лесковачке индустрије 1945–1946”, *Лесковачки зборник*, XLVII, Лесковац, 2007, стр. 233–248.
15. „Здравствене прилике на савезним омладинским радним акцијама у Југославији 1946–1963”, *Историја медицине, фармације и народне медицине*, зборник радова са XV научног скупа одржаног 24–25. маја 2006. у Зајечару, Београд – Зајечар, 2007, стр. 121–134.
16. „Роба из Хрватске и Словеније на тржишту Београда (1945–1949)”, *Pisati istoriju Jugoslavije: Viđenje srpskog faktora*, zbornik radova, Beograd, 2007, str. 177–193.
17. „Život u socijalističkom Beogradu 1945–1970”, *Petničke sveske*, broj 62, zbornik radova odeljenja humanističkih nauka Istraživačke stanice Petnica, Valjevo, 2007, str. 281–289.
18. „Школовање Чеха и Словака у Србији 1945–1958”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, зборник радова, Београд, 2007, стр. 327–347.
19. „Почети социјалистичког Новог Београда. Прва фаза изградње Новог Београда 1947–1950”, *Токови историје*, 4/2007, Београд, 2007, стр. 75–96.

20. „Живот на омладинским радним акцијама у Југославији 1946–1963”, *Архив*, година VIII, број 1–2, 2007, стр. 119–137.
21. „Имовина Чехословачке у Београду после Другог светског рата”, *Годишњак града Београда*, књ. LIV, 2007, стр. 299–316.
22. „Srpsko грађанство и питање ratne dobiti 1946. godine, Pismo beogradskih trgovaca ministru finansija Sretenu Žujoviću”, (koautor Nataša Milićević), *Istorija 20. veka*, 2/2006, str. 123–146.
23. „Pogled iz Beograda na Bandunšku konferenciju 1955. godine”, (koautor mr Dragomir Bondžić), *Istorija 20. veka*, 1/2008, str. 71–84.
24. „Економска емиграција из Југославије шездесетих година XX века”, *1968 – четрдесет година после*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 549–573.
25. „Један ибеовски дипломата у Београду. Чехословачки амбасадор Pithart и нормализација односа Југославије и Чехословачке 1954–1956. године”, *Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 231–251.

Библиографије

1. „Библиографија изабраних радова о 1968. години”, (ко-аутор мр Драгомир Бонџић), *1968 – четрдесет година после*, зборник радова Београд, 2008, стр. 679–696.

ЦВЕТКОВИЋ, мр Владимир

истраживач сарадник

Рођен је у Панчеву 1972. Основну школу завршио у Глибовцу код Смедеревске Паланке. Гимназију „Света Ђорђевић” похађао у См. Паланци. Прву годину основних студија уписао је на Одељењу за историју Филозофског факултета Универзитета у Београду. Дипломирао је школске 1999/2000. године са просечном оценом током студија 8,91 и оценом 10 на дипломском испиту (тема: *Страни капитал у Јасеници АД 1923–1939. године*), на Катедри за историју Југославије. Школске 2000/01. године уписао је постдипломске студије на Катедри за историју Југославије. Магистрирао јуна 2005. одбранивши тезу *Економски односи Југославије и Француске 1918–1941*. Од 2000. до 2003. године радио у Филолошкој гимназији у Београду као професор историје а од 2003. запослен је у Институту за новију историју Србије у Београду, сада у звању истраживача сарадника.

Монографије

1. *Ekonomski odnosi Jugoslavije i Francuske 1918–1941*, INIS, Beograd, 2006.

Чланци и расправе

1. „Kartel teških gvozdених konstrukcija u Kraljevini Jugoslaviji 1937–1940. godine”, *Tokovi istorije*, 3–4/2002, Beograd, 2002, str. 85–95.
2. „Nacionalizacija francuskog kapitala u Jugoslaviji 1946–1951. godine”, *Velike sile i male države u hladnom ratu 1945–1955: slučaj Jugoslavije*, Beograd, 2005, str. 251–264.
3. „Privredno-politički interesi Francuske u Jugoslaviji: studija slučaja Jasenice AD 1923–1939. godine”, *Srpsko-francuski odnosi 1904–2004*, Beograd, 2005, str. 277–292.
4. „Nikolae Čaušesku na VIII kongresu SKJ: jugoslovenske impresije”, *Tokovi istorije*, 1– 2/2006, Beograd, 2006, str. 212–226.
5. „Kraljevina SHS i ratni dug Srbije prema Francuskoj”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog faktora*, Beograd, 2007, str. 159–75.
6. „Svakodnevica francuske porodice Plejust u Srbiji i Jugoslaviji (1934–1949)”, *Tokovi istorije*, 1–2/2007, Beograd, 2007, str. 20–42.
7. „Југословенска сазнања о положају српске мањине у Мађарској и Румунији 1948–1953. године”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, зборник радова Београд, 2007, стр. 378–397.
8. „Југословенско-румунски односи у данима совјетске интервенције у Чехословачкој 1968. године”, *1968 – четрдесет година после*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 163–179.
9. „Југославија и одјек Београдске декларације у суседним 'informbiroovskim' земљама”, *Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961*, зборник радова, Београд, 2008, str. 188–206.

ТИМОФЕЈЕВ, мр Алексеј

истраживач сарадник

Рођен је 1977. у Москви. Гимназију је завршио 1994. у Москви. Дипломирао је на Историјском факултету Универзитета „Ломоносов” у Москви 1999. На истом факултету магистрирао је 2002. Од 2001. до 2005. радио је као наставник историје у I, III и VII београдској гимназији. У Институту ради од 2006. у звању истраживача сарадника. Говори енглески и немачки. Проучава утицај СССР-а и руских емиграната на догађаје у Југославији, историју Другог светског рата, српско друштво за време Другог светског рата, герилско ратовање на Балкану и историју наоружања.

Монографије

1. *Истоки косовској драмы*, Москва, 1999.
2. *Крест, кинжал и книга. Старая Сербия в политике Белграда (1878–1912)*, С. Петербург, 2007.

Чланци и студије

1. „Stara Srbija u ruskom javnom mnjenju XIX veka”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, god VI, t. 2, Beograd, 2000.
2. „Jedan izveštaj ruskog konzula Jastrebova u Prizrenu od 1883. u fondu MPS-C u Arhivu Srbije”, *Arhivska građa kao izvor za istoriju*, Beograd, 2000.
3. „Сербские четы в Старой Сербии. 1903–1912”, *Югославянская история XIX–XX в.*, Сборник статей памяти В. Г. Карасева, Москва, 2002.
4. „Генерал Милан Недич и его правительство. Сербская историография”, *Двеста лет новой сербской государственности*, С. Петербург, 2005, стр. 316–334.
5. „Strane specijalne službe i život ruskih emigranata u Srbiji 1941”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, str. 172–192.
6. „К вопросу об историографии понятия 'Старая Сербия'”, *Славяноведение*, Москва, 3/2006, стр. 103–114.
7. „Положение русской эмиграции в Белграде в 1941. году”, *Славяноведение*, Москва, 4/2006, стр. 44–56.
8. „Savremena ruska historiografija o Srbiji”, *Tokovi istorije*, 3/2006, str. 200–215.
9. „Društvena istorija u Istočnoj Evropi: Rusija”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 3/2006, str. 251–257.
10. „Грађани Совјетског Савеза у саставу немачких окупационих снага у Србији и Југославији 1943–1945”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, зборник радова, Београд, 2007, стр. 144–161.
11. „Политичка активност руске емиграције у Југославији 1941–1945”, *Токови историје*, 3/2007, Београд, 2007, стр. 39–58.

12. „Посланици Стаљина у Краљевини Југославији”, *Тито–Стаљин*, Архив СЦГ, Београд, 2007.
13. „Руска загранична православна црква и Грађански рат у Србији 1941–1945”, *Српска теологија у двадесетом веку, истраживачки проблеми и резултати*, књ. 2, Београд, 2007, стр. 285–295.
14. „План М. Гарашанина по укрепљењу сербског влияния в Македонији и Старој Србији. Публикација и превод”, *Сербо-албанске одношења в XIX – начале XX в.*, Документи и материјали, (в печати).
15. „Novgorod Veliki: arheološko čudo”, anarheologija.org/clanci/timofejev/index.php

ПЕТРОВИЋ ТОДОСИЈЕВИЋ, мр Сања

истраживач сарадник

Рођена је 1977. у Шапцу. Основну школу и гимназију завршила у Шапцу. Дипломирала је 2003. на Катедри за општу савремену историју Одељења за историју Филозофског факултета Универзитета у Београду на теми *Други живот. Европски утицаји на процес модернизације свакодневног живота Шапца 1922–1935*. Магистрирала је 2007. на истој катедри са тезом *Делатност УНИЦЕФ-а у Федеративној Народној Републици Југославији 1947–1954*. На истој катедри је докторант (теза: *Социјалистичко васпитање у основношколском систему Србије 1944–1958. Између западног и совјетског модела*). Априла месеца 2004. године постала је стипендиста Министарства за науку и заштиту животне средине Владе Републике Србије на пројекту Института за савремену историју *Српско друштво између традиционалног и модерног у 20. веку; (Не)успешна интеграција – (не)довршена модернизација: међународни положај и унутрашњи развој Србије и Југославије*. Од јануара до марта месеца 2007. била је ангажована на пројекту Института за европске студије *Перспективе европског оквира Србије*. Од септембра 2005. до априла месеца 2006. радила је као професор историје у основним школама у Драгињу и Коцељеви. Од јуна месеца 2007. године ради у Институту за новију историју Србије. Бави се истраживањем историје детињства, школства, хладног рата, друштвене историје Србије и Југославије у другој половини 20. века.

Монографија

1. *Za bezimene. Delatnost UNICEF-a u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji 1947–1954*, Београд, 2008.

Чланци и расправе

1. „Drugi život. Evropski uticaji na proces modernizacije svakodnevnog života Šapca između dva svetska rata”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, 1–3/2002, Beograd, 2002, str. 123–144.
2. „Šta mogu da mislim. Bog ga dao, Bog ga uzeo: Zdravstveno prosvetavanje naroda kao deo borbe za smanjenje smrtnosti dece u FNRJ”, *Istorija 20. veka*, 2/2005, Beograd, 2005, str. 101–112.
3. „Правилното настаняване и организацията на колективния живот или осигуряването на немските деца останали без родителски грижи във ФНРЮ /1946–1950/”, *Тероризъм, интелектуализъм, балкански безпокойства*, Благоевград, 2005, стр. 116–134.
4. „Zbrinjavanje dece nemačke narodnosti bez roditeljskog staranja u FNRJ 1946–1950”, *Srbija (Jugoslavija) 1945–2005; pokreti, ideologije, praksa*, Beograd, 2006, str. 157–171.
5. „Analiza rada ustanova za brigu o majkama i deci na primeru rada jaslica u FNRJ”, *Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka*, 4, *Žene i deca*, Helsinške sveske, 23, Beograd, 2006, str. 176–187.
6. „Distribucija UNICEF-ove pomoći u FNRJ”, *Tokovi istorije*, 4/2006, Beograd, 2006, str. 200–220.
7. „Nova osećajnost. Institucionalizacija brige o deci na primeru rada jaslica u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji”, *Istorija medicine, farmacije i narodne medicine*, Beograd – Zaječar, 2007, str. 169–180.
8. „Za bezimene i bolesne. Sprovođenje UNICEF-ovog Programa borbe protiv tuberkuloze u socijalističkoj Jugoslaviji 1948–1958”, *Antropologia*, Valjevo, 2007, str. 297–304.
9. „Šegrti u školi života ili čekači u životnoj čekaonici. Detinjstvo u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji”, *Revizija prošlosti na prostorima bivše Jugoslavije*, Sarajevo, 2007, str. 235–253.
10. „Na tragu bezbrižnosti pod plaštom bezimenosti. Deca i detinjstvo između trajnog i novog”, *Privatni život kod Srba u dvadesetom veku*, Beograd, 2007, str. 207–237.
11. „(Dis)kontinuitet bez presedana. Zdravstvena politika jugoslovenske države u prvoj polovini 20. veka”, *Tokovi istorije*, 3/2007, Beograd, 2007, str. 96–119.
12. „U senci gvozdene zavese. Jugoslovensko iskustvo sa UNICEF-om”, *Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961*, zbornik radova, Beograd, 2008, str. 416–436.

ЖИВОТИЋ, мр Александар

истраживач сарадник

Рођен је 1981. у Београду где је завршио основну школу и гимназију. Студије историје на Филозофском факултету у Београду уписао је 2000, а дипломирао 2005. Током студија добио је награду као најбољи студент Филозофског факултета 2002. У Институту за новију историју Србије ангажован је од 2006. као истраживач-стипендиста Министарства за науку Републике Србије, а од фебруара 2007. запослен је као истраживач приправник. Магистарски рад на тему *Југославија и Суецка криза 1956–1957.* одбранио је на Филозофском факултету у Београду 2007. Исте године Научно веће Института за новију историју Србије изабрало га је у звање истраживач сарадник. Бави се истраживањем дипломатске и војне историје социјалистичке Југославије. Говори енглески, руски и немачки језик. Учествовао је са посебним рефератима на више домаћих и међународних научних скупова (Београд, Лондон, Вроцлав, Москва, Софија, Врање, Зајечар, Пожаревац). Одржао је неколико предавања на трибини Института за новију историју Србије, на семинарима историје за ученике средњих школа у Истраживачкој станици Петница и на Коларчевој задужбини. Сарадник је на пројекту израде *Српске енциклопедије.*

Монографије

1. *Југославија и суецка криза 1956–1957*, Београд, 2008.

Чланци и расправе

1. „Јуришне (четничке) јединице Војске Краљевине Југославије 1940–1941”, *Војноисторијски гласник*, 1–2/2003, Београд, 2005, стр. 44–65.
2. „Апис на Косову 1912”, *Војноисторијски гласник*, 1-2/2005, Београд, 2006, стр. 44–58.
3. „КПЈ/СКЈ и египатски комунисти и социјалисти, 1946–1956”, *Токви историје*, 3/2006, Београд, 2006, стр. 153–167.
4. „The Danube in Yugoslav War Plans (1948–1954)”, *Anuarul Muzeului Marinei Romane*, IX (2006), Constanca, 2006, стр. 457–465.
5. „България във военните планове на Балканските съюзници (1952–1955)”, *Военноисторически сборник*, 3/2006, Софија, 2006, стр. 78–85.
6. „Najnovija istoriografija o hladnom ratu: Bliski i Daleki istok”, (koautor Jovan Čavoški), *Tokovi istorije*, 4/2006, Београд, 2006, стр. 249–260.
7. „Srpski gerilski odredi na prostoru Stare Srbije 1911–1912”

- Gerila na Balkanu*, Beograd, 2007, str. 119–136.
8. „Југословенско-египатски војни односи 1953–1956”, *Токови историје*, 1–2/2007, Београд, 2007, стр. 154–169.
  9. „Југословенска војна помоћ Уједињеној Арапској Републици 1967”, *Историја XX века*, 1–2/2007, Београд, 2007, стр. 117–128.
  10. „Југословенско-египатски односи 1922–1941”, *Зборник за историју Матице српске*, 74, Нови Сад, 2007, стр. 49–70.
  11. „Одред Југословенске народне армије на Синају 1956–1967. Скица за тему”, *Војноисторијски гласник*, 1–2/2006, Београд, 2007, стр. 111–129.
  12. „Емиграција из Србије у Египту 1945–1956”, *Срби и Југославија – политика, држава и друштво*, зборник радова, Београд, 2007, стр. 364–377.
  13. „Суецка криза и Балкански пакт”, *Балкански пакт 1953–1954*, Београд, 2007, стр. 330–341.
  14. „Реферат совјетског пуковника Ктиторенка о реорганизацији Југословенске армије”, *Токови историје*, 3/2007, Београд, 2007, стр. 209–215.
  15. „Новија западна историографија о Југославији у хладном рату”, *Токови историје*, 4/2007, Београд, 2007, стр. 185–194.
  16. „Санитетско обезбеђење Одрета ЈНА на Синају 1956–1957”, *Војноисторијски гласник*, 1–2/2007, Београд, 2008, стр. 130–140.
  17. „Југословенска спољна политика током суецке кризе и стабилност Балканског пакта 1956–1957”, *Архив*, 1–2/2007, Београд, 2008, стр. 138–149.
  18. „Сътрудничеството между военновъздушните сили на Југославија и Бугарија (1945–1948)”, *Военноисторически сборник*, 1/2008, Софија, 2008, стр. 59–66.
  19. „Zašto je reorganizovana Jugoslovenska armija 1948? Ratni plan 'Maksimum' ”, *Istorija 20. veka*, 1/2008, Београд, 2008, стр. 57–70.
  20. „Југославија и блискоисточна криза 1967–1968. године”, *1968 – четрдесет година после*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 51–67.
  21. „Југославија и Блиски исток (1945–1956)”, *Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961*, зборник радова, Београд, 2008, стр. 483–496.

СИМИЋ, мр Бојан

истраживач сарадник

Рођен је 1977. у Земуну. Основну школу завршио је у Сурчину а средњу економску у Земуну. На Филозофском факултету у Београду дипломирао је октобра 2002. на Катедри за историју Југославије као први у генерацији. На истој катедри је марта 2006. одбранио и магистарски рад на тему *Пропаганда Милана Стојадиновића (1935–1939)*. Од јануара 2005. запослен је на Институту за новију историју Србије, тренутно у звању истраживача сарадника. Докторант је Scuola Normale Superiore di Pisa (Италија). До сада објавио више научних радова из области историје пропаганде и историје државе и друштва у Краљевини Југославији. Одржао је више самосталних предавања. Учествовао је на неколико међународних и домаћих научних скупова.

Монографије

1. *Пропаганда Миланда Стојадиновића*, Београд, 2007.

Чланци и расправе

1. „О ponovnom pokretanju lista *Samouprava* 20. februara 1936. godine”, *Tokovi istorije*, br. 1–2/2005, Beograd, 2005, str. 70–80.
2. „Karikatura kao sredstvo političke borbe, primer lista *Samouprava*”, *Rasinski anali*, Kruševac, 2005, str. 225–228.
3. „Partijski presburo Jugoslovenske radikalne zajednice”, *Arhiv*, VI, Beograd, 2005, str. 73–78.
4. „Milan Stojadinović i razvoj radiofonije u Kraljevini Jugoslaviji 1935–1939”, *Tokovi istorije*, br. 1–2/2006, Beograd, 2006, str. 146–156.
5. „Говори Милана Стојадиновића на парламентарним изборима 1938. године”, *Срби и Југославија – политика, држава и друштво*, зборник радова, Београд, 2007, str. 282–292.
6. „Организација пропаганде на Балкану током тридесетих година XX века, Анализа случаја Југославије и Бугарске”, *Токови историје*, бр. 3–4/2007, Београд, 2007, стр. 132–146.

ЧАВОШКИ, мр Јован

истраживач сарадник

Рођен је 1981. у Београду (Земун), где је и завршио основну школу. Матурирао је 2000. године у Филолошкој гимназији у Београду. Исте године уписао се на Филозофски факултет Универзитета у Београду, Одељење за историју, на коме је 2005. и дипломирао. Исте године на Катедри за историју Југославије уписао је магистарске студије, а 2007. одбранио је магистарску тезу на тему *Југославија и кинеско-индијски конфликт 1959–1962*. Од 2006, као стипендиста Министарства науке, ангажован је на пројекту Института за новију историју Србије, а 2008. је ту и засновао радни однос као истраживач сарадник. Бави се проучавањем историје хладног рата, пре свега његове азијске димензије, као и глобалном историјом покрета несврстаних. Учествовао је на научним скуповима у земљи и иностранству, 2006–2007. био је на једногодишњем студијском боравку у НР Кини и Индији, а априла 2008. и као гостујући истраживач у центру „Вудроу Вилсон”.

Чланци и расправе

1. „Kineska intervencija u Koreji – strateška prilika ili nametnuti konflikt”, *Tragovi*, Beograd, 2004, str. 150–190.
2. „Jedno razmišljanje o staljinizmu”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, Beograd, 2006, str. 227–237.
3. „Zaboravljena epizoda: jugoslovensko-kineski odnosi 1947. godine”, *Tokovi istorije*, 4/2006, Beograd, 2006, str. 183–199.
4. „Najnovija historiografija o hladnom ratu: Bliski i Daleki istok”, (koautor Aleksandar Životić), *Tokovi istorije*, 4/2006, Beograd, 2006, str. 249–260.
5. „Jugoslavija i Azija (1947–1953)”, *Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961*, zbornik radova, Beograd, 2008, str. 526–543.

БАЈАГИЋ, мр Душан

истраживач сарадник

Рођен је у Пожаревцу 1973. године. Основну школу и Земунску I гимназију завршио је у Београду. Дипломирао је историју на Филозофском факултету Универзитета у Београду 2000. године. Магистрирао је 2008. на Факултету политичких наука у Београду. Непосредно након дипломирања почео је да ради у Институту за новију историју Србије у Београду, прво на месту библиотекара, а данас као истраживач. Учествовао је у три научноистраживачка пројекта. Говори енглески, а служи се француским и немачким језиком. Области његовог интересовања су: историја јавне управе у Југославији у 20. веку (нарочито у Краљевини СХС/Југославији), Југославија у међународним односима 20. века (Подунавље и Балкан између два светска рата), Југославија у хладном рату.

Чланци и расправе

1. „List *Politika* о Atlantskom paktu (kvantitativna analiza)”, *Velike sile i male države u hladnom ratu 1945–1955. Slučaj Jugoslavije*, Beograd, 2005, str. 206–233.
2. „Mađarska štampa о ubistvu kralja Aleksandra I Karađorđevića”, *Tokovi istorije*, 3–4/2005, Beograd, 2005, str. 9–27.
3. „Stjepan Radić kao ministar prosvete Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca”, *Tokovi istorije*, 4/2006, Beograd, 2006, str. 139–158.
4. „Svetozar Pribičević, Velja Vukićević i Stjepan Radić kao ministri prosvete Kraljevine SHS 1924–1926”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog faktora*, zbornik radova, Beograd, 2007, str. 197–236.
5. „Гимназије у Србији за време Краљевине СХС”, *Срби и Југославија – држава, друштво, политика*, зборник радова, Београд, 2007, стр. 313–326.

МИЛИЋЕВИЋ, мр Наташа

истраживач сарадник

Рођена је 1971. у Ивањици. Дипломирала је 1998. на Филозофском факултету у Београду, на Катедри за историју Југославије с темом *Дипломатски списи Константина Фотића 1935–1941*. На истој катедри магистрала је 2008. са темом *Југословенска власт и српско грађанство 1944–1950*. У Институту за новију историју Србије ради од 1998. Служи се енглеским и руским језиком. Објавила је више од тридесетак научних и стручних радова. Учествовала је на неколико научних скупова у земљи и иностранству (Београд, Софија, Сомбор...). Поред рада на пројекту Института за новију историју Србије, била је сарадник на више страних и домаћих пројеката: „Historiography in Southeast Europe After Socialism”, 2001–2003, Center for the Study of Balkan Societies and Cultures at the University of Graz (projekt finansiralo Austrijsko ministarstvo za obrazovanje, nauku i kulturu); *Српски биографски лексикон*, (пројекат у реализацији Матице српске из Новог Сада); „Историја приватног живота” / „Историја приватног живота код Срба у 20. веку”, том IV, 2006–2007, (пројекат покренула и реализовала издвачка кућа Клио). Бави се друштвеном историјом после Другог светског рата и историјом историографије.

Чланци и расправе

1. „Konstatin Fotić – Diplomata od karijere”, *Istorija 20. veka*, 1/1998, Beograd, 1998, str. 143–162.
2. „Uporedna analiza radova Instituta za novejšo zgodovino i Instituta za noviju istoriju Srbije”, *Tokovi istorije*, 1–2/2000, Beograd, 2000, str. 111–128.
3. „O srpskom građanstvu (1945–1950) u memoaristici s kraja 20. veka”, *Istorija 20. veka*, 2/2001, Beograd, 2001, str. 111–127.
4. „Lokalna historiografija u Zborniku Narodnog muzeja u Čačku”, *Tokovi istorije*, 1–4/2001, Beograd, 2001, str. 87–105.
5. „Historiography in Serbia. Developments since 1989”, (koautori P. J. Marković i M. Ković), *(Re) Writing History. Historiography in Southeast Europe after Socialism*, edited by prof. dr. Karl Kaser (Graz), Studies on South East Europe vol. 4, Munster, 2004, str. 277–316.
8. „Otpor srpskog građanstva ‘novoј vlasti’ 1944–1950”, *Istorija 20 veka*, бр. 2/2004, стр. 63–96.
6. „Izgon reakcije: prinudno iseljavanje građanskih slojeva iz Beograda 1946–1949”, *Velike sile i male države u hladnom ratu 1945–1955 (slučaj Jugoslavije) – Great Powers*

- and small countries in cold war 1945–1955 (issue of ex-Yugoslavia)*, Beograd, 2005, str. 275–286.
7. „Hladni rat u naučnoj historiografskoj periodici”, *Velike sile i male države u hladnom ratu 1945–1955 (slučaj Jugoslavije – Great Powers and small countries in cold war 1945–1955 (issue of ex-Yugoslavia))*, Beograd, 2005, str. 373–380.
  9. „Обрачун vlasti sa ‘buržujskom decom’: gubitak prava na školovanje (1945–1950)”, *Tokovi istorije*, 3–4/2005, str. 143–159.
  10. „Srpsko građanstvo i pitanje ratne dobiti 1946. godine. Pismo beogradskih trgovaca ministru finansija Sretenu Žujoviću”, (koautor S. Selinić), *Istorija 20. veka*, 2/2006, str. 123–146.
  11. „Грађански орман за књиге. Културно наслеђе и обликовање новог идентитета српског друштва 1944–1950”, *Tokovi istorije*, 3/2006, стр. 122–140.
  12. „Реторзија и репресија 1944–1945. Случај Србије”, *Pisati istoriju Jugoslavije: viđenje srpskog fakora*, zbornik radova, (ured. M. Bjelajac) Beograd, 2007, str. 321–351.
  13. „Serbian Historiography in the Time of Transicion: A Struggle for Legitimacy”, (koautor P. Marković), *Istorija 20. veka*, 1/2007, Beograd, 2007, str. 145–166.
  14. „Приватни живот грађанске породице после 1945”, *Приватни живот код Срба у двадесетом веку*, Beograd, 2007, стр. 444–475.
  15. „Истина је негде другде: Друштво и српска историографија на крају 20. века”, (коаутор П. Марковић), *Споменица*, 6/2007, Сремска Митровица, 2007, стр. 151–179.
  16. „Комунистичка стратегија према српској интелигенцији 1944–1950”, *Срби и Југославија – држава, друштво и политика*, зборник радова, Beograd, 2007, стр. 293–310.
  17. „Стварање нове традиције: празници и прославе у Србији 1944–1950”, *Токови историје*, 4/2007, Beograd, 2007, стр. 169–178.

Хронологије

1. „Хронологија важнијих догађаја 1968. године”, *1968 – четрдесет година после*, Beograd, зборник радова, 2008, стр. 657–678.

ЂИКАНОВИЋ, мр Весна

истраживач сарадник

Рођена је 1973. у Земуну. Дипломирала на Филозофском факултету у Београду, Одељење за историју, октобра 2002. године са просечном оценом 9,29. На катедри за Историју Југославије одбранила дипломски рад *Југословенски исељеници у Сједињеним Америчким Државама 1919–1941.* са оценом 10. Постдипломске студије уписала на Катедри за историју Југославије октобра 2002. и магистрирала 2008. У периоду од 2002. до 2004. радила као наставник историје у ОШ „Радоје Домановић” и XIII београдској гимназији. Од децембра 2004. године запослена је на Институту за новију историје Србије у Београду.

Чланци и расправе

1. „Propagandni rad među jugoslovenskim iseljenicima u SAD od 1945–1948”, *Tokovi istorije*, 1–2/2005, Beograd, 2005, str. 145–159.
2. „Jugoslovensko iseljeništvo u SAD u vreme Velike ekonomske krize 1929–1934”, *Arhiv*, 1–2/2006, Beograd, 2006, str. 79–86.
3. „Prilog istraživanju istorije Srpske pravoslavne crkve u Sjedinjenim Američkim Državama od 1919. do 1926”, *Tokovi istorije*, 1–2/2006, Beograd, 2006, str. 113–124.
4. „O nekim aspektima u funkcionisanju srpskih iseljeničkih škola u Sjedinjenim Američkim Državama 1919–1941”, *Srbija i Jugoslavija – država, društvo, politika*, zbornik radova, Beograd, 2007, str. 351–363.
5. „Amerika uprkos svemu: ilegalno useljavanje u SAD 1919–1941. godine”, *Tokovi istorije*, 4/2007, Beograd, 2007, str. 137–152.

СОВИЉ, мр Милан

истраживач сарадник

Рођен је 1981. у Ваљеву. Основну школу и гимназију завршио је у родном граду. Дипломирао 2005, а магистрирао 2008. године на Филозофском факултету, Универзитета у Београду, на Одељењу за историју. Тема магистарског рада је *Југословенско-чехословачке културне везе и односи 1945–1950*. Као стипендиста Министарства просвете Републике Србије, Фонда за младе таленте боравио је у Прагу (Чешка Република) на стручном усавршавању новембра и децембра 2006. Од 2007. до 2008. године био је стипендиста Министарства науке Републике Србије и истраживач стипендиста у Институту за новију историју Србије. Од 2008. запослен је у Институту као истраживач сарадник. Проучава југословенско-чехословачке односе, културну и друштвену историју Југославије.

Поглавља у монографијама

1. „Преплитање приватног и јавног живота. Простор ваљевских пијаца и кафана између два светска рата”, *Приватан живот код Срба у двадесетом веку* (приредио Милан Ристовић), Београд, 2007, стр. 612–632.

Чланци

1. „Југословенско-чехословачка сарадња у области уметности 1945–1948. године”, *Годишњак за друштвену историју*, година XII, свеска 1–3, 2005, Београд, 2006, стр. 147–149.
2. „Посета Јосипа Броза Тита Чехословачкој марта 1946. године”, *Токови историје*, 1–2/2007, Београд, 2007, стр. 133–153.
3. „Југословенски студенти у Чехословачкој 1945–1948. године”, *Шумадијски анали*, година III, број 3, Крагујевац, 2007, стр. 125–140.
4. „Пијаце и панађури у Ваљеву између 1918–1941. године”, *Гласник Историјског архива Ваљева*, бр. 41, Ваљево, 2007, стр. 54–64.

МИЛЕТИЋ, Александар

истраживач приправник

Рођен је 1974. у Београду, где је похађао Прву београдску гимназију. Дипломирао на Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду 2001. са темом Социјална политика у Краљевини СХС 1918–23. Три године био запослен као наставник историје у београдским школама. Од децембра 2004. ради у Институту за новију историју Србије. Од децембра 2004. до септембра 2005. био је члан редакцијског одбора у антикорупцијском магазину Пулс. Током академске 2005/2006. године похађао мастер студије на будимпештанском Централноевропском универзитету (Central European University). Студије завршио одбраном тезе на тему из исељеничке политике Краљевине СХС (The Overseas Emigration and Emigration Policy of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, 1918–1928). Академске 2006/2007. године уписао докторске студије на Европском универзитетском институту (European University Institute) у Фиренци, где ради на компаративној економској и друштвеној историји земаља централне и југоисточне Европе у периоду 1914–1928.

Чланци

1. „Dr Ninko Perić o zločinu u Narodnoj skupštini 20. juna 1928”, *Tokovi istorije*, 1–2/2003, Beograd, 2003.
2. „Iz Memoara dr. Ninka Perića”, *Tokovi istorije*, 1–2/2003, Beograd, 2003.
3. „Unutrašnja trgovina u Kraljevini SHS, 1919”, *Tokovi istorije*, 3–4/2003, Beograd, 2003.
4. „Исток и Запад у југословенској карикатури 1948–1952”, *Историја 20. века*, 2004/2, Београд, 2004.
5. „Prilog izučavanju percepcije sovjetske stvarnosti u jugoslovenskim medijima (1945–55)”, *Tokovi istorije*, 1–2/2004, Beograd, 2004.
6. „Хладни рат и званична фразеологија југословенског режима 1945–1955”, *Velike sile i male države u hladnom ratu – slučaj Jugoslavije*, Beograd, 2005.
7. „Iz svakodnevice života u Sarajevu tokom opsade 1992–1995. godine – prilog građi usmene istorije o ratu na prostorima bivše SFRJ”, *Tokovi istorije*, 3–4/2005, Београд, 2005.
8. „Urban life, Cultural Changes and Modernization in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, 1918–1928”, *Ethnologia Balkanica*, vol. 10, 2006.
9. „(Extra-)Institutional Practices, Restrictions and Corruption. Emigration Policy of the Kingdom of Serbs,

Croats, and Slovenes (1918–28)”, *Transnational Societies, Transterritorial Politics. Migrations from the (Post)Yugoslav Area*, New York, 2008.

ПИЉАК, Милан

истраживач стипендиста

Рођен је 1983. у Београду. Завршио је гимназију "Свети Сава", у Београду. Филозофски факултет Универзитета у Београду, Одељење за историју, уписао је 2002. године, где је и дипломирао јуна 2007. са темом *Супер силе и Југославија од 1950–1955. у извештајима ЦИА*, на Катедри за општу савремену историју (ментор др Мирослав Јовановић). Децембра 2007. године уписао је докторске студије на катедри за општу савремену историју код ментора др Мирослава Јовановића, модул Историја Балкана у савременом добу. Тема дисертације обухвата реформистички део привредне елите у Југославији и Бугарској током 60-их година. Од фебруара 2008. учествује у пројекату Института за новију историју Србије као истраживач стипендиста. Говори енглески и бугарски језик.

ШПАНОВИЋ, Драгана

секретар

Рођена је 1963. у Београду. Дипломирала је на Правном факултету 1990. године. У Институту за новију историју Србије ради од 1994. године.

СИВЧЕВИЋ-КРГОВИЋ, Вера

шеф рачуноводства

Рођена је 1957. у Пљевљима. Завршила је средњу економску школу у Тузли. Део радног века провела у Енергопетролу, Тузла – Живинице. У Институту за новију историју Србије ради од 1994. године.

ВУЈАШЕВИЋ, Мирјана

оператер на компјутеру

Рођена је 1963. у Београду. Завршила је Правно-биротехничку школу у Београду. У Институту ради од 1990. године.

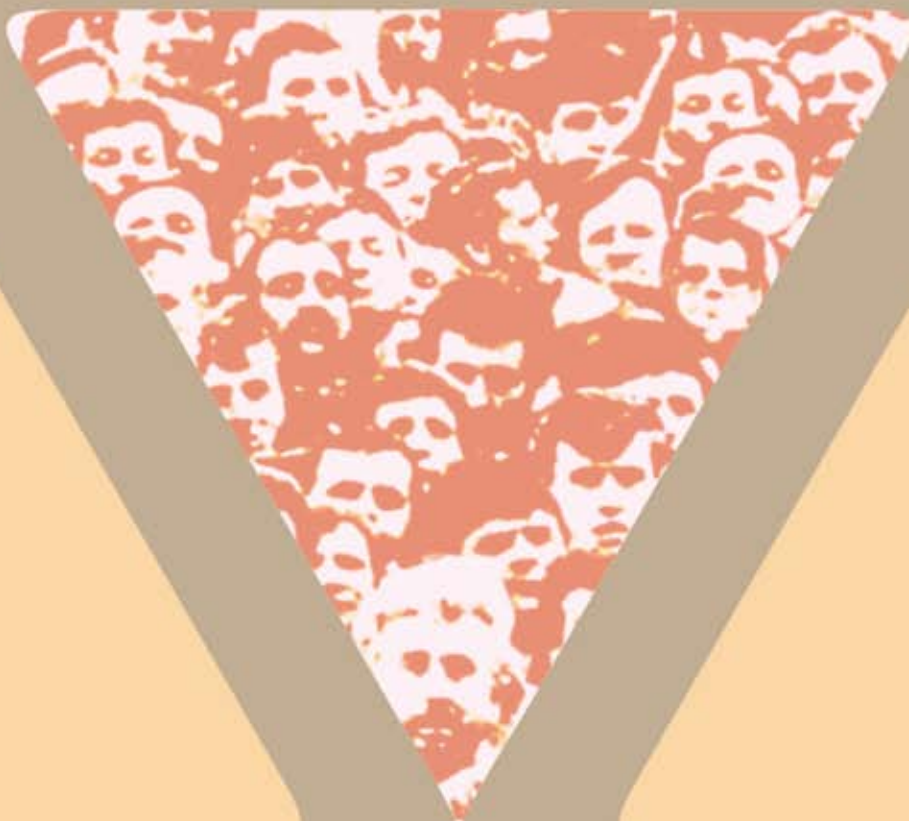
ЦЕРОВИЋ, Верица

помоћни службеник

Рођена је 1982. у Пећи. Завршила је Трговачку школу у Пећи. У Институту ради од 2000. године.

ПЕЧАТЪ

и только народа

СЕРВИСЪ

и только народа

СВИНА И СВАКОМЪ:

1881.

Архивъ свѣдѣній о свинѣ:

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

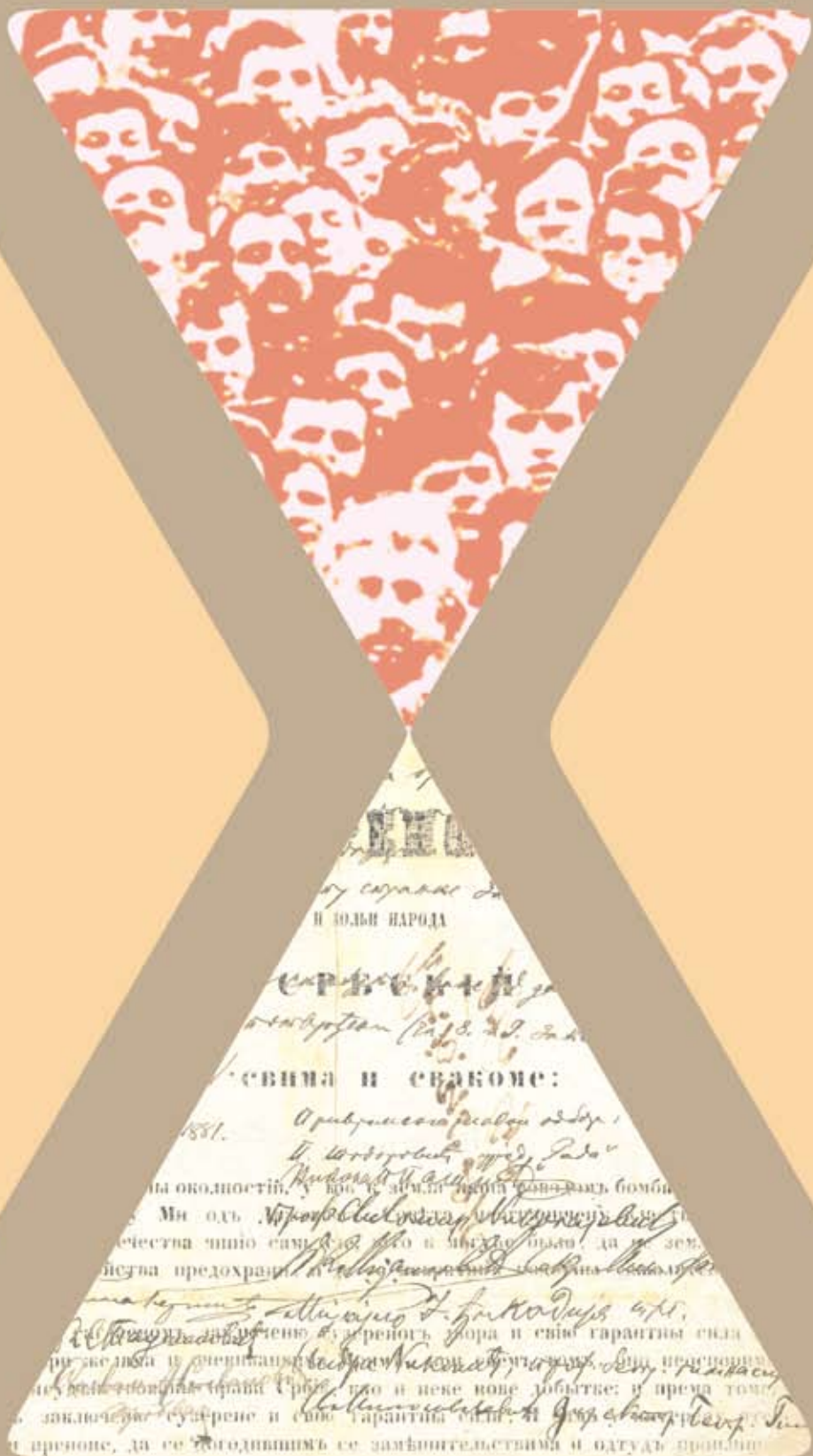
и только народа

и только народа

и только народа

**БИБЛИОГРАФИЈА
ИЗДАЊА САРАДНИКА
ИНСТИТУТА**

и воли народа

СРПСКА

1881.

свима и свакоме:

1881.

И. Милошевић

Милошевић

Ми одъ Милошевића

предохранити

својој околиности

и својој околиности

и својој околиности

и својој околиности

и својој околиности

и својој околиности

и својој околиности

МОНОГРАФИЈЕ

Алексић Драган

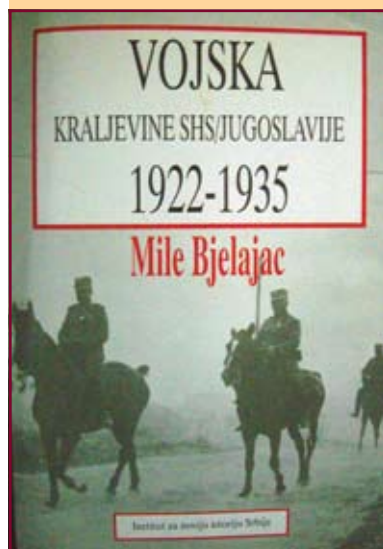
1. *Привреда Србије у Другом светском рату*, Београд, 2002.
2. *Француски ваздухоплови у наоружању Војске и морнарице Краљевине Југославије*, (коаутор), Београд, 2007.

Антонић Здравко

1. *Устанак у источној и централној Босни 1941*, Београд, 1973.
2. *Бирач у народноослободилачкој борби*, Тузла, 1982.
3. *Rodoljub Čolaković u svetlu svog dnevnika*, Књига, Београд, 1991.
4. *Ivo Andrić u dnevniku Rodoljuba Čolakovića*, Стручна књига, Београд, 1992.
5. *Pogledi Vase Čubrilovića na srpsku istoriju XIX i XX veka*, Balkanološki institut SANU, Београд, 1992.

Бјелајац Миле

1. *Vojska Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1918–1921*, Београд, 1988.
2. *Vojska Kraljevine SHS/Jugoslavije 1923–1935*, Institut za noviju istoriju Srbije, Београд, 1994.
3. *Između vojske i politike. Biografija generala Dušana Trifunovića 1880–1942*, (коаутор P. Trifunović), Београд – Крушевац, 1997.
4. *Jugoslovensko iskustvo sa multietničkom armijom 1918–1991*, Београд, 1999, str. 168.
5. *Generali i admirali Kraljevine Jugoslavije (1918–1941). Studija o vojnoj eliti i biografski leksikon*, Београд, 2004.
6. *Генерал Драгиша Пандуровић, живот и сведочења*, Београд, 2007.

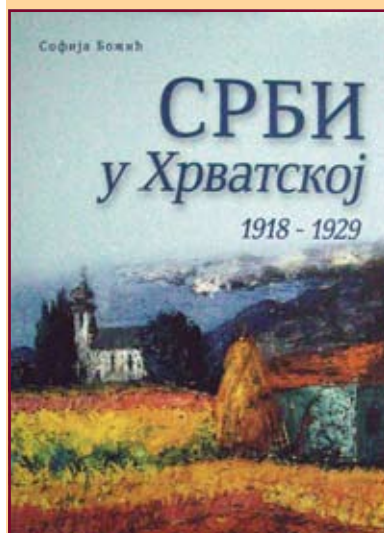

Божих Софија

1. *Политичка мисао Срба у Далмацији: Српски лист/глас 1880–1904*, Београд, 2001.
2. *Срби у Хрватској 1918–1929*, Београд, 2008.

Борковић Милан

1. *SKOJ i omladinski pokret u Srbiji: 1941–1945*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1970.
2. *Komunistička partija Jugoslavije u Srbiji: 1941–1945*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1974.
3. *Kontrarevolucija u Srbiji: kvislinška uprava 1941–1944*, 1–2, Sloboda, Beograd, 1979.
4. *Milan Nedić*, Centar za informacije i publicitet, Zagreb, 1985.

Босиљчић Слободан

1. *Istočna Srbija*, Nolit, Prosveta, Beograd, 1961.
2. *Udar na Jugoslaviju: dvanaest dana aprilskog rata 1941*, (koautor), Sedma sila, Beograd, 1964.
3. *Kongresi naše Partije*, (koautor), Mladost, Beograd, 1965.
4. *Oktobarska revolucija 1917. i prve godine sovjetske vlasti*, Mladost, Beograd, 1966.

Вукомановић Младен

1. *Dani smrti na Sajmištu: logor na Sajmištu 1941–1944. godine*, (koautor), Savez udruženja boraca NOR-a SR Srbije, Novi Sad, 1969.
2. *Radnička klasa Srbije u drugoj polovini XIX veka*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.
3. *Sindikalni pokret u Srbiji: 1903–1914*, Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.
4. *Sindikalni pokret u Beogradu do 1941. godine*, (koautor), Veće Saveza sindikata Beograda, Beogradski izdavački grafički zavod, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

Вучетић Радина

1. *Evropa na Kalemegdanu. „Cvijeta Zuzorić” i kulturni život Beograda 1918–1941*, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 2003.

Глишић Венцеслав

1. *Radnički pokret užičkog kraja: od prvih začetaka do 1941. godine*, (koautor), Rad, Beograd, 1965.
2. *Teror i zločini nacističke Nemačke u Srbiji: 1941–1944*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1970.
3. *Bugarska vojska u Jugoslaviji: 1941–1945: bugarska okupatorska vojska (april 1941 – 9. septembar 1944)*, (koautor), Međunarodna politika, Beograd, 1971.
4. *Komunistička partija Jugoslavije u Srbiji: 1941–1945*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975.

Гудац-Додић Вера

1. *Аграрна политика ФНРЈ и сељаштво у Србији 1949–1953*, Београд, 1999.
2. *Жена у социјализму*, Београд, 2006.

Дамјановић Милица

1. *Napredni pokret studenata Beogradskog univerziteta: prilog istoriji*, Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1966–1974.

Драгишић Петар

1. *Jugoslovensko-bugarski odnosi 1944–1949*, Beograd, 2007.

Дубовац Јован

1. *Štamparstvo i grafički radnici u Srbiji: 1831–1941*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975.

Животић Александар

1. *Југославија и суецка криза 1956–1957*, Београд, 2008.

Иванковић Лазар

1. *Dani smrti na Sajmištu: logor na Sajmištu 1941–1944*, (koautor), Savez udruženja boraca NOR-a Srbije, Novi Sad, 1969.

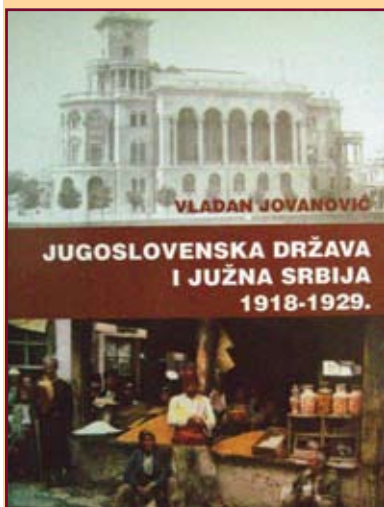
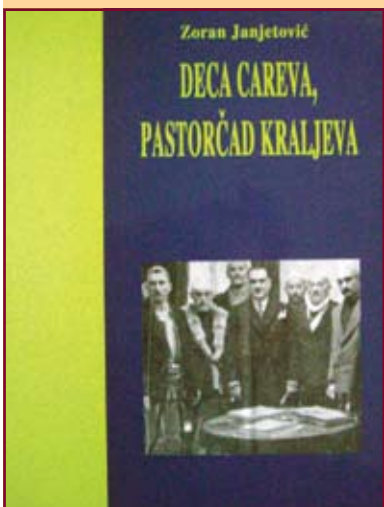
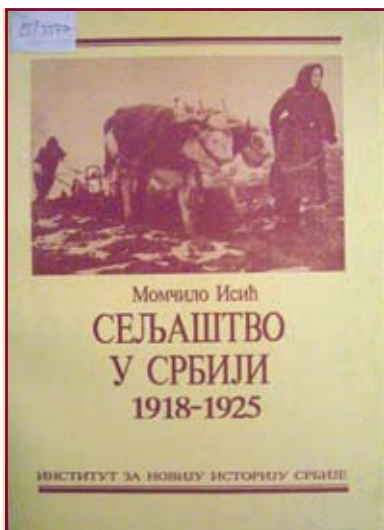
Иванковић Младенка

1. *Jugoslovenski antifašisti u Švajcarskoj 1941–1945. godine*, Beograd, 1996.

Исић Момчило

1. *Seljaštvo Valjevske oblasti: 1929–1941*, „Milić Rakić”, Valjevo, 1985.
2. *Osnovne škole u valjevskom kraju 1918–1985*, (koautor), „Istraživanja IV”, Valjevo, 1986.

3. *Školstvo u Azbukovici*, (koautor), Ljubovija, 1987.
4. *Seljaštvo u Srbiji 1918–1925*, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1995.
5. *Seljaštvo u Srbiji 1918–1925*, Beograd, 1995.
6. *Социјална и аграрна структура Србије у Краљевини Југославији*, Beograd, 1999.
7. *Seljaštvo u Srbiji 1918–1941*, књига 1, том 1, Beograd, 2000.
8. *Stopedeset godina osnovne škole u Doňoj Ljuboviđi* (koautor), Ljubovija, 2000.
9. *Sto godina osnovne škole u Uzonici*, (koautor) Uzonica, 2000.
10. *125 godina osnovne škole u Ljuboviđi*, (koautorstvo), Ljubovija, 2000.
11. *Seljaštvo u Srbiji 1918–1941*, књига 1, том 2, Beograd, 2001.
12. *Писменост у Србији изеђу два светска рата*, Beograd, 2001.
13. *Становништво Свилеуве у 19. веку*, Свилеува, 2002.
14. *Основно школство у Тамнави 1820–1941*, Уб, 2002.
15. *Основно школство у Србији 1918–1941*, књ. 1 и 2, Beograd, 2005.
16. *Основно школство у Подрињу 1914–1944*, Beograd, 2006.
17. *Основно школство у Посавотамнави 1914–1944*, Beograd, 2006.
18. *Сточарство у Посавотамнави у 19. веку*, Владимирци, 2006.

Јањетовић Зоран

1. *Between Hitler and Tito: The Disappearance of the Vojvodina Germans*, Belgrade, 2000, (2nd ed. 2005).
2. *Deca careva, pastočad kraljeva. Nacionalne manjine u Jygoslaviji 1918–1941*, Beograd, 2005.
3. *Od Auschwitza do Brijuna. Pitanje odštete žrtvama nacizma u jugoslavensko-zapadnonjemačkim odosima*, Zagreb, 2007.

Јовановић Владан

1. *Jugoslovenska država i Južna Srbija 1918–1929 (Makedonija, Sandžak, Kosovo i Metohija u Kraljevini SHS)*, Beograd, 2002.

Јовановић Жарко

1. *Чукараица. Раднички покрет и НОБ*, (коаутор), Београд, 1972.
2. *КПЈ према селјаштву: 1919–1941*, Народна knjiga, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Београд, 1983.
3. *Радничка уметничка група „Абрашевић”, Београд 1905–1945*, „Абрашевић”, „Народна knjiga”, Београд, 1984.
4. *Црвене позорнице „Абрашевића”*, Nova knjiga, Institut za radnički pokret Srbije i Zajednica KUD „Абрашевића” Jugoslavije, Београд, 1988.
5. *Селјаштво Србије у Другом светском рату 1941–1945*, BINA О. О., Institut za noviju istoriju Srbije, Београд, 1995.
6. *Нова власт у Србији 1941–1945*, Београд, 1997.
7. *Неостварени ратни циљеви Драже Михаиловића у Србији 1941–1944*, Београд, 2001.
8. *Ваљево под окупацијом 1941–1944*, Београд, 2001.
9. *Сто година КУД „Абрашевића”, у Шапцу, 1905–2005*, Шабац, 2005.
10. *Народно просвећивање у делу Јужне Србије (Македоније), 1918–1941*, Београд, 2007.

Јовановић Надежда

1. *Politička kriza u Jugoslaviji 1928. godine i radnički pokret. Autoreferat disertacije za dobijanje zvanja kandidata istorijskih nauka*, (na ruskom jeziku), Institut slavanovedenija ANSSS, Moskva, 1968.
2. *Rifat Burdžević Trša*, Glas, Београд, 1973.
3. *Politički sukobi u Jugoslaviji: 1925–1928*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Београд, 1974.
4. *Mirko Tomić*, Republički odbor SUBNOR-a Srbije, Kruševac, (koautor), Opštinski odbor SUBNOR-a, Београд, 1974.
5. *Miloš Marković*, Glas, Београд, 1976.
6. *Sindikalni pokret u Srbiji: 1929–1934*, Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Београд, 1979.
7. *Sindikalni pokret u Beogradu do 1941. godine*, (koautor), Veće Saveza sindikata Beograda: Beogradski izdavački zavod, Београд, 1979.
8. *Sindikalni pokret u Srbiji: (1929–1941)* Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Београд, 1979–1984.
9. *Sindikalni pokret u Srbiji: 1935–1941*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Београд, 1984.
10. *Borba КПЈ у Србији за стварање Народног фронта 1935–1939*, Београд, 1990.
11. *Zemljoradnička levica u Srbiji 1927–1939*, Institut za noviju i istoriju Srbije, Београд, 1994.

Ковачевић Иван

1. *Dimitrije Tucović i drugi socijalisti o ekonomskoj politici srpske vlade: 1903–1914*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975.

Кривокапић-Јовић Гордана

1. *Српска народна самостална странка 1903–1914*, Просвјета, Загреб, 2000.
2. *Оклоп без витеза. О социјалним основама и организационој структури Народне радикалне странке у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929)*, ИНИС, Београд, 2002.

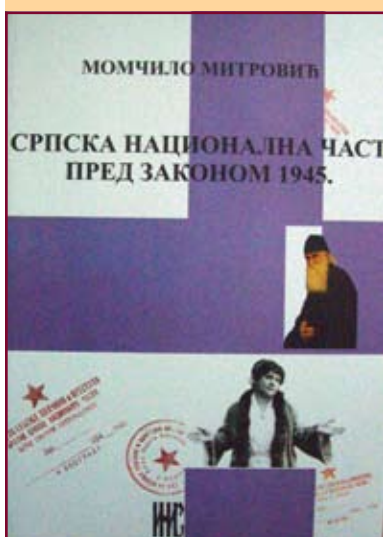
Лазић Милан

1. *Равногорски покрет 1941–1945*, Београд, 1997.
2. *Пољопривредна производња у Краљевини Југославији*, Београд, 1999.
3. *Двадесет година рада Педагошке академије у Београду 1972–1993. год. Стотридесет година образовања учитеља у Србији*, Београд, 2001.

Миленковић Милица

1. *Sindikalni pokret u Srbiji: 1918–1920*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1971.
2. *Železničari Srbije: 1918–1920*, Železnički muzej, Beograd, 1971.
3. *Sindikalni pokret u Srbiji: 1921–1929*, Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.
4. *Sindikalni pokret u Beogradu do 1941. godine*, Veće Saveza sindikata Beograd, Beogradski izdavački zavod, Beograd, 1979.
5. *Radnički pokret u Srbiji 1918–1921*, Zavod za izdavanje udžbenika Srbije, Beograd, 1989.
6. *Zapošljavanje u Srbiji od začetaka do oslobođenja 1944*, knjiga 1, (koautor T. Milenković), Beograd, 2002.

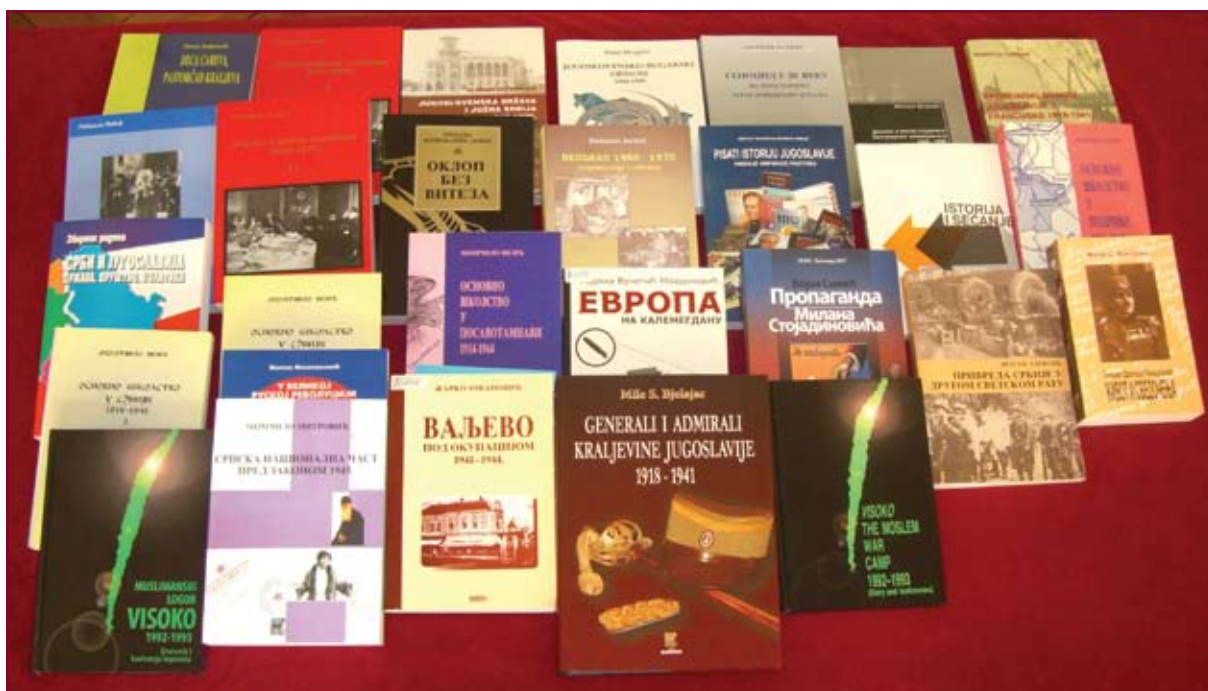

Милосављевић Петар

1. *Položaj radničke klase Srbije: 1913–1929*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.

Митровић Момчило

1. *Venčac: 1881–1981*, Samoupravna interesna zajednica kulture, Aranđelovac, 1985.
2. *Srbija 1944–1952. – Duštveno ekonomske promene i organizacija upravljanja privredom u Srbiji 1944–1952. godine*, Beograd, 1988.

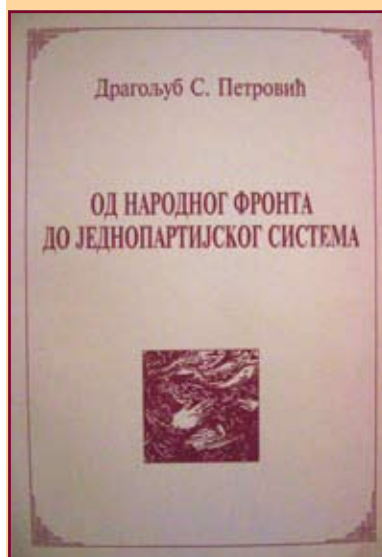
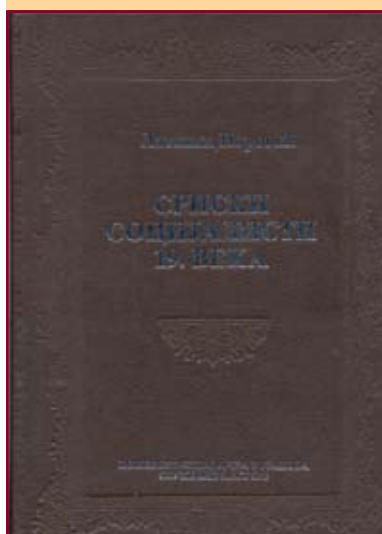
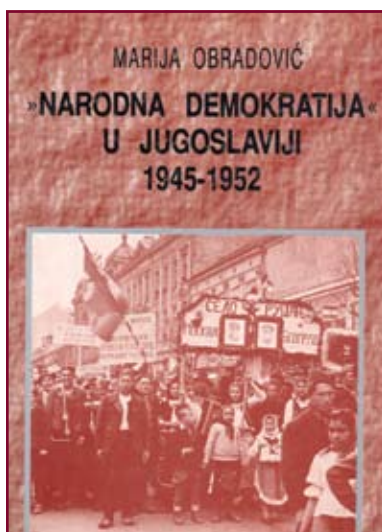
3. *Изгубљене илузије – Прилози за друштвену историју Србије 1944–1952*, Београд, 1997.
4. *Домови и мензе студената Београдског универзитета 1838–1998*, Београд, 2002.
5. *Венчачка виноградарска задруга, „Навин – Венчачки виногради”*, Аранђеловац, Београд, 2003.
6. *Srpska nacionalna čast pred zakonom 1945*, Beograd, 2007.

Надовеза Бранко

1. *Federalizam i nacionalno pitanje u delu Moše Pijade*, Paraćin, 1994.
2. *Balkanski socijalisti i ideje balkanske federacije*, Zadužbina Andrejević, Beograd, 1997.
3. *Istorija srpskog radikalizma 1903–1990*, ZIPS, Beograd, 1998.
4. *Srpski socijalisti i ideja balkanske federacije do 1918. godine*, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1999.
5. *Doktrina starokatoličke crkve*, Beograd, 2002.
6. *Politička misao Živojina Perića*, Beograd, 2004.
7. *Srpska radikalna stranka Milana Stojadinovića*, Beograd, 2006.
8. *Milan Stojadinović – Politička, privredna i pravna misao*, Beograd, 2007.
9. *Istorija balkanskih naroda XIX i XX века*, Beograd, 2008.

Николић Мирослав

1. *Komunistička partija Jugoslavije od Obznane do osnivanja NRPJ*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

Обрадовић Марија

1. „*Narodna demokratija*” u Jugoslaviji (1945–1952), Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1995.

Перишић Мирослав

1. *Прота Матеја Ненадовић, Живот и рад*, Међуопштински историјски архив Ваљево, Ваљево, 1984.
2. *Ваљево град у Србији крајем 19. века*, Историјски архив Ваљево, Ваљево, 1997; 2. издање: ИНИС – СО Ваљево, Београд, – Ваљево, 1998.
3. *Либерали и либерализам у Србији 19. века*, Центар за либерална истраживања, Београд, 2004.
4. *Од Стаљина ка Сартру. Формирање југословенске интелигенције на европским универзитетима 1945–1958*, Институт за новију историју Србије, Београд, 2008.

Перовић Латинка

1. *Пера Тодоровић*, Рад, Београд, 1983.
2. *Od centralizma do federalizma: KPJ o nacionalnom pitanju*, Globus, Zagreb, 1984.
3. *Srpski socijalisti 19. veka. Prilog istoriji socijalističke misli: knj. 1: Prvi poznavaoци i pristalice socijalističkih učenja u Srbiji*, Rad, Beograd, 1985; *knj. 2: Ideje i pokret Svetozara Markovića*, Rad, Beograd, 1985. *књ. 3: Доктрина народњаштва теоријски оквир српског социјализма*, Службени лист СРЈ, Београд, 1995.
4. *Planirana revolucija. Ruski blankizam i jakobinizam*, BIGZ, Globus, Beograd –Zagreb, 1988.
5. *Zatvaranje kruga. Ishod rascepa 1971–1972*, Svjetlost, Sarajevo, 1991.
6. *Српско-руске револуционарне везе. Прилози за историју народњаштва у Србији*, Службени лист СРЈ, Београд, 1994.
7. *Ljudi, događaji, knjige*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2000.
8. *Između anarhije i autokratije. Srpsko društvo na prelazima vekova (XIX–XXI)*, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2006.

Петровић Драгољуб

1. *Narodnooslobodilački rat i revolucija u istočnoj Srbiji: 1941–1944*, Narodna knjiga, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1983.
2. *Istočna Srbija u ratu i revoluciji: 1941–1944*, Narodna knjiga, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1983.
3. *Народни фронт у Србији и пут у једнопартијски систем 1941–1945*, Београд, 1997.

Петровић Тодосијевић Сања

1. *Za bezimene. Delatnost UNICEF-a u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji 1947–1954*, Beograd, 2008.

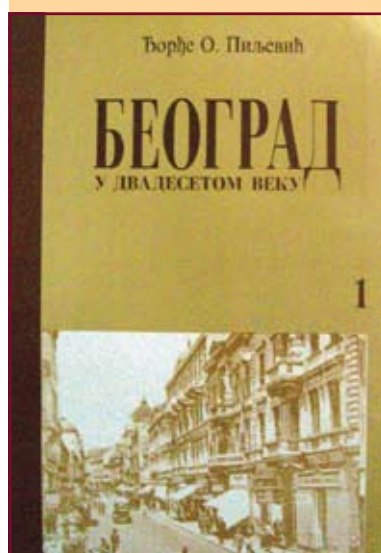

Пешић Десанка

1. *Jugoslovenski komunisti i nacionalno pitanje: 1919–1935*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1983.

Пиљевић Ђорђе

1. *Čukarica – Radnički pokret i NOB*, Beograd, 1972.
2. *Miloš Matijević Mrša*, Glas, Beograd, 1978.
3. *Beograd u ratu i revoluciji: 1941–1945*, (koautor), Istorijski arhiv Beograda, Beograd, 1984.
4. *Човек идеје и акције*, ИНИС и Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2001.
5. *Београд у XX веку*, књ. 1, ИНИС и Стручна књига, Београд, 2001.

Прпа Бранка

1. *Srbsko-dalmatinski magazin 1836–1848. Preporodne ideje Srba u Dalmaciji*, Književni krug, Split, 1988.

Раденић Андрија

1. *Socijalistički listovi i časopisi u Srbiji: 1871–1918*, Rad, Istorijski institut, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1978.

Радић Радмила

1. *Verom protiv vere: Država i verske zajednice u Srbiji 1945–1953*, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1995.
2. *Хиландар у државној политици Краљевине Србије и Југославије 1896–1970. године*, Службени лист, Београд, 1998.
3. *Држава и верске заједнице 1945–1970, I–II*, ИНИС, Београд, 2002.
4. *Патријарх Павле (биографија)*, Танјуг–Новости, Београд, 2005.
5. *Живот у временима: Гаврило Дожич 1881–1950*, ИНИС, Београд, 2006.

Савићевић Десанка

1. *Društvena i politička teorija i kritika u radovima Dimitrija Tucovića*, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.

Селинић Слободан

1. *Beograd 1960–1970, snabdevanje i ishrana*, Beograd, 2005.

Симић Бојан

1. *Пропаганда Миланда Стојадиновића*, Београд, 2007.

Стојановић Дубравка

1. *Искушавање начела. Српска социјалдемократија и ратни програм Србије 1912–1918*, Београд, 1994.
2. *Србија и демократија 1903–1914. Историјска студија о „златном добу српске демократије“*, Београд, 2003.
3. *Србија 1804–2004*, (коаутори М. Јовановић и Љ. Димић), Београд, 2005.
4. *Калдрма и асфалт. Урбанизација и европеизација Београда 1890–1914*, Београд, 2008.

Тимофејев Алексеј

1. *Истоки косовской драмы*, Москва, 1999.
2. *Крест, кинжал и книга. Старая Сербия в политике Белграда (1878–1912)*, С. Петербург, 2007.

Хасанагић Едиб

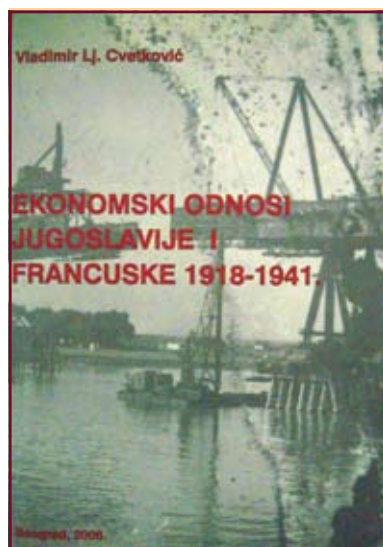
1. *Nezavisni sindikati*, Rad, Beograd, 1951.
2. *Prvi kongres Komunističke partije Jugoslavije*, Rad, Beograd, 1956.

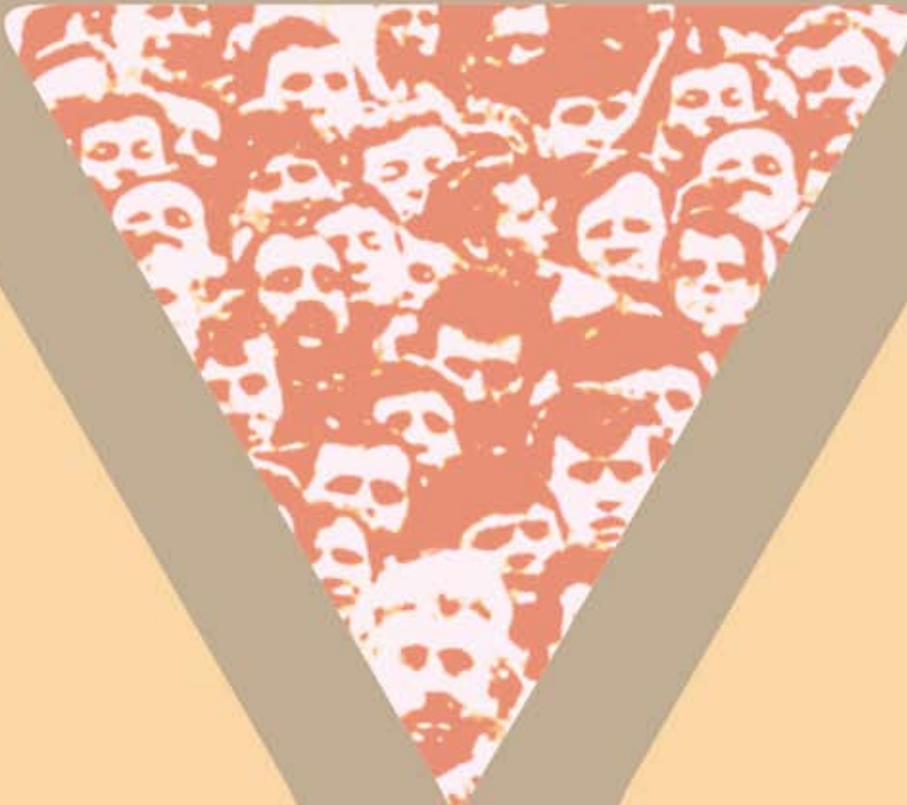
Храбак Богумил

1. *Srbija 1918: politika i naponi Srbije u razvoj 1918. godine*, (koautor), Sedma sila, Beograd, 1968.

Цветковић Владимир

1. *Ekonomski odnosi Jugoslavije i Francuske 1918–1941*, INIS, Beograd, 2006.

ПРЕД

у сирмаке да
и толико народа

СРПСКА

и српског народа

СВЕНА И СВАКОМЕ:

1881.

Орбујевој сирмаке одбоје:

И "орбујевој сирмаке"

Милошевићу и сирмаке

ни околностима, у којима се налази сирмаке, бомби

Ма оду "орбујевој сирмаке" и сирмаке

ечества шино саму да се са њима било да се зем

иства предохранити да се са њима било да се зем

иства предохранити да се са њима било да се зем

иства предохранити да се са њима било да се зем

иства предохранити да се са њима било да се зем

иства предохранити да се са њима било да се зем

и прене, да се догодившим се закључителствима и одуду прене

ЗБОРНИЦИ РАДОВА

Srpska socijaldemokratska partija, zbornik sa naučnog skupa posvećenog 50-godišnjici smrti Dimitrija Tucovića, održanog u Beogradu, 18, 19. i 20. novembra 1964. godine, (redakcioni odbor: Jovan Dubovac, Jovan Marjanović, Andrija Radenić, Milenko Topalović i Ljubica Šćekić), Naučna knjiga, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1965.

Sadržaj: Slobodan Bosiljčić, „Umesto uvodne reči”, str. 7–8; Elena Atanasova, „Dimitrije Tucović i bugarski revolucionarni marksisti - tesni socijalisti”, str. 9–26; Sergije Dimitrijević, „Srpski socijalisti i stvaranje SKJ”, str. 27–37; Sergije Dimitrijević, „Srpska socijaldemokratska partija i rat”, str. 39–65; Jovan Dubovac, „Stožer organizovanog radničkog pokreta Srbije do 1914. godine (Jedan odraz korespondencije Dimitrija Tucovića)”, str. 67–77; Vićentije Đorđević, „Borba za stvaranje Srpske socijaldemokratske partije (1870–1903)”, str. 79–97; Smiljana Đurović, „Dimitrije Tucović i Srpska socijaldemokratska partija prema aneksiji Bosne i Hercegovine”, str. 99–111; Dančo Zografski, „Dimitrije Tucović o makedonskom nacionalnom pitanju”, str. 113–123; Cvetka Knapić-Krhen, „O vezama hrvatskog i srpskog radničkog pokreta u razdoblju 1894–1903”, str. 125–129; Vladimir Milanović, „Srpska socijaldemokratija o školi i vaspitanju”, str. 131–145; Dušan Nedeljković, „Dimitrije Tucović i Srpska socijaldemokratska partija u marksizmu”, str. 147–157; Desanka Savićević, „Dušan Popović o teoriji i praksi”, str. 159–175; Dušan M. Savićević, „Doprinos srpskih socijaldemokrata vaspitanju i obrazovanju radničke klase”, str. 177–192; Todor Simovski, „Aktivnost 'Federation'-a i njene veze sa balkanskim i drugim socijaldemokratskim partijama (1909–1918)”, str.

193–210; Radoš Smiljković, „Borba Dimitrija Tucovića, za revolucionarnu partiju u Srbiji početkom XX veka” str. 211–222; Vlado Strugar, „Srpska socijaldemokratska partija o jugoslovenskom pitanju 1914–1918”, str. 223–235; Milenko Topalović, „O odnosima srpskog i bugarskog radničkog pokreta u periodu 1903–1918”, str. 237–259; Bogumil Hrabak, „Srpski socijaldemokrati prema februarskoj i oktobarskoj revoluciji 1917–1918. Članovi SSDP u okupiranoj Srbiji i u internaciji prema promenama u Rusiji 1917–1918. godine”, str. 261–262; Diskusija, str. 263–328.

Narodnooslobodilački rat i revolucija u Srbiji: 1941–1945, zbornik sa naučnog skupa posvećenog 30-godišnjici ustanka, održanog na Zlatiboru 25–26. septembra 1971. godine, redakcija: Jovan Marjanović, Venceslav Glišić, Milan Borković, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1972.

Sadržaj: Venceslav Glišić, „Uloga i značaj ‘Užičke republike’”, str. 7–19; Milan M. Miladinović, „O odgovornosti komunista Srbije u NOP i revoluciji”, str. 21–36; Mišo Leković, „Delatnost CK KPJ i Vrhovnog štaba NOPOJ u Sandžaku u decembru 1941. godine”, str. 37–54; Milica Bodrožić, „Osvrt na ulogu držanja Zemljoradničke i Narodne seljačke stranke u Srbiji tokom oslobodilačkog rata i revolucije”, str. 55–70; Slobodan D. Milošević, „Izbeglice i preseljenici u Srbiji 1941. godine”, str. 71–86; Branko Đukić, „Stranci u narodnooslobodilačkoj borbi Srbije od 1941–1945. godine”, str. 87–96; Ranko Končar, „Značaj nacionalnog pitanja za razvitak ustanka u Vojvodini 1941. godine”, str. 99–107; Bogdan Gledović, „Sandžak 1941. godine”, str. 109–129; Jovan Marjanović, „Draža Mihailović i Nemci 1941. godine”, str. 131–194; Milan Obradović, „Rad Partije na stvaranju obaveštajne službe i sistema bezbednosti NOP-a u Srbiji 1941–1942. godine”, str. 143–163; Milovan Bosić, „Partizanski pokret u Srbiji 1941. godine i emisija Radio-stanice ‘Slobodna Jugoslavija’ ” str. 165–174; Muharem Kreso, „Uticaj ustanka na izmjene u njemačkoj okupacionoj upravi u Srbiji”, str. 175–187; Koča Jončić, „Uloga 717. nemačke divizije u borbama 1941. godine u zapadnoj i centralnoj Srbiji i u masovnom streljanju građana u Kraljevu i Kragujevcu”, str. 189–200; Nadežda Jovanović, „Antimasonska i antikomunistička izložba u Beogradu 1941. godine”, str. 201–213; Milan Borković, „KPJ u Srbiji u periodu borbe za konačno oslobođenje zemlje (1944. – maj 1945. godine)”, str. 217–239; Hranislav Rakić, „Pomoćne

oružane snage partizanskih odreda u leskovačkom kraju 1941–1942. godine”, str. 241–250; Dragomir Bulatović, „Neke specifičnosti u razvoju i radu organa narodne vlasti u južnoj Srbiji 1941–1942. godine”, str. 251–264; Ivan Džina Gligorijević, „Dileme zbog nepostojanja sadejstva partizanskih jedinica požarevačkog i zaječarskog okruga 1941–1944. godine”, str. 265–276; Josip Mirnić, „Nemci u Bačkoj i narodnooslobodilački pokret 1941–1944”, str. 277–298; Ljubica Simaković-Jakovljević, „Privredni razvitak Kragujevca i njegove uže okoline u toku narodnooslobodilačkog rata 1941–1945. godine”, str. 299–315; Ljubomir Veljašević, „Užice u aprilskom ratu 1941. godine”, str. 319–332; Jovan Radovanović, „Naponi KPJ za jedinstvo naroda u borbi protiv okupatora u užičkom i čačanskom kraju 1941. godine”, str. 333–348; Života Marković, „Socijalna i klasna komponenta ekonomsko-političkih mera Gradskog narodnooslobodilačkog odbora u Užicu 1941. godine”, str. 349–361; Rade Poznanović, „Seljaštvo užičkog kraja u narodnoj revoluciji”, str. 363–378; Gojko Škoro, „Učešće inteligencije užičkog okruga u NOP i revoluciji 1941–1945. godine”, str. 379–395; Đorđe Radišić, „Kulturna i umetnička delatnost u oslobođenom Užicu 1941. godine”, str. 397–414; Milun Raonić, „Okupatorski zločini u svetlosti nekih sačuvanih arhivskih dokumenata u užičkom kraju”, str. 415–420; Mihailo Apostolski, „Saradnja tokom ustanka 1941–1944. na prostoru južne Srbije – severne Makedonije”, str. 423–436; Jovan Vujošević, „Srbija i Crna Gora 1941. godine”, str.

437–442; Zdravko Antonić, „Veze ustanika istočne Bosne i zapadne Srbije 1941. godine”, str. 443–455; Mladen Colić, „Oružane formacije NDH na granici prema Srbiji i u Srbiji (Sandžaku i Sremu) 1941–1944. godine”, str. 457–476; Vojin Kljaković, „Srbija i Makedonija u njemačko-bugarskim odnosima 1940–1941. godine”, str. 499–503; Miodrag Mitrović, „Doprinos narodnooslobodilačkog rata i revolucije Jugoslavije razvitku revolucionarnog pokreta Bugarske u periodu april 1941. – septembar 1944. godine”, str. 505–513; Diskusija, str. 517–559.

Počeci socijalističke štampe na Balkanu, zbornik sa međunarodnog naučnog skupa posvećenog 100-godišnjici izlaska *Radenika* održanog u Beogradu 20. i 21. decembra 1971, (redakcija: Milo Popović, dr Jovan Dubovac, dr Mladen Vukomanović, dr Mihailo Bjelica), Jugoslovenski institut za novinarstvo, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1974.

Sadržaj: Milo Popović, „Uvodna reč”, str. 7–9; Miroslav Despot, „Odjek Pariške komune u savremenoj štampi Hrvatske”, str. 11–30; Andrija Radenić, „Prvi socijalistički listovi u Srbiji”, str. 31–44; Vlado Oštrić, „Prilozi pitanjima početka radničke i socijalističke štampe u sjevernoj Hrvatskoj (1869–1890)”, str. 45–84; Ivan Kovačević, „Socijalistički list *Narodna volja* u Smederevu (1875–1876)”, str. 85–96; Živomir Spasić, „*Javnost* – glasilo Svetozara Markovića u Kragujevcu”, str. 97–112; Dragić Kačarević, „Programi *Radenika*, *Vragolana*, *Jednakosti* i *Javnosti*, najranijih srpskih socijalističkih listova”, str. 113–136; V. G. Karasov, „Sotrudništvo prvih serbskih socialistov v ruskoj demokratičeskoj pečati 60-h godov XIX veka”, str. 137–140; Rosa Stančić, „Značaj *Borbe* u širenju naprednih ideja u Srbiji”, str. 141–154; Katarina Trifunović, „Ekonomske koncepcije *Radenika*”, str. 171–175; Mihailo Bjelica, „Finansiranje *Radenika*”, str. 155–169; Branko Đukić, „Socijalistička štampa Srbije i odnosi među balkanskim narodima”, str. 177–188; Hasan Kaleši, „Počeci socijalističke štampe u Otomanskom Carstvu”, str. 189–204; Orde Ivanoski, „*Revolucija* i *Političeska svoboda* – prvi makedonski socijalistički vesnici”, str. 205–222; Orde Ivanoski, „*Rabotničeski vestnik* – organ na solunskata socijalistička federacija 1909”, str. 223–234; Pisarev, X. Bočkareva, „Rasprostranenie Leninskoi ‘Iskrš’ na Balkanah”, str. 235–243; Ion vkoš, „Socialističeskaï pečatnj ob osnovnih voprosah rabočeso dviženii Rumenui po puti socialjnogo progressa”, str. 245–265; D. F. Poplicko, „Rabočii vopros v publicistike Vasi Pelagiča”, str. 267–281;

Fran Vatovec, „Kako je cenzura zatirala pojav prvih socijalističnih čacnikova na slovenskem”, str. 283–292; Dinko Foretić, „Pregled socijalističke štampe u Dalmaciji, Istri i Rijeci do 1919. godine”, str. 293–314; Ibrahim Karabegović – Ilijas Hadžibegović, „Uloga *Glasa slobode* u širenju socijalističkih ideja u Bosni i Hercegovini od 1909. do 1919. godine”, str. 315–332; Jasna Fischer, „*Ljudski glas* 1882–1885”, str. 333–342; Franc Rozman, „*Naši zapiski* 1902–1914”, str. 343–354; Šandor Mesaroš, „Socijalistička štampa u Vojvodini između 1890–1918. godine”, str. 355–367; Branko R. Pribić, „Kulturno-prosvjetna politika glavnih socijaldemokratskih glasila u Hrvatskoj u periodu od 1892. do 1907. godine”, str. 369–384; Brigitte Rieck, „Die Entwicklung der *Neuen Zeit* in den Jahren 1883–1890/91”, str. 385–396; Vera Pilić, „Značaj prvih napisa socijalističke sadržine objavljenih u novosadskoj *Zastavi*”, str. 397–408; Cvetka Knapić-Krhen, „Austrijski socijalistički časopis *Der Kampf* i jugoslovensko pitanje 1907–1914. godine”, str. 409–415; Kliment Džambazovski, „Srpska socijalistička štampa o makedonskom nacionalnom pitanju posljednjih decenija XIX veka”, str. 417–424; Manol Pandevski, „Socialističeska i raboča pečat v Makedonii v period mladoturecnogo pravleni 1908–1912”, str. 425–433; Miroslav Nikolić, „Niška *Budućnost*”, str. 435–443; Đorđe Ignjatović, „Srpska socijalistička i građanska štampa i bugarski nacionalnooslobodilački pokret 1871–1872. godine”, str. 445–458; Mladen Vukomanović, „Socijalistička štampa u Srbiji 1900–1901. godine”, str. 459–477; Novica Rakočević, „*Radničke novine* i Crna Gora 1903–1914”, str. 479–488; Dejan Aleksić, „Vasil Glavinov – prvi propagator socijalizma i osnivač prvih radničkih organizacija u Makedoniji”, str. 489–502; M. Červendineva – P. Boev, „Rol socialističeskoj pečati o stroitelstve marksistskoj partii v Bolgarii v 1885–1903. godah”, str. 503–511; Ljubica Simaković – R. Aničić, „Štampa Podrinja u širenju socijalno-naprednih ideja”, str. 513–522; Arsa Lazarević – Branko Đukić, „Internacionalizam u srpskoj socijalističkoj štampi”, str. 523–534; Diskusija, str. 535–565.

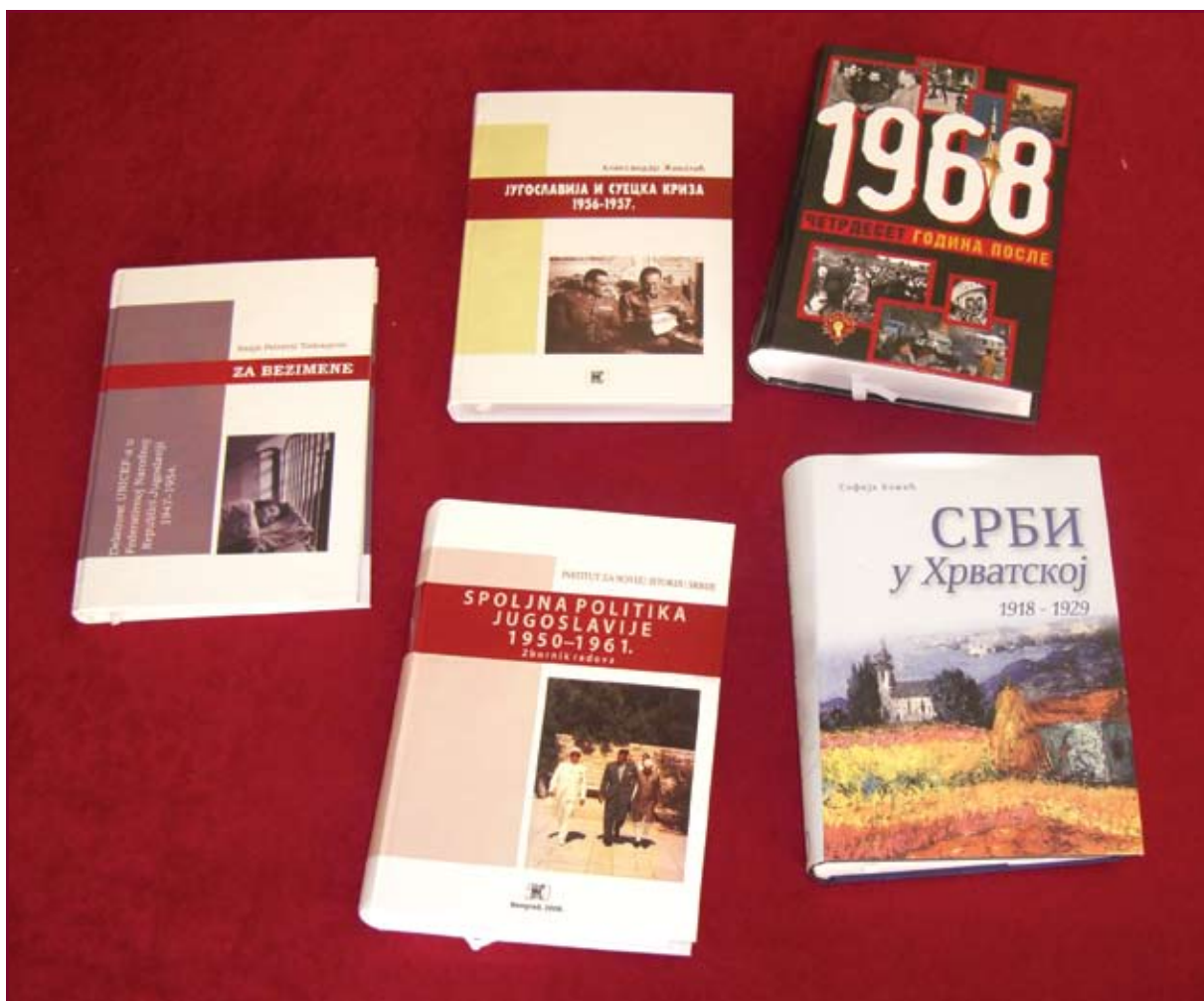
Srbija u ratu i revoluciji: 1941–1945, redaktor Jovan Marjanović, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Srpska književna zadruga, Beograd, 1976.
Sadržaj: Uvod, str. 9–20; Jovan Marjanović, „27. mart”, str. 21–31; Petar Višnjić, „Aprilski rat”, str. 32–44; Jovan Marjanović, „Okupacija”, str. 45–62; Jovan Marjanović, „Pripreme za ustanak; Prve partizanske akcije i početak ustanka; Vrhunac ustanka 1941. godine – Užička

republika; Velika neprijateljska ofanziva 1941. godine”, str. 65–168; Venceslav Glišić, „Odmazda; Najteža godina”, str. 169–214; Milan Borković, „Prestrojavanje snaga i jačanje narodnooslobodilačkog pokreta u 1943. godini; Novi polet NOB”, str. 215–286; Slobodan Bosiljčić, „U poslednjoj godini okupacije”, str. 287–318; Petar Višnjić, „Operacija za oslobođenje Srbije; Oslobođena Srbija u poslednjim mesecima rata”, str. 319–379; Bogdan Gledović, „Sandžak u narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji”, str. 380–412; Ali Hadri, „Kosovo”, str. 415–463; Šandor Veg, Zvonko Golubović, Novak Petrović, „Vojvodina”, str. 467–605; Zoran Panajotović, „Izabrani izvori i literatura o narodno-oslobodilačkom ratu i revoluciji u Srbiji 1941–1945. godine”, str. 607–629.

Užička republika, (redakcioni odbor Života Marković, Milivoje Marinković, Venceslav Glišić, Žarko Jovanović, Milivoje Kovačević, Dušan Maletić i Milutin Kruščić; stručna redakcija: Petar Višnjić, Venceslav Glišić, Petar Kačavenda), Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, Ekspres-pes, Muzej ustanka 1941, Titovo Užice, 1978.

Knj. 1: Sadržaj: Mirko Popović, „Tito i Užička republika”, str. 7–14; Todor Stojkov, „Zaoštavanje društveno-političke krize u Jugoslaviji 1929–1941”, str. 15–21; Miroljub Vasić, „SKOJ i odbrana zemlje posle izbijanja II svetskog rata”, str. 23–30; Petar Stambolić, „KPJ u borbi za odbranu zemlje i martovski događaji 1941”, str. 31–41; Petar Višnjić, „Aprilski rat i nemačko-bugarski okupacioni sistem”, str. 43–55; Pero Morača, „Uloga Užičke republike u narodnooslobodilačkoj borbi naroda Jugoslavije”, str. 57–65; Venceslav Glišić, „KPJ u Užičkoj republici”, str. 67–78; Žarko Jovanović, „Seljaštvo zapadne Srbije pred ustanak 1941. godine”, str. 79–89; Milica Bodrožić, „Radnička klasa Užičkog kraja u ratu i revoluciji”, str. 91–99; Miloje Pršić, „Početak i razvoj oružanog ustanka u Srbiji u leto 1941”, str. 101–113; Petar Kačavenda, „Osnivanje srpskog i narodnooslobodilačkog omladinskog saveza 1941. godine”, str. 115–122; Slobodan Branković, „Stvaranje slobodnih teritorija u Srbiji 1941. godine”, str. 123–137; Halila Adem Maslo, „Oružane snage NOP-a na teritoriji Užičke republike”, str. 139–150; Fabijan Trgo, „Vojno-političko savjetovanje u Stolicama”, str. 151–153; Slobodan Nešović, „Oružani ustanak naroda Jugoslavije i pokreti otpora u Evropi”, str. 155–164; Miodrag Žiko Avramović, „Proces osamostaljivanja KPJ od Kominterne 1939–1941”, str. 165–182; Mišo Leković, „Neki problemi

rukovođenja Centralnog komiteta KPJ i Vrhovnog štaba NOV i POJ u 1941. godini”, str. 183–194; Rajko Tanasković, „Primena ratnih iskustava u izgradnji oružanih snaga i sistema opštenarodne odbrane”, str. 195–201; Radoslav Poznanović, „Socijalna struktura Užičkog partizanskog odreda”, str. 203–217; Milivoje Kovačević, „Začeci novog pravnog sistema Jugoslavije u periodu Užičke republike”, str. 219–226; Dušan Nedeljković, „Geneza, smisao i značaj uvodnika drugog broja Užičke *Borbe*”, str. 227–230; Milijan Jeremić, „Koreni demokratičnosti potiču još iz prvih dana narodnooslobodilačke borbe”, str. 243–242; Života Marković, „Začeci radničkog samoupravljanja na oslobođenoj teritoriji zapadne Srbije 1941. godine”, str. 243–254; Milivoje Marinković, „Gradska milicija u Užicu 1941. godine”, str. 255–265; Zoran Lakić, „Od ideje do osnivanja pokrajinskog NOO za Crnu Goru i Bosnu”, str. 267-274; Sreten Sokić, „Karakter društveno-ekonomskih odnosa u Užičkoj republici”, str. 275–285; Ivan Džina Gligorijević, „Partizanski odredi Južnomoravskog basena”, str. 287–299; Dragoljub Petrović, „Istočna Srbija u vreme

Užičke republike”, str. 301–306; Hranislav Rakić, „Uloga KPJ i SKOJ-a u organizovanju ustanka u južnoj Srbiji 1941. godine”, str. 307–320; Ljubomir Bošnjak, „Diverzije na saobraćajnicama i privrednim objektima u Srbiji 1941. godine”, str. 321–330; Ljubivoje Pajović, „Obrazovanje i dejstva artiljerijskih jedinica na teritoriji Užičke republike”, str. 331–342; Zvonimir Golubović – Ljubomir Tabački, „Narodnooslobodilačka borba u Vojvodini i Užička republika”, str. 343–347; Đorđe Momčilović, „Neki problemi rukovođenja oružanom borbom u Vojvodini”, str. 349–364; Miomir Dašić, „Političke, vojne i kulturne veze NOP-a Crne Gore i Srbije”, str. 365–377; Bogdan Gledović, „Užička republika i oružani ustanak u Sandžaku”, str. 379–391; Slavko Vukčević, „Otpor u gradovima na italijanskom okupacionom području”, str. 393–407; Stanko Ravić, „Užička republika i ustanak u deževskom srezu”, str. 409–419; Čedomir Drulović, „Borbe Prve zlatarske partizanske čete u toku 1941. godine”, str. 421–427; Miroslav Mojsilović – Radovan Marinković, „Slovinci-borci slovenačke partizanske čete ‘Ivan Cankar’ i Čačanskog i Užičkog NOP odreda”, str. 429–434.

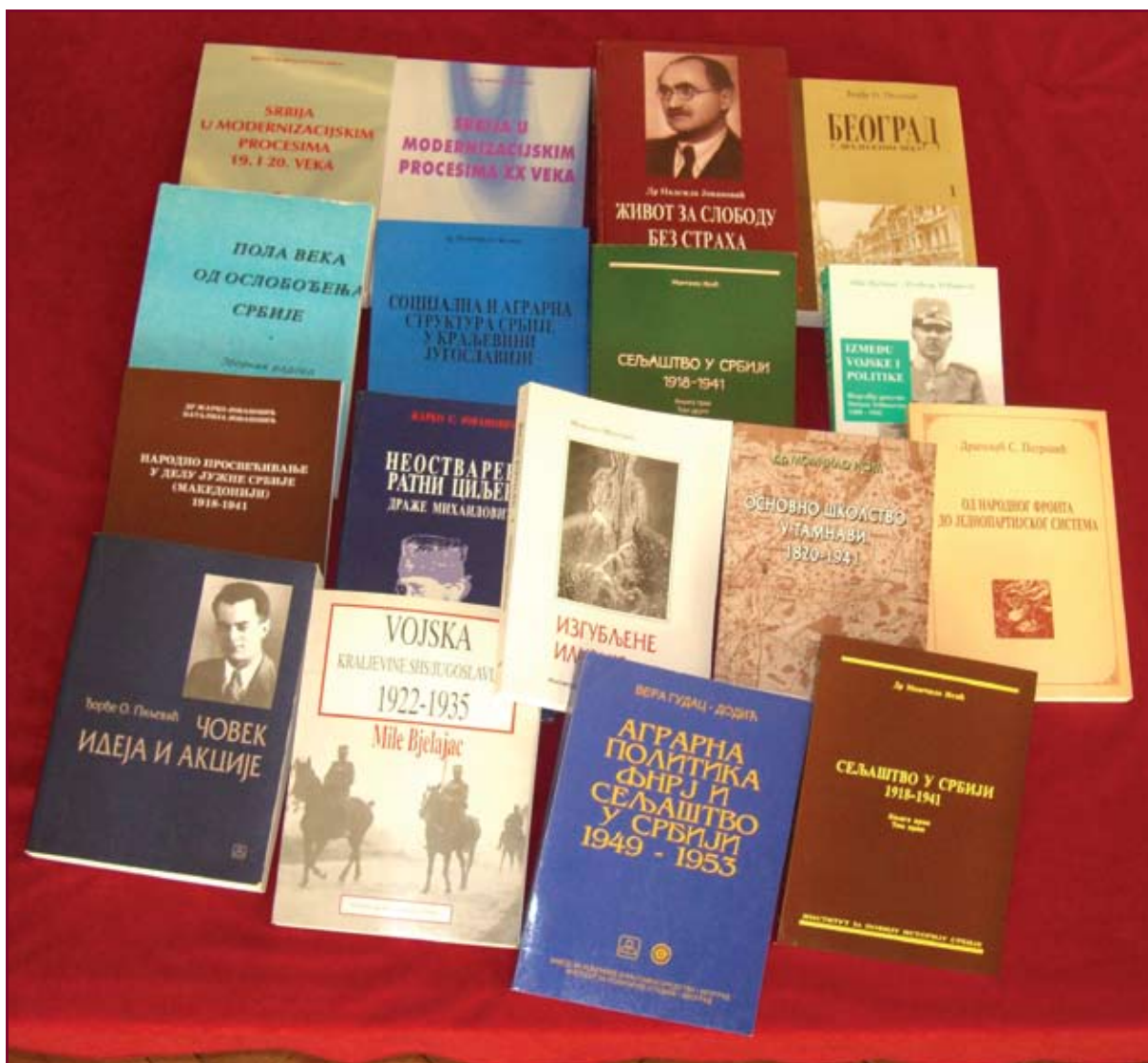
Knj. 2: Sadržaj: Dobrivoje Sekulović, „Vrnjačka banja i okolina u vreme Užičke republike”, str. 5–16; Nikola Živković, „Privredna aktivnost NOO i drugih društveno-političkih organizacija na oslobođenoj teritoriji Užičke republike”, str. 17–30; Milan Đoković, „Prva agrarna reforma u Užičkoj republici”, str. 31–34; Branko Medić, „Železničari u oružanom ustanku u zapadnoj Srbiji”, str. 35–45; Miloljub Pantović, „Ostvarivanje socijalne politike u oslobođenom Čačku”, str. 47–54; Jaroslav Dašić, „Privredna delatnost u oslobođenom Čačku 1941. godine”, str. 55–68; Jovan Radović, „Sanitetska služba u partizanskim jedinicama na oslobođenoj teritoriji Užičke republike”, str. 69–82; Milutin Jakovljević – Milan Đoković, „Organizovanje omladinskih radnih brigada u Užičkoj republici”, str. 83–89; Bane Milašinović, „Partizanske akcije u okupiranom Kraljevu 1941. godine”, str. 91–101; Milan Borković, „Naponi Nemaca i kvisinga da obrazuju Nedićevu vladu radi ugušenja NOP-a u Srbiji”, str. 103–115; Sekula Joksimović, „NOP u Srbiji i odnosi prema nemačkom okupatoru u vezi s razmenom zarobljenika”, str. 117–124; Branko Latas, „Draža Mihailović i Nemci u vreme Užičke republike”, str. 125–137; Blagoje Stokić, „Masovno streljanje građana u Kragujevcu 21. oktobra 1941. godine”, str. 139–150; Milun Raonić, „Zločini četnika Draže Mihailovića u Užičkom kraju 1941. godine”, str. 151–158; Miloš V. Pantelić, „Zločini Nemaca u Dragincu

i okolini 1941. godine”, str. 159–166; Milan Obradović, „Bezbednosno-obaveštajne mere NOP-a u zaštiti slobodne teritorije Užičke republike”, str. 167–178; Vojislav Subotić, „Obaveštajna i vojno-obaveštajna delatnost NOP-a zapadne Srbije 1941. godine”, str. 179–185; Obren Ž. Đorđević, „Obaveštajna služba i služba bezbednosti u Užičkoj republici”, str. 187–200; Antun Miletić, „Mere i sredstva Vermahta protiv Užičke republike u jesen 1941. godine”, str. 201–213; Obrad Bjelica, „Nemačka ofanziva na slobodnoj teritoriji zapadne Srbije”, str. 215–223; Aleksandar Jevtić, „Borbe Valjevskog partizanskog odreda u vreme Užičke republike”, str. 225–236; Mirko Čuković, „Partizanske jedinice iz Srbije na slobodnoj teritoriji u Sandžaku”, str. 237–248; Ljubo Mladenović, „Borci Užičke republike u koncentracionim logorima u Norveškoj 1942–1945”, str. 249–264; Gojko Škoro, „Užički partizani u koncentracionom logoru na Banjici”, str. 265–277; Enver Redžić, „Faktor tradicije u svetlu pojave i značaja Užičke republike”, str. 279–294; Milan M. Miladinović, „Marksističko obrazovanje i vaspitanje u Užičkoj republici”, str. 295–307; Milan Matić, „Štampa NOP u vremenu Užičke republike”, str. 309–317; Stojadin Kostić, „Kulturna i umetnička delatnost u partizanskom Užicu 1941”, str. 319–332; Mate Zaninović, „Odgoj, škola i kulturno-prosvjetna delatnost u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1941”, str. 333–342; Sava Andrić, „Književne prilike u Srbiji u godini ustanka 1941”, str. 343–353; Milutin Pašić, „Užička republika u ratnim dnevnicima”, str. 355–368; Milan Tripković, „Dnevnik 1941. Dragojla Dudića – istorijski izvor o ustanku u Srbiji”, str. 369–375; Milutin Jakovljević, „Delovodni protokol Čačanskog NO – jedinstven dokument iz vremena Užičke republike”, str. 377–382; Dobrivoje Blagojević, „Kulturno-prosvetna aktivnost u oslobođenom Čačku i okolini”, str. 383–386; Miloško P. Đoković, „Užička republika u literaturi”, str. 387–401; Dragan Dragoljović, „Užička republika i negovanje revolucionarnih tradicija”, str. 403–405; Dušan Gvozdencić, „Otpor stanovništva u gradovima i drugim mestima Srbije”, str. 407–420.

Dimitrije Tucović i radnički pokret Srbije, zbornik sa naučnog skupa povodom 100-godišnjice rođenja Dimitrija Tucovića, održanog na Zlatiboru od 14. do 16. maja 1981. godine, odgovorni urednik Života Marković, Narodni muzej OOUR Zavičajni muzej, Titovo Užice, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1982. Sadržaj: Petar Stambolić, „Govor na svečanoj akademiji

povodom 100-godišnjice rođenja Dimitrija Tucovića”, str. 19–23; Jovan Dubovac, „Pozdravna reč”, str. 27–28; Sergije Dimitrijević, „Uloga i značaj Dimitrija Tucovića u međunarodnom radničkom pokretu” str. 29–39; Mladen Vukomanović, „Dimitrije Tucović u socijalnoj revoluciji” str. 41–48; Milica Milenković, „Dimitrije Tucović u borbi za jedinstvo partijskog sindikalnog pokreta” str. 49–55; Rafajlo Ješić, „Tucović i Partija”, str. 57–65; Žarko Jovanović, „Dimitrije Tucović i seljačko pitanje u Srbiji”, str. 67–81; Đorđe Mitrović, „Fragmenti za biografiju Dimitrija Tucovića”, str. 83–102; Vera Pilić, „Dimitrije Tucović o položaju radničke klase u Srbiji”, str. 103–115; Slobodanka Stojčić, „Dimitrije Tucović o parlamentarizmu, parlamentarnoj akciji i parlamentarnoj borbi u Srbiji”, str. 117–142; Milica Bodrožić, „Borba SSDP za opšte pravo glasa do 1914. godine”, str. 143–160; Dušan Nedeljković, „Tucović i revolucionarni kontinuitet”, str. 161–173; Andrija B. Stojković, „Tucović i materijalistička dijalektika revolucije”, str. 175–199; Ljubica Simaković, „Marksistička teorija revolucije u delima Dimitrija Tucovića”, str. 199–212; Živomir Spasić, „Pogledi Dimitrija Tucovića na rat, militarizam i kolonijalno pitanje”, str. 213–229; Lazar Pejić, „Tucovićeve kritika imperijalizma”, str. 231–247; Milan M. Miladinović, „Doprinos Dimitrija Tucovića borbi protiv revizionizma u marksizmu”, str. 249–266; Obren Blagojević, „Ekonomsko-naučna strana Tucovićeve stvaralaštva” str. 267–279; Desanka Savićević, „Tucović i nauka”, str. 281–286; Milan Nedeljković, „Tucovićevo shvatanje klasne borbe”, str. 287–303; Ljubinka Bogetić, „Odnos sindikata i radničke idejno-političke avangarde u misli i delu Dimitrija Tucovića”, str. 305–319; Vićentije Đorđević, „Dimitrije Tucović i osnivanje SSDS”, str. 321–330; Dragan Simeunović, „Tucovićeve koncept političkog organizovanja radničke klase”, str. 331–344; Života R. Marković, „Dimitrije Tucović i socijalistički pokret u Užicu krajem 19. i početkom 20. veka do osnivanja SSDP”, str. 345–364; Petar Vlahović, „Život stanovništva zlatiborskog kraja u Tucovićevo vreme”, str. 365–378; Milisav Obradović, „Veze Dimitrija Tucovića sa radničkim pokretom srednjeg Pomoravlja”, str. 379–397; Hranislav Rakić, „Doprinos Dimitrija Tucovića razvoju radničkog pokreta Leskovca i okoline”, str. 399–409; Milutin Folić, „Uticaj Dimitrija Tucovića na stvaranje prvih socijalističkih organizacija na Kosovu do 1914. godine”, str. 411–414; Nikola Cvetković, „Književno-poetičko u mladalačkim radovima Dimitrija Tucovića”, str. 415–433; Dara Vučinić-Varga, „Dimitrije Tucović i Marko Miljanov”, str. 435–437;

Đorđe Stavretović, „Uticaj Srpske socijaldemokratske partije i sindikata na početku razvitka radničkog i socijalističkog pokreta u Prizrenu do 1914. godine”, str. 439–442; Dragojla Cvetković, „Neki pogledi Dimitrija Tucovića na kulturu”, str. 443–458; Vojo Jeremić, „Saborci o Dimitriju Tucoviću”, str. 459–469; Jovan Dubovac, „Nacionalno pitanje u delima Dimitrija Tucovića”, str. 471–476; Stojan Kesić, „Dimitrije Tucović u jugoslovenskom radničkom pokretu”, str. 477–493; Bogumil Hrabak, „Dimitrije Tucović i pitanje Makedonije” str. 495–518; Živan Stojković, „Dimitrije Tucović i Dušan Popović o makedonskom nacionalnom pitanju”, str. 519–535; Milan Vanku, „Dimitrije Tucović u rumunskoj radničkoj štampi”, str. 537–546; Zekerija Cana, „Tucovićeva ocena albanskog nacionalnog pokreta 1908–1912”, str. 547–551; Mihailo Bjelica, „Dimitrije Tucović kao publicista i urednik”, str. 552–558; Aleksandar Miletić, „Srpska socijaldemokratska

partija, Dimitrije Tucović i socijalistička omladina”, str. 559–567; Miodrag Žiko Avramović, „Smisao i značaj studije D. Tucovića ‘Srbija i Albanija’ ”, str. 569–591; Svetozar Naumovski, „*Radničke novine* kao izvor za proučavanje radničkog pokreta u Makedoniji u periodu posle Ilindena i do balkanskih ratova”, str. 593–607; Uroš Nedimović, „Tucovićeve marksističke misao i djelo u ‘Radničkom jedinstvu’ 1922/1923. godine”, str. 609–614; Branko Đukić, „Dimitrije Tucović u međunarodnoj solidarnosti radničke klase”, str. 615–632; Radenko Stanić, „Dimitrije Tucović i selo”, str. 633–643; Dobrosav Bjeletić, „Jedan pogled na Tucovićeve borbu protiv revizije marksizma”, str. 645–654.

Dragiša Lapčević u radničkom pokretu Srbije, zbornik sa naučnog skupa održanog u Požegi 13. i 14. oktobra 1983, odgovorni urednik Života Marković, Narodni muzej OOUR Zavičajni muzej Titovo Užice, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1984.

Sadržaj: Rafajlo Ješić, „Uloga Dragiše Lapčevića u radničkom pokretu Srbije do 1915. godine” str. 15–22; Toma Milenković, „Dragiša Lapčević u radničkom pokretu 1915–1922. godine”, str. 23–60; Sergije Dimitrijević, „Uloga Dragiše Lapčevića u srpskom socijalističkom pokretu do dolaska Dimitrija Tucovića na njegovo mesto”, str. 61–80; Vićentije Đorđević, „Dragiša Lapčević i organizovanje socijaldemokratske stranke”, str. 81–91; Ljubinka Bogetić, „Dragiša Lapčević i komunisti 1919–1923”, str. 93–109; Mladen Vukomanović, „Prilog proučavanju delatnosti Dragiše Lapčevića u sindikalnom pokretu Srbije do 1914. godine”, str. 111–118; Milica Milenković, „Dragiša Lapčević o ujedinjenju sindikalnog pokreta 1919–1925”, str. 119–132; Dragojla Cvetković, „Angažovanje Dragiše Lapčevića u borbi radničke klase Srbije za donošenje i primenu Zakona o radnjama”, str. 133–143; Dobrosav Bjeletić, „Osvrt na *Istoriju socijalizma* Dragiše Lapčevića”, str. 145–152; Vera Pilić-Rakić, „Celina shvatanja u našem radničkom pokretu”, str. 153–163; Andrija B. K. Stojković, „Marksistička, filozofska i društvena misao Dragiše Lapčevića”, str. 165–189; Milan M. Miladinović, „Odnos Dragiše Lapčevića prema marksizmu”, str. 191–215; Obren Blagojević, „Značaj Dragiše Lapčevića za ekonomsku misao u Srbiji”, str. 217–233; Sonja Petrović-Lazarević, „Razmatranje ekonomskih stavova Dragiše Lapčevića o značaju razvoja industrije i o finansijskoj politici u Srbiji”, str. 235–248; Danica Milić, „Dragiša Lapčević kao privredni istoričar”, str. 249–257; Gojko Škoro,

„Shvatanje Dragiše Lapčevića o militarizmu i ratu”, str. 259–270; Latinka Perović, „Dragiša Lapčević o Svetozaru Markoviću”, str. 271–279; Milojko P. Đoković, „Dragiša N. Lapčević i Radovan Dragović”, str. 281–295; Miodrag Žiko Avramović, „Saradnja Dragiše Lapčevića u organu socijalne demokratije ‘Borbi’ ”, str. 297–317; Vlado Stojančević, „Lapčevićeva knjiga ‘Okupacija’ kao istorijski izvor”, str. 319–326; Žarko Jovanović, „Stav Dragiše Lapčevića prema seljaštvu u Srbiji u periodu do Prvog svetskog rata”, str. 327–339; Ivan Kovačević, „Pogledi Dragiše Lapčevića na razvitak klasnih odnosa na srpskom selu i pitanje učešća SSDP na parlamentarnim izborima 1912. godine”, str. 341–353; Miodrag Gluščević, „Rad Dragiše Lapčevića na unapređenju poljoprivrede u užičkom kraju”, str. 355–367; Stojan Kesić, „Saradnja Dragiše Lapčevića sa radničkim pokretima u jugoslovenskim zemljama do 1914. godine”, str. 369–380; Živan Stojanović, „Dragiša Lapčević o makedonskom pitanju do 1919. godine”, str. 381–396; Stevan Ignjić, „Politička delatnost Dragiše Lapčevića u užičkom kraju do 1902. godine”, str. 397–408; Života R. Marković, „Radnički pokret užičkog kraja 1903–1914. godine u političkoj izbornoj borbi i Dragiša Lapčević”, str. 409–423; Đorđe Stamenković, „Dragiša Lapčević i radnički pokret Niša krajem XIX i početkom XX veka”, str. 425–439; Milisav Obradović, „Dragiša Lapčević i radnički pokret srednjeg Pomoravlja”, str. 441–448; Hranislav A. Rakić, „Dragiša Lapčević i radnički pokret Leskovca i Vranja”, str. 449–459; Vidosava Stojančević, „Dragiša Lapčević o seoskoj porodici u Srbiji”, str. 461–470; Nikola Cvetković, „Književno-folkloristička interesovanja Dragiše Lapčevića”, str. 471–481; Rade V. Poznanović, „Foklorni zapisi Dragiše Lapčevića”, str. 483–494; Slobodan Radović, „Etičko u pripovetkama Dragiše Lapčevića”, str. 495–501; Diskusija, str. 503–541.

Dušan Popović i radnički pokret Srbije: Zbornik sa naučnog skupa posvećen 100-godišnjici rođenja Dušana Popovića, održan u Rekovcu 3. i 4. oktobra 1985. godine, odgovorni urednik Desanka Pešić, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1986.
Sadržaj: Sergije Dimitrijević, „Dušan Popović i socijalistički pokret”, str. 13–66; Dragoslav Janković, „O Dušanu Popoviću, Srbiji i organizaciji SSDP do Prvog svetskog rata”, str. 67–79; Vićentije Đorđević, „Dušan Popović – misao i delo”, str. 81–84; Mladen Vukomanović, „Dušan Popović kao sekretar SSDP od novembra 1911. do septembra 1912. godine”, str. 85–88;

Latinka Perović, „SSDP i nacionalno pitanje sa osvrtom na stanovišta Dušana Popovića”, str. 89–103; Milica Bodrožić, „Borba SSDP za slobodu štampe s posebnim osvrtom na rad Dušana Popovića”, str. 105–119; Žarko Jovanović, „Dušan Popović i seljačko pitanje u Srbiji”, str. 121–123; Zekerija Cana, „Popovićevo viđenje albanskog pitanja”, str. 125–130; Živan Stojković, „Dušan Popović i Makedonija”, str. 131–136; Đorđe Ignjatović, „Dušan Popović i bugarski socijaldemokratski radnički pokret”, str. 137–152; Dragoljub Ž. Mirčetić, „Dušan Popović – osnivač radničkog lista *Budućnost* u Nišu 1915. godine”, str. 153–163; Sergije Dimitrijević, „Ideološke i političke borbe Dušana Popovića 1917–1918. godine”, str. 165–194; Toma Milenković, „Politička aktivnost Dušana Popovića i Triše Kaclerovića u Stokholmu 1917. godine”, str. 195–208; Jovan Dubovac, „Prilog razjašnjavanju kontroverzi o učešću Dušana Popovića i Triše Kaclerovića na Socijalističkoj mirovnoj konferenciji u Stokholmu 1917. godine”, str. 209–220; Desanka Savićević, „Dušan Popović o kulturi narodnih masa”, str. 221–224; Roman Mulić, „Uticaj Svetozara Markovića na etnička shvatanja Dušana Popovića”, str. 225–234; Ljubica Simaković-Đukić, „Shvatanje Dušana Popovića o organizovanju radničke klase u samostalnu političku partiju”, str. 235–246; Dragan Simeunović, „Popovićev koncept političkog organizovanja proletarijata”, str. 247–253; Milica Milenković, „Dušan Popović i SSDP prema militarizmu u Srbiji i ratovima”, str. 255–260; Miodrag Žiko Avramović, „Shvatanje Dušana Popovića o štampi”, str. 265–273; Obren Blagojević, „Ekonomska misao u radovima Dušana Popovića”, str. 275–281; Dobrosav Bjeletić, „Neki aspekti klasne borbe u delu Dušana Popovića”, str. 283–289; Milisav Obradović, „Teorijski pogledi Dušana Popovića o građanskim političkim partijama u Srbiji”, str. 291–301; Milan M. Miladinović, „Dušan Popović, etičar socijalističkog pokreta Srbije”, str. 303–319; Živomir Spasić, „Stavovi Dušana Popovića prema imperijalizmu, militarizmu i ratu”, str. 321–339; Andrija B. K. Stojković, „Pogledi Dušana Popovića o religiji i crkvi sagledani u celini stava srpskih socijalista i socijaldemokrata o tome pitanju do I svetskog rata”, str. 341–365; Dragan Subotić, „Klasno i nacionalno pitanje u društveno-političkoj misli Dušana Popovića do 1914. godine”, str. 367–384; Đorđe Mitrović, „Milan Stojanović o VII kongresu SSDS 1909. godine, referatu Dušana Popovića o kolonijalnom i nacionalnom pitanju i učešću delegacije socijalista iz Austro-Ugarske”, str. 385–394; Dragolja Cvetković, „Dušan Popović o nekim

aspektima ženskog pitanja”, str. 395–403; Jelena Kovačević, „Odnos Dušana Popovića prema našoj i stranoj literaturi”, str. 405–426; Nikola Cvetković, „Dušan Popović o Lavu Tolstoju”, str. 427–441.

Kosta Novaković u radničkom pokretu Srbije i

Jugoslavije, zbornik sa naučnog skupa održanog 16. i 17. oktobra 1986. godine u Čačku, (redakcioni odbor: dr Desanka Pešić, dr Jovan Dubovac, dr Vićentije Đorđević, Milutin Jakovljević, Milan Đoković, Miladin Vukosavljević i Radoš Ž. Madžarević), Institut za istoriju radničkog pokreta, Beograd, Međuopštinski istorijski arhiv Čačak, NIRO „Čačanski glas” Čačak i „Litopapir”, Čačak, 1989. Sadržaj: „Grad revolucionara”, (str. 5–6); Vićentije Đorđević, „Kosta Novaković – ličnost i delo”, str. 7–12; Bogumil Hrabak, „Ideološko-politička orijentacija i delatnost Koste Novakovića za vreme izbeglištva od 1916. do 1918. godine”, str. 13–70; Sergije Dimitrijević, „Politička aktivnost Koste Novakovića od 1916–1918. godine”, str. 71–105; Milica Milenković, „Delatnost Koste Novakovića u Radničkoj komori i opštem sindikatu srpskih radnika u Parizu 1917–1918. godine”, str. 106–120; Milica Bodrožić, „Radnička štampa u Srbiji do 1914. godine i Kosta Novaković”, str. 121–124; France Filipič, „Kosta Novaković i KPJ u Sloveniji 1925. i 1928. godine”, str. 125–139; Toma Milenković, „Kosta Novaković u jugoslovenskoj komunističkoj štampi 1919–1920”, str. 140–151; Milutin Jakovljević, „Delatnost Koste

Novakovića u Čačku”, str. 152–159; Jaroslav Dašić, „Kosta Novaković o prvobitnoj akumulaciji kapitala u Makedoniji”, str. 160–162; Ivan Katardžijev, „Makedonski radnički i nacionalno-revolucionarni pokret u vreme Treće zemaljske konferencije KPJ i Kosta Novaković”, str. 163–179; Slavoljub Cvetković, „Idejne borbe u KPJ i Kosta Novaković”, str. 180–187; Petar Dodik – Uroš Nedimović, „Kosta Novaković i Simo Miljuš o klasnoj borbi i federaciji”, str. 188–191; Smiljana Đurović, „Kosta Novaković i agrarno pitanje 1923. godine”, str. 192–199; Dančo Zografski, „Kosta Novaković o makedonskom pitanju”, str. 200–206; Latinka Perović, „Federalistička shvatanja Koste Novakovića u svetlu borbe za određivanje karaktera jugoslovenske države”, str. 207–217; Dejan Aleksić, „Značaj brošure Koste Novakovića *Makedonija Makedoncima – zemlja zemljoradnicima*”, str. 218–234; Desanka Pešić, „Gledišta Koste Novakovića na nacionalno pitanje u vreme diskusije u NRPJ 1923. godine”, str. 235–240; Dragan Subotić, „Kosta Novaković o ideji balkanske federacije”, str. 241–259; Nadežda Jovanović, „Hapšenja i suđenja Kosti Novakoviću 1926. godine”, str. 260–290; Dragiša Lazarević, „Kosta Novaković u međunarodnim komunističkim forumima (1927–1935)”, str. 291–304; Milan Đoković, „Malo poznati tekstovi Koste Novakovića”, str. 305–310.

Revolucionarne i reformističke tendencije u srpskom i bugarskom radničkom pokretu do 1923. godine

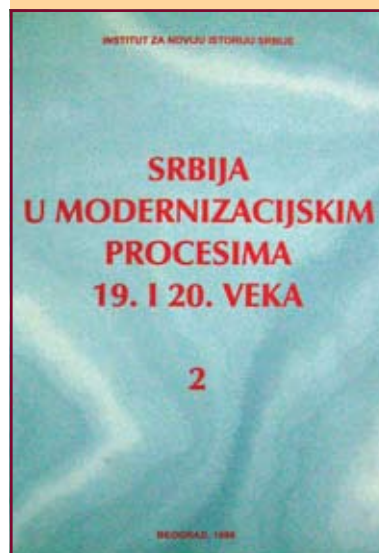
zbornik sa međunarodnog naučnog skupa održanog u Beogradu 17. i 18. oktobra 1989. godine, (redakcija: dr Latinka Perović, dr Desanka Pešić i Dubravka Stojanović), Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1990.

Sadržaj: Latinka Perović, „Teorijski i istorijski koreni socijalističke misli u Srbiji druge polovine XIX veka”, str. 5–12; St. N. S. Stonka Pobornikova, „Marksizam v sreštu reformizma v rannoto socialističesko dviženie (do 1903 g.)”, str. 13–21; Đorđe Ignjatović, „SSDP i bugarski ‘tesni’ i ‘široki’ socijalisti (1903–1919)”, str. 22–33; Kostadin Palešutski, „Karakter i osobnosti na revolucionното i reformistkoto tečenje v blgarskoto socialističesko dviženie (1903–1912)”, str. 34–45; Dubravka Stojanović, „Stav SSDP prema ministerijalizmu i parlamentarizmu 1903–1919”, str. 46–54; N. S. Georgi Prvanov, „Marksistkoto i reformistkoto tečenje v blgari po voprosite na voinata i mira”, str. 55–69; Tatjana Koleva, „Revolucionното i reformistkoto tečenje v blgari v uslovi ta na sledvoennata revolucionna kriza”, str.

70–84; Toma Milenković, „Geneza socijalreformizma u Jugoslaviji (do početka 1922. god.)”, str. 85–98; Slavoljub Cvetković, „Osnivanje balkanske komunističke federacije”, str. 99–102; Desanka Pešić, „Srpski ‘centrumaši’ i revolucija (1920)”, str. 103–109; Bon Grigorov, „Blgarskata socialdemokrati i nastoplenieto na fašizma (1921–1923. g.)”, str. 110–124; Milica Milenković, „Udeo jugoslovenskih sindikata u formiranju crvene sindikalne internacionale i balkansko-podunavskog sindikalnog sekretarijata (1920–1921)”, str. 125–134.

Srbija u modernizacijskim procesima XX veka,

zbornik sa naučnog skupa održanog od 19. do 21. septembra 1994. u Beogradu, (uređivački odbor: dr Latinka Perović, dr Marija Obradović, mr Dubravka Stojanović), Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1994. Sadržaj: „Reč redaktora”, str. 1–14; **I – Pogled na epohu** str. 15–16; Branko Petranović, „Modernizacija u uslovima nacionalno nestabilnog društva (Jugoslovensko i srpsko iskustvo)”, str. 17–34; Mira Bogdanović, „Modernizacijski procesi u Srbiji u XX veku”, str. 35–58; Vladimir Cvetković, „Usud Moderniteta”, str. 59–68; dr Slavoljub Cvetković, „Revolucija i modernizacija”, str. 69–74; **II – Od pojedinačnog ka celini**, str. 75–76; **1. Privreda**, str. 76–77; Danica Milić, „Monetarno-kreditni sistem u privredi Srbije početkom XX veka”, str. 79–90; Milutin Folić, „Modernizacija ekonomsko-društvenih procesa na Kosovu i Metohiji u prve dve decenije XX veka”, str. 91–100; Momčilo Isić, „Sitno posedništvo kao kočnica ekonomske modernizacije Srbije u prvoj polovini XX veka”, str. 101–112; Života Đorđević, „Zemljišni minimum i zemljišni maksimum kao ograničenja razvoja Srbije u novo doba”, str. 113–122; Dragan Aleksić, „Međunarodni privredni položaj Jugoslavije pred Drugi svetski rat”, str. 123–132; Smiljana Đurović, „Industrijalizacija Srbije – legitimitet za moderni svet XX veka (presek kroz jednu istorijsku strukturu)”, str. 133–142; Žarko Jovanović, „Poljoprivreda Srbije u ratu 1941–1945”, str. 143–150; Vera Gudac, „Politika Komunističke partije Jugoslavije 1945–1953. godine kao faktor blokiranja modernizacijskih procesa na selu”, str. 151–160; **2. Informatika**, str. 161–162; Nikola Marković, „Doprinos informatike procesima modernizacije u Srbiji”, str. 163–170; **3. Država**, str. 171–172; Stevan Lilić, „Konceptualne pretpostavke modernizacije države”, str. 173–180; Dragoljub Petrović, „Državno-pravni položaj Srbije krajem XX veka”, str. 181–190; **4. Kultura**, str. 191–192; Ljubodrag Dimić, „Kulturna politika i modernizacija

jugoslovenskog društva 1918–1941”, str. 193–210; Đorđe Stanković, „Savremena antinaučnost i modernizacija Srbije”, str. 211–216; Ljubinka Trgovčević, „Obrazovanje kao činilac modernizacije Srbije u XIX veku (Analitička skica)”, str. 217–232; **5. Elita i modernizacija**, str. 233–234; Latinka Perović, „Politička elita i modernizacija u prvoj deceniji nezavisnosti srpske države”, str. 235–246; **6. Spoljna politika**, str. 247–248; Ljiljana Aleksić-Pejković, „Novi kurs u spoljnoj politici Srbije početkom XX veka (Uklapanje u savremeno unutrašnje ustrojstvo i spoljno zaokruženje)”, str. 249–260; Milan Ristović, „Rat, modernizacija i industrijalizacija Jugoistočne Evrope (Nemački stavovi o promenama društvene i privredne strukture ‘dopunskog privrednog prostora’ 1940–1943)”, str. 261–270; **7. Institucije, organizacije, ličnosti**, str. 271–272; Rajko Sudžum, „Socijalno osiguranje u Srbiji u XX veku”, str. 273–278; Milica Milenković, „Radničke socijalne ustanove u Srbiji. Međunarodna organizacija rada i proces modernizacije radničkog zakonodavstva u Jugoslaviji i Srbiji 1918–1941”, str. 289–296; Dubravka Stojanović, „Srpska socijaldemokratska partija između političke moderne i revolucionarne ortodoksije”, str. 297–308; Kosta Nikolić, „Radikalna levica u Srbiji 1903–1921”, str. 309–316; Gordana Krivokapić-Jović, „Socijalna struktura Narodne radikalne stranke (1918–1929): Skica”, str. 317–332; Olga Popović-Obradović, „Političke stranke i izbori u Kraljevini Srbiji 1903–1914. Prilog istoriji stranačkog pluralizma”, str. 333–348; Radmila Radić, „Uticaj razvoja srpske pravoslavne crkve na modernizacijske procese u

Srbiji i Jugoslaviji”, str. 349–354; Mile Bjelajac, „Vojska kao faktor modernizacije”, str. 355–360; Branka Prpa-Jovanović, „Procesi modernizacije i položaj žene u Srbiji tokom XIX i prve polovine XX vjeka”, str. 361–366; Ivan Čolović, „Skerlić i srpski politički mitovi”, str. 367–376; Nadežda Jovanović, „Dragoljub Jovanović o demokratiji kao osnovnom uslovu društvenog progresa”, str. 377–386; **8. Etnički odnosi**, str. 387–388; Ljubomir Madžar, „Istine i zablude o nacionalnoj diskriminaciji Srba” str. 389–392; Dušan Janjić, „Srbija između prošlosti i budućnosti”, str. 393–404; **III – Teorija modernizacije i modeli istraživanja**, str. 405–406; Marija Obradović, „Teorija modernizacije i modeli razvoja”, str. 407–424; Slobodan Branković, „Modernizam i istorija (‘Kraj istorije’ kao kraj Moderne)”, str. 425–434; Predrag J. Marković, „Teorija modernizacije i njena primena na međuratnu Jugoslaviju i Beograd”, str. 435–446; Podaci o autorima, str. 447–452.

Srbija u modernizacijskim procesima 19. i 20. veka,

2: Položaj žene kao merilo modernizacije, glavni i odgovorni urednik Latinka Perović, Beograd, 1998.

Sadržaj: Napomene urednika, str. 9–10;

ZAKONODAVSTVO: Marija Draškić, Olga Popović-

Obradović, „Pravni položaj žene prema srpskom građanskom zakoniku (1844–1946)”, str. 11–25; Vesna Nikolić Ristanović, „Krivičnopravna zaštita žene u Srbiji 19. i 20. veka”, str. 26–35; Đorđe Stanković, „Žena u ustavima Kraljevine Jugoslavije (1918–1945)”, str. 36–40,

Momčilo Mitrović, „Žene i represivno zakonodavstvo u Srbiji 1944–1952. godine”, str. 41–53; ŠKOLOVANJE:

Nedeljko Trnavac, „Indiferentnost prema školovanju ženske dece u Srbiji 19. veka”, str. 55–72; Maja Nikolova, „Školovanje ženske mladeži u Srbiji do 1914”, str. 73–82;

Ljubinka Trgovčević, „O studentkinjama iz Srbije na stranim univerzitetima do 1914. godine”, str. 83–100;

INSTITUCIJE DRŽAVE I DRUŠTVA: dvor, crkva, vojska: Ana Stolić, „Dvor u Beogradu (1880–1903), između tradicionalnog i modernog”, str. 101–112;

Radmila Radić, „Stavovi o ženi u radovima pravoslavnih teologa”, str. 113–125; Mile Bjelajac, „Oficirska žena u Srbiji i Jugoslaviji 1862–1946”, str. 126–139; DRŽAVNE

ŽENSKE INSTITUCIJE: Latinka Perović, „Modernost i patrijarhalnost kroz prizmu državnih ženskih institucija: Viša ženska škola (1863–1913)”, str. 141–161;

NACIONALNI POKRETI I INSTITUCIJE: Vitomir Vuletić, „Ujedinjena omladina srpska i društveni položaj žene 163–173”; Biljana Šimunović, „Matica naprednih žena

– sekcija Matice srpske 1918–1941. godine”, str. 174–181; SELO – GRAD: svet rada i porodice: Momčilo Isić, „Žena u seoskoj porodici između dva rata”, str. 183–200; Milutin Folić, „Društveni položaj žene u Južnoj Srbiji u drugoj polovini 19. i na početku 20. veka”, str. 201–210; Miroslav Perišić, „Žena u društvenom životu u Srbiji krajem 19. veka”, str. 211–217; Milica Milenković, „Žene radnice u privredi Srbije 1918–1929”, str. 219–226; Dubravka Stajić, „Žene i svet rada u tranziciji”, str. 227–232; Gordana Tripković, „Materinstvo i modernizacija u srpskoj vojvođanskoj porodici”, str. 233–238; PROFESIONALNA PRAVA I PROFESIONALNE ORGANIZACIJE: Dubravka Stojanović, „Žene ‘u smislu razumevanja našeg naroda’ ”, str. 239–251; Mirjana Obradović, „Udruženje univerzitetski obrazovanih žena u Jugoslaviji 1927–1941. godine”, str. 252–262; STVARALAŠTVO I STVARAOCI: Miloš Nemanjić, „Žene Srbije kao deo stvaralačke ineligencije od početka stvaranja samostalne države do 1920. godine”, str. 263–277; Vesna Matović, „Ženska književnost i srpski modernizam – saglasja i raskoli”, str. 278–293; Branka Prpa-Jovanović, „Bilješke o Isidori Sekulić: ‘Krvavi nacijonalizmi’ ”, str. 294–298; POLITIKA I POLITIČKI ŽIVOT: Gordana Krivokapić-Jović, „’Društvo za prosvjećivanje žene i zaštitu njenih prava’ – radikali i žensko pravo glasa posle Prvog svetskog rata”, str. 299–308; Slavoljub Cvetković, „Borba za ravnopravnost i jednakost žena kao deo klasnog i modernizacijskog procesa u Srbiji”, str. 309–316; Marina Arsenović Pavlović, „Metodološki problemi u istraživanjima političke socijalizacije žena”, str. 317–329; RAT: Žarko Jovanović, „Žene Srbije u ratu 1941–1945”, str. 331–341; Mihailo Stanišić, „Stavovi (ravnogorskog) četničkog pokreta prema ženi”, str. 342–352; Bojan B. Dimitrijević, „Žene ravnogorskog sela 1943–1944”, str. 353–366; Nikola Cvetković, „Likovi žena u narodnoj poeziji oslobodilačkih ratova”, str. 367–371; JAVNO MNJENJE, ŠTAMPA O ŽENI I ŽENSKA ŠTAMPA: Predrag J. Marković, „Mesto žene u javnom mnjenju Beograda 1918–1965”, str. 373–384; Mira Bogdanović, „Žensko pitanje u časopisu *Nova Evropa* 1920–1941”, str. 385–393; Vera Gudac-Dodić, „Analiza tekstova o ženi u listu *Politika* 1945–1953”, str. 394–407; Svetlana Stefanović, „Ženska štampa: *Žena i svet* 1925–1941”, str. 408–419; SHVATANJA O ŽENI I ŽENSKOM PITANJU: Nadežda Jovanović, „Dragoljub Jovanović o ulozi žene u društvu”, str. 421–433; Branko Nadoveza, „Neka konzervativna gledišta o položaju žene u Srbiji između dva svetska rata”, str. 434–442; Dragan

Subotić, „Građanske i socijalističke ideje o ženskom pitanju u Srbiji (19. i 20. vek)”, str. 443–450; LIČNOSTI: Sofija Božić, „Milica Tomić: stremljenje ka modernom”, str. 451–470; Anja Suša, „Maga Magazinović i modernost angažmana žene”, str. 470–483; PRIPADNICE DRUGIH NARODNOSTI: Jovanka Veselinović, „Jevrejska žena u Beogradu od druge polovine 19. veka do Drugog svetskog rata”, str. 485–495; Zoran Janjetović, „Nemice u logorima za folksdojčere u Vojvodini 1944–1948”, str. 496–504; ŽENE U ISTORIJI ISTORIJA ŽENA: pitanje metoda: Neda Božinović, „Žene u modernizacijskim procesima u Jugoslaviji i Srbiji”, str. 505–533; Smiljana Đurović, „Istorija žena – opšta metodološka razmatranja sa osvrtom na jugoslovenski istorijski prostor u 20. veku”, str. 534–550; Anđelka Milić, „Patrijarhalni poredak, revolucija i saznanje o položaju žene”, str. 551–559; PRILOZI: Bepa Becko-вик Вангели, „Еднаквоста на жената во современото општество: парадокс или парадигма”, стр. 561–575, PODACI O AUTORIMA, str. 577–582.

Геноцид у 20. веку на просторима Југословенских

земаља, зборник радова са научног скупа, Београд, 22–23. април 2003, (уредник: Јован Мирковић), суиздавач Музеј жртава геноцида, Крагујевац–Београд, Београд, 2005.

Садржај: Никола Б. Поповић, „Реч на отварању научног скупа”, стр. 9–11; КОРЕНИ И УЗРОЦИ ГЕНОЦИДА У 20. ВЕКУ: Василије Ђ. Крестић, „О времену настанка, узроцима и циљевима геноцидне политике у Хрватској”, стр. 13–19; Момчило Суботић, „Идеја о 'хрватском државном историјском праву' и српски народ у прошлости и данас”, стр. 20–30; др Венцеслав Глишић, „Реализација хрватског државног историјског права у другој половини 20. века”, стр. 31–39; ЗЛОЧИНИ ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ (РАТНИ ЗЛОЧИНИ, ЗЛОЧИНИ ГЕНОЦИДА) У СВЕТСКИМ РАТОВИМА: Миле Бјелајац, „Страдање заробљених српских официра и војника у Првом светском рату у логорима Централних сила”, стр. 41–48; Исидор Ђуковић, „Геноцид над Србима у аустроугарским логорима”, стр. 49–58; Божица Младеновић, „Злочини у устанничком подручју Србије 1917. године”, стр. 59–64; Драгослав Дедић, „Жртве у Првом светском рату у јагодинском срезу”, стр. 65–76; Драган Цветковић, „Попис 'Жртве рата (1941–1945)' из 1964. године као основа за изучавање страдања становништва Југославије (неки показатељи страдања српског становништва)”, стр. 77–84; Антун

Милетић, „Злочини над ђенералима Војске Краљевине Југославије у логорима Вермахта (1941–1945)”, стр. 85–97; Жарко Јовановић, „Страдање становништва Србије у Другом светском рату (1941–1945)”, стр. 99–109; Милан Кољанин, „Немачка окупациона политика и геноцид над Јеврејима у Србији 1941–1942”, стр. 110–132; Станиша Бркић и Ненад Ђорђевић, „Крагујевачки октобар 1941”, стр. 133–144; Милан Д. Лазић, „Злочини и геноцид Шиптара над косметским Србима 1941–1945”, стр. 145–156; Ненад Антонијевић, „Албански злочини над Србима у италијанској окупационој зони на Косову и Метохији у Другом светском рату”, стр. 157–166; Здравко Антонић, „Геноцид над Србима од Априлског рата до августа 1941. године”, стр. 167–173; Ђорђе О. Пиљевић, „Геноцид у Херцеговини у Другом светском рату 1941–1945”, стр. 174–211; Гојко Везмар, „Усташки злочини у Лици 1941–1945 у функцији етничког чишћења”, стр. 212–226; Драгоје Лукић, „Злочин над децом у Независној Држави Хрватској 1941–1945. Неоспоран пример геноцида”, стр. 227–230; Зоран Јањетовић, „Да ли су Срби починили геноцид над подунавским Швабама”, стр. 231–238; ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ АСПЕКТИ ИСТРАЖИВАЊА ЗЛОЧИНА ГЕНОЦИДА: Душан Ј. Дуњић, Александар Јовановић и Бранимир Александрић, „Психичке и соматске последице тортуре код логораша”, стр. 239–264; Радомир Самарцић, „Душевне последице геноцида: Трансгенерацијски пренос трауме”, стр. 265–273; Саво Штрбац, „Хрватска – кривични процеси у функцији етничког чишћења”, стр. 274–301; Милан Шкулић и Илија Симић, „Криминалистичка и кривично-процесна анализа догађаја у Рачку”, стр. 302–321; Слободан Милеуснић, „Страдање Српске православне цркве у 20. веку”, стр. 322–332; Никола Жутић, „Римокатолицизам и геноцид у НДХ”, стр. 333–348; Младенко Кумовић, „Спомен обележја и музејско-меморијални комплекси у Војводини”, стр. 349–356; ЗЛОЧИНИ ГЕНОЦИДА КРАЈЕМ 20. ВЕКА: Момчило Митровић, „Етничко чишћење Хрватске 1991–1995, прилог оралној историји”, стр. 357–361; Јанко Велимировић, „Наставак геноцида из НДХ у функцији етничког чишћења Срба из Хрватске”, стр. 362–367; Душица Бојић, „Страдање Срба у западној Славонији у мају 1995”, стр. 368–387; Пејо Ђурашиновић, „Узроци и последице грађанског рата у БиХ 1992–1995”, стр. 388–404; Миливоје Иванишевић, „Српска страдања у Босни и Херцеговини током рата 1992–1995”, стр. 405–416; ГЕНОЦИД У ИСТОРИ-

ОГРАФИЈИ И МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА:
 Драгољуб С. Живковић, „Проблеми историографске методологије на конкретном пројекту истраживања”, стр. 414–424; Коста Николић, „Полемике о геноциду у НДХ у југословенској историографији 1985–1989”, стр. 425–452; Милица Михаиловић и Бранка Џидић, „Прикупљање и истраживање грађе о холокаусту у Јеврејском истотријском музеју у Београду”, стр. 453–467; Драгољуб Ацковић, „Лицитирање о броју ромских жртава у Јасеновцу и Независној Држави Хрватској”, стр. 468–476; Вељко Ђурић Мишина, „Неки проблеми истраживања историје Српске православне цркве”, стр. 477–488; Бранко Надовеца, „Дело Лазе М. Костића као истортијски извор о геноциду”, стр. 489–496; Јован Мирковић, „Квантитативно-квалитативна анализа употребљивости литературе за изучавање јасеновачког логора”, стр. 497–506.

Velike sile i male države u hladnom ratu 1945–1955. Slučaj Jugoslavije, (redakcioni odbor: prof. dr Ljubodrag Dimić, Miladin Milošević, dr Momčilo Mitrović, dr Odd Arne Vestad, dr Svetozar Rajak, mr

Miroslav Perišić, mr Slobodan Selinić, mr Dragomir Bondžić, mr Ljubomir Petrović), suizdavači: Katedra za istoriju Jugoslavije Filozofskog fakulteta, Arhiv Srbije i Crne Gore, Institut za noviju istoriju Srbije, Centar za istraživanje hladnog rata London, Beograd, 2005.

Sadržaj: Ljubodrag Dimić, „Uvodna reč na otvaranju međunarodnog naučnog skupa”; Odd Arne Westad, „The New International History of the Cold War: Three (Possible Paradigms)”, str. 3–18, James G. Hersberg, „The Crises Years 1958–1963”, str. 19–40; JUGOSLAVIJA I ZAPAD: Dragan Bogetić, „Saradnja Jugoslavije i Zapada u vreme sukoba s Kominformom (1952–1955)”, str. 43–62; Miladin Milošević, „Pogled jugoslovenskog ambasadora iz Pariza”, str. 63–72; JUGOSLAVIJA I ISTOK: Miroslav Perišić, „Sukobljene percepcije. Pogledi jugoslovenskih studenata stipendista na sovjetsku stvarnost 1945–1948”, str. 75–83; Svetozar Rajak, „In Search of a Life Outside the Two Blocks: Yugoslavia's Road to the Non-alignment”, str. 84–105; Srđan Cvetković, „Uticaj hladnog rata i sovjetske politike na intenzitet represije u narodnim demokratijama i Jugoslaviji 1947/48”, str. 106–128; JUGOSLAVIJA I SUSEDI: Đorđe Borozan, „Jugoslovensko-albanski odnosi u prvoj deceniji hladnog rata”, str. 131–139; Katarina Kovačević, „Yugoslav-Hungarian Relations 1953–1956”, str. 140–158; Petar Dragišić, „Jugoslovensko-bugarski odnosi i početak jugoslovenskog sukoba sa Kominformom”, str. 159–165; HLADNI RAT U ŠTAMPI I KARIKATURI: Radoica Luburić, „Hladni rat i sukob Staljin–Tito u sovjetskoj informbiroovskoj i politemigrantskoj štampi”, str. 169–181; Ivana Dobrivojević, Aleksandar Miletić, „Hladni rat i zvanična frazeologija jugoslovenskog režima 1945–1955”, str. 182–205; Dušan Bajagić, „List *Politika* o Atlanskom paktu. Kvantitativna analiza”, str. 206–233; DRUŠTVENO-EKONOMSKE PROMENE: Momčilo Mitrović, „Nacionalizacija u Srbiji i hladni rat”, str. 237–250; Vladimir Lj. Cvetković, „Nacionalizacija francuskog kapitala u Jugoslaviji 1946–1951”, str. 251–264; Mira Radojević, „Srpska politička emigracija posle Drugog svetskog rata. Savez 'Oslobođenje' 1949–1990”, str. 265–274; Nataša Milićević, „Izgon 'reakcije' prinudno iseljavanje građanskih slojeva iz Beograda 1946–1949”, str. 275–286; Slobodan Selinić, „Ishrana u Beogradu 1945–1970. Život iza 'gvozdene zavese' ”, str. 287–300; IDEOLOGIJA I KULTURA: Ljubodrag Dimić, „Ideology and Culture in Yugoslavia, 1945–1995”, str. 303–320; Ljubomir Petrović, „Kulturni sukob blokova tokom hladnog rata u jugoslovenskoj prestonici 1945–1955”, str. 321–352;

Dragomir Bondžić, „Beogradski univerzitet i hladni rat 1945–1952”, str. 353–370; INSTITUCIJE I PROJEKTI: Nataša Milićević, „Hladni rat u naučnoj historiografskoj periodici”, str. 373–380; Veselinka Kastratović Ristić, „Fondovi Arhiva predsednika Republike (Josipa Broza Tita) i Muzeja istorije Jugoslavije”, str. 381–400.

Istorija i sećanje, urednik dr Olga Manojlović Pintar, Beograd, 2006.

Sadržaj: UVOD: Olga Manojlović Pintar, „Istorijska svest i kolektivni identiteti”, str. 7–27; SRPSKA ISTORIJSKA NAUKA DANAS, Okrugli sto: Sima Ćirković, str. 31–33; Andrej Mitrović, str. 33–37; Latinka Perović, str. 37–40; Milan Ristović, str. 40–45; Smilja Marjanović Dušanić, str. 45–48; Dubravka Stojanović, str. 48–51; Mile Bjelajac, str. 51–55; SUKOBI I PODELE: Dubravka Stojanović, „Sukobi i podele kao deo političke kulture”, str. 59–63; Latinka Perović, „Politički protivnik kao neprijatelj”, str. 64–75; Todor Kuljić, „Rat i sećanje”, str. 76–89, Kosta Nikolić, „Kultura sećanja na Drugi svetski rat u Srbiji”, str. 90–98; Sreten Vujović, „Linije podele u socijalističkom društvu”, str. 99–111; Đorđe Stanković, „Srpski medijski martirijum (naučni esej)”, str. 112–137, SIMBOLI I TRADICIJE: Nenad Makuljević, „Slika drugog u srpskoj vizuelnoj kulturi XIX veka”, str. 141–156; Radmila Radić, „Paralele u razvoju odnosa crkve i države na Balkanu”, str. 157–174; Milan Vukomanović, „Srpska pravoslavna crkva između tradcionalizma, konzervativizma i fundamentalizma”, str. 175–190; Miroslav Jovanović, „O ‚krilatom vuku‘ i ‚aždajama građanske misli‘: stereotipi i mitovi o Vuku Karadžiću i njegovim oponentima u nauci”, str. 191–228; Aleksandar Ignjatović, „Od istorijskog sećanja do zamišljanja nacionalne tradicije: spomenik neznanom junaku na Avali 1934–1938”, str. 229–252; Vladimir Petrović, „Koncept suočavanja sa prošlošću kao slepa mrlja savremene historiografije – ka prevazilaženju raskoraka”, str. 253–266.

Pisati istoriju Jugoslavije: Videnje srpskog faktora,

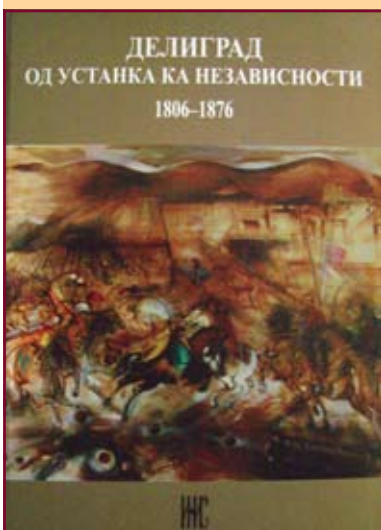
(uređivački odbor: Dr Mile Bjelajac, glavni urednik; dr Marija Obradović; mr Vladan Jovanović), Beograd, 2007. Sadržaj: Predgovor (Mile Bjelajac), str. 5–8;

I METODOLOŠKI PRISTUP IZUČAVANJU ISTORIJE JUGOSLAVIJE I NJENOG RASPADA: Marija Obradović, „Raspad Jugoslavije i strukturalna društvena dezintegracija Istočne Evrope u procesu tranzicije nakon 1989. godine”, str. 11–47; Mile Bjelajac, „Iskušenja historiografije o

Jugoslaviji – između stare i nove ortodoksije”, str. 49–62; II PISATI O PROTIVUREČNOSTIMA ISTORIJSKOG RAZVOJA JUGOSLOVENSKE DRŽAVE: a) Nacionalni konflikti: Sofija Božić, „Srbi u Hrvatskoj, hegemonisti ili potlačeni: Slučaj osječkih Srba (1918–1924)”, str. 65–78; Vladan Jovanović, „Iseljavanje muslimana iz Vardarske banovine. Između stihije i državne akcije”, str. 79–110; Zoran Janjetović, „Uticaj srpskog faktora na položaj nacionalnih manjina u Jugoslaviji u razdoblju između dva svetska rata”, str. 101–110; Petar Dragišić, „Jugoslavija, Bugarska i status Vardarske Makedonije, 1944/45”, str. 111–118; Mladenka Ivanković, „Jevreji u Jugoslaviji, 1918–1952”, str. 119–138; b) Ekonomski problemi: Momčilo Isić, „Ekonomski položaj seljaštva u Srbiji za vreme Kraljevine Jugoslavije”, str. 141–158; Vladimir Lj. Cvetković, „Kraljevina SHS i ratni dug Srbije prema Francuskoj”, str. 159–175; Slobodan Selinić, „Roba iz Hrvatske i Slovenije na tržištu Beogradu (1945–1949)”, str. 177–193; c) Društveno-političke kontroverze: Dušan Bajagić, „Svetozar Pribičević, Velja Vukićević i Stjepan Radić kao ministri prosvete Kraljevine SHS 1924–1926”, str. 197–236; Miroslav Perišić, „Veliki zaokret 1950: Jugoslavija u traganju za vlastitim putem”, str. 237–282; Radmila Radić, „Odnosi između Srpske pravoslavne crkve i Katoličke crkve u poslednjim decenijama pred raspad jugoslovenske države”, str. 283–301; Vera Gudac-Dodić, „Žene u državnoj vlasti u Srbiji u drugoj polovini 20. veka”, str. 303–317; d) Politika sile: Nataša Milićević, „Retorzija i represija 1944–1945”, str. 319–351; Momčilo Mitrović, „Etničko čišćenje 1991–1995. po oralnoj istoriji”, str. 353–372; III NAUČNA PRODUKCIJA; IDEOLOGIJA I POLITIKA: Gordana Krivokapić-Jović, „Kako je Francuska videla jugoslovensku kraljevinu 1918–1929, posebno hrvatsko pitanje”, str. 375–395; Mile Bjelajac, „Kontroverze o savremenoj istoriji Kosova”, str. 397–428; Đorđe Stanković, „Razgradnja Jugoslavije i medijska manipulacija”, str. 429–436.

Делиград од устанка ка независности 1806–1876,

уредник др Драган Алексић, Београд, 2007.

Садржај: ГЕОСТРАТЕШКИ ПОЛОЖАЈ ДЕЛИГРАДА КРОЗ ИСТОРИЈУ: Синиша Мишић, „Жупе Поморавље и Дубравница у средњем веку”, стр. 1–7; Ема Миљковић, „Градска насеља Капије Поморавља од пада под османску власт до избијања Првог српског устанка”, стр. 8–18; Владимир Стојанчевић, „Делиградска битка 1806. године и њен шири, општенационални, балкански и европски значај”, стр. 19–23; Чедомир Попов,

„Француска дипломатија и два Делиграда (1806–1876)”, стр. 25–31; ПРВИ СРПСКИ УСТАНАК: Михаил Белов, „Српски национални програм: између аутономије и независности 1804–1807”, стр. 35–48; Јарослав Вишњаков, „Први српски устанак у међународним односима почетком 19. века”, стр. 49–56; Бранко Богдановић, „Делиградска утврђења 1806–1813 године”, стр. 57–91; Миломир Стевић, „Ослобођење Крушевца, Ражња и Алексинца 1806. године”, стр. 93–101; Оливера Думић, „Османска војна сила у доба првог српског устанка”, стр. 103–122; Небојша Ђокић, „Ратне операције на Делиграду. Стратегијска разматрања”, стр. 123–147; Добривоје Јовановић, „Делиград у одбрани Србије 1809. године”, стр. 149–164; Драгиша Костић, „Војвода лесковачки Илија Петровић Стреља”, стр. 165–190; Дејан Обрадовић, „Павле Цукић у 1806. години”, стр. 191–200; Ђорђе Петковић, „Параћински војвода Илија Барјактаревић”, стр. 201–206; Бошко Љубојевић, „Kommissgewehre М 1754 и пушке руског порекла у првом српском устанку”, стр. 207–216; Петар Опачић, „Историјски значај победе српске устаничке војске на Делиграду 1806. године”, стр. 217–225; СРПСКО-ТУРСКИ РАТ: Алексеј Тимофејев, „Руски добровољци у Србији и идеологија словенофила према радовима А. С. Хомјакова”, стр. 229–246; Људмила Васиљевна Кузмичева, „Русија и припреме Србије и Црне Горе за рат са Турском у пролеће 1876, околности доласка у Србију М. Г. Черњајева”, стр. 247–262; Андреј Шемјакин, „Ново о пуковнику Рајевском (између два издања *Смрти грофа Вронског*)”, стр. 263–272; Драган Алексић, „Наоружање српске војске у српско-турском рату 1876. године”, стр. 273–286; Душица Бојић, „Демографска померања српског становништва од Првог српског устанка до српско-турског рата 1876–1878”, стр. 287–308; Слободан Бранковић, „Цивилизацијски смисао српског самоослободилачког подухвата”, стр. 309–332; Љубодраг Поповић, „Спомен црква 'Св. Архангела Михаила и Гаврила' на Делиграду”, стр. 333–356; ПРИЛОЗИ: Миодраг Спирић, „Бој на Ђунису”, стр. 359–364; Софија Божић, „Генерал Јован Белимарковић, војник и политичар (1827–1906)”, стр. 365–370; Зорица Јанковић, „Први српско-турски рат 1876/77 на фотографијама И. В. Громана”, стр. 371–376; Александар Стојановић, „Успомена на Н. Н. Рајевског: збирка Андреја Гарденина”, стр. 377–380; Нинослав Станојловић, „О војним губицима алексиначког округа у првом српско-турском рату 1876/77”, стр. 381–385.

Србија и Југославија – држава, друштво, политика, уредник др Момчило Исић, Београд, 2007.

Садржај: ДРЖАВА: Момчило Исић, „Од Србије до Србије”, стр. 13–44; Драган Алексић, „Подела Краљевине Југославије 1941. године у светлу међународног права”, стр. 45–60; ДРУШТВО: Радмила Радић, „Васељенска патријаршија, Српска православна црква и црквене реформе између два светска рата”, стр. 63–101; Вера Гудац Додић, „Жена и породица у другој половини 20. века”, стр. 102–117; Зоран Јањетовић, „Националне мањине у очима српске елите 1918–1941”, стр. 118–143; Алексеј Тимофејев, „Грађани Совјетског Савеза у саставу немачких окупационих снага у Србији и Југославији 1943–1945”, стр. 144–160; ПРИВРЕДА: Владан Јовановић, „Пољопривреда Јужне Србије у југословенским оквирима 1918–1929”, стр. 163–180; Марија Обрадовић, „Социјални механизам приватизације у Србији (1989–2000)”, стр. 181–221; ПОЛИТИКА: Софија Божић, „Срби у Хрватској, Србија и Југославија, (1918–1929)”, стр. 225–266; Гордана Кривокапић-Јовић, „Француска, Срби и хрватско питање (1918–1921)”, стр. 267–281; Бојан Симић, „Говори Милана Стојадиновића на парламентарним изборима 1938. године”, стр. 282–292; Наташа Милићевић, „Комунистичка стратегија према српској интелигенцији 1944–1950”, стр. 293–310; ПРОСВЕТА: Душан Бајагић, „Гимназије у Србији за време Краљевине СХС”, стр. 313–326; Слободан Селинић, „Школовање Чеха и Словака у Србији 1945–1958”, стр. 327–347; ДИЈАСПОРА: Весна Ћикановић, „О неким аспектима у функционисању српских исељеничких школа у Сједињеним Америчким Државама 1919–1941”, стр. 351–363; Александар Животић, „Емиграција из Србије у Египту 1945–1956”, стр. 364–378; Владимир Цветковић, „Југословенска сазнања о положају српске мањине у Мађарској и Румунији 1948–1953. године”, стр. 378–397.

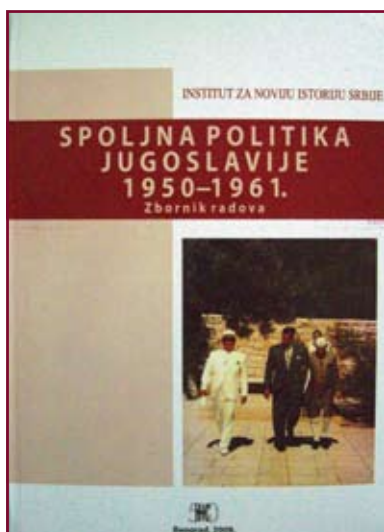

1968 – четрдесет година после, главни и одговорни уредник др Радмила Радић, Београд, 2008.

Садржај: Скраћенице, стр. 11; Подаци о ауторима, стр. 15; Предговор (Радмила Радић), стр. 21–23; МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ И СПОЉНОПОЛИТИЧКА ИСКУШЕЊА ЈУГОСЛАВИЈЕ: Искра Баева, „1968. година – повратна за Источна Европа”, стр. 27–50; Александар Животић, „Југославија и бискоисточна криза 1967–1968. године”, стр. 51–67; Милан Ристовић, „Година опрезног испитивања: Југославија и диктатура у Грч-

кој у 1968. години”, стр. 69–96; Jan Pelikan, „Jugoslavija i Praško proleće posle pojačanja sovjetskog pritiska na Čehoslovačku (jul 1968)”, стр. 97–128; Драган Богетић, „Југословенско-совјетски односи у светлу војне интервенције у Чехословачкој 1968. године”, стр. 129–161; Владимир Љ. Цветковић, „Југословенско-румунски односи у данима совјетске интервенције у Чехословачкој 1968. године”, стр. 163–179; Александар Стыкалин, „'Пражская весна' 1968 г. и позиција руководства Венгрии”, стр. 181–213; Владимир Мигев, „'Пражката пролет' – 1968. г. някои аспекти на нейното отражение в България”, стр. 215–228; Элла Г. Задорожнюк, „Социализм против социализма: феномен чехословацкой оппозиции после поражения Пражской весны 1969–1972. гг.”, стр. 229–258; Зоран Јањетовић, „Полуслужбено партнерство – Југославија и Савезна Република Немачка шездесетих година 20. века”, стр. 259–274; Владимир Ивановић, „Брантова источна политика и југословенска економска емиграција у СР Немачкој”, стр. 275–292; Саша Мишић, „Југословенско-италијански односи и чехословачка криза 1968. године”, стр. 293–312; Радина Вучетић, „Комадић Месеца за друга Тита (Посета посаде Аполо 11 Југославији)”, стр. 313–338; Љубодраг Димић, „Година 1968 – исходиште нове југословенске спољнополитичке оријентације”, стр. 339–375; 1968. У ЈУГОСЛАВИЈИ: Миле Бјелајац, „ЈНА на искушењима шездесетих година прошлог века”, стр. 379–417; Marko Zubak, „Pripremanje terena. Odjek globalnog studentskog bunta 1968. u jugoslavenskom omladinskom i studentskom tisku”, стр. 419–452; Boris Kanzleiter, „'1968' u Jugoslaviji – Studentski protesti između Istoka i Zapada, стр. 453–480; Момчило Митровић, „Студентске демонстрације у Београду 1968. године”, стр. 481–491; Драгомир Бонџић, „Материјални положај београдских студената и студентске демонстрације 1968. године”, стр. 493–517; Hrvoje Klasić, „Unutrašnjopolitičke i vanjskopolitičke aktivnosti Jugoslavije nakon intervencije Varšavskog pakta u Čehoslovačkoj 1968. godine”, стр. 519–547; Слободан Селинић, „Економска емиграција из Југославије шездесетих година 20. века”, стр. 549–573; Радмила Радић, „Југославија, Ватикан и случај Драгановић 1967–1968. године”, стр. 575–611; Ања Суша, „1968. и либерализација југословенског позоришта: БИТЕФ и 'Коса'”, стр. 613–631; Darko Dukovski, „'Buntovna' 68. i još neke godine u Istri”, стр. 633–654; ПРИЛОЗИ: Хронологија важних догађаја 1968. године (Наташа Милићевић),

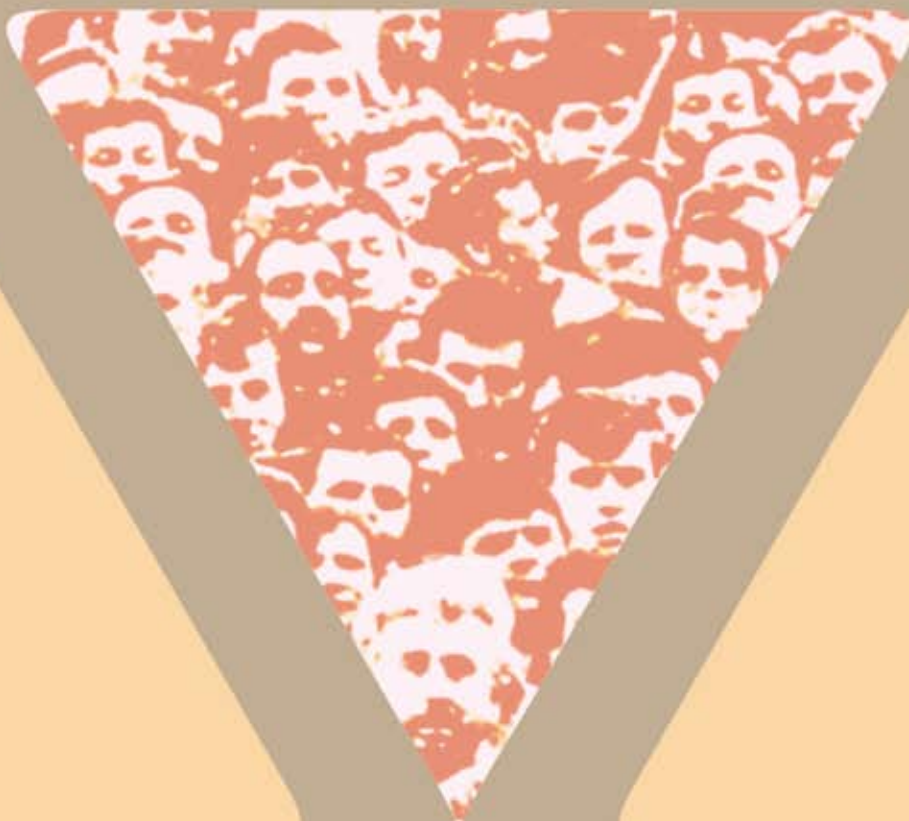
стр. 657–678; Библиографија изабраних радова о 1968. години (Драгомир Бонџић, Слободан Селинић), стр. 679–696; Именски и географски индекс, стр. 697; Извори фотографија, стр. 719.

Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961, zbornik radova, odgovorni urednik mr Slobodan Selinić, Beograd, 2008.

Sadržaj: Spisak skraćenica, str. 9; Podaci o autorima, str. 13; Uvodna reč, str. 21; PREDGOVOR: Ljubodrag Dimić, „Istoriografski putokazi. Istoriografsko nasleđe o spoljnoj politici Jugoslavije u hadnom ratu”, str. 25–46; NORMALIZACIJA ODNOSA SA ISTOKOM: Dragan Bogetić, „Drugi jugoslovensko-sovjetski sukob. Sudar Titove i Hruščovljeve percepcije politike miroljubive koegzistencije”, str. 49–65; Анатолий Семенович Анিকে-ев, „Начальный период нормализации советско-югославских отношений 1953–1954 гг.”, str. 66–92; Jan Pelikan, „The Yugoslav State Visit to the Soviet Union, June 1956”, str. 93–117; Евгения Калинова, „България и съветско-югославското ‘сближаване’ 1953–1958 г.”, str. 118–137; Александр С. Стыкалин, „Советско-югославские отношения и внутрениполитическая ситуация в Венгрии в условиях кризиса 1956 г.”, str. 139–167; Katarina Kovačević, „Obnavljanje jugoslovensko-mađarskih odnosa 1953–1954. godine”, str. 168–187; Vladimir Lj. Cvetković, „Jugoslavija i odjek Beogradske deklaracije u susednim ‘informbiroovskim’ zemljama”, str. 188–206; Ondrzej Vojtjehovski, „Informbiroovska emigracija u jugoslovensko-čehoslovačkim odnosima. Nacionalni i politički identitet jugoslovenskih informbiroovaca u Čehoslovačkoj”, str. 207–230; Slobodan Selinić, „Jedan ibeovski diplomata u Beogradu. Čehoslovački ambasador Pithart i normalizacija odnosa Jugoslavije i Čehoslovačke 1954–1956. godine”, str. 231–251; OTVARANJE KA ZAPADU: Bojan Dimitrijević, „Jugoslavija i NATO 1951–1958. Skica intenzivnih vojnih odnosa”, str. 255–274; Ivan Laković, „Jugoslavija i projekti kolektivne bezbjednosti 1950–1960”, str. 275–291; Tatjana Lečić, „Jugoslavija i SAD u svetlu hladnoratovskih kriza 1956. godine”, str. 292–306; Nemanja Milošević, „Jugoslavija u američkoj vojnopoličkoj strategiji odbrane Zapada od SSSR-a 1950–1954”, str. 307–321; Radmila Radić, „Jugoslavija i Vatikan. Od prekida diplomatskih odnosa do Drugog vatikanskog koncila (1953–1962)”, str. 322–349; Katarina Spehnyak, „Velika Britanija i ‘slučaj Dilas’ 1954”, str. 350–362; Ante Batović, „Britansko-

-jugoslovenski odnosi od Bagdadskog pakta do sveske krize”, str. 363–380; Rinna Elina Kulla, „Finnish-Yugoslav Relations 1948–1961. Finland, Yugoslavia and the Soviet Border in Europe”, str. 381–396; Nevenka Troha, „Jugoslovansko-italijanska meja in vprašanje slovenskega izhoda na morje”, str. 397–407; Zoran Janjetović, „Nemačka odšteta žrtvama pseudomedicinskih eksperimenata u Jugoslaviji”, str. 408–415; Sanja Petrović Todosijević, „U senci gvozdene zavese. Jugoslovensko iskustvo sa UNICEF-om”, str. 416–436; Ivan Hofman, „Uloga muzičkog folklora u spoljnoj politici socijalističke Jugoslavije 1950–1952”, str. 437–456; OTKRIVANJE NOVOG: Vladimir Petrović, „’Pošteni posrednik’. Jugoslavija između starih i novih spoljnopolitičkih partnerstava sredinom pedesetih godina”, str. 459–472; Shaul Shay, „Israel and Yugoslavia Between East and West”, str. 473–482; Aleksandar Životić, „Jugoslavija i Bliski istok (1945–1956)”, str. 483–496; Srđan Miletić, „Jugoslavija i zemlje Magreba 1956–1958”, str. 497–512; Dmtar Tasić, „Otkrivanje Afrike. Jugoslovensko-etioipski odnosi i počeci jugoslovenske afričke politike 1954–1955”, str. 513–525; Jovan Čavoški, „Jugoslavija i Azija (1947–1953)”, str. 526–543; George Skaltsogianis, „The Foreign Policy of Yugoslavia 1953–1958 as Published in the Greek Daily Press. The Year 1958. in the *Eleftheria*, *Tachydromos* and *Estia* Newspapers”, str. 544–557; Dragomir Bondžić, „Stipendisti iz Indije i Burme u Jugoslaviji 1951–1955”, str. 558–570; JUGOSLAVIJA I BALKANSKI PAKT: Milan Terzić, „Tito i Balkanski pakt. Premošćavanje na putu ka neutralnosti”, str. 573–586; Jordan Baev, „Bulgaria and the Balkan Pact (1953–1954)”, str. 587–601; Miljan Milkić, „Jugoslovensko-italijanski odnosi i stvaranje Balkanskog pakta 1953. godine”, str. 602–616; Ratomir Milikić, „Nekoliko pitanja jugoslovensko-turske saradnje”, str. 617–627.

ПЕЧАТЪ

и только народа

СЕРВИСЪ

и только народа

СВИНА И СВАКОМЪ:

1881.

Орбунисоарисабу одбу:

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

и только народа

ЗБОРНИЦИ ДОКУМЕНАТА И ПРИРЕЂЕНА ДЕЛА

Аврам Петровић, *Успомене*, Дечије новине, приредила Латинка Перовић, Горњи Милановац, 1988.

Београдски универзитет и '68, Зборник докумената о студентским демонстрацијама, приредио Момчило Митровић, Београд, 1989.

Blagoje Parović, *Izabrani spisi*, knj. 3, priredio Đorđe Piljević, Glas, Beograd, 1976–1978.

Bogdan Bogdanović, *Glib i krv*, priredila Latinka Perović, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2001.

Visoko the Muslim war camp, priredio Momčilo Mitrović, Beograd, 2007, str. 126.

Др Владимир Станојевић, *Историја српског војног санитета. Наше ратно санитетско искуство*, приредили: М. Јовановић и М. Перишић, Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1992.

Gaćinović-Šotra Milena, *Sjećanja iseljenika povratnika*, priredio Đorđe Piljević, Beograd, 1990.

Градско веће општине града Ваљево 1941–1944, приредио Жарко Јовановић, Београд, 2001.

Града за историју радничког покрета у Шумадији до првог светског рата, том II, knj. 1. група приређивача, Историјски архив Шумадије, Svetlost, Kragujevac, 1982.

Građa za istoriju revolucionarnog radničkog pokreta Leskovca i Vranja: 1895–1915, grupa priređivača, Narodni muzej, Leskovac, 1982.

Danilo Kijac, *Ljubomirska raskršća*, priredio Đorđe Piljević, Beograd, 1991.

Димитрије Мита Ценић, *Изабрани списи*, 1–2, приредила Латинка Перовић, Рад, Београд, 1988.

Димитрије Туцовић, *Сабрани списи*, 1–10, група преређивача, Рад, Институт за историју радничког покрета Србије, Београд, 1975–1980.

Ђуро Екмеčić, *Prebilovci – neprebolna rana srpska*, priredio Đorđe Piljević, Beograd, 1994.

Живети у Београду 1837–1841. Документа Управе града Београда, књига 1, група приређивача, Историјски архив Београда, Београд, 2003.

Живети у Београду 1842–1850. Документа Управе града Београда, књига 2, група приређивача, Историјски архив Београда, Београд, 2004.

Живети у Београду 1850–1867. Документа Управе града Београда, књига 3, група приређивача, Историјски архив Београда, Београд, 2005.

Живети у Београду 1868–1878. Документа Управе града Београда, књига 4, група приређивача, Историјски архив Београда, Београд, 2006.

Живети у Београду 1879–1889. Документа Управе града Београда, књига 5, група приређивача, Историјски архив Београда, Београд, 2007.

Живети у Београду 1890–1940. Документа Управе града Београда, књига 6, група приређивача, Историјски архив Београда, Београд, 2008.

Žujović Živojin, *Sabrani spisi*, (redakcija Venceslav Glišić, Jovan Dubovac, Rafajlo Ješić, Miroslav Nikolić, Andrija Radenić), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1974–1977.

Zapisnici i izveštaji Univerzitetskog komiteta KP (Srbije) 1945–1948, priredili Momčilo Mitrović, Đorđe Stanković, Centar za marksizam Univerziteta u Beogradu, Beograd, 1985.

Zapisnici i izveštaji Univerzitetskog komiteta KPS 1948–1952, priredili Momčilo Mitrović i Đorđe Stanković, Beograd, 1987.

Zapisnici akcionog odbora stručnih studentskih udruženja Beogradskog univerziteta 1939–1941, priredio Momčilo Mitrović, Beograd, 1988.

Затвори и логори у Хрватској и Босни и Херцеговини 1992–1993, (Казивања логораша), приредио Момчило Митровић, Београд, 1997.

Ivan Stambolić, *Koren zla*, priredila Latinka Perović, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2002.

Ilić S. Bogoljub, *Метоари армијског генерала 1898–1942*, priredio Mile Bjelajac, Srpska književna zadruga, Beograd, 1994.

Istočna Srbija u ratu i revoluciji 1941–1945, priredio Milan Borković i dr., Међуопштинска конференција SKS Zaječar: Istorijски архив „Тимочка крајина”, Zaječar, 1981.

Jovanović Dragoljub, *Sloboda od straha. Izabrani politički spisi*, priredili dr Božidar Jakšić i dr Nadežda Jovanović, Beograd, 1991.

Kijac Danilo, *Ljubomirska raskršća*, priredio Đorđe Piljević, Beograd, 1991.

Колаборација у Србију 1941–1945, приредио Жарко Јовановић, Београд, 2001.

Комунистичка партија Југославије: 1919–1941: Izabrani dokumenti, priredio Edib Hasanagić, Školska knjiga, Zagreb, 1959.

Konstituisanje federalne Srbije, I–II, priredio Dragoljub Petrović, Nova knjiga, Beograd, 1988.

Marko Nikezić, *Krhka srpska vertikala*, priredila Latinka Perović, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2003.

Marković Svetozar, *Načela narodne ekonomije ili nauka o narodnom blagostanju*, Nolit, Arhiv Srbije, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975.

Материјално страдање ваљевског становништва у првом светском рату, приредио Момчило Исић, Ваљево, 1986.

Међусавезни синдикални одбор Југославије 1921–1923, priredila Milica Milenković, Beograd, 1996.

Мемоари армијског генерала Боголјуба С. Илића 1898–1942, priredio i napisao uvodnu studiju Mile Bjelajac, Beograd, 1994.

Milena Šotra Gaćinović, *Sjećanja iseljenika povratnika*, priredio Đorđe Piljević, Beograd, 1990.

Milovan Milovanović, *Državno pravo, Načela spoljne politike Kraljevine Srbije*, priredili R. Stojanović i D. Stojanović, Beograd, 1997.

Милош Московљевић, *У великој руској револуцији (дневничке белешке)*, приредио Момчило Исић, Београд, 2007.

Muslimanski logor Visoko 1992–1993. (Dnevnik i kazivanja logoraša), priredio Momčilo Mitrović, Beograd, 1994.

Muslimanski logor Visoko 1992–1993. (Dnevnik i kazivanja

logoraša), priredio Momčilo Mitrović, 2. izd., Beograd, 1995.

Muslimanski logor Visoko 1992–1993, priredio Momčilo Mitrović, dop. izd. Beograd, 2007.

Никола Пашић у Народној скупштини: књ. 1: *У опозицији (1878–1882)*; књ. 2: *На власти (1889–1897. и 1901–1903)*
Председник Скупштине и Владе, приредила Латинка Перовић, Службени лист СРЈ, Београд, 1997.

Никола Пашић у Народној скупштини, III, предговор и напомене D. Stojanović, Beograd, 1997.

Novak Pribićević, *Ima li rezonance*, priredila Latinka Perović, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2000.

Osnivački kongres KP Srbije: 8–12. maj 1945, priredili dr Milan Borković, dr Venceslav Glišić, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd 1972.

Parović Blagoje, *Izabrani spisi*, priredili Nadežda Jovanović, Đorđe Piljević, Glas, Beograd, 1976–1978.

Pašić Nikola, *Pisma, članci i govori*, izabrala i priredila Latinka Perović, Službeni list, Beograd, 1995.

Пера Тодоровић, *Изабрани списи*: књ. 1: *Друштво и политика*; књ. 2: *Књижевност*, приредила Латинка Перовић, Рад, Београд, 1986.

Пера Тодоровић, *Дневник*, приредила Латинка Перовић, Српска књижевна задруга, Београд, 1990.

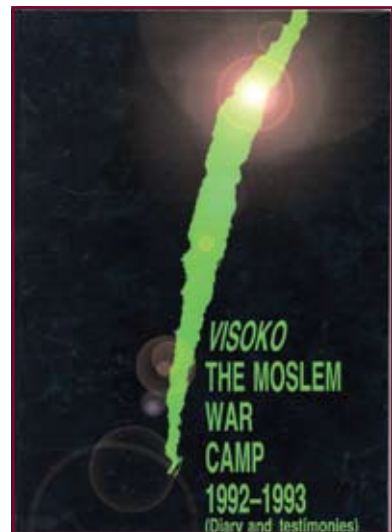
Пера Тодоровић, *Крвава година*, приредила Латинка Перовић, Српска књижевна задруга, Београд, 1991.

Пера Тодоровић, *Огледало. Зраке из прошлости*, приредила Латинка Перовић, Медицинска књига, Медицинске комуникације, Београд, 1995.

Пера Тодоровић, *Српска ствар у Старој Србији. Успомене на краља Милана*, приредила Латинка Перовић, Службени лист СРЈ, Београд, 1997.

Пера Тодоровић, *Личности и личност*, приредила Латинка Перовић, Службени лист СРЈ, Београд, 2000.

Popović Dušan, *Sabrana dela*, priredio dr Sergije Dimitrijević,

Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975–1986.

Почетак рада основне школе у Памбуковици, приредио Момчило Исић, Памбуковица, 2002.

Petar Radovanović, *Dnevnik Petra Radovanovića iz perioda balkanskih ratova*, priredio Petar Milosavljević, Timok, Zaječar, Bor, 1968.

Petrović Avram, *Uspomene*, priredila Latinka Perović, Dečije novine, Gornji Milanovac, 1988.

Prvi maj u Srbiji: 1893–1914, priredio Edib Hasanagić, Rad, Beograd, 1954.

Radnički pokret u Istočnoj Srbiji do 1918. godine, I–II, grupa priređivača, Međuopštinska konferencija SKS, Istorijski arhiv „Timočka krajina”, Zaječar, 1984.

Ропство у Норвешкој, приредио Момчило Митровић, Београд, 1996.

Sarajevska raskršća (Dnevnik kazivanja izbeglica), priredio Momčilo Mitrović, Vojska, Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 1995.

Сељак – свој човек, избор текстова др Драгољуба Јовановића, приредили Момчило Исић и Надежда Јовановић, Београд, 1997.

Sindikalni pokret u Srbiji: 1903–1919, Rad, Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Nolit, Beograd, 1953–1967.

Slobodan Inić, *Portreti*, priredila Latinka Perović, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2001.

Slučaj Ivan Stambolić, priredila Latinka Perović, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji, Beograd, 2000.

Socijalistička misao u Srbiji, (glavni i odgovorni urednik Vojislav Mitić), Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1985.

Srpska socijaldemokratska partija: građa, (redakcioni odbor Edib Hasanagić, Milenko Topalović, Nikola Dabić), Nolit, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1966.

Todorović Pera, *Izabrani spisi*, izabrala i priredila Latinka Perović, Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1987.

Tucović Dimitrije, *Prepiska*, (priredili za štampu dr Jovan Dubovac, dr Mladen Vukomanović, Ljubica Šćekić), Dimitrije Tucović, Titovo Užice, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1974.

Tucović Dimitrije, *Sabrana dela*, I–X, (redakcioni odbor Andrija Radenić, Miroslav Nikolić, Jovan Dubovac, Rafajlo Ješić, Venceslav Glišić), Rad, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1975–1980.

Filipović Filip, *Izabrani spisi*, (izbor, pogovor i redakcija Edib Hasanagić), Kultura, Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1962.

Cenić Dimitrije, *Izabrani spisi*, izabrala i priredila Latinka Perović, Rad, Beograd, 1988.

БИОГРАФИЈЕ

Јовановић Жарко, *Народни херој Влада Аксентијевић*, Обреновац, 1974.

Јовановић Жарко, *Влада Аксентијевић: Животни пут и револуционарно дело*, Горњи Милановац, 1981.

Mirko Tomić, (коаутор), Republički odbor SUBNOR-a Srbije, Opštinski odbor SUBNOR-a Kruševac, Beograd, Kruševac, 1974.

Перишић Мирослав, *Милан Трипковић – историчар*, (коаутор), Ваљевска гимназија, Библиотека "Професори Ваљевске гимназије", књига 4, Ваљево, 2005.

Piljević Đorđe, *Miloš Matijević Mrša. Životni put i revolucionarno delo*, Dečje novine, Gornji Milanovac, 1981.

БИБЛИОГРАФИЈЕ

Јовановић Владан, *Tokovi istorije. Bibliografija 1993–2003*, Posebno izdanje INIS, Beograd, 2004.

Јовановић Жарко, *Хронологија радничког покрета у СКЈ 1919–1941*, т. 1, Београд, 1980.

Milorad Radević, Milan Vesović, Predrag J. Marković, Vladan Jovanović, "Specijalne istorijske bibliografije", *Enciklopedija srpske historiografije*, Beograd, 1997, str. 113–122.

Panajotović Zoran, *Bibliografija knjiga i članaka o borbi železničara Srbije: 1871–1941*, Odbor boraca železničara Srbije, Beograd, 1975.

Panajotović Zoran, *Bibliografija periodike Srbije: 1944–1965*, (Zoran Panajotović, dr Mladen Vukomanović, dr Jovan Dubovac), Zapisi, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1979.

Panajotović Zoran, *Bibliografija o narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji: 1941–1944. godine*, Savez boraca NOR-a Srbije, Beograd, 1980.

Petrović Miodrag, „Bibliografija spisa Filipa Filipovića”, *Filip Filipović, Izabrani spisi*, knj. 2, Beograd, 1962, str. 545–620.

Пиљевић Ђорђе, „Радови и чланци о Благоју Паровићу”, Б. Паровић, *Изабрани списи*, књ. 3, Београд, 1987, стр. 293–303.

Пиљевић Ђорђе, „Радови Владимира Ђоровића о цркви”, В. Ђоровић, *Српски манастири у Херцеговини*, Београд, 1999, стр. 290–299

Селинић Слободан, „Библиографија изабраних радова о 1968. години”, (коаутор Драгомир Бонџић), *1968 – 40 година после*, Београд, 2008, стр. 679–696.

Синдикални покрет у Србији 1903–1919, Београд, 1967.

ХРОНИКЕ

Grupa autora, *Dve hronike iz narodnooslobodilačke borbe*, Prosveta, Beograd, 1957.

Grupa autora, *Brezova*, Prosveta, Beograd, 1958.

Grupa autora, *Vitomirica*, Prosveta, Beograd, 1960.

Pešić Desanka, *Studenički srez u NOR-u i revoluciji, Opštinski odbor SUBNOR-a*, Raška, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1977.

ХРОНОЛОГИЈЕ

Група аутора, *Календар догађаја и значајних личности из историје радничког покрета и КПЈ у Србији*, Београд, 1969.

Hronologija radničkog pokreta u Srbiji, (uređivački odbor Edib Hasanagić, Andreja Milanović, Jovan Dubovac), Nolit, Zavod za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1964–1968.

Милићевић Наташа, „Хронологија важнијих догађаја 1968. године”, *1968 – Четрдесет година после*, Београд, 2008, стр. 657–678.

Група аутора, *Модерна српска држава 1804–2004: хронологија*, Историјски архив Београда, 2004.

УЏБЕНИЦИ

Лазић Милан, *Моја отаџбина*, Београд, 1995.

Лазић Милан, *Историја српског народа*, Београд, 2004.

ПРЕГЛЕДИ

Dubovac Jovan, *Razvoj radničkog pokreta i sindikata u Jugoslaviji*, Institut za političke studije, Beograd, 1984.

Piljević Đorđe, *Pedeset godina borbe i rada revolucionarnog sindikalnog pokreta u Srbiji*, Beograd, 1960.

Piljević Đorđe, *Prošlost Bileće*, Opštinski odbor SUBNOR-a, Bileća, 1981.

КАЛЕНДАРИ

Značajne ličnosti i kalendar događaja iz istorije revolucionarnog radničkog pokreta Srbije do 1941. godine, Institut za istoriju radničkog pokreta Srbije, Beograd, 1969.

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБЕНИХ ПОСТАВКИ

Перишић Мирослав, *Завичај песнику*, Каталог сталне музеолошке поставке у "Школи Десанке Максимовић" из 1892. године у Бранковини у "Спомен-комплексу Бранковина", Народни музеј Ваљево, Ваљево, 1987.

УПРАВА

ЧЛАНОВИ САВЕТА

1965/66:

1. Куртеши, Илијаз
2. Јововић-Чича, Десимир
3. Морача, Перо
4. Стаменковић, Јелица

1967/68:

1. Мирковић, др Мирко, проф. Универзитета у Београду
2. Орешчанин, др Соња, сарадник Института за међународну политику и привреду
3. Петрановић, др Бранко, научни сарадник Института за раднички покрет Југославије
4. Станков, Љубиша, проф. Факултета политичких наука у Београду.

1968/69:

1. Вујошевић, Јован, сарадник Војноисторијског института у Београду
2. Јанковић, др Драгослав, проф. Правног факултета у Београду
3. Митровић, Дојчило, директор Завода за издавање уџбеника СР Србије.

1970–1972:

1. Дамјановић, Петар, научни саветник Института за историју радничког покрета Југославије
2. Петрић, др Вера, проф. Правног факултета у Београду
3. Раденић, др Андреја, научни сарадник Историјског института Србије

1973/74:

1. Кнежевић, др Ђорђе, проф. Филозофског факултета у Београду
2. Милић, др Даница, сарадник Историјског института Србије
3. Шаховић, др Милан, директор Института за међународну политику и привреду

1974/75:

1. Ђурђевић, Чедомир, члан Републичког одбора СУБНОР-а Србије
2. Љујић, Велибор, члан ЦК СК Србије
3. Шестак, Иштван, члан Секретаријата Републичке конференције ССО Србије

1975–1979:

1. Ђурђевић, Чедомир, члан Републичког одбора СУБНОР-а Србије
2. Кнежевић, др Ђорђе, проф. Филозофског факултета у Београду
3. Љујић, Велибор, члан ЦК СК Србије
4. Милић, др Даница, директор Историјског института Србије
5. Шаховић, др Милан, директор Института за међународну политику и привреду у Београду
6. Шестак, Иштван, члан Републичке конференције ССО Србије

1979/80:

1. Ђурђевић, Чедомир, члан Републичког одбора СУБНОР-а Србије
2. Кнежевић, др Ђорђе, проф. Филозофског факултета
3. Милић, др Даница, директор Историјског института Србије
4. Шаховић, др Милан, директор Института за међународну политику и привреду

1981/82:

1. Деспотовић, Витомир, члан Републичког већа Савеза синдиката Србије
2. Лукић, Бошко, члан Републичке конференције ССРН Србије
3. Милановић, Андра, председник Републичког извршног већа Србије
4. Михајловић, Срећко, члан Републичке конференције ССО Србије

5. Николић, Кузман, члан РО СУБНОР-а Србије
6. Обрадовић, Милисав, потпредседник Комисије за историју ЦК СК Србије.

1982–1984:

1. Босиљчић, Слободан, члан Републичке конференције ССРН Србије
2. Бугарчић, Никола, члан СУБНОР-а Србије
3. Јереминов, Предраг, члан Републичког одбора Савеза социјалистичке омладине Србије
4. Милановић, Андра, представник Републичког извршног већа Србије
5. Миливојчев, Брана, члан Републичког већа Савеза синдиката Србије
6. Обрадовић, Милисав, Комисија за историју ЦК СК Србије

ЧЛАНОВИ УПРАВНОГ ОДБОРА

Управни одбор Института за новију историју Србије формиран је одлуком Владе Републике Србије 3. децембра 1993. године у следећем саставу:

1. Пиљевић, др Ђорђе, научни саветник у Институту за новију историју Србије, председник
2. Перовић, др Латинка, научни саветник у Институту за новију историју Србије
3. Јовановић, др Жарко, научни саветник у Институту за новију историју Србије
4. Петровић, др Драгољуб, научни саветник у Институту за новију историју Србије
5. Тасић, др Никола, академик, Балканолошки Институт, САНУ
6. Гудац, др Жарко, професор, Факултет политичких наука у Београду
7. Прокић, др Бошко, професор, Филозофски факултет у Нишу
8. Аранђеловић, др Јован, професор, Филозофски факултет у Београду

Од 1. јула 1994. у Управни одбор изабрана је за члана др Милица Миленковић уместо др Жарка Јовановића.

Чланови Управног одбора од 1998. до 2002. године:

1. Живојиновић, проф. др Драгољуб, професор Универзитета, председник
2. Терзић, др Славенко, директор Историјског института САНУ
3. Цветковић, др Славољуб, научни саветник Института за савремену историју
4. Пиљевић, др Ђорђе, научни саветник Института за новију историју Србије
5. Митровић, др Момчило, научни саветник Института за новију историју Србије
6. Исић, др Момчило, виши научни сарадник Института за новију историју Србије
7. Бјелајац, др Миле, виши научни сарадник, Институт за новију историју Србије
8. Надовеза, др Бранко, виши научни сарадник Института за новију историју Србије

Чланови Управног одбора од 2002. до 2005. године:

1. Димић, проф. др Љубодраг, редовни професор Универзитета у Београду
2. Митровић, проф. др Милован
3. Вркатић, проф. др Лазар, редовни професор Универзитета
4. Димитријевић, мр Бојан, истраживач сарадник Института за савремену историју
5. Бјелајац, др Миле, виши научни сарадник Института за новију историју Србије
6. Исић, др Момчило, научни саветник Института за новију историју Србије
7. Радић др Радмила, научни саветник Института за новију историју Србије
8. Гудац Додић, др Вера, научни сарадник Института за новију историју Србије

Чланови Управног одбора од 2005. до 2008. године:

1. Димић, проф. др Љубодраг, редовни професор Универзитета, председник
2. Ђук, др Ружа, научни саветник Историјског института САНУ
3. Тошић, др Ђуро, научни саветник Историјског института САНУ
4. Бојовић, Радивоје, Музеј Чачак
5. Бјелајац, др Миле, научни саветник Института за новију историју Србије

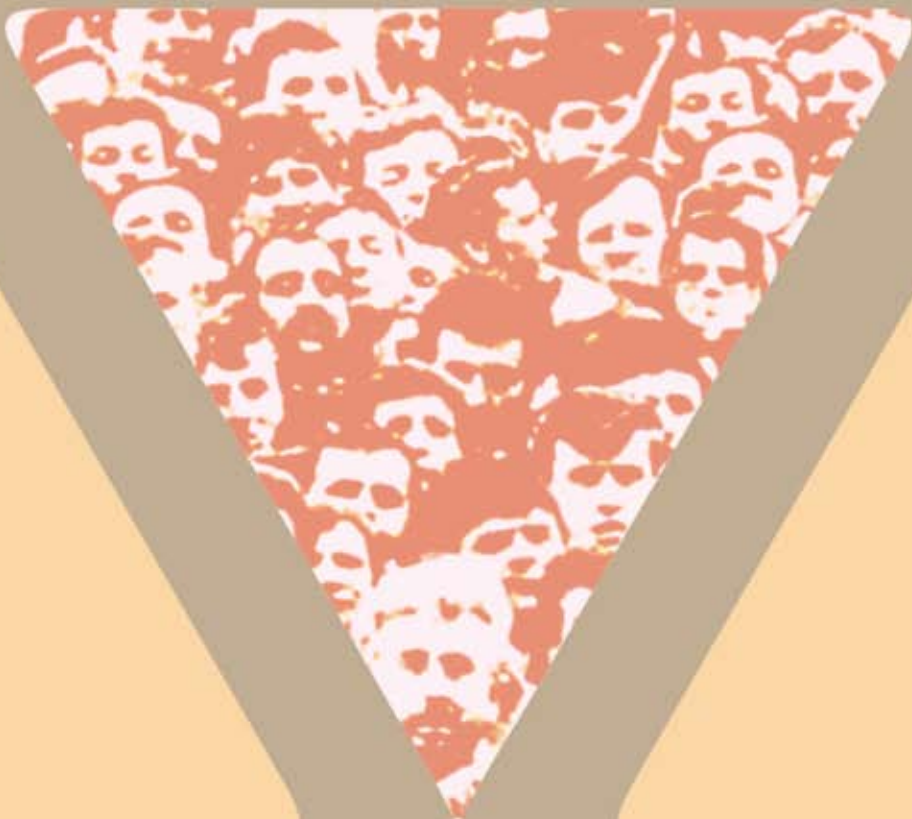
6. Радић, др Радмила, научни саветник Института за новију историју Србије
7. Исић, др Момчило, научни саветник Института за новију историју Србије
8. Гудац Додић, др Вера, виши научни сарадник Института за новију историју Србије.

ДИРЕКТОРИ

- Едиб Хасанагић, 1953–1963.
Слободан Босиљчић, 1963–1967.
Др Богумил Храбак, 1967–1968.
Миленко Топаловић, вршилац дужности, јануар – децембар 1969.
Др Милан Борковић, вршилац дужности, 1970.
Др Јован Дубовац, 1970–1983.
Др Десанка Пешић, 1983–1991.
Др Марија Обрадовић, вршилац дужности, јануар – новембар 1991.
Др Јован Дубовац, 1991–1993.
Др Момчило Митровић, вршилац дужности, новембар – децембар 1993.
Др Жарко Јовановић, 1994–2002.
Др Момчило Митровић, од 2002.

СЕКРЕТАРИ

- Гојко Лађевић (1957–1961)
Чедомир Штрбац (1961–1966)
Станислав Бојовић (1968–1969)
Лука Ђорђевић (1970–1980)
Јасмина Војводић (1980–1984)
Драган Прља (1985–1988)
Небојша Андоновић (1988–1994)
Весна Јуришић (1994–1996)
Драгана Шпановић (од 1994)

1881.

СЕРБСКИ

СВИМА И СВАКОМЕ:

Опубликовано в журнале "Сербия" в 1881 году.

Мы одь...

...и оконостей, у...

...и неке нове убитве; и према томе...

...и одудь...

Садашња зграда Института на Тргу Николе Пашића 11

ИНСТИТУТ ЗА НОВИЈУ ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ
THE INSTITUTE FOR RECENT HISTORY OF SERBIA

БИБЛИОТЕКА „СПОМЕНИЦЕ”

Књига бр. 3

Коректура и лектура

Биљана Рацковић

Техничка обрада текста

Мирјана Вујашевић

Графички дизајн

Никола Костандиновић

Фотографије

Институт за новију историју Србије

Тираж: 300

Штампа

Беокига, Београд